

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Doksan ikinci İnikat

17.VIII.1956 Cuma

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	418:419	kanun teklifi ve Muvakkat Encümen mazbatası (2/236)	419:420
2. — Yoklama	419	3. — Aydın mebusları Cevat Ülkü ve Nail Geveci'nin, Arzuhal Encümeninin 25 . II . 1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 366 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/108)	420
3. — Müzakere edilen maddeler	419	4. — Muvazenei Umumiyeye dâhil dairelerin 1953 malî yılı hesabı katîsine ait umumi mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile 1953 bütçe yılı hesabı katî kanun lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/284, 1/176)	420,437,454,455:458
1. — Van Mebusu Hilmi Durmaz'ın, Arzuhal Encümeninin 24 . I . 1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 172 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/100)	419	5. — Orman kanunu lâyihası ve Ziraat ve Muvakkat encümenleri mazbataları (1/181)	421:454
2. — Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesi hükmünden, tâyin ve denetlenmesi Millî Eğitim Vekâletine ilişkin özel Türk okulları öğretmenlerinin de faydalanmaları hakkındaki 6014 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair			

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Başvekil Adnan Menderes'in, Dahiliye Vekili ve Hariciye Vekâleti Vekili Etem Menderes'le birlikte Afganistan'a yapacakları resmî ziyaretten avdetlerine kadar Başvekilliğe İşletmeler Vekili Samet Ağaoğlu'nun, Dahiliye Vekilliğine Devlet Vekili Celâl Yardımcı'nın ve Hariciye Vekilliğine Devlet Vekili Emin Kalafat'ın Vekillik edeceklerine,

Vazife ile Cenevre'ye giden Adliye Vekili Hüseyin Avni Göktürk'ün avdetine kadar kendisine Devlet Vekili M. Cemil Bengü'nün Vekillik edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkereleri okundu.

Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun, Muamele Vergisi Kanununun 1 ve 67 nci maddeleriyle aynı kanunun 4939 sayılı Kanunla değiştirilen 92 nci maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifi, talebi üzerine geriverildi.

Türk öğretmenler bankası kanunu lâiyahasının Maarif, Ticaret, Maliye ve Bütçe encümenlerinden beşer âza alınmak suretiyle kurulacak Muvakkat Encümende görüşülmesine dair Maarif Vekili Ahmed Özel'in takriri reddedildi.

Ruznamede bulunan kanun lâyiha ve tekliflerinin diğer işlerden önce görüşülmesi hakkındaki takrir kabul edildi.

Karayolları Umum Müdürlüğünün 1953 mali yılı Hesabı Katî Kanunu ile Şarap tahlil ve değerlendirme metotlarının birleştirilmesine dair Beynelmîl Mukavelenamemin tasdikı hakkındaki Kanun kabul olundu.

16 Haziran 1949 tarihinde Cenevre'de imzalanmış olan «Turizme, ticari karayolu taşıtlarına ve karayolu ile Milletlerarası eşya nakliyatına mütaallik Milletlerarası Gümrük Sözleşme projelerinin geçici olarak tatbikine dair Anlaşma» ve «Ek Protokol», «Turizm hakkında Milletlerarası Gümrük Sözleşmesi Projesi» ile «İmza Protokolü ve ekleri» ne iltihakımıza,

Atom Enerjisi Komisyonu kurulmasına dair kanun lâyhalarının birinci müzakereleri bitirildi.

3116 sayılı Orman Kanununun 71 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifinin maddelerinin müzakeresine geçilmesi kabul edilmediğinden kanun teklifi reddedilmiş bulundu.

16 Şubat 1952 tarihinde Ankara'da imzalan-

mış olan Türk - Alman Ticaret Anlaşmasının IV sayılı Protokolüne merbut Gümrük Taviz Listesinin tadili hakkındaki 11 Haziran 1955 tarihli Protokolün tasdikine,

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında 15 Nisan 1955 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme Protokolü ile ilişkilerinin tasdikine,

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki Ödeme Anlaşmasının bir sene müddetle uzatılmasına mütedair mektupların tasdikine,

Türkiye ile İngiltere arasındaki 4 Mayıs 1945 tarihli Ticaret ve Tediye Anlaşması ile buna Ek Protokolün 30 Haziran 1955 tarihine kadar iki ay müddetle uzatılmasına mütedair mektupların tasdikine,

Türkiye ile İtalya hükümetleri arasında mektup teatisi suretiyle akdolunan uzun vâdeli Buğday Anlaşmasının tasdikine,

7 Kasım 1952 tarihinde Cenevre'de tanzim olunan ticari nûmuneler ve reklâm malzemesinin ithalinin kolaylaştırılmasına mütedair Milletlerarası Sözleşmenin tasdikine dair kanun lâyhalarının birinci müzakereleri ikmal edildi.

Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, 1954 - 1955 yıllarında kadro bekliyen öğretmenlerin durumlarını hal için ne gibi tedbirler düşünüldüğüne dair sualine Maarif Vekili cevap verdi.

6290 sayılı Kanunun 4 ncü maddesindeki «teminatın verildiği tarihten başlamak üzere» kaydının, bu kanunun meriyete girmesinden evvel 5383 sayılı Kanunun 24 ncü maddesine tevfikân tekrar ihracı kaydiyle muvakkaten yurda ithal edilen eşyanın vergileri için alınan teminat mektuplarındaki faiz şartına teşmil edilip edilmeyeceği hususunun tefsirine mahal olmadığına dair muvakkat Encümen mazbatası kabul edildi.

Yaralamaya sebebiyet vermekten 9 ay hapis ve 1 500-lira ağır para cezalarına hükümlü Can Beylurioğlu hakkındaki Arzuhal Encümeni mazbatası reddedildi.

32 vatandaşın öldürülmesi dolayısıyla eski Dahiliye ve Millî Müdafaa vekilleri hakkında tetkik ve tahkiki mucip bir cihet kalmadığına dair Arzuhal Encümeni mazbatası müzakere edildi. Van vilâvetinin Özalp kazasında 32 vatandaşın bilâmuhakeme öldürülmesi hâdisesinin

de dâhli olanların suç derecelerini tesbit etmek ve bu suçların mahiyetine göre zaman aşımı olup olmadığını anlamak için tahkikat icrasına ve bu tahkikatın Teşkilâtı Esasiye ve Adliye encümenlerinden mürekkep Muhtelit Encümen tarafından yapılmasına.

İcabında müddetin uzatılması için Umumi Heyete müracaat edilmesi kaydıyle bu encümenin 3 ay zarfında vazifesini bitirmesine,

Encümenin veya teşkil edeceği tâli encüme-

nin icabında başka mahalle gidebilmesine karar verildi.

17. VIII. 1956 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili
Kayseri Mebusu
Fikri Apaydın.

Kâtip
Hakkâri Mebusu
Übeydullah Seven

Kâtip
Bolu Mebusu
İhsan Gülez

Sual

Tahriri sual tahriri

1. — Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, Isparta ve Burdur havalisinde gülcülüğü ihya

ve diğer vilâyetlerde de teşvik için bir program mevcud olup olmadığına dair verilen tahriri sual tahriri Ziraat Vekâletine gönderilmiştir. (7/213)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,04

REİS : Reisvekili Fikri Apaydın

KÂTIPLER : Übeydullah Seven (Hakkâri), Ömer Mart (Kayseri)

2. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız, efendim.
(Çankırı mebuslarına kadar yoklama ya-

pıldı.)
REİS — Celseyi açıyorum, efendim.

3. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — Van Mebusu Hilmi Durmaz'ın, Arzuhal Encümenininin 24.I.1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 172 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tahriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/100) (1)

REİS — Mazbatayı okuyoruz efendim.
(Mazbata okundu.)

REİS — Mazbata hakkında söz istiyen var mı? Söz istiyen olmadığına göre mazbatayı tasvibinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Mazbata kabul edilmiştir.

2. — Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli

Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesi hükümünden, tayin ve denetlenmesi Millî Eğitim Vekâletine ilişkin özel Türk okulları öğretmenlerinin de faydalanmaları hakkındaki 6014 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun teklifi ve Muvakkat Encümen mazbatası (2/236) (1)

REİS — Mazbatayı okuyoruz efendim.

(Muvakkat Encümen mazbatası okundu.)

REİS — Kanun teklifi mazbatada olduğu gibi reddedilmiştir. Söz istiyen olmadığına göre mazbatayı reylerinize arz ediyorum. Mazbatayı

(1) 164 sayılı matbuza zaptın sonundadır.

(1) 262 sayılı matbuza zaptın sonundadır.

kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Kanun teklifi reddedilmiştir.

3. — *Aydın mebusları Cevat Ülkü ve Nail Geveci'nin, Arzuhal Encümeninin 25. II. 1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 366 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavrı ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/108) (1)*

REİS — Mazbatayı okuyoruz, efendim. (Mazbata okundu.)

REİS — Söz isteyen yok. Mazbatayı tasvipleinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *Muvazenei umumiyeye dâhil dairelerin 1953 malî yılı hesabı katısına ait umumi mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile 1953 bütçe yılı hesabı katî kanun lâyhası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/284, 1/176) (2)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen var mı? (Yok sesleri) Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1953 bütçe yılı hesabı katî Kanunu

MADDE 1. — 1953 bütçe yılı umumi sarfiyatı ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere (1 563 864 546) lira (09) kuruşu âdi, (519 771 568) lira (03) kuruşu yatırım, (210 419 676) lira (05) kuruşu hususi kanunlara ve (60 276 241) lira (90)-kuruşu nâzım sarfiyata aid olmak üzere (2 354 332 032) lira (07) kuruştur.

REİS — Söz isteyen yok. Maddeyi tasvibinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1953 bütçe yılı umumi tahsilâtı ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (1 936 699 816) lira (04) kuruşu âdi, (204 123 939) lira (77) kuruşu hususi kanunlara, (131 262 908) lira (39) kuruşu istikraz hasılatına ve (64 861 605) lira (37) kuruşu nâzım tahsilâta aid olmak üzere (2 336 948 269) lira (57) kuruştur.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok.

(1) 8 e ikinci ek sayılı matbuâ zaptın sonundadır.

(2) 299 sayılı matbuâ zaptın sonundadır.

Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Nâzım varidatla sarfiyat arasındaki fark olan (4 585 363) lira (47) kuruş varidat ve tahsisat kaydedilmek üzere 1954 yılına devredilmiştir.

REİS — Madde hakkında söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — 1, 2 ve 3 ncü maddelere göre tebeyyün eden (21 969 125) lira (97) kuruş açık 1953 yılı Hazine mevcudu ile karşılanmıştır.

REİS — Söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 1953 bütçe yılı içinde tahsisat harici sarf olunan ve ilişik (A/1) işaretli cetvelin ayrı bir sütununda gösterilen (962 681) lira (76) kuruş mütemmim tahsisat olarak kabul edilmiştir.

REİS — Söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler lütfen işaret verin... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere 3010 sayılı Kanun mucibince avans olarak verilen ve (A/1), (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen (39 663 393) lira (22) kuruş tahsisattan mevkuftutulmuştur.

REİS — Söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tahsisattan 1953 yılı içinde sarf olunmayan ve (A/1), (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen (115 593 381) lira (48) kuruş imha edilmiştir.

REİS — Söz isteyen yok. Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye Vekili memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesini açık reylerinize arz ediyorum.

Efendim, mevcut işleri bir an evvel bitirebil-

mek ve mesaiyi de havanın serin zamanına raslatmak için Pazardan maada her gün ondan on üç buçuğa kadar toplanma hususundaki Riyaset teklifini reyinize arz ediyoruz.

CEMAL TÜZÜN (Kocaeli) — Pazartesinden itibaren olsun.

REİS — Riyasetin teklifi yarından itibaren olmasıdır.

Yarından itibaren, Pazar günü haricolmak üzere, sabahları ondan on üç buçuğa kadar mesai hususunu reyinize arz ediyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Yarından itibaren her gün, Pazar günleri hariç saat onda toplanıp on üç buçukta mesaiye son vermek hususu kararı âliye iktiran etmiştir.

5. — *Orman kanunu lâyihası ve Ziraat ve Muvakkat encümenleri mazbataları (1/181) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz alan arkadaşları okuyorum :

Sıtkı Koraltan (Afyon Karahisar), Nâzım Batur (Kastamonu), Ca'vid Oral (Seyhan), Osman Talu (Afyon Karahisar), Mehmet Özbey (Burdur), Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu (Yozgad), Hilmi Dura (Kastamonu), İsmail Selçuk Çakıroğlu (Bilecik), Kemâl Terzioğlu (Çorum), Bahri Turgut Okaygün (Tunceli), Süleyman Çağlar (Kastamonu), Zeki Erataman (Tekirdağ), Bekir Baykal (Ordu).

Sıtkı Koraltan buyurunuz.

ZİYA TERMEN (Kastamonu) — Hürriyet Partisi Meclis Grubu adına söz istiyorum.

REİS — Peki efendim, yalnız daha evvel encümen söz istiyor. Buyurunuz, encümen namına Hüseyin Agun.

MUVAKKAT ENCÜMEN MAZBATA MÜHÜRİ HÜSEYİN AGUN (Rize) — Pek muhterem arkadaşlarım, geçen devrede Yüksek Meclise kadar gelerek 20 den fazla maddesi müzakere edilen fakat tamamlanamayan Orman kanunu lâyihası bu devre Hükümet tarafından yeniden ele alınarak Yüksek Meclise tevdi edilmiştir. Bu lâyiha Ziraat Encümeni tarafından tetkik ve müzakere edildikten sonra yine Yüksek Meclisin bir kararıyle teşekkül ettirilen Muvakkat Encümenimize havale edilmiş bulunmakta idi.

(1) 298 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

İşte Muvakkat Komisyonumuzca üzerinde çalışılan Orman kanunu lâyihasının huzurunuza takdim edildiği şekilde, birçok müzakere ve münakaşalardan sonra meydana getirilmiştir.

Bu son lâyiha rapor ve metninin tetkikinden de anlaşılacağı veçhile istihdaf ettiği gaye, bir taraftan memleketin orman varlığını korumak ve diğer taraftan da bu ormanlardan istifade eden halkımızı gözetmek olmuştur. Muvakkat Komisyonumuz bunlardan başka bugünün ekonomisi içinde ormanın haiz bulunduğu pek kıymetli mevkiini de düşünerek esas bünyeye zarar vermeden bu değerden gelişen iktisadiyatımızın istifade sağlamasını da göz önünden uzak tutmamıştır.

Ziraat sahasında yapılmakta olan büyük ve yapıcı hamlelerin Anadolu bozkırlarının muhtac olduğu rutubeti temin edecek sulama yolunda hükümetin inşasına giriştiği irili ufaklı seksen baraj ve santiralin yegâne dayandığı kuvvet büyük nehir ve ırmakların su zenginlikleri ve bunu tevlideden ormanlardır. Bu ormanlar yurdumuzun ancak % 13 sahasını kaplamaktadır. Dünya sahasının % 27 si orman ve buna benzer ve jetasyonla kaplı olduğunu hesabedersek yurdumuzun büyük bir kısmı sutropikal bir iklim kuşağına yakın, çölleşmeye müsait bir bünyeye sahip ve çöl olan memleketlere komşu durumda olduğunu görürüz. Nihayet arızalı dağ yamaçlarında kalmış olan ve son müdafaa hatına çekilmiş bulunan ormanlarımızı bu yeni ziraat ve sanayi rejiminin dayandığı sularımızın yegâne menbaı olduğunu düşünerek bu lâyiha da onun muhafazası için lüzumlu tedbirler daima bulunması birinci plânda mütalâa edilmiştir. Yalnız bir farkla ki, bu tedbirler mücerret inzibati yollardan ziyade bu saha içinde ve kenarında oturan 9 milyon nüfusun kendi takati üstünde ormanın sırtına yüklenmesi, geçimlerini başka yollardan giderecek imkânlarla bu lâyihada yer verilmiş olmasıyla mühim bir yenilik taşımaktadır. İşte bu yüzden memleketimizdeki orman dâvası, orman sahasında oturan 9 milyon nüfusun geçim dâvasıdır. Yoksa bunu ne idarenin tatbikatının ne de halkımızın doğurabileceği bir neticedir. İşte bu dâvanın esas ruh noktası Orman kanunu lâyihasında orman köylerinin kalkınması başlığı altında geçimlerini ormandaki intifa şekillerine bağlayan ve

miktarları dokuz milyonu aşan köylerimiz halkına başka geçim yolları sağlayarak terfihlerine medar olacak imkânları temin için yirmi sene müddetle her sene 50 milyon liralık bir kalkınma kredisi sağlanmış bulunmaktadır. Bu suretle bu köylere fennî ziraat sistemi ile birlikte süt hayvancılığı, tavukçuluk, arıcılık, dokumacılık ve küçük el sanatları yerleşmiş olacaktır. Bununla birlikte Türkiyede her yıl ortalama 500 000 in üstünde artan nüfusun ormanlık sahaya düşen kısmını yapıcı bir şekilde tahayyül etmek zarureti düşünülmüştür. Memleketimizin ihtiyat arazisi olarak gördüğümüz step kenarı bölgelerde bu sahaları da verimli kılacak sulamaların hitamında bu dar ve ârızalı ormanlık sahalarda toprak bakımından geçinmesi ve barınması inkânsız olanlarının da bu gibi yerlere nakil ve iskânları derpiş olunmuştur.

Bu suretle tek çeşitli basit ziraat usulleriyle ve daha ziyade ormanlardan tarla açarak geçinme yolunu arıyan, aslında fakir olan orman toprağı üstünde oturan vatandaşlarımıza yapılacak kredi yardımlarıyla çeşitli ziraat ve hayvancılıkla birlikte dokumacılık ve el sanatlarına kavuşacak ve diğer taraftan iskânları sağlanarak kendilerine refah ve saadet yolları açılacaktır; Madde 14.

Ormanlarımızın bekası bakımından zaruri olan bu yardım ve iskân şekline temas edildikten sonra yine orman şeridinde yaşayan köylerimiz halkının ihtiyaçları onda bir tarife bedeli karşılığında devlet ormanlarından temin edilmesi sağlanmıştır. Bu köylerin yapacak ve yatacak ihtiyaçları bu suretle sağlanmadan devlet ormanlarından başka sahalara her hangi bir tahsis yapılmıyacaktır. Fakat gerek orman içi ve gerekse ormanlara on kilometreye kadar olan köyler halkının inşaat tarzının ıslahı ve bu sebeple lüzumsuz ağaç sarfiyatını önlemek için gerekli tedbirlere lâyhada yer verilmiştir. Bilhassa köylerde açılacak tuğla ve kiremit ocakları için her yıl iki milyon lirayı aşmamak suretiyle Orman Umum Müdürlüğü bütçesinde bir fon teşkili 36 ncı madde gereğince sağlanmıştır. Bu sebeple ormanlarımızda büyük tahribata sebebiyet veren hârtamacılık sadece cezai müeyyidelerle değil köyleri kiremit ve tuğla açmaya teşvik edici müessir çarelere yer verilmekle tahribat önlenmiş olacaktır.

Yeni lâyhada göçmenlere, yeniden köy kuracaklara, yer sarsıntısı, yangın ve sel felâketine uğrıyanlara parasız olarak kerestelik ağaç verilmesi de tahtı temine alınmış bulunmaktadır.

Bunlardan maada hudutları içinde devlet ormanı bulunan köyler halkının devlet ormanlarında istihsal ve nakil işlerinde çalışanlara naklettikleri miktar emvalin % 25 kadarını bedeli mukabilinde artırmaz olarak kendilerine pazarda satmaları sağlanmıştır.

Bütün bu sıra ile arz ettiklerim orman köylüsünün kalkınmaları için lâyhâhada yer almış hükümlerin bir kısmıdır.

Aziz arkadaşlarım;

Türkiye'de ağaçlama yolu ile yeniden orman meydana getirmek zaruretindeyiz. Yurdumuzun orman sahasının genişlemesi için devlete ait arazilerle orman arazisine ait çıplak sahalarda her yıl (5 000) hektarlık bir ağaçlama yapılması hüküm altına alınmıştır. Sellerin, kaymaların orman içi su yataklarının ıslahı ve ağaçlanması için bu lâyhada kâfi hükümler vardır. Şahsi teşebbüs yolu ile tesis olunacak orman ve ağaçlama sahaları için Ziraat Bankası vasıtasıyla her yıl (2 500 000) liralık bir kredi sağlanmaktadır. Köy ve belediye ağaçlama sahaları için de birçok faydalı ve yapıcı hükümlere yer verilmiştir. Bu suretle devlet kendisine ait sahalarda geniş mikyasta ağaçlama yapmakla beraber şahsi teşebbüse krediler sağlamak yolu ile de halkımızı ağaçlamaya teşvik etmiş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, Türkiye'de ormanların hudutları kesin olarak belli edilmiş değildir. Hakiki orman nereden başlar, kimse bilmez. Onun için yine bu lâyhada devletin tasarrufunda bulunan ormanların tahdit ve sınırlandırılması işleri yer almış bulunmaktadır. Ormanların tahdit ve sınırlandırma işi orman tahdit komisyonları tarafından kısa bir zamanda tahakkuk ettirilmesi için lâyhada kâfi hükümlere yer verilmiştir. Bu tahdit ve sınırlama işlerinde vatandaşın hukukunu siyanet edecek şekilde komisyonlar kifayetsiz bir duruma yükseltilmişler ve salâhiyetli kılınmışlardır.

Maddi ve mânevi hizmetleriyle millî servetlerimizin en başında gelen ormanlarımızı yangın âfetinden masun bulundurulması vukuu halinde asgari zararlar bu felâketten kurtarılması ancak tesis, vasıta ve türlü tehzizatın zamanında hazır olmasıyla ve en seri şekilde mahalline yetiştiril-

mesiyle mümkündür. Lâyhada bu hususlar derpiş olunmuş, halkın orman yangınlarının söndürülmesinde yardımları temin edilmiştir.

Bir millî müdafaa hizmeti mesabesinde olan orman yangınlarını söndürmekteki bütün tedbirler lâyhada yer almıştır. Ormanların muhafazasında sadece orman idaresinin muhafız teşkilâtıyla iktifa edilmeyip ormanlara civar köy halkının ve bilhassa ihtiyar heyetleri muhafazaya iştirak ettirilmiştir. Muhafazanın tek taraflı ve cezrî tedbirlerle mümkün olamayacağı hususu göz önünden uzak tutulmamıştır. Bu esasa göre ceza müeyyideleri konulmuş ve vatandaşların bütün ihtiyaçlarının temini düşünülmüş ve bütün bunlara rağmen yine orman bünyesine zarar ıka edenlere her hangi bir içtihat tehalüfüne meydan vermeyecek şekilde cezalara yer verilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, bu kanun lâyihasının birinci faslı; tamamen orman tarifi ve taksimi ve orman meffumuna giren ve girmiyen yerleri tesbit eden madde ve fıkralardan ibarettir.

Ormanın tarifi umumi mahiyette yapılmıştır. Bu tarif dışında bırakılan yerler fıkralar halinde birinci maddenin sonunda sıralanmış bulunmaktadır. Şimdiye kadarki tatbikattan da mülhem olarak orman meffumu dışında bırakılan yerler mevzuunda tamamen vatandaşla devlet arasında her hangi bir ihtilâfa düşülmeyecek şekilde metinler tanzim edilmiştir. Bunlara ilâveten iklim, su rejimine, ve toprak muhafazasına zarar vermeyecek mahiyette olan bâzı yerler orman meffumuna dâhil olsa bile Heyeti Vekile kararıyla bu yerlerin ziraat arazisi haline terk edilerek bunlara orman nakil edilecek köylüleri yerleştirmek gibi hükümlere birinci fasılda yer verilmiştir.

Yine bu fasılda;

Orman mülkiyet noktasından;

1. Devlet ormanları,

2. Hükmi şahsiyeti haiz âmme müessesesi

ormanları,

3. Hususi ormanlar,

Diye üç kısımda toplanmış,

İdari bakımdan; 1. Muhafaza ormanları,

2. Millî parklar, 3. İstihsal ormanları halinde yine üçe ayrılmış bulunmaktadır.

Bütün bunların umumi idaresiyle Ziraat Ve-

kâletine bağlı Orman Umum Müdürlüğü vazifelenmiştir.

Muhterem arkadaşlar;

Muvakkat Encümenin tadilen tanzim ve kabul ettiği bâriz noktalar üzerinde kısa mâruzatta bulunduğum Orman kanunu lâyihasının yüksek tasviplerine mazhar olacağına emin bulunmaktayım.

Herinizi hürmetle selâmlarım.

HÜRRİYET PARTİSİ MECLİS GRUPU

ADINA ZİYA TERMEN (Kastamonu) — Muhterem

arkadaşlar, mâruzatıma başlarken, tahripkâr Devlet baltası ve tahripkâr kaçakçı baltası altında yıllardan beri eritilen ve biteviye erilmekte bulunan Türkiye ormanlarının, görüşülmesine başlanan işbu yeni tasarı ışığında mâkul ve makbul bir yeni rejime intikalini ve bu vâdideki kıymetli Meclis mesaimizin memleketimiz için hayırlı neticelerle dolu bulunmasını ilk ve samimî temennî olarak arz etmek isterim.

3116 sayılı Kanunun ve bu kanunu takiben neşrolunan sair Orman kanunlarının katıyen Devletçi anlayışları, bu tasarıda, nisbeten daha mülâyim ve müsait bir Devletçilik anlayışı içine mezcolumuş, ve ayrıca, orman içinde ve civarında yaşayan Türk Köylüsünün hak bildiği bâzı esasat, maddeleştirilmek suretiyle huzuruna takdim edilmiştir. D. P. tüzüğüne muhalif düngen prensiplerine rağmen, tasarımı, bu istikamette tedvin eden encümenlere, kövliye vâkı lütuflarından ötürü teşekkür etmek gerektir.

Orman - Köylü - Devlet müsellesi arasında, (Devlet anlayışı) ve (Köylü hakları) şeklinde tezahür eden birbirine zıt mânadaki problemin, bu kanun tasarısında, yine de Devlet lehine ve (hep Devlet tarafından) prensiplerine sadakat gösterilerek ve asla başka orman rejimlerinin, Türk ve Türkiye tabiatına muvazi düşecek liberal ve terbiyatkar hususiyetleri nazara alınmaksızın tedvin olunmak istendiğine de, temas etmek yerinde olur.

1937 den bu tarafa çıkarılan bileümle kanunlar, bu tarihe kadar (Cibali mübahe) adı ve görüşü ile herkese ve her baltaya şartsız kayıtsız açık tutulan memleket ormanlarının, gûya bir zanturanta ve suura bağlanması muhalef sebebinden kuvvet bularak tedvin olunmak istenmiş ve fakât geçim ve ihtiyaçtan hareket ederek, ormana yaslanan Türk köylüsüne yeni imkânlar

tanımyarak, Türkiye ormanlarının istismarı hakkı, sadece devlet baltasına! hediye olunmuştur. Mâruzatımın bu noktasında, köylüye tanıyan ufak haklar hariç, bu yeni tasarının da esasat ve prensipler olarak sabık kanunlardan zerre miktar farksız bulunduğu, bütün bir samimiyetle işaret etmek isterim.

Mezkûr tasarının umumi karakterini, orman problemini tamamen devlette hulâsa edişinde görmek mümkündür. Devlet, koruyucu, çoğaltıcı, tahdid edici ve işletici unvan ve vazifelerin tamamını, uhdesinde cemetmeye bilhassa gayret göstermiştir. Yed-i vâhitten, şahsı evvelden, Ankara'dan! tedvir prensibi, bakidir. Bütün Türkiye ormanlarının müstakil bölge organizasyonlarına terk olunmyarak, Ankara'da bir umum müdürlüğün keyif, irade ve tatbikatına raptolunduğu, aşikârdır.

Sultan Aziz'den beri Oomanlı - Türk hükümetlerince bir varidat mevzuu telâkki edilen orman işletmeciliği fikri, bütün haşmet ve debdebesiyle işbu tasarıda tekraren karşımızdadır. Senelerden beri çeşitli suiistimallerin serbest ve kaçak baltaların, bakımsızlık ve yangınların yüzde ellisini yokettiği ormanlarımızın takati, ve nesli âtiye nispeten yeşil bir vatan devredibilme kaygısı, Demokrat Parti hükümeti tarafından bu kanun münasebetiyle hesaplanmak ve düşünölmek iktiza ederken, işbu tasarı ile (Hazineye varidat!) fikrinin müdafaa edilmesi ve işletmeciliğın hiçolmazsa 15 sene gibi kısa bir müddet için lâğvolunmasını derpiş eden bir hüküm ve görüşten mahrum olarak Yüksek Meclise sesleniş, kanaatimce, mevcut tasarının karakteristik nevakısındandır.

Arkadaşlar : Bugün Türkiye'de sathı mesahaya nispetle orman nispeti, yüzde 16 olarak kabul edilmektedir. Halbuki normal bir vatan da bu ölçü - iyi bir dağılış esas olmak şartıyla - asgari % 30 olarak mütalâa edilir. Bu hale nazaran, son yılların korkunç tahribatını hesaba katmadan yapılacak bir tetkikte, mevcut ormanlarımızın muhtacı bulunduğumuz seviyeden % 45 kadar daha az bir imkâna malikiyeti aşikâr olur. Hal ve şartlar böyle iken, ecdattan devraldığımız seviyeyi imha ve ahfada devredecek bir servet fikrini reddedercesine, 1956 medeni yılında, hâlâ da ticarêt ve gelir prensibi ile Meclis huzuruna kanun getirilmesini, asla muvafık bir fikir kabul edemiyoruz. Ve D. P.

Hükümetinin çimento ve şeker fabrikaları muvaffakiyetine rağmen - inşallah tahakkuk eder - bu görüşünün, yarının Türk nesilleri tarafından affa müstahak tutulacağına inanamyoruz.

Hakikatte bir gelir mevzuu gibi mütalâa olunan orman gelirlerimizin, hayati mânalı bir millî sermaye demek olan ormanlarımızın imhası tarikiyle elde olunan menfaati unutturacak kadar küçük bir rakama müncer bulunduğunu da belirtmek, yerinde olur. Bu iddiamızın sübutunu teminen, Yüksek Heyetinize, 1955 yılına kadar devamlı katiyata rağmen mâruz kalınan zarar yıllarının kâffesinden değil, kâr elde olundu! Kâr elde olundu! diye ilân edilen, son 1955 yılına ait bilânçoynu arz etmek isterim.

Orman idaremiz 1955 yılında umumi ve ârizi gelirle birlikte ceman 149 milyon lira hasılat elde etmiştir. Bu miktarın muazzam kesim faaliyetleriyle mütenasibolarak hiç olmazsa 120 milyon lirasının Hazineye intikalini beklemek, feda olunan ormanlar pahasına hakkımız olmak icabeder. Halbuki, netice hiç de mâsum gönüllerin beklediği ile muvazi değildir. Aynı yıl hesaplarına göre yine orman idaremizin, umumi idare masrafları ve istihsal, imalât ve nakliyat masraflarıyla birlikte 111 milyon Türk lirasına vâsıl olan azîm bir masrafa duçar olduğu da bir vakiyadır! Demek oluyor ki, 19 733 kişiye balığ olan orman personelinin terfihi veya geçimi pahasına, bu devlet, güzelim ormanlarımızı feda etmek yolundadır ve bu kanun, girişilen bu yolun devamını dileyen hükümetin, menfaati milliyeye muvazi düşmiyen inad ve ısrarından başka, hiçbir mâna taşımamaktadır.

Bu son hükmümüzle gayemizin, orman personelinini yüksünmek! Olmadığı ve hassaten, Türkiye ormanları üzerinde, yanlış tatbikatta bocalıyan Hükümetin hattı hareketinin, kritiği yapılmak istendiği aşikârdır. Biz bu vâdide büyük reklâm kabiliyetine inandığımız Hükümetle, asla aynı fikirde ve yolda değiliz, ve orman anlayışımız, bugünkü düşünüş ve tatbikatla taban tabana zıt bir mahiyet taşımaktadır. Bu sebeplerdir ki, her sahada kendi bildiğine ve inandığına itibar edip, toplulukların tenkidlerini hiçe sayan ve bu yüzden daima geniş mânalı müşküllele karşılaşan hükümeti, muvaffak ve modern anlayışla mücehhez bir hükümet olarak kabul edememekteyiz.

Muhterem arkadaşlar;

Yeni tasarı ile, yıllardan beri devlet içinde hüviyetinde vazife vermekte bulunan Orman Umum Müdürlüğü teşkilâtı, 20 000 kişiye baliğ olan kadrosu ve anlayışıyla, dimdik ayakta tutulmak istenmektedir. Katiyat dolayısıyla her yıl azalmakta bulunan iş sahasına rağmen, tasarıda yeni vazifeler derpiş olunduğundan, kadro genişletilmek, daha da süslenmek yoluna gidilmiştir. Bu gidiş ve prensipler olarak yanlış orman problemi, Büyük Millet Meclisince hangi tarihte işin suuruna vararak : Dur! Bu yol artık yeter! Şeklinde bir kanun müdahalesine hedef tutulacaktır. Bu noktayı, sessiz millet namına feryadedip haykırmaktan ve dâvayı bu kürsüden Yüksek Heyetinize sadece teşrih etmekten başka elimizden gelen bir şey yoktur!

Yeni tasarı, ruh, mekanizma ve salâhiyetler olarak, hiçbir yeni sistem ve görüş getirmemektedir. Mahiyeten bir umum müdürlük vasfında bulunan idare, salâhiyet ve vazifeler olarak aynen baki ve hattâ evleviyetle mîrguptur. Sadece bütçe muvacehesinde Ziraat Vekâletine bağlı bulunan umum müdürlüğün 150 milyona vâsıl olan gelir ve giderleri teknik hesabı, yine bizzat kendi bünyesinde tedvir olunacaktır. Yani, 3116 sayılı sabık kanundaki (orman işlerine top-tan vaziyet etme prensibi) bu kanunda muhafaza ve müdafaa olunmakta ve hattâ koruma ve yeniden yetiştirme vazifesini yapan ilmî kuvvete, kesme ve bu işin ticaretini yapma hakkı tanınmaktadır. Dünyanın hiçbir coğrafyasında, bu kanundaki total mekanizmanın kanunlaştırıldığı veya kanunlaştırılmak istendiği fikrine, raslanamaz. Hukuk prensiplerine göre bir idarenin hükmi şahsiyeti haiz olabilmesi için, onun murakabe organlarının mevcudiyeti iktiza eder.

Temel hakları bağırıla bağırıla elinden alınmış bir milletin murakabesiz şekli idaresine nasıl ki, demokratik bir idare tesmiye olunamazsa, murakabeden mahrum bir iktisadi teşkilâtın istikbaline de ferah kalble nazar kılmamaz. Bu beyanımız asla orman idareleriyle muvazi bir süttefehhümle alâkalı bulunmamalıdır. Gayemiz prensip zaviyesinden, meseleye temastan ibarettir.

Demokrat Parti Hükümetinin bu tasarı ile tekrar yanlış kovaladığı ve müdafaa ettiği hakkındaki kanaatimiz, bakidir. Yetiştirme, koruma, bakma olarak Ziraat Vekâletine ve şayet

mutlaka şart ise, işletme olarak da devletin bütün maddi umur ve hususatına kanunen vaziyet etmek hakkına malik Maliye Vekâletine, haklar ve vazifeler yüklemiyen bu gûna bayat görüşlü kanunlara muhalif kalmakta, kendimizi yerden göğe kadar haklı görmekteyiz ve işletmecilik fikrinin, küçük meblâğ uğruna ve memleketi harabi ve perişaniye sürükleyen bir doymaz dev olduğuna inanan bir hükümet anlayışına da, sonuna kadar, hasret çekeceğiz!

Muhterem arkadaşlarım;

Mevcut tasarı, 6,5 milyonu müteceviz Türk orman köylüsünün günlük ve sahih ihtiyaçlarını temine mâtuf genel hükümlerine rağmen, bu hacmiyle kabul buyurulup kanunlaştırıldığı takdirde, yine de ezeli orman dert ve ıstıraplarını hal ve ıslah etmekten uzak kalacaktır. Kanun, köy realitelerini unutarak, Garb orman sistemlerinden alınan hükümlerle yüküldür. Bilhassa hacı gözetler misali yeni kanuna bel bağlayan gönüller, bu kanun tasarısının zatî ihtiyaç, toplu köy ihtiyacı, küçük el ve ziraat aletleri ve sanatları vâdisindeki ihtiyaçları giderici mahiyetteki yardımları beğenmekle beraber, asıl devletten beledikleri : (Bu kanun yardımıyla mümkün kalkınma imkânı) nı nâkıs bulacaklardır.

Bir köy içtimai heyetini, sadece ihtiyaç kertesini, imar ve ihyaya mütaallik mevat vermek tarikiyle ve hele son senelerde, adı büyük, hacim ve varlığı küçük mânadaki (banka kredileri açılacaktır!) şeklindeki tebessüm âmili tedbir ve tertiplerle, hayatın kahır ve şiddet dolu tehdit ve tazyiklerinden kurtarmak iddiası, 1956 Türk münevveri ve vatanseveri için, gülünç kabul olunmaktadır. Ayrıca, 6,5 milyonluk bir kütleyi tehcir ve bu adeddeki kütleyi istiabedecek bir vatan parçası bulmak da güç olduğuna göre ve esasen devletin son senelerde giriştiği gürültülü iktisadi politika neticesi, Hazine takati, son raddesine dayanması muvacehesinde, orman köylüsünün iskân yoluyla mahalli âhara nakledileceği fikri dahi bir hayalden ibarettir ve esasen gayrimuvafiktir. Hal ve şartların bu neticeyi âmîr bulunması münasebetiyle, yeni tasarının, Türk orman köylüsüne, yine bizzat orman içi ve civarındaki mecburi ikametleriyle ilgili olarak, bir şeyler hediye etmesi gerekirdi. Bu husus, tasarıda, kalkınma kredisi olarak hulâsa ve takdim edilmiştir.

Mevzuumuzun tam bu noktasında bâzı alâkalar, tehcir edemediğimiz bu bölgeler sakinleri-

nin mahallî imkânlarla ve ezeümle, bağcılık, arıcılık, hayvan yetiştirme, sebzeçilik ve sütçülük ve sair mütevazî gelir temin eden imkânlarla teşhiz edileceklerini ve binaenaleyh, bu sahalar tarikiyle geçim sağlıyan kütlenin, ormanı, her türlü kanuhsuz taarruzdan masun tutacağını iddia edebilirler.

Hayır arkadaşlar! Bu kabîl bir iddiayı, iddia halinden çıkarıp bir ana prensip ve hamle halinde, ciddiyetle Meclise sunmak gerektir. 6.5 milyonluk bir kütleyi, nerede ise bir devlet hacmine dahi kâfi gelecek bu azîm kütleyi, elinizdeki kanunda bu iddianın teminatı bulunan 50 milyon Türk liralık bir vekâlet fonu ile tahakkuk ettirmeye imkân yoktur. Bu miktar ancak ve ancak ormanlık bölge köylerinde kereste ticaretiyle iştigal eden D. P. mensuplarının metalibatına dahi kâfi gelmiyecektir. Bu isabetli plâna, senevi bu miktar üzerinden sermaye ayırmak işi oluruna bağlamak, bu çok ciddi ve faydalı işi, şekli bir gösterişe raptetmek olur. Şayet bu tasarı, bu vâdideki vekâlet yardımını bir ayrı devlet yardımı halinde, bir ayrı bankalar yardımı halinde ve aşgari senevi 300 milyondan aşağı olmamak üzere bir yüklü tedbire vasletse idi, mevzuun ciddiyetine bütün kalbimizle belbağlar, hükümeti samimiyetle biz de alkışlardık. Beş nüfuslu bir haneye serfevi ancak sekiz tavuk mubayaa edebilecek vüsatte bir kredi açma imkânını, hiçbir zaman, ciddî bir Devlet tedbiri olarak kabullenemeyiz; ve tenkidden asla vâreste tutamayız. Bu teşebbüsiyle tasarı, köylüyü iktisaden terfi ve ormanı köylüden kurtarma düşüncesinden oçk, fakir düşmüş hükümetlerin edebiyatına sahne olmaktadır İleriye geçememiştir.

Orman içinde ve civarında yaşayan Türk köylüsünün, bu yeni tasarı ile katıyen bir yeni kader değişikliğine uğramıyacağı aşîkârdır. Orman köylüsü, yine cılız merkebinin kuyruğunda, kalbinde koleu korkusu, üç beş çalı çırpı peşinde koşacaktır! Koşmaya mahkûm eden felsefe, bu tasarı ile, eldivenli bir demir yumruk olarak, tekrar karşısındadır! Çorba yine yağsız, şalvar yine yırtık ve hane yine virandır!.. (Gürültüler)

REİS — Devam edin efendim.

ZİYA TERMEN (Devamla) — Bunlar yalan değildir arkadaşlar (Gürültüler)

REİS — Ziya Bey, siz devam edin. (Gürültüler)

ZİYA TERMEN (Devamla) — Beni açk misaller vermeye teşvik etmeyin. (Gürültüler)

REİS — Siz devam edin efendim.

ZİYA TERMEN (Devamla) — Peki efendim.

Tekrar ediyorum. Orman köylüsü, yine cılız merkebinin kuyruğunda, kalbinde koleu korkusu, üç beş çalı çırpı peşinde koşacaktır. Koşmaya mahkûm eden felsefe, bu tasarı ile, eldivenli bir demir yumruk olarak tekrar karşısındadır. Çorba yine yağsız, şalvar yine yırtık, ve hane yine virandır. Türk nüfusunun üçte birini teşkil eden orman köylüsünün katî refahını değil, hiç olmazsa insan gibi yaşaması imkânını temin edecek olan aşgari seviyeyi vadeden hükümet müstakbelde, bu inkılâbı her halde mutlaka Orman Kanunu tarikiyle hakikatı hayata sevk edecektir. Çeşitli şehir faaliyetlerinin milyarlarca vâsil olduğunu kemalî fahrile ilân eden bir hükümetin, suurlu bir plânla girişeceği bu köy dâvasına, niçin yüklü bir meblâğ ile sarılmadığını düşünmemek ve hele işbu kanun vasıtası ile pek çok imkânları orman köylüsüne hediye etmek mümkünken, bu hizmetin devde pire hacmiyle hulâsa edilerek geçirilmesine üzölmek elden gelmiyor.

CEMAL TÜZÜN (Kocaeli) — Encümen çalışmalarını sırasında nerede idiniz?

ZİYA TERMEN (Devamla) — Böyle bir tasarı getireceğinizi bildiğim için gelmedim.

VACİD ASENA (Balıkesir) — Bu ne kehanettir?

ZİYA TERMEN (Devamla) — Vacid Bey, bu kanun münasebetiyle konuşacağız, sabır buyurun. Siz daha nelere tahammül ediyorsunuz. (Sağdan bravo sesleri)

Arkadaşlar,

4845 sayılı Kanundan sonra çok muazzam tahribata uğrayan memleket ormanları, bilhassa son yıllarda, umum müdürlük salonlarındaki haritalarda görölen sathından daha da kaybetmiştir. Kanunun 7 yıldan beri dilde ve nutuklarda kalışı, muhakkak ki memleket aleyhine olmuştur. Muhafaza ormanı olarak kabul ve ilân edilen ormanların dahi bizzat Hükümet tarafından katiyata hedef tutulması, Türk

köylüsünü, bu insafsız gidişe iştirake, âdeta mecbur kılmıştır Bizzat Devlet tarafından, hatâ 25 santime vâsıl olmamış kuturdaki ağaçların, dağ yağınları misali kesilip mahalli âhara satılması, keyfiyet olarak köylüyü inkisara ve onun tabii seyircisi bulunduğu fikrinden hareketle bir gûna intikama sevk etmiş, bu hale son yıllarda türriyen sermayesiz büyük tüccarlar ve fırsatı fırsat bilen hakiki iş erbabı da inzımam ederek, memlekette, balta girmemiş tek bir orman kösesi bırakılmamıştır.

Bu yeni tasarı, işbu meşru ve gayrimeşru gidişe bir gem vuracak mânâ ve mahiyette midir? Muhakkak ki hayır!. Katiyat, bu tasarıda, sadece köylü ihtiyacından sonra yapılacakmış gibi gösterilmesine rağmen, zorlayan memleket ihtiyacı çolayısiyle devam mecburiyetindedir. Ve dolayısıyla yeni tasarı, mevcut ölüm sisteminde zerre miktar bir değişiklik müjdecisi değildir.

Bu müjdenin ne olması gerektiği hakkındaki esas görüşümü, yukarda, ariz ve amik, arz ve izaha çalıştım. Ancak şu kadarla tekraren temas etmek isterim ki, fikrimizin biraz daha haşın tarzı ifadesi, 1952 senesindeki Orman Kanunu müzakarelerinde, sayın Sinan Tekelioğlu tarafından cidden bir vukuf ve sezişle, ifade olunmuştur. Mumai-leyh; o tarihteki beyanlarında, üç isabetli fikir serdetmişlerdir :

1. Orman işletmeleri, mülğadır. (Dikkat buyurulursa teşkilât değil).
2. Türkiye ormanları, toptan muhafaza ormanlarıdır. (Ekseriyetle doğru):
3. Devletin kerestelik ve teknik orman ihtiyaçları, hariçten mubayaa olunur. (Tamamen doğru) (Para nerede, sesleri) Muvafık hükümetler bu suali sormaz, parayı yaratırlar.

Sadece köylü ihtiyacına cevap veren bir işletmenin, bu memleketin istikbaliyle alâkalı bulunduğu fikri, asla savunulmaz bir orman hakikati olarak, alâkahların gönlünde ve zihnindedir.

Arkadaşlar, mahrukat sistemimize de Türkiye ölçüsünde bir yeni istikamet vermek, münakale ve satış işlerini makbul ve şuurlu bir organizasyona tâbi kılmak, elbetteki orman mevzuumuzun bellibaşlı meseleleri meyanındadır.

Yeraltı kömür servetimizin hiçolmazsa vilâyet merkezlerinde istihlâkını müemmen bir sistemin mevcut bulunmadığı memleketimizde, kanun fıkraları arasına sıkıştırılan hayal mahsulü vaad

ve fikirlere bel bağliyerek, memleket ormanlarının, bu kanunla muhafaza ve müdafaa edileceğine inanmak, safdillilik olacaktır. Yıllardan beri sarf olunan milyarlara rağmen, hâlâ büyük şehirlerde sakin Türk halkını, nısıf hisse kış kömürüyle tatmine uğraşan maden kömürü işletmeciliğimize, daha da milyarlar aktarılmadıkça, milletin ve bilhassa çıra ışığından başka tenvir vasıtası tedarik etmekten mahrum Türk köylüsünün, ormana vâkı hücumu, bertaraf edilemeyecektir.

Tasarı, sanki bu kanunu takiben Türk köyünde maddi dert ve ıstıraptan eser kalmıyacakmış gibi bir iyimser havaya maliktir. Çeşitli vâdilerde işaret olunan yardım ve krediler, sanki cümle orman köyleri sahipleri için iyimser bir görüş taşımaktadır. Ödeyememek korkusu ile çevirme kredisi almak istemiyen Türk köylüsüne, Ziraat Bankasından bilmem ne yardımı yapmayı va'detmek, hüner telâkki edilemez! Asırlardan beri devam edegelen ve bilhassa son yıllarda kernal mertebesine ulaşan vaad politikası, Türk köylüsünün dinlemek istemediği bir terane hükümdededir. Köylüye küçük ve oyalayıcı kredilerden evvel, hakikaten muktezi, muhtacı seviyedeki krediyi ödeyebilecek, müstakar bir gelir sahasının hediye olunması lâzımdır. Ve derhal ilâve edilmelidir ki, köylü tarafından talebolunan her kredi, çok zaman çeşitli saik ve sebeplerle haklı olarak mahallinden başka istikametlere sarf ve teveih olunmaktadır.

Dolgun kredi düşüncesiyle beraber, orman içi ve civarı fakir köy halklarına, ucuz hububat temini meselesi de hal yoluna konulmalıdır. Toprak Mahsulleri Ofisimizin, aynen büyük şehirler sakinlerine gösterdiği : Maliyetinden ucuza yedirilen ekmek işi, evleviyetle orman bölgeleri köylülerine tatbik olunmalıdır. Şehirliyi memnun eden felsefenin, bilhassa ziraatten mahrum ve orman içinde mahsur köylüyü memnun etmeye çalışması kadar mâkul ve mantıklı hiçbir düşünce olamaz.

Tasarı, reel ve ilmî bir anlayışla, memleketimizin iklim, toprak, su ve sağlık rejiminin normal olarak idamesini sağliyan ormanlarımızı, hakiki mânasını vermek azmiyle tedvine çalışılmıştır. Yangınlar mevzuunda, keza memleketçe mümkün olan düşünülmüş, maddeleştirilmiştir. Yetiştirme, hususi tesis mevzuları, lâyıki anlayışta tedvine çalışılmıştır. Ve fakat

bütün bunlar, esas prensiplerdeki devletçi anlayışın kabul ettirilmesini takiben vaz'olunmuş ve sabık gidişatın tekraren empozesini takiben ilâve olunmuş, teferruat meseleleri hükmündedir.

Tahdit mevzuunda, yer yer teşkil olunan komisyonların, asla kanunda tarifli yapılan eşhastan terekübettirilmemesi, kanunun tadadettiği eşhastan çok noksan kadro ile, bu heyetlerin bölge bölge vazife vermekte devam ettikleri, eski kanunun nevakısındanadır. Yeni tasarı da bu meseleyi, aşağı - yukarı, aynı görüş içinde mütalâa etmektedir. Noksan üyeli tahdit komisyonlarının faaliyetinin, bilâ muhakeme, keenlemeyekün addolunması gerekirken, bu mevzu, mahallî mahkemelerce bazan reddolunmakta ve dolayısıyla vatandaş hakkı, kanun sarahatine rağmen, tek hâkim içtihadıyla bertaraf edilme yoluna sevk olunmaktadır.

Yeni tasarı, ormandan hüdai nâbit mevad için dahi idarelerden izin alınmasını âmir hükmü, avlanmak, gezmek, maksatsız dolaşmak halinde bile silâhlı orman koruyucularının mahfuz merkezlerle sevk etme yetkileri gibi teferruat meseleleri, tenkide müstahak bulunmaktayız. Ormanlar mademki vatanın parçası ve Türk'ün öz malıdır, o halde etrafı elektrikli telle çevrilmek kaygısının esbabı ne olmak iktiza eder? Devlet ve köylü sevgisi mademki orman üzerinde birleştirmek istenmektedir, o halde bunca görülmemiş yasakların mânası nedir? Velhâsıl, ekserisi talimatlarla köylüye duyurulmak iktiza eden birçok hususat, tam ve kâmil bir kanun olarak tedvin olunması gereken bu tasarıda âdeta suni bir özenti halinde maddeleştirilmek suretiyle tertibolunmuştur. Ve şayanı esef bir nokta olarak arz ve temas edelim ki, işbu yeni orman kanunu tasarisında, bu teşkilâtta maaş alan çeşitli vazife erbabından hiçbirisine ait bir tek maddeye yer verilmemiştir. Bir pilotun her yıl kaç saatlik uçuş mecburiyeti bulunduğu tesbit olunmuşken, bir muallimin haftada kaç saat müddetle ders vermesi şart koşulmuşken, 20 000 kadrolu bir teşkilâtın, tamamen vazifeleriyle alâkalı bir kanunda meskût geçilmesi ve kanunda vadedilen iş sahasının kontrolü imkânsız bir vait halinde öne sürülmesinin sebebi hikmeti de anlaşılmamış durumdadır.

Bu tasarı hazırlanması sırasında Ziraat Encümeni tarafından münasip görülerek 4785 sayılı Kanunla devletleştirilen ormanların eski sahiplerine iadesi derpiş olunmuş ve bu düşünce esasen kuvvetli bir istihsal ormanı manzarasına malik bulunmayan ormanlara taallük ettiği cihetle unumi efkârca mâkul karşılanmış idi. İşbu görüşün hilâfına olarak, Muvakkat Encümence alınan menfi karar ve bu temayülün toptan reddi keyfiyeti, bir haklı taaccübe müncer olmuştur! Muvakkat Encümen âdeta vur diyen Hükümetin işaretine öldürmeklé yardımcı bulunmuştur. Bu noktanın madde sırası geldiğinde tashihi ve tekraren ihyası yerinde olacaktır.

Tasarı sonunda yer alan esbabı cezaiyenin tadadı ve mukabeleten müeyyideler vaz'olunması meselesi de isabetsizlikleri hâmindir. Açlığın teşvik ettiği bir orman sirkatı ile devamlı para hırsımın kamçılacağı bir orman hırsızlığını aynı müeyyideye tâbi kılmamak ve aynı cezaya rapdetmemek iktiza eder. Şehirli kaçakçının gömleğine kadar soyularak tecziye olunmasını isteyen gönlümüz nafaka uğruna iki demet çalıncı devşirmeyi çaresiz göze alan köylüye mülayim müeyyide arzu eder. Bu görüşümüzün her mevzuu politika adesesinde telhis etmeye alışmış zevatça samimî kabul edilmesini rica ederim.

Netice :

Muhterem arkadaşlar, intifa ve irtifak haklarını teslim eden sabık İmparatorluk kanunlarının, 1937 yılında kabul edilen kanunla kaldırılması ve 600 senelik bir menfaat geleceğinin bir anda yok edilmesi nasıl Türk orman köylüsünde bir inkisar ve aksülâmel yarattı ise, bilhassa yedi yıldan beri hasretle beklenen bu kanun da, Türk orman köylüsünde ikinci bir inkisar ve ümit kırıklığı devresi açacaktır.

Mevcut tasarı, sabık ormancılık anlayışının bir yeni kopyesinden, daha iyiye doğru atılmış birkaç adımdan başka, hiçbir mânaya malik değildir. Gaye, kadro, anlayış aynıdır. İşletmecilik fikri; 40 ncı maddenin şartlı sarahatine rağmen asla terk olunmayacak vüsattedir.

Memleket ormanlarının takatten tamamen düşmüş hüviyeti, bu tasarıda gözetilmemiştir. Vaktiyle Devlet tarafından tamamen istismarçı ve inhisarçı bir zihniyetle kanunlaştırılan

Anayasa anlayışı muhalifi bütün kanunsuz istimlâkler, bir yeni tashih ve rektifiye devresi kabul edilmesi icabeden bu devirde, bu kanunla düzeltilmek iktiza ederken kasten meşru addolunan bir sükûta gark olunmuştur. Köylünün tapu ile tevsik ettiği emvali, vaktiyle vâkı hatalar ve bugün ısrar olunan metot ve mesafeler kaideleri muvacehesinde, kanun sadece Devlet müdafii vasfiyle ortaya sürülmüştür. Sadece zilyed esasından dahi hareket edildiği takdirde köyüye terk ve tescil olunması icabeden nice kıymetsiz arazi, maalesef idareye hasrû tahsis olunmuş ve köylü ebedî bir mağduriyete terk olunmuştur. Sabık hataların tashihi ni göremediğimiz bu tasarı, kanaatimizce, memleket realite ve ihtiyaçlarıyla tamamen gayri-muvazi vasıflıdır.

Bir tek cümle ile hülâsa olunmak icabederse : Çölü orman yapan anlayışa mukabil, ormanı çöl yapan tatbikatta ısrar mânasındadır.

Ana prensipleri memleket realiteleriyle taban tabana zıt bir tasarıya, muvafık rey istimal etmiyeceğimiz arzusu ise tabiidir.

Hürriyet Partisi Meclis Grubu adına mâruzatım bundan ibarettir. Yüksek çoğunluğumuz tarafından yine de kanunlaştırılacağından emin bulunduğum bu tasarrımın, ümit sahibi Türk köylüsüne medar olmasını temenni etmekten başka da, elimizden şimdilik hiçbir şey gelecektedir. (Sağdan, alkışlar)

REİS — Sıtkı Koraltan.

SITKI KORALTAN (Afyon Karahisar) — Muhterem arkadaşlar, milletlerin hayatını yakından alâkadar eden hiçbir mevzuu yoktur ki, orman mefhumu kadar şümül ve ihata sahası geniş olsun. Bu sebeplerdir ki, tarih boyunca bu hakikati ifade eden güzel sözler söylenmiştir. Bu vecizelerin türlü şekil değişikliklerine rağmen izaha çalıştığı tek hakikat ormansız bir milletin yaşayamayacağı neticesinde ifadesini bulur.

Muhterem arkadaşlarım, bugün dünün eseri-ridir. Bu kaideden hareket ederek huzurunuzda gelen orman tasarısı üzerindeki görüşmelere başlarken ormanlarımızın bugünkü zayıf ve verimsiz hale gelmesine sebeb olan geçmiş asırların telhiçli bir muhasebesini yapmak için mâziden ibret alarak hale istikamet vermek ve ormanlarımızın geleceğini hazırlamak bakımından faydasız olmayacağı kanaatindeyim.

Muhterem arkadaşlar denebilir ki, arz küresi üzerinde Anadolu ormanı kadar çağların inkişafına hizmet etmiş bir orman tasavvur edilmediği gibi Anadolu ormanı kadar çağların zulmüne uğramış bir orman da yoktur.

Evet muhterem arkadaşlar, Anadolu ormanı çağların yakıp yıktığı hazin manzarasıyla bu gününü idrak etmiş ve Büyük Millet Meclisinin yüksek huzurunda diz çökerek arzın ömrü kadar uzun olan derdine çare aramaya ve mübarek vücudundaki balta yaralarını sardırmaya gelmiştir.

Hümamizim, ağaca ve ormana ilâhi varlık isnad ederek ondan korkmuş, onu sevmiş.

Putperestlik devri, mâbutlarını onunla imal etmiş, ona saygı göstermiş.

Vahdaniyet devrinin mihrabı ondan malzeme almış ve çağların kurulmasına hizmet etmiş olmasına rağmen hoyratça kesilip doğranmaktan kurtulamamış.

Nemrud'un cehennemi onunla tutuşmuş, tanrılık dâvasında bulunanların cenneti onunla kurulmuş, Fravun'un ihramı onunla yükselmiş, Kesrat'ın ateş gecesi onunla parlamış fakat yine ona kurtarıcı bir el uzatmamış.

İlk çağların taçlıları onun kenarında boğuşurken ondan faydalanmış ama yine onu tahribetmiş, Alparslan'ın Çıracı köyleri, Şark'a Garb'a akın eden ordulara bu ormanın çamından ışık tutmuş, davuleu köylerinin kasnağı bu ormanda imal edilmiş, fakat orman gene asırların pençesinde kahrolmaktan kurtulamamıştır.

Muhterem arkadaşlar; geçen yüz yılların üzerinde yaptığımız hayal üstü bir seyahatin bitim noktasına yaklaşırken Tavaifi Mülûkün mültezimleriyle, tekfür şatolarını Fâtihin kızakları ile Barbaros'un kadirga ve kalyonlarını, Akdenizin dört çağdaki gemicilerini, tanzimatın istikraz karşılıkları ile Süveys'in kalaslarını, hülâsa doğanın beşiği ile ölenin tabutunu hatırlamak bize ibret dolu bir orman mazisinin hikâyelerini fısıldamakla kalmaz, belki ormanlarımızın geleceğine ışık tutar.

Muhterem arkadaşlar; o kadar ki Türkiye ormanları dâvacı, tarih dâvalı olsaydı tarih Anadolu ormanına mahkûm olurdu. Çünkü tarih şan ve şerefle olduğu kadar facialarla dolu sayfalarının materyalini ondan almış, çünkü eskilerin tarifine göre mehdi zuhuru medeniyet

olan Anadolu yaylası medeniyetlerin doğmasına ve yükselmesine ormâniyle hizmet etmiş fakat ormândan aldığı ormana vermemiş, orman hak sahibi mevkiine yükselirken tarih orman sorumlusu olmaktan kurtulamamıştır.

Çağların getirdiği medeniyetler zevale ererken ormansızlık felâketinin vukuuna şahit olmuştur. Misal mi istiyoruz; Roma İmparatorluğu. Bu devlet Anadolu ormanına tarihte eşi görülmemiş bir gaddarlıkla saldırmış, dik yamaçlardan keskin hattı içimalara inen kar ve yağmur suları; bir az ötede nehirlerin, çayların, sel ağzlarını tıkayarak yataklarını doldurmuş, Anadolu bataklık denizi haline gelmiş, bir zamanlar dünya ordularının savletine göğüs gemesini bilen Roma halkı Anofeller ordusunun hücumuna mukavemet edememek neticesinde sıtmalı bir millet haline gelerek kadit olmuş, dalağı büyümüş, rengi uşmuş, vucut yapısındaki inhitat mânevi tereddidi ile el ele vererek inkırazın çukuruna yuvarlanmıştır.

Muhterem arkadaşlarım, müsaade buyurursanız ormansızlığın feci misallerinden birini de kendi tarihimizden alalım :

Hazer deniziyle Ural dağları, Tiyenşanla Hindikuş dağları arasında uzıyan büyük anayurdun hikâyesine dalalım :

Büyük denizler ve bunları besliyen akar sularla anayurt, binlerce yıl Türk örfüne, hayat ve medeniyet kaynağı olmuş, hayatı, ziraati, ehli hayvan beslemeyi insanlığa ilk öğreten o, kaba taş devrini tunç devrine ulaştıran o olmuştur.

Heybetli dağlarının yamaçlarında kurulan şehirleriyle zümrüt gibi yeşil ovalarından fıskıran üstün hayat, bugünkü medeniyet kazılarının ve tarih araştırmalarının zengin kaynağını teşkil ediyorsa görülmemiş bir iklim şiddetinin tesirlerine boyun eğerek kum yığınlarının altında inliyen mamurelerin ormansızlıktan aldığı felâket payı zikre değer bir ehemmiyet arz eder.

Filhakika beklenmiyen bir tabiat kurağıyla denizler çekilip göllere inkılâbetmiş, dağlarda eriyen cumudiyeler akar suları besliyemez hale gelmiş, nehirler yatağına çekilmiş, Şimalden esen sert rüzgârlar su buharını anayurt üstünden uçurarak Cenup ve Garp iklimlerine sürüklemiş ve büyük bir kuraklık başgöstermişti. Cemiyet hayatı, ticaret, sanayi duraklamış, hayatı idamenin tek çaresi ormana saldırmak olmuştur.

Bunlar da tükenince artık büyük anayurt barınılmaz hale geldi. Türlü sebepler arasında mühim bir yer dolduran orman tahribi, diğer sebeplerin birleşmesiyle tarihi âlemde göçler devri denilen yeni bir devrin açılmasına sebeb oldu. Bu göç binlerce yıl devam etti. Vaktiyle ağaca tapan ecdadımız, dünyanın her tarafındaki kavimlerin ruhunu ağaç sevgisiyle doldurdu. Böylece yeşil sevgisini dünyaya ilk aşlamış millet olarak bugünkü medeniyet orman varlığına üstatlık etti. Fakat biz yine ormansız kaldık. Osmanlılar zamanında ne büyük hakan Fatih'in (ormanlarımdan bir dal kesenin başın keserim fermanı), ne Kanuni'nin emirnameleri, ne yaş kesen, baş keser, yolundaki din telâkkileri, ne bilâhara yürürlüğe girerek 1937 yılına kadar devam eden nizamname hükümleri orman tahribinin önüne geçememiş, 3116 sayılı Kanuna kadar cibali mubaha zihniyeti devam edip gitmiştir.

3116 sayılı Kanunun meriyete girmesinden sonradır ki, tarihte ilk olarak Devletin kurtarıcı eli ormana uzanmış ve Devlet İşletmesinin temeli kurulmuş oluyor. Bu kanun filhakika asırların taaddisine karşı haklı ve şayanı şükran bir reaksiyondur. Ancak cemiyetin her aksülâmel hareketinde görülegelen ifrat ve tefrit meyilleri zamanla yerini ortalama bir görüş tarzına terk etmesi kadar tabii bir şey olamazdı. Hattâ ormansızlık tehlikesinin doğurduğu korku, Cumhuriyet hükümetlerini öyle endişelere sevk etmişti ki, 1945 yılında yürürlüğe giren 4785 sayılı Kanun, ormanın tamamını devlete mal etmiş ve hususi teşebbüse yer bile vermemişti.

Bugünkü orman tasarısı bir taraftan ormanların muhafazasını üzerine almış, diğer taraftan hem devlet işletmeciliğine, hem de hususi teşebbüse önem vermek suretiyle ortalama en mâkul yolu bulmuş oluyor.

19 yıllık bir tatbikat devresinin verdiği iyi ve kötü neticelerle bugünün zaruretleri karşı karşıya mülâhaza edilerek, ilmi görüşlerden istifade yoluyla rasyonel bir devlet işletmeciliği yanında, hususi teşebbüse de lâyık olduğu mevkie vermiş oluyor.

Filhakika muhterem arkadaşlar, nazariyatta hususi teşebbüse aidolarak serdedilen ilmi mütalâaların haklı görüleceği noktalar vardır ve çoktur. Fakat mahzurları izale edilmiş hususi teşebbüsün memleket ekonomisinde, sermaye terakümünde ifa edeceği hizmetler de kabili in-

kâr değildir. Umarız ki hususi teşebbüs, yarımın ideal ormanının yetiştirilmesinde, yarımın akıncı ruhuna güzel örnekler vermek ülküsüyle işe başlamış, ormandan keseceği bir dalm, evvelâ tarihin ve milletin malı olduğunu, sonra kendisinin faaliyet sahası olduğunu hesaba katarak ormanın harabisinde değil, ormanın mamurluğunda kendinden beklenen şerefli hisseyi almış olsun.

Muhterem arkadaşlar, huzurunuzda bulunan tasarının ana hatlarını, sâbrınızı suiistimal etmek endişesiyle hulâsaten arz etmek isterim.

1. Devlet tarafından ormanın korunması esası vaz'edilmiştir. Orman ister devlet, ister hukuku âmme eşhası, isterse hususi teşebbüse aidsun, devlet bu tasarıdaki hükümlerle ormanı koruyacaktır.

2. Devlet işletmesi yanında hususi işletmeye de yer verilmiştir. Bir şartla ki, hususi teşebbüs işletmecilikte kendi başına buyruk değil, her sahada devletin murakabesi altına girmiş bulunmaktadır.

3. Açma, kanunsuz kesim, yangın ve sair her türlü tahrip menedilmiştir.

4. Muhtelif sebeplerle açılan yerlerde ekim ve dikim suretiyle ormanı ihyaya doğru hayırlı bir adım atılmış oluyor.

5. Orman içi ve civarı köylerin tarhiyatına son vermek için orman köylüsü vatandaşa ait hayat seviyesinin yükseltilmesi esası gözetilmiş ve muhtelif kredi kaynaklarıyla orman köylüsünün bağcılık, bahçecilik, bostancılık, arıcılık, elişleri, tezgâh sanayii öğretilmesi gayesi tahakkuk yoluna girmiş bulunmaktadır. Böylece hem orman ve civarında yaşayan köylü vatandaşımız iktisaden yükselmiş, hem de fakrî sefaletin neticesi olan orman tahribatı önlenmiş olacaktır.

Bu suretle de kalkınmalarına imkân olmayan vatandaşların ovalarda geniş hayat sahasına yerleştirilmeleri düşünülmüştür.

6. Ormana ârız olan haşeratla mücadele esası konmuş,

7. Ormanlarda hayvanların başıboş otlanması yasak edilerek otlanmaların yapılma şartları düzene alınmış ve ancak henüz yanmış ormanlarla, ekilmiş, dikilmiş ormanlarda bu yasak mutlak ve diğer müsait sahalarda Devletin göstereceği bir esas kabul edilmiştir.

8. Yasaklara riayetsizlik ceza ile teyidedilmiş, ancak ceza işlenmiş bir suçun karşılığı ol-

duğuna göre vatandaşı suç işlemeye mecbur eden sebep orman köylüsünün bugünkü sefaleti olduğu düşünülerek bu vatandaş kütesinin refaha kavuşmasıyla suçların da önleneceği derpiş edilmiştir.

Filhakika ormandan meydana getirdiği bir açma ile bir, iki sene ziraat yaptıktan sonra toprak verimsiz hale gelmiş, vatandaş açma ile ormanını kaybetmiş, hem de kısır bir toprak olan ormandan istediği mahsulü alamıyarak bu zaruretle ormana el uzatmıştır. Fakat orman köylüsüne yukarda arz edildiği gibi bahçe ziraati, el sanayii öğretilir ve teşebbüsleri Hükümet tarafından kredi ile beslenirse Türk köylüsü, zaten hayati ehemmiyetini kavramakta gecikmediği ormanı tahrip şöyle dursun ona el uzatmayı dahi hatırına getirmeyecektir. Çünkü arkadaşlar, orman köylüsü açma ve kesim suretiyle yaptığı işten her an vicdan azabı duymaktadır.

9. Yine koruma tedbirlerinden olarak tasarısı, yeniden orman tesis edenlere buraların mülkiyet hakkını tanımış ve hususi teşebbüse böylece inkışaf sahası vermiş oluyor.

Bu hüküm, vatandaş yarımın mesut Türkiye'sini yaratmaya teşvik eden mümtaz ehemmiyetiyle bilhassa dikkati çekmektedir. Hektarı bugünün ortalama hesabıyla 200 liraya dikilecek müstakbel ormanlar, Devletin teşvikiyle boş sahaları ağaçlamaya koşacak idealist müteşebbislerin ve dolayısıyla milletin iktisaden gelişme imkânlarını sağlayacaktır.

Bu itibarla bu madde insafsızca kesilip doğranmış ormanlarımızı yeşil deniz haline getirecek esasların feyizli bir kaynağı olmuştur.

Filhakika ferdi ve kolektif çalışmalar, hem çiplak ve kasvetli yamaçları doldurarak Anavatanın iyiye doğru gidecek iklim değişikliğine sebeb olacak, hem bu sahaların rasyonel işletmesinden büyük sermaye hareketleri başgöstercek, hem de bu sermayenin ticari ve sınai sahalarına aktarılması neticesinde Türk vatani mamurelerle dolacaktır.

Orman korumanın bu tasarısı ile ruhu ve mânevi şartları da hazırlanmış oluyor. Ormanı tahribeden fert ve fertler olduğuna göre fertlerin ruhu, orman lüzum ve sevgisi ile, dimağı orman tefekkürü ile beslendiği takdirde türlü zecir müeyyidelerinin tatbiki ile elde edilemeyecek mesut neticeler bu inançtan doğar. Bu itibarla

ferdin vicdan sahasını orman tefekkürünün şumulleri ile dolduracak muhtelif yayın vasıtalarından istifade edilerek bu boşluğun kapatılması ormanların hayatını koruyacaktır.

Muhterem arkadaşlar, tasarının bu maddesi, üzerinde durduğumuz orman varlığı kadar mühim ve belki ormanın korunmasında en büyük âmildir. Kabul buyurursunuz ki, ormanın devlet tarafından muhafazası, istikbalin ormanlarını inşa dâvası uzun vâdeli bir programın tatbikinin neticesi olacaktır. Halbuki biz, filhal yanıp yıkılmakta olan ormanın feci halinden bugünden itibaren kurtarıcı tedbirler araştırmakla meşgüz. Bu tedbirin başında fert ve fertlerin orman sevgisine dayanan inançlarını takviye etmek gelir. Ormanın memleket hayatı için söz götürmez lüzumu, cemiyetin temeli, ticaret ve iktisadın mesnedi olduğuna ait yüksek şuurun uyandırılmasında radyolarımızın, matbuatımızın, şair ve ediplerimizin, vaizlerimizin, öğretmen ve profesörlerimizin omuzlarına yüklenen vatan boreu önünden sapılmaz bir kutsiyet arz etmektedir. Böylece şairin ruhunda orman sevgisi doğuran mısraları, vaizin ferdi Allah korkusuna götüren irşadı, coğrafya âliminin ikazları, içtimai ilimler kürsüsünün milletleri yükseltip alçaltan âmiller üzerindeki izahlarından tutunuzda devlet ve hususi teşebbüslerin filim ve piyes yolu ile kitlelere hitabeden uyandırıcı propagandaları, öğretmenin talebesine, babanın çocuğuna karşı alacağı mukaddes vazifeleri saymak yerinde olur. Ve uzun vâdeli tedbirlerin hululü anına kadar ve onunla muvazi olarak arasız, fasılasız, rücusuz, sistemli bir propaganda cihazının kurulmasına ve işlemesine duyulan zaruret vatani ormansızlıktan kurtaran zaruretin ilk ve âcil tedbirlerden birini teşkil edecektir. Yangınları haber verme mecburiyetinden ve devlet vasıtalarından bu maksatla ne suretle istifade edileceğinden bâhistir.

Muhterem arkadaşlar; yukarda arz olunan hususat ormanların devlet tarafından korunmasına ait tedbirlerin bir hulâsasını vermektedir. Tasarının vatandaşa temin ettiği faydeler kısaca şunlar olacaktır :

1. Orman köylülerine el sanayii, yonca ziraati, ve diğer havaset neveleri öğretilecek;
2. Hususi orman rejimi de kabul edilerek hususi teşebbüse yer verilmiş olacaktır.
3. Zâti ve müşterek ihtiyaçlar âzami fedakârlıkla temin edilecektir.

4. Göçmen ve felâketzedelere istihsal masrafı karşılığında yardım edilecektir.

5. Yapıda israfın önüne geçmek ve vatandaşa az masrafla ferah evler yapmak imkânını verecek inşaat plâni hazırlanacaktır.

6. Köylü vatandaşların gerek devlet işletmelerinde ve gerekse hususi işletmelerde tercihan çalıştırılarak onlara müsait iş sahası hazırlanmış olacaktır.

7. Ağaçlama yoluyla orman vücuda getirenlere bu yerlerin mülkiyeti verilecek ve elli yıl müddetle vergiden muaf tutulacaktır.

8. Ağaçlayanlara tohum ve fidan verilecektir.

Yapraklarındaki fazla suyu tebahhurla havaya vererek yağmur husulüne sebeb olan, kökleriyle ve kök cidarındaki otlarıyla yurt toprağını kaymalardan ve heyelânlardan kurtaran, gövde ve dallarıyla kütle halindeki yağmur ve kar sularını bölerek cereyan şiddetini zayıflatan ve yine kökleriyle yeraltı sularının kaynağı olan, dal ve yapraklarının teşkil ettiği mania ile sert rüzgârları kırarak mutedil iklim yaratan, hastalık âmillerinin meskûn yerlere sirayetini önliyen, yurdun odun, endüstrinin kereste ihtiyacını sağlıyarak ticari ve ekonomik kalkınmaya temel olan millî parklarıyla halkın spor ve kültür faaliyetlerine ve ilmi araştırmalara yol açan, araziye örtüleyerek hizada estetiğe, seferde stratejiye hizmet eden, fertlerin ruhunu efsanevî ilhamların zengin kaynaklarında geliştirerek şiir ve sanat vâdisinde milletlere âbideler yaratan, tefekkürü genişleterek felsefi ilhamları besliyen, kitleleri varlığının neşesiyle kaynaştıran ormanlarımızı koruyacak esasları muhtevasına almış bir tasarının uzun bir emek mahsulü olarak yüksek huzurunuzla sekin-den dolayı Demokrat Parti iktidarını tebrik eder ve maddelerin müzakeresinde bir ikt-nokta üzerindeki söz hakkım ve temennilerim mahfuz kalmak üzere mâruzatıma son veriyorum.

REİS — Nazım Batur.

NAZIM BATUR (Kastamonu) — Muhterem arkadaşlarım, bugün müzakeresine başlanan orman kanunu memleketimizi topyekûn alâkalandıran en mühim dâvalarımızdan biridir. Bilindiği üzere bir memleket için ormanlar yalnız gelir kaynağı sayılarak bundan menfaat temini cihetine gidilmesi o memleketteki insanlar için büyük bir tehlikeye doğru adım atılması demek-

tir. Zira ormanları yalnız bir servet olarak değil aynı zamanda iktisadi, içtimai ve sıhhi faydaları sağlıyan, vatan iklimini düzenliyen bir varlık olarak kabul etmek zarureti vardır. Bir memleketin barınılır bir vatan olabilmesi ancak orman varlığının korunmasıyla mümkündür. Bir memleketin barınılma kabiliyeti orman varlığı ile veya orman yokluğu ile ölçülür. Bir milletin vatanında yaşama durumu orman varlığının veya orman yokluğunun müspet veya menfi tesirleri altındadır. Bunun içindir ki, ormanların varlıklarıyla sağladığı faydalar yokluklarıyla ortaya çıkan zararlar topyekûn millete şâmidir. Bir memleket orman varlıklarının nimetlerinden tam mânasiyle faydalanabilmesi için yüz ölçüsünün % 30 nun ormanla örtülü olması meşruttur. Bu nispet % 20 ye düşerse o memlekette orman kıfayetsizliği başgöstermiş demektir. Eğer bu nispet bizde olduğu gibi yüz ölçüsünün % 13 ne inerse ormanca fakir bir memleket sayılır. memleketimizde orman varlığı tahminen 10,5 milyon hektardır. Bu nispet ve miktar biraz sonra izah edeceğim çeşitli tahrip sebepleriyle günden güne azaldığı bir hakikattir. Bundan başka yüz ölçüsüne nazaran düşük nispette olan orman miktarı maalesef verim bakımından da zayıf olduklarından her sene yurdumuzun bir köşesinde ormansızlığın zararlarını, mâruz kaldığımız sel ve seylâp felâketleriyle devamlı bir şekilde milletçe ıstırabını çekmekteyiz. Bugünkü orman varlığımızın istihlâkimizi karşılamadığı muhakkaktır. Bu hakikatler karşısında hiç vakit geçirmeden ormanlarımızı tam mânasiyle korumak neye bağlı ise çaresine tevessül etmek, idareli bir şekilde işletilmesine ve orman evsafının yükseltilmesine çalışmak ve yeniden geniş ölçüde ormanlıklar tesis etmek zaruretlerini de anlamış olmaktadır.

Hakikati hal böyle iken birçok defalar yabancı memleketlerden mütehassıslar, ilim adamları celbedilmiş ve orman durumumuz tetkik ettirilerek alınacak tedbirler hakkında raporlar alınmıştır. Gelen mütehassıslar memleketimizdeki salâhiyetli ilim adamlarının tavsiyelerinden daha üstün bir fikir vermiş değillerdir. Size misal olarak 28 sene evvel Almanya'dan getirilen Bernhad adında bir mütehassısın memleketimiz ormancılığı hakkındaki tavsiyesini aynen okuyorum: «Türkiye ormanlarındaki bugünkü yok edici kesim şekli daha birkaç yıl böyle sürüp giderse

Türkiye barınılması güç bir memleket olacaktır.» demektedir. Bu mütehassıstan sonra gelen mütehassısların raporları da aynı mealdedir. Bu mütalâaya yerli yabancı bütün ilim adamları işti- rak etmişlerdir. Bu herkes tarafından bilinen bir hakikattir.

Bugün huzuruza getirilmiş olan orman kanunu tasarısının esbabı mucibe lâyihasında da kısaca belirtildiği veçhile Türkiye'mizde ormanlara devlet tarafından el konma işi 1869 tarihinde başlar. O tarihten evvel bütün ormanlar cibali mübaha sayılırdı. Saltanat devrinde ormanlara el konma işi korumaktan ve bir vatan bütünlüğüne yarayışlı olduğunu düşünmekten ziyade Hazineye varidat temin etmek gâyesine mâ- tufftur. O tarihlerde ormanlar sadece bir gelir kaynağı sayılarak uzun yıllar sömürgecilik zihniyetiyle idare edilmiştir. Bellibaşlı teşkilâtı şehir ve kasabalarda, iskelelerde ondalık memurları ve mültezimler vasıtasıyla rûsûm tahsilinden ibaretti.

Ormanlarımızın günden güne yok olduğu vatanın barınılmaz bir hale gelmek üzere bulunduğu düşünülerek Cumhuriyet idarenin kurulmasıyla ormanlarımızın da korunması ve işletilmesi işi ele alınmış ve uzun yıllar yapılan tetkikattan sonra 1937 yılında 3116 sayılı Orman Kanuniyle bir orman rejimi meydana getirildi.

Ormanların korunması silâhlı kuvvetlere tevdi edildi. Ormanlarımızı böylece koruyalım ve devlet eliyle işletelim dendi. Hentiz vazifenin ne olduğunu ve yapacağı işin ehemmiyetini kavrayacağı sırada hizmet müddetinin hitamı dolmasıyla terhisleri yüzünden, beklenen ve istenen koruma işi yapılamadı. Bu teşkilât kaldırılarak koruma işi de bir kanunu mahsusla Orman İdaresine devredilmiş oldu. Bu teşkilâtın da bugün tam mânasiyle amelî bir faydası olmadı. Asıl vazifesi ormanı beklemek, kesim işlerini kontrol etmek iken eskiden kalma kötü bir itiyadın neticesi olarak şehir ve kasaba kenarlarındaki yolları beklemeye başladılar. Vazifeleri, ormandan kesilen ağaçları menetmek değil de, kesilen ağaçları müsadere etmekten ibaretmış gibi bir zihniyete saplandılar. Bugün ormanlardan yüz binlerce kaçak ağaç kesiminden mesul tutulmuş tek bir memur yoktur. Muhafazasıyla mükellef olduğu ormandan kaçak kesilen ağacı kasaba kenarında yakaladığından

dolayı takdir görenler de vardır. Asıl koruma işiyle vazifelendirilmesi icabeden muhafaza memurlarının halen dahi çeşitli idari işlerde istihdam edilmekte oldukları bir hakikattir. Bunun içindir ki kuruluş maksadının dışında başka başka hizmetlerde çalıştırılmaları faydalı olmaktan ziyade zararlı olmaktadır.

Bunun içindir ki, ormanlar en iyi muhafaza şeklinin ormanın asıl bekçisi olan köylü eli ile korunması mümkün olacağı kanaatindeyim. Maddelere geçildiği zaman ormanlarımızın korunma mevzuuna dair ayrıca bir takriri sunacağım. Karar Yüksek Meclisindir.

Muhterem arkadaşlarım; kanunun tümü üzerindeki noktai nazarımı tamamlamadan evvel kısaca bir noktaya temas edeceğim. 3116 sayılı Orman Kanununun 19 yıllık bir mazisi vardır. Bu kanun zaman zaman halkın ve köylünün menfaatini sağlamak şöyle dursun birçok yerlerde haksız fillere mâruz bırakılmış ve lüzumsuz yere vatandaşın mahkemelere ve idari makamlara başvurmasına mecbur etmiştir. Aşağı - yukarı şehir, kasaba ve köylerde herkesten duyulan söz ve izhar olunan temenni; Orman Kanunu ne zaman ıslah edilecek? Yeni bir kanun çıkmıyacak mı?, sözünden ibarettir.

D. P. programında 68 den 72 iye kadar beş madde halinde orman mevzuuna ait mühim kayıtlar vardır. D. Parti orman işlerinden muztarip vatandaşları ferahlatıcı hükümleri programına geçirmekte gecikmemiştir. 1950 seçimini bityük bir ekseriyetle kazanarak iktidara geçen partimiz hükümeti ilk işler arasında Orman Kanunu'nu da ele almış ve haklı olarak büyük kitleyi alâkalandırması sebebiyle uzun tetkiklerden sonra 1954 te Meclise getirmeye muvaffak olmuştur. Tasarı görüşüldüğü sırada devrenin sona ermesi yüzünden tasarı kesbi kanuniyet edememiştir. 1954 te yeniden hazırlanan tasarı encümenlerden geçirilerek tekrar huzuruza gelmiş bulunuyor. Ben zannediyorum ki; orman mıntakasındaki mebus arkadaşlarım değil bütün mebus arkadaşlarımın alâkalılarıyla yaptıkları temaslarda Orman Kanunu üzerinde çalışıldığını yakın bir zamanda çıkacağını vadedmişlerdir. Bugün ormanlık mıntakada bulunan vatandaş nüfusu 9 milyonun üstündedir. Şöyle böyle umumî nüfusumuzun % 40 ından fazlası her veçhile ormanla alâkalıdır. Bugün 25 milyon Türk milleti göz-

lerini Yüksek Meclise çevirmiş ve Orman Kanunu hakkında alacağı kararı beklemektedir. Bu tasarıdaki noksanlıkları maddelere geçildiği sırada hazırlanacak takrirle ıslah ve tekemmülünü temin mümkündür. Vakit geçirmeden süratle bu tasarinın kanuniyet kesbetmesini burada her nasılsa gözden kaçacak hususları olursa onların da tathikattan alınacak neticelere göre zamanla ek kanunlarla memlekete ve millete daha faydalı hale sokulması mümkün olacağı kanaatindeyim.

Muhterem arkadaşlarım, orman işlerinde şimdiye kadar müspet netice alınamıyan bir de tahdit işi vardır. Orman Umum Müdürlüğü çalışmalarına aidolan broşürde tahdit işleri hakkında kısaca birkaç satır yazı vardır. Buradan anladığımıza göre 1954 yılına kadar tahdid edilen ormanlardan ancak iki milyon altı yüz küsur bin hektarının Hazinece tescil edilebildiği, 1955 te hiçbir tahdit işi yapılamadığı ve 1956 da ise 15 tahdit komisyonu marifetiyle tahdit işine çalışılacaktır, denmektedir. Bugüne kadar 30 milyon lirayı müteceviz bir para harcandığı halde yapılan işin hiçbir fayda temin etmediğine kaaniim. Bu tahdit işinde orman idaresini devam ettirmek faydadan ziyade zarar tevli dedecektir. Şimdiye kadar yaptığı mesaiden bir kısmı kanunen teşekkül etmesi icabeden heyetleri teşkil edemediğinden yarım milyon hektara yakın küçük sahalarından mürekkep yüz binlerce vatandaşla idare mahkemededir. Orman idaresi kendi malı olan ormana tecavüz edildiğinden bahsile kendi emrindeki komisyon marifetiyle tahkik yaptırmıştır. Muayyen bir müddetle vatandaşa mahkemeye gitme hakkı tanınmıştır. Mahkemeye dâva açmak ve takibetmek büyük bir külfettir. Bahusus ihtilâf mevzuu olan arazi küçük bir tarladan ibaret ise belki tarla bedeli dâva işine yetmez. İdare, kendisi mahkemeye gitmek külfetinden kaçınarak, ecdadına intikal etmiş ve uzun yıllardan beri ziraat etmekte olduğu bir araziyi, sen ormana tecavüz etmişsin, diye hem elinden almak, hem tapusunu tamamlamak ve hem de, mahkemeye git, dâva aç, demek âdilâne bir hareket olmuyor. İki gün evvel seçim bölgemizin İnebolu köylülerinden aldığımız bir mektupta bugüne kadar tahdit komisyonunun haksız fiil ve hareketlerinden dolayı yıllarca köylü vatandaşın tarlası içinde veya kenarında yetiştirmiş olduğu birkaç aded ağaç yüzün-

den yıllardan beri mahkemelerde uğraştıklarını, bu kanun çıkarken mağdur köylülerin haklarının iadesini tazammun eden bir hükmün konmasını istemektedirler. İş tetkik ettim. Hakikaten 10 yıl evvel Dadayda çalışan bir komisyon, kanunun tarif ettiği şekilde heyet teşkil etmeden tahdide başlamış, bitirmiş, itiraz için tâyin edilen üç aylık müddet de munkazi olduktan sonra mahkemeye başvurmuş, hâkim kanunun hükmüne uygun teşekkül etmeyen komisyon kararının feshine karar vermiş ve Temyiz Mahkemesi de tasdik etmiştir. Etmiştir ama her köylünün 2 - 3 dönümlük arazi ihtilâfından dolayı mahkemelere gitmesi, avukat tutması kolay bir iş değildir.

Bugünkü tempo ile ara vermeden bu işe çalışılsa ve şimdiye kadar yapılan işlerde müspet sayılsa geri kalan ormanların tahdit işi neticesi için asgari 40 - 50 seneye ihtiyaç vardır. Kaldığı bugüne kadar çalışılan sahalarda ormanlarımızın en kesif bölgelerinde olmuştur. Daha dağınık bölgelerde bu işin ikmalî daha uzun zamana ihtiyaç gösterecektir. Şimdiki halde Kadastro Umum Müdürlüğü birçok vilâyetlerimizde ve kazalarımızda faaliyette bulunmaktadır. Ve herkes kadastronun yaptığı işi memnuniyetle kabul etmektedir. Yarın tahdidî yapılan bölgelere kadastro heyetleri gittiği zaman pek tabii ve haklı olarak elindeki mevzuata göre yeniden bir kadastro görecektir. Bu itibarla, boşuna emek ve para harcanmasından vazgeçilerek bu tahdit işine son verilmesi ve kadastro işinin çabuklaştırılması için de Orman İdaresi de Tapu ve Kadastro İdaresi ile iş birliği yaparak müspet bir çalışma yoluna girmelerini çok yerinde görürüm.

Muhterem arkadaşlar, orman Tahdit Komisyonunun tahdidini bitirdiği sahaları elindeki mevzuata göre sınırlandırırken ya 5 - 10 santimlik bir çukur açmış ve yahut da birkaç çakıl taşı kuru duvar halinde 15 - 20 santim yükseklikte bir işaretle kıymetlendirmektedir. Bunlar bir sene geçmeden tamamen yok olmaktadır. İdare ile köylü arasında bir ihtilâf çıkıp da mahkemeye gidildiği vakit elde mevcut ve basit bir kroki halindeki haritanın mahallen tatbikine imkân görülemiyor. Ben de orman mühendisiyim. Bu işin içinde yetiştim. Birgün mahkeme beni de ehli-vukuf

olarak böyle bir dâvalı işe götürdü. Elime verdikleri korkiyi araziye tatbik edemedim ve dâvalı yerin hudut işaretlerini arazi üzerinde bulamadım. Zaten haritanın mikyası 1/10.000 di. İhtilâflı saha bir dönümden ibaretti. Harita üzerinde kitap yazısı o harfi kadar bir yer işgal etmektedir. Maddelere geçildiği sırada bunun için de bir taktir sunacağım, tabii takdir ve karar Yüksek Heyetinizindir.

Muhterem arkadaşlar, orman köylülerinin kalkındırılması için tasarıdaki hüküm çok sevindiricidir. Yalnız köylüye yapılacak bu yardım işinin esaslı bir surette teşkilâtlandırılması ve hassasiyetle üzerinde durularak israfı ve lüzumsuz istihlâke meydan verilmemesi en başta gelen tedbir olmalıdır. Esasen, orman içi köylülerinin yerlerinden kaldırılarak başka yerlere iskân işini hemen hemen imkânsız görürüm. Birçok kimseler bunların ova köylerine iskân edilmelerini de ileri sürdüklerini işitiyorum. Torpaksız çiftçiyi topraklandırma kanunun hükmüne göre bugüne kadar 2 808 köyde 211.935 aileye yani 1 059 775 nüfusa 10 581 880 dönüm arazi dağıtılmıştır.

Bunun içinde üretme çiftliğinden devralınarak dağıtılan 280 bin dönüm devlet çiftliği de vardır. Üretim Çiftliğinin geri kalan arazisinin hiçbir suretle tevzie tâbi tutulmasına imkân yoktur. Bu müessesenin gün geçtikçe artan bilyük bir gayretle ziraat ve hayvancılık sahasında gösterdiği büyük inkişaf ve tohum ıslah işleri zirai kalkınmamızı sağlayacak en başta gelen bir teşekküldür.

Toprak tevzi komisyonları halen 42 vilâyet-te 77 komisyon halinde çalışmaktadır. Halen tevzie tâbi ne miktar arazi vardır ve ne miktar topraksız çiftçi vardır. Bunların bugün için katî miktarı belli değildir. Toprak komisyonları ancak senede vasati olarak iki milyon dönüm arazi tesbit ve tevzi edebilmektedir. Henüz ova köylerindeki topraksız köylünün topraklandırma işi tamamlanmadan orman içindeki köylünün topraklandırılmasına geçilmesine maddeten imkân yoktur. Esasen gelişmekte bulunan nüfusumuz şimdiden Allaha şükür 25 milyonu bulmuştur. Kısa bir zamanda meselâ on beş yıl içinde artış nispetimiz yüzde 30 olduğuna göre 45 milyonu bulacağında hiç şüphemiz olmamalıdır.

Şu hale nazaran yurt içi iskânın bulunduğu yerlerde teminine çalışmak ve bilhassa orman köylüsünün muhitindeki orman faaliyetleriyle mümkün olamadığı ahvalde kalkındırma yardımıyla geçimlerinin sağlanmasına sâyiü gayret etmek mecburiyetindeyiz.

Muhterem arkadaşlarım;

Ormanlarımızın mühim tahrip unsurlarından en başta geleni orman yangınıdır. Yangının yaptığı tahribat çok korkunçtur. Uzun yıllar büyük emek ve külfetle yetiştirilen ve muhafaza edilen on binlerce hektar ve milyonlar değerindeki haşep serveti bir iki gün içinde kül oluveriyor. Âtisi ne olacağı belli olmıyan bu sahada yeniden orman yetiştirmek için de yine milyonlar harcıyarak ağaçlamaya tevessül edilmektedir. Şehir ve kasaba kenarlarında birkaç merkep yükü odunun müsadereşi peşinde koşan memurların bilhassa yangın mevsiminde ormanda işlerinin başında bulunmaları elbette ki hayırlı oldu. Bugün orman yangınlarının vukuunu önlemek ve çıkan yangını âni olarak bastırmak için alınmış tedbirler çok ehemmiyetsizdir. Ormanlarımızın yangından korunması Cenabı Allahın bir inayetinden başka bir şey değildir. Orman Umum Müdürlüğünün çalışma broşüründe orman yangınlarına ait kısmına bir göz attığım zaman gördüğüm rakamlar beni korkuttu. Sadece 1954 yılının yangın neticesi şöyledir: 35 580 hektar sahada 312 558 metre mikâp kerestelik ağaç 1 055 160 kental yakacak odundur. Bunların malî kıymeti on milyon liranın üstünde hesaplanmaktadır. Her sene on milyon liralık servetimizin kül olup gitmesine katlanmaktan ve muazzam bir haşep servetinden mahrum kalmaktan ve bu yerlerin tekrar orman haline getirilmesi için duçar olduğumuz zarar miktarınca para harcamaktansa bir defaya mahsus olmak üzere âleri milletlerde olduğu gibi süratle yangın söndürme cihazlarıyla teşkilâtlandırmaya gidilmesi, bunun için miktarı neye balığ olursa olsun tahsisat verilmesinin çok uygun olacağı kanaatindeyim. Ormanlarımızın korunma ve bakım işine köylü iştirak ettirildiği takdirde başta yangın olmak üzere her türlü tahribatın önlenmiş olacağına bir kere daha işaret etmek isterim.

Ormanlarımızın tahribine sebebolan âmillerden birisi de kaçak kesim işidir. Bugün için bütün ormanlarımızda devamlı bir şekilde ka-

çak kesim yapılmakta ve köylü ile idare yaka paça halindedir. Bu işin süratle önlenmesi mümkündür. Bu kaçakçılık orman içinde ve civarında oturan köylü tarafından yapılır. Şehir ve kasabalarda inşaat yapan kimselere ve bir de ormandan faydalanamıyan orman dışındaki köylülere götürüp satar. Orman İdaresi orman civarındaki şehir ve kasaba halkıyla orman dışındaki köylülerin ihtiyaçlarını biraz masraflarından kısararak, fedakârlık yaparak ucuz bedelle kereste verirse orman içi tahribat durur.

Çünkü orman köylüsü civarındaki, köylü, şehirlî, kasabalı ihtiyacı için elindeki keresteyi satmazsa zâti ihtiyacı için aldığı keresteyi behemhâl kendi işinde kullanır ve ihtiyaç hâsıl olmadıkça idareden istemez. Etrafında beliren ihtiyaç sahipleri buldukça o elindekini de olmazsa ormandakini de kesip satacaktır. Bunun önlenmesi kanun mevzuu olmaktan ziyade idarenin ittihaz edeceği tedbirlerle mümkün olabilir.

Muhterem arkadaşlarım; şimdi gelelim orman işletmelerinin durumuna:

Mer'î kanuna ve elimizdeki tasarıya göre Türkiye'de var olan bütün Devlet ormanları devlet eliyle işletilir hükmünü muhtevîdir. Devlet bu işi Orman Umum Müdürlüğüne bağlı Orman işletmeleri eliyle yapmaktadır. Orman işletmeleri bu işi yaparken hem ormanlarımızın devamlılığını sağlamak, hem de imar, ihya etmek ve bir taraftan da orman yetiştirmek işleriyle mükellef tutulmuştur.

Devlet işletmeciliği tatbik edilinceye kadar ormanlarımızda çeşitli şekil ve şartlarla ağaç kesimi yapılmıştır. Bunların hepsi ormanlarımızı yıpratmış ve söndürmüştür. Onlar haklı olarak yalnız satınaldıkları ağaçtan âzami faydalanmak yolunu tutmuşlardır. Bunlar uzun yılların tecrübesiyle anlaşılmıştır. Bugün için en uygun şekli idare Devlet ormanlarının devlet eliyle işletilmesinde büyük fayda bulunduğu şüphe edilmemelidir. Bunun münakaşa kabul edilmez bir hakikat olduğunu belirtmeyi vicdan borcu sayarım. Hal böyle olmakla beraber Devlet işletmeciliğindeki aksaklıkları zikretmeden geçemeyeceğim. Biraz evvel de arz ettiğim gibi koruma ve işletmenin bir elden idaresinde birçok mahzurlar ortaya çıkmıştır. Ormanlarımız lâyikiyle korunmamaktadır. Orman idaresi ormanı muhafaza ile mükellef memurları maksat ve hizmetleri di-

şında çeşitli işlerde çalışmaktadır. Bu yüzden vazifesinden gayri işlerde istihdam edilen muhafaza memurları korumakla mükellef oldukları orman içinden yapılan kaçak kesimden ve tahribattan mesul tutulmaktadır. Her vazife mesuliyetle tevemdir prensibine riayet edilmemektedir. Mesuliyet olmadıkça dürüst hizmet görüleceğine kaani değilim. Bunun için de orman işletmeleri muvaffak olamamıştır. Biraz evvel de arz ettiğim gibi orman koruma ve bakım işinin behemehal orman köylüsünü alâkalandırmak suretiyle mümkün olabileceğine inanıyorum.

Orman Umum Müdürlüğü muhtacolduğu parayı ormandan ağaç keserek satmak suretiyle bütçesinin giderini karşılamakla mükellef tutulmakta ve ayrıca da takatinin üstünde çeşitli âmme hizmetleri görmektedir. Bugünkü cılız ormanlarımızdan Orman Umum Müdürlüğünün ve işletmesinin masraflarını karşılamak üzere senevi yüz milyon liraya yakın bir para çıkarmak mecburiyetindedir. İşletme ticari icaplara göre kurulmuş bir teşekkül olduğundan satışlarından bir de Gelir Vergisi vermektedir. Bu sebeple orman işletmeleri istihsalinin mühim bir kısmını piyasaya arz etmek suretiyle âmme hizmetlerini ve bilhassa orman içi köylünün zatî kereste ve yakacak ihtiyaçlarını yeter derecede ve zamanında verememektedir. Bu işlerin selâmetle yürütülmesi ve orman idaresi muhtaç bulunduğu parayı temin bakımından ormanlarımızı bir gelir kaynağı sayarak ağaç satma gayretinden kurtulması için bütçesinin gideri neye baliğ olursa olsun umumi muvazeneden verilmeli ve kereste satışından hâsıl olacak varidatta bütçeye irat kaydedilmelidir. Maliye Vekâleti çok para verdim, az gelir temin ettim, demelidir. Ormanlarımızın artık istismara tahammülü kalmadığından tahripten kurtulması ve bekasını temin bakımından süratle karar alınması lâzımgelen bir husustur. Bu fedakârlığa katlanılmadıkça ormanlarımızı tahripten ve gelir kaynağı zihniyetiyle idareden kurtarmak mümkün değildir. Aksi halde kısa bir tarihte ormansız kalabiliriz.

Ağaçlama işleri :

Muhterem arkadaşlarım; uzun yıllardan beri Orman Umum Müdürlüğüne bağlı fudanlıklardan gerek köy ağaçlamaları ve gerekse orman içi açıklıklarda yapılan ağaçlama işleri çok ağır yürümektedir. Fidanlıklardan tevzi edilen fidanların bir orman tesisinden ziyade şehir, ka-

saba ve ormansız köyler civarında küçük birer yeşil saha yaratmaktan ileri gidememektedir. Bu da lâzımdır. Fakat asıl dâvamız, senede 35 bin hektar orman, yangın yüzünden kül olup giderken 19 seneden beri gerek fidan ve gerek tohum atmak suretiyle açıklıklarda orman yetiştirmeye teşebbüs ettiğimiz sahanın yekûnu ancak 35 bin hektara baliğ olmuştur ki bu bir çalışmayı ifade etmez. Bir taraftan orman yokluğu içinde kıvrılırken bir taraftan da senevi ortalama 30 bin hektar ormanımız kül olup giderken ağaçlamaya verdiğimiz ehemmiyet hiç mesabesinde. Muhterem Ziraat Vekilimizden geniş ölçüde bir ağaçlandırma plânı hazırlatmasını rica ediyorum. Orman işletmelerinin plân harici kesim yaptıklarına hiçbir suretle inanmamak lâzımdır. Ancak istihsalini satmak zarureti karşısında köylü ihtiyaçlarını zamanında ve yeter miktarda verememek yüzünden ormandan kaçak kesim yapılmasına dolayısıyla sebebiyet verdiği bir hakikattir. Orman içindeki köylü suda yaşayan balığa benzer. Balık yaşayabilmesi için nasıl sudan faydalanıyorsa köylü de mutlaka içinde yaşadığı ormandan zatî ihtiyacı için faydalanacaktır. Bu ihtiyaç bol bol zamanında verilmezse onun yapacağı çok acele ve gayrifennî kesim elbette ki ormanın tahribine sebeb olacaktır.

Orman işletmeleri istihsal ve nakliyat işlerini birçok yerlerde lüzum hâsıl olmadığı ahvalde de taahhüt yoluyla yaptırmaktadır. Mümkün olduğu kadar bu hareketten tevakkî ederek orman içi ve civarı köylümüzün kalkınmalarına hizmet bakımından bu işlerin tamamını köylüye yaptırmalıdır.

Bâzi yerlerde olduğu gibi köyün yambaşındaki ormandan istihsal ettiği keresteyi piyasaya arz ve yahut da bir tahsise ayırdığından köylünün zatî ihtiyacını günlerce uzak ve sarp ormanlardan gösterdiği bu yüzden birçok sızıltı ve şikâyetlere yol açıldığı bir vakıadır. Misali de çoktur. Bu derdi yakinen bilen arkadaşlarımız da vardır. Bu tasarı çıktıktan sonra bu gibi idari aksaklıklara son verileceğini ummaktayım.

Burada sözlerime son veriyorum. Hepinizi hürmetle selâmlarım.

REİS — Açık reyeye arz edilen kanun lâyihasına rey vermiyen var mı?... Rey toplama muamelesi bitmiştir.

CAVİD ORAL (Seyhan) — Muhterem arkadaşlarım, hükümetimizin uzun ve etraflı bir esbabı mucibe ile Büyük Millet Meclisine sunmuş olduğu ve uzun zamandan beri komisyonlarda ciddi tetkiklere mevzu olan orman kanunu lâyihası, gerek sosyal politika, gerek iktisadi politika ve gerekse bütün yönlerden millî bünyeyi alâkadar eden temel kanunlardan birisini teşkil eder. Bu itibarla Yüksek Meclisimizin müzakere ve münakaşasından geçtikten sonra yüksek tasvibinize mazhar olacak olan bu kanun muhakkak ki, vatandaşla orman münasebetlerini tesbit etmekle kâmiyacak, ormanlarımızı korumak ve kurtarmak, ormanlarımızı çoğaltmak ve genişletmek ve bu suretle memleketimizin hava, su ve ziraat rejimine müessir olmakla gelecek nesillerimize mesut ve müreffeh yeşil bir Türkiye yaratacaktır. Bunun için, bu kanun üzerinde ne kadar hassasiyetle durursak, bu kanunu enine boyuna ne kadar münakaşa edersek yeri vardır ve haklıdır. Çünkü, hayatî ehemmiyeti haiz olan bir kanundur.

Arkadaşlarım, derhal şunu ilâve etmek mecburiyetindeyim ki, hükümetimizin büyük bir emekle hazırlıyarak getirdiği bu kanunun beğenilecek tarafları çok olduğu gibi tenkide tâbi tutulacak tarafları da vardır.

Orman dediğimiz zaman akla ilk gelen şey; iç iskân politikası ve keçi dâvasıdır.

Bir memlekette bu iki büyük ve esaslı dâvayı hal etmeden ormanları korumak ve kurtarmak imkânsızdır.

İç iskân dâvası o kadar mühim bir problemdir ki, bilhassa çok partili bir sistemde iktidar partisini gelişigüzel bunun üzerinde durarak bir karar vermesi güç bir şeydir.

Orman dâvasında;; iktidar ile muhalefetler prensip ve fikirde birleşirlerse o zaman memleket realitesine uygun bir kanun tedvin etmek çok daha kolaylaşır. (Bravo sesleri)

Arkadaşlarım; bütün bunlara rağmen iktisadi kalkınmada cesaretle ortaya çıkan ve hiçbir şeyden gözünü kırpmamış olan D. P. iktidarının ve Menderes Hükümetinin, bu mühim mesele üzerinde ehemmiyetle durmasını ister ve beklerdim. Halbuki tasarıda bu mevzu gayet çekingen olarak ele alınmıştır. Ancak orman içindeki köylüler isterlerse, hükümet bunlara başka yer temin edebilir, bunları başka yerlere iskân edebilir, den-

miştir. Gerçi gerek Ziraat Komisyonu ve gerekse Muvakkat Komisyon bunun üzerinde daha fazla durmuşlarsa da bu komisyonlar da sarih ve katî bir karara varmamışlardır.

Arkadaşlarım; hakikaten mevzuun ehemmiyeti büyüktür ve politika ile alâkası vardır. Çünkü ormanla alâkalı, geçimini, maişetini, çocuklarının rızkını ormana bağlamış olan, orman içinde ve dışında altı milyona yakın vatandaş yaşamaktadır. Bunların kaderi üzerinde konuşmak ve lâalettâyin bir karara varmak elbette kolay bir şey değildir. Ama bunun yanında memleketin istikbalini tehdidedecek ormanların harabisi de göz önüne getirilirse ve bu ikisi rakamlarla mukayese edilirse o zaman hakikaten bir karara varmak, esaslı, radikal tedbirle bu işe girişmek mecburiyeti kendiliğinden anlaşılabilir olur. Türkiye, bugün dünyaca en fakir orman memleketlerinden birisi sayılan İspanya'dan da geridir. Orman nispeti memleketimizin yüz ölçümüne nazaran % 10 u geçmiyor. Orman genişliği nihayet 10.5 milyon hektar olmak üzere 3.5 milyonu koruluk, mütebakisi baltalıktan ibarettir. Buna mukabil şu komşu memleketlerde, meselâ, Sovyet Rusya'da orman nispeti % 39, Yugoslavya'da % 35, Bulgaristan'da % 25.5, Yunanistan'da % 18.5 tur. Medeni bir insan için tesbit edilen yıllık orman yakacak ve yapacağın 1.5 metre küb olduğu söylenir. Bizde ise yarımı dahi bulmaz. Sebep?.. Topraklarımızın şartları, morfolojik, jeolojik ve iklim şartları ve bunlara inzimam eden, vatandaşımızın birçok harblere sahne olması talihsizliği. Ondan sonra da orman ve ağaç sevgisinin vatandaş şuurunda ve vicdanında yer etmemiş olması ve uzun yıllardan beri bir cibali mubaha telâkkisinin ormanlarımızı mahiv ve harabetmesidir. Bu bakımdan gerçekten istikbalimizi düşünmek mecburiyetindeyiz.

Şimdi arkadaşlarım, bir taraftan zaten az olan orman varlığımızı ve diğer taraftan bu ormana geçimini, hayatını ve istikbalini bağlamış olan insanların vaziyetini göz önüne getirecek olursak yapılacak iş her halde bugünkü şekli devam ettirmek değildir. Şunu arz ediyim ki; ormanlarımızın kaderi yalnız bugün değil, mazide, tarihte de böyle olmuştur. 1868 de ilk Orman Nizamnamesi çıktığı tarihten Cumhuriyetin ilk devirlerine kadar, ve 1920 de çıkarılan Baltalık Kanunu da dâhil ormanları-

mızın kaderine daima vatandaşın ormandan istifadesi ve politik tesirler hâkim olmuştur. Bunun reaksiyonu nihayet 1937 de 3116 sayılı Kanunla kendisini göstermiştir. Ama, C. H. P. o zaman tek ve rakipsiz bir parti olmasına rağmen yine vatandaşın şikâyeti ve dertlenmesi karşısında kalmış ve bu kanunu takiben derhal 3444 sayılı ek bir Kanun çıkarmak suretiyle ormandan istifade eden köylerin adedi 10 binden 20 bine çıkarılmış ve ondan sonra da zati ihtiyaç için tarife bedeli dörtte birden onda bire tenzil edilmiştir. Yine bu şikâyetler 1950 deki değişikliğe sebeb olduğu gibi bu lâihanın hazırlanmasına da âmil olmuştur.

Bütün bunlar gösteriyor ki, orman dâvası bir memleket için hayatidir. Hayati olduğu kadar, maatteessüf, bir de politika mevzuudur. Ama her şeye rağmen iktisadi politikada, kalkınma politikasında cesaretli adımlar atılmadan çekinmeyen Sayın Menderes Hükümetinin orman dâvasında da bu işe el koymasını, bu işi nazarı dikkate almasını istirham ederim. Çünkü bu dâva halledilmedikçe ormanlarımızın korunması imkânı yoktur.

Şunu kabul edelim ki, iç iskân politikası kolay halledilecek bir mesele değildir. Uzun vâdeli bir iştir. Büyük malî fedakârlıklar icabettirir. Ama arkadaşlar bu kısa zamanda halledilsin demiyorum. Hiç değilse bugün başlanırsa, yıllar sonra meselâ 40 yıl sonra 50 yıl sonra dâva tahakkuk edebilir. Muhterem Menderes Hükümetinin, memleket bakımından çok ulvi olan bu vazife ve işi takabbül edeceğini ve cesaretle bu işe girişeceğini ümit etmek isterim.

Arkadaşlar, bunun en basit bir misali Kıbrıs adasıdır. Kıbrıs'ta İngilizler ormanları kurtarmak için iskân işini ele almışlar. Orman içindeki fakir halkı, istihsale daha elverişli sahalara indirmek suretiyle, hem onların refahını temin etmişler ve hem de ormanları tahripten kurtarmışlardır. Onun için il iskân politikası üzerinde durmak ve şimdiden bir İskân Bankasını nazarı dikkate almak, ormanlarımızın hayatiyeti ve bekası bakımından üzerinde ehemmiyetle ısrar edilecek bir iştir.

İkinci mesele : Keçi dâvasıdır. Arkadaşlar, bir memleketin ormanlarına keçi musallat olduktan ve tahribatına devam ettikten sonra, biz istediğimiz kadar ormanları koruma ve kurtarma

tedbirleri alalım ve bunun için çalışalım, orman dâvasını halletmeye imkân yoktur, kanaatindeyim.

Üzülerek söyleyeyim ki, memlekette en bereketli hayvanlar keçilerdir. Mütemediyen adedleri artmakta ve bir türlü azalmamaktadır. Evet keçi, dağlık mıntakalarda oturan vatandaşlarımızın bir geçim vasıtasıdır. Fakat bu meseleyi ciddi olarak ele almak suretiyle ve yavaş yavaş mıntakalara ayırarak keçi yerine başka hayvan ikame etmek zarureti vardır. Aksi takdirde, ormanları korumak, muhafaza etmek mümkün olamaz. Ben bu hususta da gerek hükümetimizin, gerekse komisyonlarımızın formüle etmiş oldukları maddelerde çok ciddi ve esaslı tedbirler görmedim.

Cezai müeyyideler:

Arkadaşlar, realiteyi olduğu gibi kabul etmek ve bugünkü vaziyete göre hükümlere, kararlara varmak lâzımdır. Elbette ki, yokluk ve yoksuzluk içinde yaşayan vatandaşlarımızın bu ihtiyaçlarını gidermek için zoraki yapmış oldukları orman hırsızlığı, orman kaçakçılığı gibi şeylerde biraz müsamahakâr olmamız icabeder. Ancak benim nazarı dikkatimi çeken cihet, bu müsamahanın hududunu biraz aşmış olmasıdır. Biz bugün bir Milli Korunma Kanunu çıkarmış bulunuyoruz. Bu Millî Korunmanın müspet tesirleri herkesçe ve her gün görülmektedir. Bu Millî Korunma Kanunu mucibince bilerek veya bilmiyerek beş kuruluşluk bir hatada bulunan bir insan en ağır cezalara çarptırılmaktadır. Halbuki öte tarafta vatanla alâkah, milletle alâkah millî bir servetin bir parçası yanıp, tahribedilip soyulurken bunların müsebbiplerinin de en ağır, en şiddetli cezalara çarptırılması icabeder. Bunu yapmadığımız takdirde ortada bir korku kalmaz ve orman varlığımızı korumak kabil olmaz.

Komisyonun ehemmiyetle üzerinde durduğu bir meseleyi takdirle karşılarım. O da hükümet, 3116 numaralı Kanunun içinde 4785 sayılı hususi ormanların istimlâkini birleştirmiş olmasıdır ki; komisyon bunu ayırmak suretiyle isabetli bir karara varmıştır. Bilhassa senelerden beri istimlâk edilmiş olan ormanların iadesini reddetmek suretiyle de memleket realitesine uygun, güzel, mükemmel bir karar vermiştir.

Arkadaşlarım, görüyoruz ki ormanca fakir bir memleketiz. Nüfusumuz artmakta, ihtiyaçlarımız çoğalmakta ve buna karşılık ormanları

mız azalmaktadır. Şu halde kesif bir ziraat memleketi olan ve nüfusunun % 82 sini ziraatçı ve çiftçi teşkil eden Türkiye'nin bekası ziraatini, ormanlarını ihya etmek mümkün olabilir. Gerçi tasarıda bu, nazarı dikkate alınmıştır ama itiraf edeyim ki yetersizdir. Biz, bir orman seferberliği ihdas etmek mecburiyetindeyiz. Biz, bu işin maddi ve mânevi mesuliyetini üzerine verdiğimiz Orman Umum Müdürlüğünü Devlet bütçesinden ayrı bir tahsisatla takviye etmek mecburiyetindeyiz. Biz bu memlekette ağaçlandırmayı temin etmek için bu teşekkülü desteklemek mecburiyetindeyiz. Her sene yanmakta olan ormanlarımızla yetiştirilmekte olan ormanlarımızı mukayese ettiğimiz zaman çok hazin bir vaziyetle karşılaşmış oluyoruz. Senede 30, 40 hattâ 50 bin hektar orman yanmakta olmasına rağmen tasarıda nazarı dikkate alınan ancak 5 bin hektarlık bir ağaçlandırmadır. Bu ise çok kifayetsizdir. Onun için Orman Umum Müdürlüğünü mali bakımdan takviye etmek suretiyle ağaçlandırmaya mümkün olduğu kadar hız vermek bizim en başta gelen vazifemizdir. (Soldan, bravo sesleri, alkışlar) Arkadaşlarım, kanunların muvaffakiyeti metinlerinin ve ibarelerinin güzelliğiyle değil, tatbikattaki neticeleriyle ölçülür onun için bu kanunun da muvaffak olması, memleket realitesine uygun olarak realist bir görüşle olgun ve dolgun bir şekil almasına bağlıdır. Aksi takdirde emekler hayalden ibaret kalır. Çünkü şimdiye kadar gelmiş çıkmış Orman kanunları gibi bu kanun da günün birisinde tadil için geri gelecektir. Bu kanunun her halde gelmemesi için maddeleri üzerinde hepimiz birer birer kendi görüş ve kanaatlerimizi memleket realitesine uygun bir şekilde ifade edecek olursak o zaman bu kanun daha iyi bir şekil alır, muvaffakiyet imkânları artar ve özlediğiniz yarının yeşil Türkiye'si tahakkuk eder. (Soldan, alkışlar)

REİS — Osman Talu.

OSMAN TALU (Afyon Karahisar) — Muhterem arkadaşlar; başta köylü vatandaşlarımız olmak üzere bütün milleti yakından ilgilendiren bir kanunun müzakeresine başlamış bulunuyoruz.

Sıkıcı hükümleri ihtiva eden ve ormanlarımızın tahribe uğramasının başlıca âmili gibi telâkki edilmeye başlanan eski Orman Kanunu

hakkındaki şikâyetler, bugün âdeta feryat halini almış bulunmaktadır.

Umumi ve hususi menfaatlerin çarpıştığı ve telifinin hakikaten güç olduğu bu sahayı, müstakar ve memleketimiz için en hayırlı esaslara bağlamak, ciddi bir zaruret halini almış bulunuyordu.

Bu gerçeği ilk günden itibaren görmüş bulunan iktidarımız, en güzel ve en iyi orman kanununu hazırlamak hususunda âzami dikkat ve titizliği göstermiş ve bütün vatandaşlarımızın sabırsızlıkla beklediği tasarımı Yüksek Huzurunuza getirmiş bulunmaktadır.

Derinliğine ve genişliğine bir tetkik ve tecrübe mahsulü olan ve memleket realitelerinden mülhem olarak hazırlanmış bulunan tasarının getirdiği yenilikleri ve taşıdığı hususiyetleri daha iyi anlayabilmek için, orman mevzuatımızın kısaca bir tarihçesini hatırlatmama yüksek müsaadelerinizi rica ederim.

İklim, su, toprak ve sağlık rejiminin normal olarak idamesinde ve memleketin çeşitli tabii âfetlerden vikâyesinde çok mühim rol oynayan ve içtimai ve iktisadi bakımlardan ve memleket müdafaası noktasından hayati ehemmiyet ve değer taşıyan ormanlarımız, 1856 tarihine kadar hiçbir nizama bağlanmamıştı.

1856 yılında ise, sadece Hazineye vâridat temin etmek gayesiyle ve tamamiyle istismarcı bir zihniyetle ve o zamanın vergi usulüne uygun olarak ondacılık sistemi kurulmuştur.

Bu sistem ormanlarımızın süratle tahribe uğramasını intacetmekten başka bir işe yaramamıştır. Ormanların muhafazası lüzum ve zaruretinin anlaşılması üzerine, 1285 tarihinde hazırlanan orman nizamnamesinde dahi Devlete vâridat temini gayesinin birinci plânda yer almış olduğunu görürüz. 1937 yılına kadar devam eden bu devre içinde ormanlarımız, istismarcı zihniyetin ve tatbikatın kurbanı olmaktan kendini kurtaramamıştır.

Yurdumuzun umumi yüzölçümüne göre nispeti korkunç derecede azalan ormanlarımızın mutlak harabiyetten kurtarılması gayesiyle hazırlanan ve 1937 senesinde meriyet mevkiine konulan 3116 sayılı Orman Kanunu eski sistem ve tatbikatın şiddetli bir reaksiyonu olarak ele alınmış bulunduğundan, orman mevzuunda, umumi menfaatler ve hususi menfaatler ölçülü bir şekilde mütalâa olunamamış ve bunları te-

lif ve tanzim hususunda isabetli hükümler sevk edilememiş ve vatandaş hiç alışmadığı geçim şartları ve zorluklarıyla karşı karşıya bırakılmış ve türlü imkânsızlıklar içinde âdeta bunalılmıştır. Bugün bütün bunların neticesi olarak da mezkûr kanun ihtiyaca cevap verememiş ve vatandaşın daimî şikâyetini mucibolduktan başka ormanlarımızı da harabiyetten kurtaramamıştır.

Mezkûr kanunu kısmen tadil eden 3444, 4785 ve 5653 sayılı kanunlar dahi neticeyi değiştirememiştir.

Huzurunuzda tetkik ve müzakere edilmekte olan ve yüksek tenkid ve irşatlarınızla en mükâmil şeklini alacak bulunan yeni orman kanunu tasarısı işte bu ifrat ve tefrit halinde tecelli eden zihniyet ve tatbikatın acı tecrübelerinden ilham alınmak ve memleket realiteleri göz önünde bulundurulmak ve milletin yüksek menfaatleri ile vatandaşın geçim ve refahı uzlaştırılmak suretiyle hazırlanmış bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlar, tasarının getirdiği başlıca yenilik ve hususiyetleri şöylece hulâsa etmek mümkündür :

1. Tasarının 2 nci maddesi, memleketin ve vatandaşın hayrına olan çok mühim ve yepyeni bir hükmü derpiş etmektedir. Bu hükümle bâzı ahval ve şartlar altında ve araziye daha faydalı kılmak gayesiyle bâzı ormanların kültür arazisi haline getirilebileceği veya hususi bir idare ve kesim tarzına tâbi tutulabileceği esas kabul edilmiştir.

2. Ormanlık bölgelerde veya civarlarında yaşayan milyonlarca köylü vatandaşımızın geçim ve refahını her şeyin üstünde tutan müspet ve yapıcı bir zihniyetle hazırlanmış olan 40 nci madde, aynen şöyle demektedir :

«Devlet ormanlarından yapılacak istihşalden 32 ve 34 ncü maddeler gereğince faydalanan köylülerin sırası ile zâti, müşterek, küçük el sanayii ihtiyaçları temin edilmeden piyasaya satış yapılamaz»

İşbu madde, vatandaş ile hükümeti birbirine sımsıkı bağlayıp kaynaştırmakta, orman menfaatleri mevzuunda vatandaşa en geniş imkân ve itimadî bahşeylemekte ve ormanların her şeyden evvel orada oturan vatandaşlar tarafından sevilerek korunabileceği hakikatini kabul etmekte ve bütün bu vasıflarıyla kanunun muvaffakiyet şansının teminatını teşkil

eylemektedir. Bundan böyle köylü vatandaşlarımızın kendilerini düşünen ve köylünün ihtiyaçlarını her şeyin üstünde tutan bir Hükümetin mevcudolduğunu idrak etmenin sevinç, huzur ve itimadî içinde ormanlarına dört elle sarılmanın ve onu en aziz bir varlık olarak koruyup müdafaa etmenin zevki ne ve sırrına ereceklerdir.

3. Ormanlar içinde ve civarlarında 6 milyon köylü vatandaşımızın yaşadığı realitesini kabul eden tasarı, bu vatandaşlarımıza hayvancılığı ıslah, el sanatlarını tamim ve bahçe ziraatını teşvik hususunda kredi açmayı ve sair yardımlarda bulunmayı kabul etmek suretiyle, köylülerimizi, kendi hayatlarında sıkıntılı ve ormanlarımız için zararlı olmaktan kurtarıp müreffeh ve faydalı bir hale getirmek imkânını izhar etmiş bulunmaktadır.

4. Kredi açmak ve sair yardımlarda bulunmak suretiyle kalkınmaları mümkün görülen köylülerimizin ise kendi arzu ve muvafakatlari ile ziraata elverişli sahalara nakil ve iskânları derpiş olunmuştur.

5. Ormanlarla kesme, taşıma, toplama, istif, imâl, bakım, ağaçlama ve yol yapma gibi orman içi faaliyetlerin tercihan ormanda veya civarında yaşayan köylülere yaptırılması esas kabul edilmek suretiyle bu vatandaşlarımıza geçim imkânları sağlanmış ve aralarında kooperatif kuranlara başkaca avantajlar temin edilmek suretiyle kollektif hareketler teşvik olunmuştur.

6. Yurdumuz ve milletimiz için büyük bir kuvvet ve nimet olan ormanlarımızın sadece muhafaza teşkilâtıyla korunamayacağı hakikati kabul edilerek ormanı canı kadar sevmesi ve üzerinde titremesi lâzımgelen köylümüzün maddi ve manevî imkânlarını harekete getirecek bütün tedbirler derpiş edilmek suretiyle ormanlarımızın müştereken muhafazası teminat altına alınmış bulunmaktadır.

7. Haşep maddesinin imar ve sanayimizdeki büyük ehemmiyeti nazara alınarak köy evleri inşaatında bu maddelerin israfına mâni olacak tedbirler üzerinde durulmuş ve bu meyanda kiremit, tuğla, kireç ve sair inşaat maddeleri mevzuunda mahalli imkânlardan âzami derecede istifade edilmesi için köylü vatandaşlarımıza her türlü kolaylığın gösterilmesi kabul edilmiş ve bizzat orman işlet-

meleri lüks ve israf nümunesi olarak binalar yapmaktan vaz geçerek mütevazı ve ancak ihtiyaca cevap verecek mahiyette inşaat yapacağını ve böylece suimsal değil, hüsnü emsal olacağını vadeylemiş bulunmaktadır.

8. Ağaçlama mevzuu yepyeni bir zihniyetle ve bütün ehemmiyet ve şümülü ile ele alınmış ve bu gayenin tahakkuku için her türlü tedbir ve imkânları bir araya getiren hükümler derpiş edilmiş ve teşcir aşında vatandaşa külfet tahmil etme usul ve geleneği sureti katiyede terkedilerek her türlü masrafların devlet tarafından yapılması esası kabul edilmiş ve hattâ bu şekilde ağaçlandırılmış mahallerin parasız olarak köy hükmi şahsiyetlerine ve vatandaşlara intikalini temin edecek hükümler sevk olunmuştur.

9. Vatandaşın şahsi teşebbüs ve inisiyatifine, lâyük olduğu değer ve ehemmiyeti veren ve iktisadi kalkınmanın ancak millettece yapılabileceğine inanan ve altı seneden beri devam eden tatbikatı sonunda, bu inancının tamamen yerinde olduğunu müşahede eden iktidarımız, büyük bir millî servet olan orman mevzuunda da, ifrat dereceye varan devlet işletmeciliğini, terk ederek, ormanlarımızın muhafaza imar ve inkişafında olduğu gibi işletilmesi mevzuunda da müteşebbis vatandaşla iş ve el birliği yapmaya karar vermiş ve bu kararını, mezkûr tasarıda sevk ettiği hükümlerle ifade etmiştir.

10. Orman suçları, anasırı müphem ve tesbiti güç durumdan çıkarılarak sarih ve katî bir hale ifrağ edilmiştir.

11. Orman suçları için tertibedilecek cezalar bir nevi muhasebeye benzeyen karışık usulden kurtarılarak kolayca tâyin ve tesbit edilebilecek şekilde belirtilmiştir.

12. Orman dâvalarının muhakemesi ve subut şekli basit ve seri bir usulü muhakemeye tâbi kılınmak suretiyle alâkahıların senelerce mahkeme kapılarına taşınmalarına ve dâvaların sürüncemede kalmasına mâni olunmuştur.

Muhterem arkadaşlar, maddelerinin müzakeresi sırasında bâzı tenkid ve temennilerimiz mahfuz kalmak üzere tasarının heyeti umumiyesinin memleketimiz ve köylü vatandaşlarımız için en hayırlı ve en müspet hükümleri ihtiva ettiğine kaani bulunuyorum. Yüksek tenkid ve irşatlarınızla en müttekâmil şeklini alacak olan

tasarının memleketimiz ve milletimiz için hayırlı ve nurlu olmasını candan temenni eder, hepimizi hürmetle selâmlarım.

MEHMET ÖZBEY (Burdur) — Muhterem arkadaşlar; ormanlık bir bölgenin milletvekiliyim. Seçim bölgemin ve milletimin orman mevzuundaki dertlerini hulâsatan arz ediyorum.

Her hangi bir köye gittiğimiz zaman derdiniz nedir diye sordüğümüzde bütün dertlerinin ve dileklerinin başında orman gelir. Odundan, ihtiyaç kerestesinden bahsedilir.

Muhterem arkadaşlar, bütün vatan sathı orman olsa bunun içinde güzel milletim olmadıktan sonra o ormanın ne kıymeti var? Bütün vatanımızın dağı taşı insanla dolsa içinde orman olmadıktan sonra o vatanın ne kıymeti var? Şu halde orman da lâzım, insan da... Yıllardır, buna esash bir çare bulunamamış ve tedbir alınamamıştır. Yirmi sene önce çıkarılan 3116 sayılı Orman Kanunu da milletin hakiki ihtiyacını asla karşıyamamıştır.

Yıllardır hükümetin ve Meclisin hazırladığı huzurunuzda gelen bu kanun tasarısı cidden vatandaşların ihtiyacını karşılayacak çapta ve hayatiyettedir.

Demokrat iktidarımızın yapıcı Hükümetine, Türk/milletinin bu hakiki derdine hal için parmak bastığından dolayı da bu millet kürsüsünden yürekten teşekkürü zevkli bir vazife sayarım.

Yalnız şu temennilerimin kanunda yer almasını rica edeceğim ve ayrıca alâkalı maddelerinde konuşacağım.

1. Memleketimizde orman yangınları pek fazladır, normalin çok üstündedir. Kazadan ziyade kasden yangınlar çıkarılmakta tarla açmak, odun ve kereste almak gibi sinsi ve hain emellerle yeşil vatan sathı kapkara harabiye çevrilmektedir. Bunun tek çaresi; kasden güzel ormanlarımızı yakanların idam cezasıyla tecziyeleri çok yerinde olacaktır.

2. Devlet ormanlarına 10 kilometre mesafeye kadar olan köylerdeki muhtaç vatandaşların ev, ahır, ambar ve samanlık gibi zatî ihtiyaçlarının sağlanması göz önünde bulundurulmuş; 11 kilometre ve daha uzağında olan köyler kendi kaderi ile başbaşa bırakılmıştır. Bunlar için de insafılı, müsait ve müsavat dairesinde hükümlerin konulması yerinde olacaktır.

3. Şahsi ve hususi orman imtiyazını kaldırmak; bütün ormanları devlete vermek, devletin

murakabesine bırakmak lâzımdır. Ömründe tek orman yetiştirmemiş ve tek çam dikmemiş bir çiftlik sahibinin gelişigüzel yüzbinlerce çamı kesmesi ve satması asla doğru değildir.

4. Orman depolarının adedlerini çok artırmak lâzımdır. Mümkün olduğu kadar kazalarda, merkezi nahiye ve köylerde depolar yapmak ve bütün köylüleri bu depolardan odun almaya alıştırmak çok yerinde olacaktır. Çünkü elinde bal-tasıyla ormana giren köylü çok defa aradığı kuru çamı göremeyince yaşını ve gencini de kesmekten çekinmiyor. Bunun için depoların adedini çoğaltmak ve buralarda, dağlarda kar çürüğünden veya yangından kalmış yüzbinlerce ormanı topluyarak vatandaşlara dağıtmak lâzımdır.

5. Ormanlarımız ciddi bakımsızdır. Bazan yüzlerce çamların dibinde on binlerce filiz havasızlıktan ve bakımsızlıktan çok sıkışık bir vaziyette âdeta ot tarlası halindedir. Bunların yanında yaşlıların keserek bu filizlerin yetiştirme imkânlarını hazırlamak, orman memurlarının da ormanla bilfiil orman içinde hayatlarını geçirmelerini sağlamak çok yerinde olacaktır.

6. Türkiye'de her sene ağaç bayramında her Türk'ün bir ağaç dikmesi mecburi tutulması. Bu suretle her sene 25 milyon dikilecek ağaçtan 15 milyonu kurusa ve 10 milyonu yeşerse 10 senede 100 milyon ağaca bu vatan sahibolacak ve ağaç sevgisi de artacaktır. Ziraat Vekâletinin bu istikamette çalışmasını rica edeceğim.

7. Türkiye'de ormanı kurtaracak tek çare hidro - elektriktir, barajlardır. Vatan barajlarıyla kurtulacaktır. Nuh zamanından beri köylünün evinin damında 10-20-30 çam merteyi vardır, her akşam ocağında çam kütükleri cayır cayır yanmaktadır. Bu gidişle yarının nesline çıplak bir vatan hediye edilecektir. Bu vatanı kurtaracak tek yol Demokrat iktidarımızın; bu memlekete gösterdiği nurlu kalkınma yoludur. Memlekette çimento fabrikaları çoğalacak; demir sanayii artacak; hidro - elektrik ve barajlar yurdun her yerine, köylerimize kadar dal, budak salacak ve bu suretle köylü, kasabalı herkes evini çam yığınlarından değil betondan yapacak; ocakta yanan çam kütüğü kömürü ve odunu yerine çok ucuza temin edilecek elektrik enerjisinden faydalanacaktır.

İşte o vakit Demokrat iktidarın ve bütün memleketin beklediği mesut vatan doğacaktır.

Cenabı Allahtan: Demokrat iktidarımızın Allaha sığınarak ve büyük Türk Milletinin iyi duygusuna güvenerek başladığı barajları bir an evvel bitirmesini dua ederken; cidden ve çok güzel hazırlanan bu orman kanununuzun millet ve memleketimize hayırlı olmasını candan diler; hepinizi hürmetle selâmlarım. (Soldan, bravo sesleri, alkışlar)

REİS — Ömer Lûtfi Erzurumluoğlu.

ÖMER LÜTFİ ERZURUMLUOĞLU (Yozgad) — Aziz ve muhterem arkadaşlar, aziz milletimiz ve mübarek memleketimiz için hayati, çok büyük bir dâva olan orman dâvasının kısa bir zamanda ele alınması ve huzuru âlinize getirilmesi şayanı tebrik bir mesele olduğu her türlü şüpheden vârestedir. Bununla beraber bu çok mühim olan mevzuun her şeyden evvel bir iktidar, bir parti meselesinden çok daha fazla bir millet meselesi, milletçe ele alınması gereken içtimai ve iktisadi, coğrafi bir mesele olduğunu da arz etmek zaruretindeyiz. Bununla bu dâvanın bir kanunla hemen halledileceğini ümit etmek her halde kuru bir vehim olur zannındayız. Millet ve bilhassa ferdi mantalitenin değişmesi, bu terbiyenin yerleşmesi bu dâvada her şeyin başında ele alınması icabeden bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bundan evvel ve halen meriyette olan Orman Kanunumuz ümidedilen, beklenen neticeyi istihsal edememiş midir acaba? Vatandaş ile orman ve ormancı arasında bugün açılmış olan bu açıklığın, bu uçurumun hakiki sebebi nedir? Bir asırlık bir zaman içerisinde bu memleketin her tarafı gün görmez ormanlardan; kurak, bozkır, erozyona tâbi âdeta birer step haline gelmesinin âmilleri nelerdir? Bilhassa 1937 den bu tarafa yani bu işleri önlemek için Meclisi Âlice tedvin edilmiş ve halen meriyette olan 3116 sayılı Orman Kanunu bu esas ana dâvamızı niçin halletmemiştir? Vatandaş ile orman ve ormancı arasında açılan uçurumun hakiki sebepleri nelerdir? Bu sebepler:

1. Mevcut kanunun aksaklığı mıdır?
2. Mevcut kanunun yanlış tatbikatı mıdır?

Bu uçurumun meydana çıkarılmasında ve bilhassa ormanlarımızın tâbirimi mâzur görünüz, katliâmında her iki sebebin de hissesi varsa da bendenizin nâçiz kanaati ve 1950 den bu tarafa yapılan tatbikat % 50 den yukarısının

yanlış anlayış ve tatbikata yanlış intikal ettirışte olduğudur.

Taşıdığı hayati ehemmiyeti itibariyle belli-başlı milli servetimiz olan ormanlarımız 19 seneden beri devlete oldukça pahalıya mal olan geniş bir teşkilâtın idaresinde bulunmasına rağmen, uzun zamandan beri devam edegelen tahribattan maalesef kurtulamamış, bilâkis her gün biraz daha açmacılık ve kaçakçılığa inzınam eden büyük yangınlarla bu tahribat büsbütün artmıştır.

Çok gariptir ki, ormanlarımız bu şekilde habrolup giderken, bu tahribattan mesul tutulan köylümüz de içinde yaşadığı ormanlardan en basit ve tabii hakkı olan yapacak ve yakacak ihtiyacını dahi yeter miktarda ve zamanında alamamaktan şikâyette bulunmuş ve orman muntakalarında yaşayan kasabalar halkı ise zaman zaman muhtacolduğu bir tek tahtayı dahi bulamanın sıkıntısını çekmiştir.

Gerek köylü, gerekse kasaba ve şehirlinin bu ihtiyaçları mevcut ve mer'i hükümler içerisinde bilhassa 1950 den sonra göz önünde bulundurulmuştur. Bu arada köylünün yapacak ve yakacak ve pazar ihtiyaçlarının yeter miktarda ve orman verimi ile mütenasiben, verilmesi kabul edilmiş mera, sulama v.s. hakları tanınmıştır. Aynı zamanda ve bilhassa ağacın devlet eliyle kesilmesi şartıyla hususi teşebbüsün de faaliyetine devamına müsaade olunmuş, hattâ büyük tesisleri icabettirecek orman işlerinde millî sermayenin de iştirakine de peyderpey yer verilmiştir.

1937 yılında hazırlanmış olan 3116 ve sonraki 3444 (13 . VI . 1938) 4767 (25 . VI . 1945) 4785 (9 . VII . 1945) 5658 (24 . III . 1950) sayılı kanunlarla bu arz olunan hususlar tedvin edilmiş olmasına rağmen vatandaşın orman babındaki kaçınılmaz ihtiyaçlarını gidermek asla mümkün olmamıştır.

Orman idaresinin faaliyetini orman içine hasretmesi ve göstermesi gerekirken tatbikat bilhassa bunun aksini ispat etti. Zira, idare orman içinde çalışmak ve istihsallerini istif yerlerine kadar getirip orada hususi teşebbüse devretmek vazifesi ile mükellef iken tamamen faaliyetini orman dışına intikal ettirdi ve âdeta 3116 dan evvelki orman mütaahhidini istihlâf edercesine şehirler dışında fabrika ve tesislerle imalâtçılığa başlamıştır. Faaliyetini bu sahaya hasredince

orman içi hizmetleri ihmal edilmiş ve faaliyet yerinde saymış ve gerilemeye başlamıştır.

Ticari bir müessese haline gelen bu teşekkül köylünün ucuz tarifeli zati ihtiyacını dahi bir yük telâkki etmeye başlamış hattâ rekabetine meydan vermemek için pazar ihtiyacı keresteliği kanunun sarıh hükümlerine rağmen köylüye vermekten imtina etmiştir. Koyu bir mutaassıp zihniyetle işi odun kömür imaline ve hattâ ihlamur çiçeği toplamaya kadar götüren bu müessese, gariptir birtakım hükümlerle muhitinde sebepsiz bir sıkıntı ve buhran yaratmış, yıkılan evini yapmak için 10 m³ ağaç istiyen köylüye verdiği 3 m³ için en uzak ve sarp orman göstermiş, işletme fabrikasının yanında oturduğu halde parası ile bir tek tahta dahi bulmakta âciz kalan kasabalıya yapacağı ev için belediyeden keşif raporu ibraz etmek şartıyla bedeli mukabilinde istediği 15 m³ keresteye mukabil hiçbir zaman 3 m³ den fazla vermemiştir. Bunlara ilâveten keçi katliamı ile tazyik son haddini bulmuş halk ile orman ve ormancı arasında uçurum açılmıştır.

Ormancılar, ormanın partiler ve hükümetleri elinde bir politika vasıtası olduğunu ve bundan yurt ormancılığı adına üzüntü duyduklarını iddia ederler. Ben bunun tamamen aksine kaaniim. Eğer mezkûr kanunların (aksak tarafları da olsa) ruhuna sadakat gösterilse idi bugün karşımızda ciddi bir orman meselesi bulunamazdı. Bilâkis orman yarası ne kadar derin ise, iğrenç menfaatlerin çarpışması da bu derinlik nispetinde büyüktür. Bir taraftan ormanların fennî kesiminden başka geçimi olmıyan vatandaşlar ve orman sahiplerinin tazallümleri, diğer taraftan prensiplerin müsaitliğinden, boşluğundan istifade ederek teşekkül etmiş menfaatlerini kötü yollardan temin eden çok muntazam ve korkunç bir tarzda teşkilâtlanmış devlet bünyesine kadar sokulmuş gizli çeteler veya orman rejimini bir komplo rejimi gibi kullanmak isteyenler, hükümetçe, milletçe, vâzın kanunca isabetli her teşebbüsü, her adımı durdurmaya, mugalâtaya, boğmaya daima muvaffak olmuşlardır. Bunlar olmasa idi, muhakkaktır ki, bu arada bilhassa şehirlerdeki orman siteleri yerine daha mamur, daha verimli bir orman varlığı kazanılmış olurdu.

Şu realiteyi, acı da olsa, bu hakikati zikretmeden geçemiyeceğim.

Tahdit ve tazyikle zaruri ihtiyaçlardan tasar-

ruf yapılamaz. Zira çıkarılmış olan bütün zorluklara rağmen köylü ve kasabalı yine evini yapmış kışlık odununu ihtiyacı kadar almıştır. Fakat maalesef noksanını gayrimeşru yoldan ikmal etmek suretiyle hem ormanı tahribetmiş ve hem de kaçakçılığa alışmıştır.

Memleketimizin millî servetini yedi emanetine tevdi ettiğimiz değerli ormancılarımızın şahıslarında yeni tedvin edeceğimiz kanun anlayışının mevcudiyetine kaani bulunmakla beraber bu anlayışın her tarafta Orman Umum Müdürlüğünden ıssız, تنها bir tepede, fırtınalı günde kulübesinde nöbet bekliyen fedakâr orman bekçisine kadar intikal etmesi de zaruridir.

Bununla beraber netice olarak şunu arz etmeliyiz ki, ormancılarımızla beraber hepimiz köylünün ormana karşı sevgi ve alâkasını celbetmeliyiz. Bununla beraber orman muhitinde yaşayan köylü ve kasabalının burada yaşadığı müddetçe yakacak ve yapacak gibi vazgeçilmez ihtiyaçları başka vasıtalarla temin edilmedikçe mutlak surette ormandan ikmal edileceğine göre bunların her şeyden evvel kolaylıkla ve yeter miktarda verilmesi icabeder. Aynı zamanda köylünün yaşayabilmek için beslemeye ihtiyaç duyduğu hayvanını (bir başkası ile değiştirmek imkânını ona sağlamadıkça) ormanda otlatmak zorunda olduğundan teslim etmek icabeder. İşte ormana büyük, çok büyük zarar olmasına rağmen, köylünün bu ihtiyaçlarını bir hak olarak tanır ve geçimi ormana bağlı köylünün, hayatını meşru bir şekilde temin edebilme imkânını kendisine sağlarsak orman muhitindeki halkın ormana karşı sevgi ve alâkasını celbetmiş olacağız, kanaatindeyiz. Bu arada, şu arz ettiğimiz hususlardan sonra tedvin etmekte bulunduğumuz bu kanunda yer alması gereken veya bilhassa hükümetimizce tedbir alma babında artık kaçınılmaz bir zaruret olan şu hususların Meclisi Âlinin muhterem âzalarına da arz etmek büyük bir vecibe olur :

1. Vatandaşın yapacak ve yakacak gibi vazgeçilmez ihtiyaçlarını temin ve ormancılığımızın esasını teşkil eden ormanlarımızı katliâmından kurtarmak habında muayyen seneler için orman mahsullerini ithal veya memlekete sokulması için bizim durumumuzda olan memleketler gibi gümrük kapılarını açmalıyız. Aksi halde

zamanımızda veya bizden sonraki nesil bunu yapmak mecburiyetinde kalacaktır.

2. Bugün bilhassa iyi bir dahîlî iskân siyaseti ile ve zamanla peyderpey orman içinde meskûn 6 - 6,5 milyon halkı 18 milyon halkın hayatı bahasına orman içinden çıkarmaya çalışmalıyız.

3. Memleketimizde geniş kaynaklar olan linyit kömürlerini yeni tip soba ve şöminelerle köye kadar götürebilmek imkânlarını bulmalıyız. Bu sebeple hem ormanı korumuş, hem de ziraate gübre kazandırmış oluruz.

4. Kara keçiyi sadece yasak etmemeliyiz, değiştirmenin yolunu bulmalıyız.

5. Yem nebatlarını geliştirmeli, meradan, ormandan hayvanımızı ahıra sokmaya çalışmalıyız. Şüphesiz bugünkünden çok daha fazla verim alırız.

6. Aynı zamanda kurulacak teşkilâtın, bugünkü durumumuza göre ağacı kestirmemek birinci gyesi olmalı, işletmecilik, vs, tâli ve bilhassa orman koruma ve muhafaza ile yerine kaim kılmak kaydı ile işletmecilik yapılmalıdır.

7. Orman işletmeciliğini bugüne kadar olduğu gibi piyasada pahalılık yaratması, orman mıntakalarında sıkıntı doğurması, ormanlarda harabiyeti artırması aynı zamanda da kendisine zarar vermesi babında zararlı bulmaktayız. Bunlar iyi düşünülerek, bu hususları buna göre tedvin etmeliyiz, kanaatindeyiz.

Komisyonun huzuru âlinize getirilen metninde, eski 3116 sayılı Kanuna nispetle, arz ettiğimiz hususların bir kısmını ihtiva etmekle beraber esaslı bâzı noktalarda, bilhassa vatandaş, orman ve ormancı arandaki uçurumu tamamen kapatamayan metnin yüksek irşatlarla daha uygun, ihtiyaca daha iyi cevap verme babında bâzı maddelerin tadili ve ilâvesini temenni ederken ve bâzı maddeler üzerinde söz hakkımız mahfuz kalmak şartıyla; Meclisi Âlice tedvin edilecek olan ve çok mühim hayati meselemiz hal babında arzu ettiğimiz orman mevzuatını vatan-daşa, bizden sonraki nesillere hediye edersek neslimiz ve sonraki nesiller için medarı iftihar vesilesi olduğundan şüphemiz olmadığını arz ederim.

REİS — Hilmi Dura.

HİLMİ DURA (Kastamonu) — Çok muhterem arkadaşlarım, Orman kanunu lâyihası

nın heyeti umumiyesi hakkında söze başlarken uzun ve devamlı bir mesai ile bunu hazırlayan encümen çalışmalarına iştirak eden kıymetli arkadaşları övmek isterim. Yalnız bu övme emek ve gayrete munhasır olup neticeye ve esere mütaallik değildir. Eser memnun edici olmaktan çok uzaktır. Bendeniz bu maksada müteveccih ve bu görüş zaviyesinden hareket ederek konuşmamı yapacağım. Konuşmamı yaparken kanunun muayyen bâzı ana prensipleri üzerinde duracağım. Prensipier üzerinde durabilmek için de bâzı maddelerin tahliline ve münakaşasına girmek mecburiyetinde kalacağım.

İlk nazarda maddelere mütaallik gibi olacak bu konuşmanın haddizatında kanunun heyeti umumiyesine şâmil bulunduğu kabul bu yuruluşunu Yüksek Riyasetin müsellem ve mücerrebolan dirayetinden ümidetmekteyim. Müsamahalarını rica ediyorum. Beni hiç memnun bırakmayan ve tenkid etmek kararıyla beni kürsüye çıkaran lâyihayı devlet ormanlarını tahdit mevzuunda, iskân mevzuunda, vatandaş ihtiyacının karşılanması mevzuunda bilhassa ele alacağım ve ayrıca bâzı ufak tefek noktalara ve kanunun hazırlanmasındaki ruh haletine temas edeceğim. Tahdit müessesesi lâyihanın ikinci faslında, 7 nci maddede başlıyor. Bu müesseseye göre devlet ormanlarının hudutları Ziraat Vekâletinin tâyin edeceği memurlardan mürekkep bir komisyon tarafından tesbit olunur. Artık o hudutlar içinde kalan mülkiyet hakkı sahibi veya zilyedler bu yerlerden elini kesmiş olacaktır. Bu müessese bu lâyiha ile kanuna girmiş değildir. Bundan evvelki kanunda da vardı, bir hayli tatbik şekli de bulunmuştu.

Tahdit komisyonları eski kanunda ve yeni kanunda nasıl kuruluyor? Eski kanuna göre tahdit komisyonları; orman mühendisnin riyaseti altında, hukukçu âza, vilâyet umumi meclisinden seçilen bir âza ve icabında bu heyete katılacak bir orman mühendisinden terekübü ediyordu. Hukukçu âza bulunamadı ve tahditler evvelce iki veya üç zat tarafından yapıldı ve vatandaşın mülkiyet hakkına bu iki üç kişi tarafından el uzatıldı. Bu (el uzatma) tâbirini tesadüfen kullanmıyorum. Bundan ne kasdettiğimi ileride izah edeceğim.

Şimdi elimizdeki kanun nasıldır? Tahdit komisyonları âzası bu kanunla sekiz kişiye çıkarılıyor. Demek bu lâyiha eski sistemi beğenmi-

yor. Ben böyle anlıyorum. Eski sistemi ve eski komisyonu gayrikâfi görüyor, üye adedini 8 e çıkarıyor. Bir orman başmühendisinin riyasetinde Ziraat Vekâletince tâyin edilecek iki orman mühendisi, bir ziraat mühendisi, bir veteriner, bir hukukçu âza, bir vilâyet umumi meclisinden bir de belediye meclislerinden veya köy ihtiyar meclislerinden olmak üzere ceman 8 kişiden bu komisyonu teşekkül ettiriyor.

Orman idaresi, vatandaşın yanında ve mahkemenin karşısında, hususi mülkiyet mevzuunda bir şahıs olarak yer alan bir hükmi şahsiyettir. Bir hükmi şahsiyet, yani mahkeme karşısında, hukuk karşısında vatandaşla eşit olan bir hükmi şahsiyet, kendi memurlarını gönderiyor; onlara, «dolaşın, neresi benim olmak lâzımsa tesbit edin bana bildirin.» diyor. Bu memurlar, eski kanun zamanında umumiyetle ve hattâ, ekseriyete hâkim olacak şekilde ormancı âzadan mürekkepti. Acaba yeni kanun bu mahzuru bertaraf ediyor mu? Bu kanun, ilk nazarda, bu mahzuru izale eder görünüyorsa da, hakikatte etmiyor. Bu kanunda, komisyonda yine ekseriyeti ormancıların alınmasını temin edecek şekilde tertip ve tanzim edilmiştir. Şu şekilde: Bir orman başmühendisi, iki orman mühendisi, bir meclisi umumiden seçilecek âza, bir de mahallî belediyeden seçilecek âza... Bu beş kişinin üçü ormancıdır ve ekseriyeti teşkil ederler. Komisyona dâhil diğer üç kişi var, hukukçu, veteriner ve ziraatçi. Ziraat Vekâleti orman tahdit komisyonlarına şimdiye kadar bu âzaları bulamamıştı. Orman Umum Müdürlüğü bundan sonra da hukukçu âza bulamayacak, bundan sonra da veteriner bulamayacak, bundan sonra da ziraatçi bulamayacak ve 5 kişi vazife görecektir. Kanunda zaten bunlar yazılı. Lâyihada diyor ki: «Tahdit komisyonları zaruret halinde mürettep adedin yarısından bir fazlası ile toplanır ve mevcudun ekseriyeti ile karar verebilir.» Yani, 5 âza ile toplanabiliyor. Bunun da üç tanesi ormancıdır. Mevcudun ekseriyeti ile de karar verildikten sonra üç ormancı ile karar verilecektir. Ama çok rica ederim, üç ormancı ile karar verilecek sözümünden, anlatmak istediğim noktai nazara yanlış mâna verilmesin. Ben; mahkeme karşısında vatandaşla taraf olacak olan bir hükmi şahsiyetin hem kadı hem dâvacı olması prensibinin gayri hukuki olduğuna, demokratik telâkkilerimize uygun bulunmadığına işaret etmek istiyorum.

Ziraatçı, veteriner ve hukukçu âza temini hakikaten zordur ve fakat bu âzalar da hakikaten bu komisyonda lüzumlu ve zaruridir. Mülkiyet ihtilâfını tetkik edecek bir komisyonda bir tek hukukçu âzanın bulunmaması nasıl tasavvur olunabilir? Hayvancılık ve ziraat mevzuları da, tahdit sahasında tetkik edileceğine ve bunlar da nazara alınacağına göre, ziraatçiden ve veterinerden mahrum bir tahdit komisyonu keza nasıl düşünülebilir?

Komisyunun beş kişi ile toplanacağını kabul ederken, iki müntehap âzadan başka veteriner, hukukçu ve ziraatçiden hiç olmazsa ikisinin heyette behemehal bulunması şartını maddeye ilâve etmek icabederdi.

Şimdi, tahdit işleri eski ve yeni kanunda nasıl yapılıyor ve ne neticeler vermiştir?

Tahdit heyeti geliyor, tetkik ediyor, harita ve kroki yapıyor ve o harita ve krokiyi bir zabıt varakasıyla birlikte köyün münasip bir yerine asıp gidiyor.

Ey köylü, sen gelip bu harita ve krokiyi ve zabıt varakasını inceliyeceksin, demektir bu ilân. Sizin tarlanızdan şu kadar metre bir yerin orman olduğu iddiası mevcudolduğunu göreceksiniz altı ay içinde dâva açacaksınız. Kanun bu dâva külfetini vatandaşa veriyor. Ve vatandaşa zilyed, tarla elinde, orman kenarında olan tarlasını on, on beş seneden beri ekiyor. Siz hak iddia ediyorsunuz, vatandaşa, «Benim yerime müdahale ediyorsun» diyorsunuz. Bunu bir vatandaşa diğer bir vatandaşa dediği vakit kendisi dâva açar. Hukuk kaidesi böyledir. Ama biz bu mevzuda vatandaşların karşısına geçiyoruz: Burası senin elindedir ama burası benimdir, sen istersen git dâva aç, diyoruz. Hem de 6 ay içinde dâva açma mecburiyetini koyuyoruz. Bu, hukuk prensiplerine tamamen aykırıdır. Bunu süratle ıslah etmek lâzımdır. Islahı nasıl olur? Dâvayı orman idaresi açacak. Medenî hukukun tatbikatı budur. Orman idaresi, benim ormanıma sen müdahale etmişsin, diyor. Bunu diyen mahkemeye müracaat edecektir. Muhterem encümenin bu zaviyeden meseleyi bir kere daha incelemesini çok rica etmekteyim. Eski kanun zamanında 2 - 3 orman memurundan müteşekkil komisyonlar yüzlerce, binlerce tasarruf yaptı ve on binlerce vatandaşa bu tasarrufa kurban oldu. Bu vatandaşta tebligat yapılmıyor, bir yere bir ha-

rita asılıyor. Ben gitsem, siz gitmeniz sizin tarlanız ne kadardır bilmiyorsunuz. Orman idaresi, burası ormandır diyor, bunu anlamana imkân yoktur. Bunu vatandaş bilemez. Altı ay içerisinde dâva açmamış olduğu için hakkı zayı olduğundan kıvranıyor, çünkü hudut taşı dikilmiştir. Şimdi, şu kanunla mademki evvelki komisyonların kifayetsizliğini kabul ediyoruz, çok daha şümüllü bir komisyon kuruyoruz, o halde hepsini sil baştan yapacağız. Bu yüzden zayı olmuş olan vatandaş haklarını, bu esbabı mucibe ile yeniden tetkik fırsatı bulmuş olacağız, yeni zihniyetle yeni bir Orman Kanunu getiriyoruz. Tahdit mevzuunda da yeni bir zihniyet getireceğiz. Eski Orman Kanununun tatbiki mevzuunda vatandaş muztar olmuş, bundan sonra da olacaktır. Tahdidin hepsini sil, baştan müteheşsis adamların bulunduğu heyetlere yaptırmalıyız. Kaldı ki az evvel konuşan Nâzım Batur arkadaşımızın işaret ettiği gibi, bu, bir Orman Umum Müdürlüğü veya Ziraat Vekâleti meselesi değildir. Mesele, bir tapu - kadastro ve hukuk meselesidir. Bu işi, memleketin dört tarafında kadastro işlerini yapmakta bulunan Tapu - Kadastro Umum Müdürlüğüne, onları teçhizat ve eleman bakımından takviye ederek ve icabında tahsisat verecek ve bu iki umum müdürlük arasında iş birliği yapılarak, yaptırmak çok daha doğru olur.

Geçen sene şahid olduğum bir hâdiseyi kısaca arz edeyim :

Mebus arkadaşlarla birlikte Taşköprü'de bir köyde kurulan pazar yerine gittik. Bizi orada gören köylü vatandaşlar toplandılar, şikâyetlerini ifade ettiler. Dediler ki : «Birkaç sene evvel tahdit komisyonu gelmişti, tahdit yaptı. Biz o zaman onun ne olduğunu bilmiyorduk. Şimdi bir memur gelmiş, bu yerleri ölçüyor, bizi buralardan çıkaracakmış, bu, nasıl olur?» Orman memurunun bulunduğu yere gittik ve kendisiyle görüştük. Bu zat, «Evvelce buraların kadastrosu yapılmıştı ve şu arazi veya tarla evvelce ormandı veya değildi, bilmiyorum.» dedi. Bizim o gün gördüğümüz tamamen çıplak bir arazi idi. Orman oradan çok uzaktaydı.

Dedi ki; «Bu arazi orman mıdır?» Orman diyemedi; «Benim vazifem elimdeki harita ve krokiye göre sınır işaretlerinin yerinde olup olmadığını incelemektir!» cevabını verdi.

Şimdi arkadaşlar bu yeni kanunda işe yeni baştan başlamazsak yanlış ve haksız tasarrufları düzeltmekten kaçınmış olacağız.

Mahkemeye dâva açmak kolay değildir. İca-bında 70 lira kıymetinde bir yer için yüz lira yalnız keşif vasıtası tutmak, ayrıca harc ve har-cırah ödemek lâzımdır. Avukatınız olacaktır. Bu külfeti niçin vatandaş üzerine alacaktır? Bu kül-fet orman idaresi tarafından deruhde edilmeli-dir. Şayet tahdit tapu kadastraya yaptırılma-ıyıp orman tahdit komisyonlarınca yaptırılacak-sa dâva orman idaresi tarafından açılmalıdır. Bu, pek tabii ve hiç münakaşa götürmeyen bir hukuk kaidesidir, münakaşaya tahammülü yoktur.

Kanunun ikinci prensip noktalarından birisi ve tamamen bu defa getirilen bir mevzu 14 ncü maddede yer bulmuştur. Orman içinde ve kenarında bulunan köylü vatandaşların kalkındırıl-maları mümkün olanlara kalkınma kredisi ver-mek çok şayanı şükran bir hükümdür. İkinci fıkra, kalkındırılmaları mümkün değilse başka yerlere iskân edilir, diyor. Hükümet bu kadar ile-riye gitmemiş. Hükümet diyor ki: «Kalkındırıl-maları mümkün olmayanlar kendi muvafakle-riyle başka yerlere iskân edilebilir.» Çok doğru ve çok güzel. Fakat evvelâ bizim Ziraat Encüme-ni, sonra Muvakkat Encümenimiz bu ihtiyari ol-ma halini kaldırmış, mecburi iskân müessesesini kabul etmiştir. Az evvel Muhterem Cavid Oral arkadaşımız hararetle bu hükmü alkışladılar. Ben de kendilerine ve Muvakkat Encümene aynı ha-raretle cevap vermek istiyorum.

Bir defa alâkalılara sordum; acaba orman dâ-vasını bizden evvel çözmüş milletler iskân yolu-na başvurmuşlar mıdır? Bize nümune olacak ve şartlarımıza uygun misaller mevcut müdür? Al-dığım cevap; ya hiç yok veya yapılmamış dene-cek kadar az sayıda. Kaldı ki, bizim memleketi-mizin şartları, halkımızın örf ve âdetleri, topra-ğa bağlılığı ve milyonları yerinden oynatan bir iskân işini, değil derhal, senelere taksim etsek dahi tahakkuk ettirebilecek teşkilâtten henüz mahrum bulunmamız, bizi böyle bir dâvaya da-ha hâyal olarak baktırmaya mecbur bırakmak-tadır.

Hayaldir bu, hayal olarak kalacaktır. Zaten mahzurludur. Hiçbir mahzuru olmasa dahi, en az altı milyonu Karadeniz'den, Ege'den, Cenubi -Anadolu'dan alıp nereye vereceksiniz? Serendip adasına mı götüreceksiniz? İskân işini Cavid Oral

Bey alkışladı. Ben kendi vilâyetimden en az 120 000 vatandaşın iskâna tâbi olacağını düşünüy-orum da soruyorum: Bunlara Adana'da pamuk tarlası mı, yoksa Mersin'de portakal bahçeleri mi vereceksiniz? İskân işinin tahakkuku zannedildi-ği kadar kolay değildir, yanlış yollara gitmiye-lim. Zaten bunu hükümet düşünmüş olacak ki, ihtiyari olarak kabul etmiş.

Bir noktaya da kısaca temas etmek isterim. Cavid Oral Beyin çok iyi bildiği bir hâdise, Sey-han Barajı inşası dolayısıyla su altında kalmış 8 - 10 köyün halkına para vermeyip, arazi ver-mek suretiyle onları başka yerlere iskân etmek için kanun kabul buyurdunuz. Bunların iskân-ının ne kadar zorluklar meydana getirdiğini çok iyi bilirler.

Siz dağlık bölgedeki milyonları nereden kal-dırıp nereye sığdıracaksınız? Bunun 120 bini Kastamonu'dan, 100 bini Bolu'dan ve daha Gi-resun'dan 40 bin, Trabzon'dan 50 bin... Nerede yerleştireceksiniz bunları? Kayseri'de mi? Si-vas'ta mı? Nerede bakacaksınız, benden söküp sen nerede, Adana'da mı, Urfa'da mı yerleşti-receksin, altı milyonu?

ENCÜMEN ADINA HÜSEYİN AGUN (Ri-ze) — Bizce yerleri malûm, cevap vereceğim.

CAVİD ORAL (Seyhan) — Altı milyon mev-zubahis değil.

HİLMİ DURA (Devamla) — 120 bin adam var bende, beyefendi. Bunları nereden alıp, ne-reye vereceksiniz? Siz denizlerden balıkları çı-karıyor, onlara, «Ağaçlarda yiyeceğinizi bu-lun!» diyorsunuz. Kuşlara «Denizlerin dibinde yaşıyacaksınız!» diye emir veriyorsunuz! Ol-maz, yapamazsınız, muvaffak olamazsınız.

ZİYA TERMEN (Kastamonu) — Bravo Hil-mi.

HİLMİ DURA (Devamla) — Prensip mad-delerinden birine daha geliyorum. Bu, lâyiha-nın en mühim ve milyonların hakkını elinden alan bir maddedir. Köylüye zati ihtiyacının verilmesi mevzuu. Şimdi bakınız esbabı mucibe ne kadar mâsumane hazırlanmış, fakat arka-sından gelen metin nasıl?... Esbabı mucibenin onuncu sayfasından okuyorum:

«Devlet ormanlarına 10 kilometre mesafeye kadar olan köylerdeki muhtaç vatandaşların, ev, ahır, ambar ve samanlık gibi zati ihtiyaçla-rının da sağlanması göz önünde bulundurulmuş,

bu gibi ihtiyaclar için sadece kesme, taşıma masrafları ile tarife bedeli alınmak kaydıyla tomruk verilmesi ve keza aynı vatandaşların müşterek ihtiyacları için de aynı masraflar alınmak şartıyla tomruk veya mamul kereste verilmesi 33 ncu madde ile hüküm altına alınmış bulunmaktadır.»

Şunu okuyan kimse, «Gayet güzel bir madde hazırlanmış. Demek, köylü vatandaşların zati ihtiyaclarının sağlanması kanunda düşünülmüş ve maddelerin metinlerine sokulmuş.» diyecektir. Filhakika 33 ncu maddeyi okursak böyledir. Ne diyor? «Devlet ormanlarına 10 kilometre mesafesi olan bütün köylere zati ihtiyacları olan kerestelik, ev, ahır ve samanlık ihtiyacları verilecek.» Evvelce, yani bundan evvelki 3116 sayılı Kanun nasıldı? 3116 sayılı Kanunun bu maddesinde, bu mevzuda bundan çok geniş olarak vatandaş lehine hükümler vardır. Niçin bu keyfiyeti esbabı mucibesinde zikretmiş? Denmiyor ki, 3116 sayılı Kanunda daha geniş hak vardı. Bunun bir kısmını alıyorum. Yeni bir hak ve imtiyaz verilmiş gibi başka şekilde kaleme alıyor. Şimdiki lâyiha şöyledir: «Devlet ormanları hudutlarına köy ortasından ufki hattı müstakim ile 10 kilometre mesafeye kadar olan köylerdeki muhtaç buldukları sabit olan köylülere ev, ahır, ambar, samanlık gibi zati ihtiyacları için.....» Eski kanunda: «Ormanların buldukları ve bu ormanlara bitişik olan ilceler içindeki muhtaç köylülere...» diyor.

Bura halkları yıllar ve yıllardan beri bu zati ihtiyaç müsaadesinden faydalanmakta idi. Bu faydalanmak 1937 ye kadar muntazam devam etti. 3116 sayılı Kanunla da faydalanıyordu. Şimdi?... Şimdi kanun çıkarıyoruz. Kanunun esbabı mucibesinde, vatandaşın ihtiyacını temin edeceğiz, diyoruz. Fakat yüz köylü bir kazanın nihayet otuz köyünün zati ihtiyacını verebileceğiz. Benim intihap dairem olan Kastamonu vilâyetinin bin köyünden belki altı yüz köyü, bugüne kadar almakta oldukları zati ihtiyaçtan mahrum kalacaktır. Bu köy halkının evinde ocağı tütmiyecek mi, kışın ısınmıyacak mı, aşı pişmiyecek mi, göçen ahırının damını yapmıyacak mı? Buna inanıyor musunuz? Bu köy halkı ihtiyacını yine temin edecek. Nasıl temin edecek? Kaçakçılıkla temin edecek, fâhiş fiyatla satınalıp yine temin edecek. Ahırının damını yapacak, ocağını tütürecek, kışın ısınacak,

aşını kaynatacak. Onun için arkadaşlar bu hâsis zihniyetten, ağaca tapma zihniyetinden, bu sakim zihniyetten kendimizi kurtaramaz ve vatandaşın zati ihtiyacını temin edemezsek ormanı koruyamayız. Bunu 1937 senesinden bugüne kadar tatbik edilen şekil ispat etmiştir. Oıduyu ormana gönderdiniz, muvaffak oldunuz mu? Ama diyeceksiniz ki, vatandaş ihtiyacını ben ormandan temine mecbur değilim! Bunu ormancı der. Fakat siz ve biz Meclis olarak bu ihtiyacı düşünmekle mükellefiz. Parti programımızı ele alalım, bu madde parti programımıza aykırı. Programımızın 69 ncu maddesi, «köylünün, kereste, odun ve kömür ihtiyacını zamanında, yeter miktarda ve ucuz olarak vermek» diyor. Nerde program? Nerde bu madde?.. Şu programın ilân edildiği tarihteki imtiyazları, hakları ortadan kaldıran bir lâyihaya karşı, ben, parti programımız, teklif nereden gelirse gelsin, sonuna kadar müdafaa edeceğim. Encümenin, belki, unutmuş olacağı bu parti programına bir defa atfı nazar etmesini rica edeceğim. Fakat ne yazık ki, Demokrat Parti programını ben kendi encümenime hatırlatmak mecburiyetinde kalıyorum.

ZİYA TERMEN (Kastamonu) — Bravo aslan hemşerim, doğru konuşuyorsun.

CEMAL TÜZÜN (Kocaeli) — Hükümet teklifinde de yoktur. Bunları hükümete söyleyin.

HİLMİ DURA (Devamla) — Hükümet teklifi Muvakkat Encümenin ve bilhassa Ziraat Encümeninin tekliflerinden çok daha mâkul ve insaflıdır. İskân mevzuunda hükümet ihtiyaridir, diyor. Hükümet teklifini de kusurlu bulduğumu sözlerimin başında söylemiştim, Cemal Bey. Hükümeti de tenkidederim, hiç merak etmeyin.

Prensip maddelerine göz atarken bazan insanı mesut eden hükümlere raslamak da kabil. Meselâ 39 ncu madde var. Bu, köylüyü ormanın muhafazasına iştirak ettiriyor ve köy civarında bulunan ormanı köylünün zati ihtiyacı için tahsis ediyor. Bu hakikaten yeni bir anlayıştır. Çok iyi neticeler verecektir. Belki de seneler sonra bu iyi neticeler idrak edilince biz daha yeni ve mükemil anlayışlara sahibolacağız. Fakat bununla, sıcaktan kavrulan bir çölden, geçerken bir damla buzlu su bularak onu içip tekrar kızgın kumlarda seyahat eden yolcunun haline benziyoruz.

Mütaakıp maddelerde gene bizi üzücü ve vandaşı da memnun bırakmıyacak hükümler vardır. Bunlar, prensibe taallûk etmiyen bu noktaları mâruzatımı fazla uzatmamak için maddelerde arz etmiye çalışacağım.

Yalnız şu noktaya işaret edeyim :

Arkadaşlarım, ormancı arkadaşlarım müteessir oldu, mâruzatımdan. Böyle bir kasdim, onları üzmeye dair bir kasdim olmaz ve olamaz. Fakat şu müşahede insanı bir neticeye götürüyor ve bu kanunda da ifade etmek istediğim bâzı noktalara temas etmek için bana zemin açmış oluyor.

Ormancı arkadaşlarımla, orman teşkilâtı ile daima hiçbir fâsılaya mâruz kalmadan ve inkitaa uğramadan memuriyet hayatımda teşriki mesai ettim ve iyi münasebetler tesis ettim. Feragat ve fedakârlıkla çalışırlar, mahrumiyet içinde çalışırlar. Ve işte bu feragat, fedakârlık ve mahrumiyet şartlarının belki gönüllerinde, tahtesşuurlarında hâsıl ettiği bir his, onların her zaman hücumlara mâruz kalma keyfiyeti, onların kendilerini yeni yeni salâhiyetlerle teçhiz etmek arzusunun götürmektedir.

Şimdi tasarının 80 nci maddesi bakınız ne diyor : «Orman memurları, orman suçlarına ilişkin delilleri bir zabıt ile tesbit ve nakil vasıtalarıyla suç mahsulü malları zabıt ve icabında suç işliyenleri yakalamak salâhiyetini haizdirler.»

Vazifeli değil, salâhiyetini haiz.

Seksen birinci maddeyi de okuyalım :

«Orman memurları, av tezkeresi olmyanların ve orman idaresinden izin almamış olanların ormanlarda ve orman göl ve derelerinde avlanmalarını men'e, avlarını zaptetmeye salâhiyetlidirler». Yine vazifeli değil, salâhiyetli. Arada ne fark var demiyeceğinizi ümid ederim.

Bunu takibeden 82 nci madde ise :

«Orman içinde veya civarında bulunan köylerin muhtar ve ihtiyar meclisi kendi köy hudutları içinde bulunan Devlet ormanlarının muhafazasında orman teşkilâtı ile iş birliği yapmakla vazifelidir.»

Görüldüğü veçhile ormanı korumak için köylü ve ihtiyar meclisi vazifelidir, fakat kanuna göre orman memuru salâhiyetlidir. Bu vazife ve salâhiyet kelimeleri hukuki mâna itibariyle türlü türlü neticeler verebilir. Fakat benim işaret

etmek istediğim bu salâhiyet merakı, (bir nebze târiz yapmak için arz edeyim) bizim encümenlerde öğrendiğime göre bilhassa ormancı mebus arkadaşlarımızın himmetleriyle altıncı madde başka bir tarzda yer bulmuştur. Hükümet, tasarısında deniyor ki; (Devlet ormanlarına aidolan çeşitli işler Orman Umum Müdürlüğü tarafından görülür). Bunu Ziraat Encümeni değiştirmiş, burada da bakın ne deniyor : (Devlet ormanlarına ait her çeşit işler Ziraat Vekâletine bağlı hükmi şahsiyeti haiz mülhak bütçe ile idare olunan Orman Umum Müdürlüğü tarafından yapılır). Muvakkat Encümen bunu aynen kabul etmiş. Münakaşası geçmiş, Ziraat Encümeninde.

Orman Umum Müdürlüğü mü diyelim, yoksa hükmi şahsiyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare olunan Orman Umum Müdürlüğü mü diyelim. Ormancı arkadaşlar, bu nokta üzerinde hassasiyetle durmuşlar, uzun boylu münakaşalar olmuş,

Şimdi bir Umum Müdürlüğün mülhak bütçe ile idare edilip edilmediği, hükmi şahsiyeti haiz olup olmadığı o umum müdürlüğün faaliyet sahasına ait kanunda mı yer alır, yoksa teşkilât kanununda mı yer alması icabeder? Teşkilât kanunlarında bu var. Fakat; müsaadenizle bu maddeyi okuyayım ve ondan sonra «fakat» ın arkasını söyleyeyim.

Teşkilât Kanununda şöyle diyor : Yurt ormanlarını korumak, işletme, imar etme ve saire ve saire işlerini görmek üzere, Ziraat Vekâletine bağlı, hükmi şahsiyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare olunur, bir Orman Umum Müdürlüğü kurulmuştur. Bu hükümler teşkilât kanunlarında varken, her umum müdürlükte olduğu gibi, Teşkilât Kanununda bir madde varken Orman Kanununa bu maddenin sokulması demin işaret ettiğim haleti ruhiyenin bir tezahürden ibarettir

Bu, kanun tekniği bakımından lüzumsuz bir keyfiyettir. Bakınız yalnız encümen değil ormancılar da yeşil kitapta bu madde üzerinde ne kadar hassasiyetle duruyorlar. Ormancılar Cemiyeti ve Ormancılar Birliği mütalâasını bildirmiş. Şöyle diyor : «Lâyihanın 6 nci maddesi Orman Umum Müdürlüğünü hükmi şahsiyet sahibi, muhtar bir umum müdürlük halinden çıkararak doğrudan doğruya vekâlete bağlı bir teşkilât haline koymaktadır.» Hükümet tasarısında Orman

Umum Müdürlüğü demiş. Teşkilât kanununa ilişen, dokunan var mı? Yoktur.

Prensip maddelerinden biri daha, 40 nci maddede. «Devlet ormanlarından yapılacak istihalden 32 ve 34 ncü maddeler gereğince faydalanan köylülerin sırası ile zatî, müşterek küçük el sanayii ihtiyaçları temin edilmedikçe piyasaya satış yapılmıyacaktır. Evvelâ 32 nci ve 34 ncü maddelerde sayılan ve vasıfları belirtilen köylülerin, müşterek ihtiyacı temin edilecek güzel. Bunlar, iskân edilmişlerdir, yangın veya su baskımına mâruz kalmışlardır. Bunların ihtiyaçları temin edildikten sonra piyasaya satış yapılacaktır. Fakat noksan, arkadaşlar. Demin bir 33 ncü maddeden bahsetmiştim. Orman civarında bulunan köyler, mebdei bilinmiyen zamandan beri, kadimden beri bu ormandan istifade etmektedirler. Ve bunlara bugün de ormandan istifade edebilmeleri için bir hak verilmiştir. Onların ihtiyacını niçin kaale almıyorsunuz? Bu 40 nci madde ile 33 ncü madde niçin dâhil edilmiyor? Bu noksan kalıyor ve esbabı mucibeye de muvafık değil. Zaten esbabı mucibe de böyle değil. II nci sayfanın son satırında, (Devlet ormanlarından yapılacak istihsal ve satışlardan maksat, devlete kâr temini değil, daha ziyade köylümüzün her türlü haşep madde ihtiyacının ön plânda karşılanması keyfiyetidir. İşte bu esas ve prensipten hareket edilerek, devlet ormanlarından yapılacak istihalden faydalanan köylümüzün zatî, müşterek ve küçük el sanayii ihtiyaçları tamamen karşılanmadan piyasaya satış yapılmasını menden hükme maddede ayrıca yer verilmiştir.) denmektedir. Buna rağmen mahdüt bir vatandaş zümresinin zatî ihtiyacını temin ettikten sonra asıl büyük kütlenin ihtiyacını temin etmeden piyasaya mal sürecek, satış yapacak salâhiyeti haiz bulunmaktadır, Orman İdaresi.

Ben Hükümetin ve muvakkat komisyonun karşısına Partimin 69 ncü maddesiyle çıkacağımı ve vatandaşın ihtiyacını bol ve ucuz olarak temin etmeden, piyasaya satış yapamazsınız, diyeceğim.

Çünkü bu mütalâa; haddizatında ormanın aleyhinde değildir. Siz ormanın 12 kilometre ötesinde bulunana, yakacak odun, samanlığını yapacak ağaç, binasını yapacak tahta ve tomruk vermezseniz, açıkta mı kalacak bunlar? Bu takdirde yine kaçakçılık yapacaklardır bunlar, arkadaşlar. Kıyasıya vuracaklardır ormana. Ve yine

bu suretle aşlarını pişirecekler, odunlarını alacaklardır. Realite budur arkadaşlar. Ticari zihniyetle, piyasaya satış yapacağım diye köylünün zatî ihtiyacını vermezsek orman korunulamaz.

Bu zihniyet encümenimizde yerleşmezse Orman Kanunu memlekette hiçbir ferahlık yaratmayacak, bilâkis mevcut huzursuzluklara yeni yeni huzursuzluklar ekliyecektir. Ben hakikaten sözlerimin başında da emeklerini şükranla kaydettiğim encümeninden bu noktalarda, hattâ arkadaşlardan teklif beklemeden şu sırada yapacakları toplantı ile yeni bir görüş zaviyesinden hareket ederek bâzı ıslah ve tadiller yapmasını rica etmekteyim.

Tasarıda mühim sayılacak ve nazarı dikkatinizi celbetmek istediğim bir madde var : Silâh kullanma halleri. Pek gayrihukuki bir madde. Bu madde nasıl çıkmış, nasıl kaleme alınmış? Bakınız tahlil edeyim. Orman memurları silâh kullanacak. Eski kanunda da vardı bu. Gene olacak. Tabii buna hiç kimse bir şey diyemez. Silâhı kanunen mecbur olduğu yerde kullanacak. Ceza Kanununun 49 ncü maddesinde buna müsaade ediliyor. Bunun için ayrı bir madde koymaya da hiç lüzum yoktur. Haydi eski kanun koymuş, sen onunla kalsana. Hayır, daha neler koymuş neler?

79 ncü madde, şu hallerde silâh kullanılır, diyor:

«Ceza kanununun 49 ncü maddesinde yazılı hallerde»

Bu fıkrayı koymasak kullanamıyacak mıydı? Zaten . bu, Ceza Kanununda yer almaktadır. 49 ncü madde meşru müdafaya girer. Kanunen ifası lâzımgelen bir maddenin veya emrin yapılması zaruretiyle suç işlenmesi halinde muafiyet bahşeden bir maddedir. Bunu siz yazsanız da yazmasanız da 49 ncü maddeden faydalanır şahıs. İlâveye bakınız. «Tecavüz veya taarruza yarıyan alet ve silâhları taşıyanlara alet ve silâhlarının derhal teslimi emredildiği halde bu emre riayet edilmiyerek fiilen tecavüz ve taarruzda bulunulması ve bu tecavüz ve taarruzun da başka şekilde def'ine imkân olmaması.»

Şimdi, «tecavüz ve taarruzun başka şekilde def'ine imkân olmaması halinde silâh kullanma» zaten Ceza Kanununun 49 ncü maddesine girer. O halde bu maddeye ne lüzum var? Bir.

İkincisi: Teslimi emrediyorsunuz Buna rağmen size tecavüz ediyor, o vakit silâh kullanacaksınız. Tecavüz ve taarruzun başka şekilde def'ine imkân olup olmadığı meselesi bakım memurundan istenecek çok ağır bir takdir külfetidir. Size taarruz ediyor, fakat yalnız üzerine yürüyor, silâh kullanacak mı kullanmayacak mı? Kullanacaksa kalbine mi atacak, yoksa koluna, ayaklarına mı? Bu nasıl ölçülecek? Bu, hem öleni, hem de öldüreni mahveder. Bu noktalar üzerinde fazlaca durmak ve bunları kanunda böyle tafsilâtiyle zikretmek tehlikelidir. Niçin bunlara lüzum görülüyor Şurada burada tek tük birtakım vekalar olmuşsa bu maddeyi koymasanız da eski kanun bu hususta kâfidir. Bakınız eski kanun (C) bendinde ne diyor; «(B) bendi gereğince teslim edilen alet ve silâhları veya el konan müsadereye tâbi nakil vasıtaları ile orman emvalini veya memurun silâhını almak veya orman bölge ve muhafaza binalarına zorla girmek maksadiyle vâkı tecavüz ve taarruzun başka şekilde def'ine imkân bulunmaması...» Orman kaçakçısının nakil vasıtasını, kaçak emvalini aldınız, bölge binasına soktunuz. Kapıya dayandı, girmek istiyor. Çek kurşunu öldür. Kanunun maddesi böyle. Silâh kullanırsın, öldürürsün, ceza görmem dersin ama, filiyat böyle olmaz. Mahkemeye g'ildildi mi, hâkim vaziyeti tetkik eder. Tecavüzü başka şekilde defederdin der ve ceza verir. Orman memurunun başını nahak yere belâya sokmamak lâzımdır.

Lâyihada bunun gibi daha birçok maddeler var. Bunlar aynı zihniyetten tevellüdediyor.

Sonra; orman memurlarının tuttıkları zabıt varakaları. Bunlar, hilâfı ispat edilinceye kadar muteber vesaik sayılıyor. Eski kanunda bida-yette böyle hüküm yoktu. Bu, hakikaten çok külfetli netice veriyordu. Zabıt tutan memur her gün mahkemede şahit olarak ifade veriyor, bu hal aynı zamanda mahkemeleri de işgal ediyordu. Eski kanun bir müddet sonra hilâfı ispat edilinceye kadar, bakım memurlarının tuttıkları zabıt varakaları muteberdir, şeklinde tadil edildi. Meselâ, zabıt varakası geldi mahkemeye. Hâkim suçluyu çağırdı; suçlu mücerret olarak inkâr etti. Zabıt varakasını çürüterek hiç bir delil gösteremedi. O vakit orman bakım memurunun mahkemeye celbine lüzum yoktur. Tuttuğu zabıt varakası muteberdir. Bazan söy-

le olabilir: Suçlu şahit gösterir, suç işliyen şahıs olmadığını, suçun işlendiği an başka yerde olduğunu iddia eder, şahit ve delil gösterir. Ve mahkemede bir tereddüt hâsıl olur. O zaman hâkim zabıt varakasında imzası olan şahsı çağırır. Kuvvetli müdafaa şahitleri ve deliller getirildiği vakit bakım memurları çağırılıyor ve «Bak bu şahitler ve deliller var, sen buna karşı ne diyorsun diyerek şahitliğine müracaat ediliyor. Hükümet tasarısında eskiden olduğu gibi bunlar vardır. Fakat Ziraat Encümeni «hayır» diyor. Bu memurlar hiçbir şekilde mahkemeye çağırılmaz! Türkiye'de bu türlü bir imtiyazı haiz hiç kimse yoktur. Maksat temin edilmişken, böyle hukukla hiç alâkası olmıyan tâbirlerin maddelere sokuşturulmasının mânasını anlamaya ve bulmaya imkân yoktur.

Hulâsa arkadaşlar; netice olarak Orman Kanununun prensip noktaları sayılacak maddelerinden bâzılarına dokundum. Yalnız bir noktayı unutmuşum, müsaadenizle arz edeceğim. Birinci maddenin G fıkrası vardır. Birinci maddede ormanı tarif ediyoruz :

«Tabîî olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç veya ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.» Ormanı tarif ettikten sonra aneak diyoruz; şu şu şu yerler şöyle olursa orman sayılmaz.

Bu meyanda G fıkrası var : «Ormanların dışındaki sahipli arazide ve bunların kenarlarında bulunan dağmık veya yüz ölçümü üç hektarı geçmiyen ve devlet ormanlarına mesafesi en az üç kilometre olan grup halindeki her nevi ağaç ve ağaççıklar;» orman sayılmaz. Yani devlet ormanından üç kilometre mesafede şahıslara ait ve üç hektarı geçmiyen bir ağaçlık saha var. Kanun, lûtuf ve kerem göstermiş (eskiden de vardı ya) bunlar nihayet bir bahçedir, yerinde olarak bunları orman saymıyorum, demiş ve bunları orman rejiminden istisna etmiştir. Ama bu lûtuf neden üç kilometre ile sınırlandırılmıştır? Bir kilometre yakınlıkta ise bunun mahiyeti değişir mi? Hattâ bitişik olsun ne mahzuru var?

3116 sayılı Kanun kabul edildiği zaman dahi bu, kabul edilmiştir. Biz şimdi o kanuna giren bir maddeyi biraz daha genişletmek mevkiinde olmalıyız.

Bitişik olsun; hiçbir mahzuru yoktur. Onu da bir bahçe sayarız. Çünkü tahdit komisyonları kuruyoruz. Mademki ormanları tahdidedeceğiz,

mademki çitlerle, sınır taşlarıyla ayıracağız, o halde ha bitişik olmuş, ha bir kilometre, ha üç kilometre mesafede imiş, aynı değil mi?

Bu itibarla heyeti âliyeden bir lütuf ve atıfet diliyeceğim. Biraz daha tevsî etmelerini muhterem encümeninden ve muhterem heyetinizden rica ediyorum.

Hulâsa, kanun lâyihası, bendenizin noktai nazarına göre, işaret ettiğim noksanların ikmalinden ve islahından sonra kanunîyet kesbederse memlekete faydalı olabilecektir. Bu noksanlar ve arkadaşların işaret ettikleri diğer noksanlar elbette anlayışlı bir zaviyeden tetkik olunacaktır. Maksat, memlekete yeni bir orman rejimî getirmek, hem ormanı korumak, hem vatan- daşın ihtiyacını karşılamaktır. Bu ikisini muvazi götüren bir anlayış dâhilinde bir orman kanunu çıkarmaya çalışmalıyız, ki bunu çıkarmak, bir dereceye kadar encümenin bunlara karşı anlayış göstermesiyle kabildir. Bu anlayış gösterilmediği takdirde en az on milyon vatandaş hepimizden dâvacı olacaktır, arkadaşlar. (Alkışlar)

REİS — İsmail Selçuk Çakıroğlu.

İSMAİL SELÇUK ÇAKIROĞLU (Bilecik) — Pek muhterem arkadaşlarım, Orman kanunu lâyihasının tümü hakkındaki düşüncelerimi arz etmeden önce sabrınıza sığınarak bir nebze kanun mevzuu olan Orman Kanunu üzerinde durmak isterim.

1. «Ormanlar insanlığa ilâhların en mukaddes hediyesidir.» diyen Lâtin âlimi Plinus ve ormanları harbin vasıtası, sulhun da süsü telâkki eden Romalı filezof ve hukukçu Çiçeron'dan bu yana ormanların değeri hakkında milliyeti ve mesleği ne olursa olsun sayısız kimse tarafından çok şey söylenmiştir.

Yüksek malûmunuz olduğu veçhile ormanların iki türlü faydası vardır :

1. Doğrudan doğruya veya maddi faydaları,

2. Dolayısıyla veya mânevi faydaları (buna kolektif hizmetleri de denmektedir.)

Birinci gruba giren faydalar klâsik olarak öteden beri beşikten mezara kadar tâbiri ile ifade edilegelmektedir. Ağacın her gün yeni yeni kullanış yerlerinin bulunuşu ve fazla miktarda kullanma, orman mahsullerine dünyanın her yerinde talebi çoğaltmaktadır. Bu ise or-

manları azalma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmaktadır.

Ormanların ikinci gruba giren hizmetleri ise daha az mühim değildir. Ormanların

A) İklim üzerine tesirleri,

B) Sel, çığ basmalarından koruması,

C) Millî Müdafaa bakımından hizmetleri,

D) Sağlık ve sosyal sahadaki faydaları,

E) Ziraat arazisini ve hayvançılığını teminat altına alması,

F) Su düzeninin temeli oluşu,

G) Memleket güzelliğine ve turizm yaradamları çok şümüllü hizmetlerdir.

Her türlü hizmetleri bir yana ormanların sadece su düzenine yaptığı hizmet ve memleketin istikrarlı su depoları oluşu bile ormanların nasıl titizlikle muhafazası icabettiğinin kâfi delilidir. İstikrarlı, devamlı ve herraak akan sular ormanların meşru çocuğu, sel ise çiplaklığın beslemesidir. İktidarımızın en büyük eserlerinden olan barajların emniyetini istiyorsak ormanları muhafaza ve hattâ su havzalarında onları genişletmek zorundayız.

Bu hususta bir misal :

Bir zamanlar İstanbul su ihtiyacını karşılamış olan Belgrad ormanları içinde asırlarca evvel inşa edilmiş bentler bunca zamandan beri dolmadığı halde yakın zamanlarda inşa edilmiş olan Çubuk Barajı'nın 10 - 15 sene sonra dolacağı söylenmektedir.

Çünkü birinciler sırtlarını ormana dayamış, Çubuk Barajı ise çiplak bir arazide kurulmuştur. Eğer Çubuk Ovası, Yıldırım - Timurlenk arasında yapılan harbde Timurlenk'in fillerini gizlediği ormanlara bugün de sahibolsaydı Çubuk Barajının dolma tehlikesi asla vâridolmazdı.

Fransız mevzuatında su havzalarında ve dağlarda toprak ve ormanın nasıl korunacağı, buraların nasıl ağaçlandırılacağı hakkında geniş bir fasıl vardır. Hazırlanmış bir plân yıllardan beri tatbikata konulmuştur.

İsviçre'de ormanların kolektif hizmetleri o kadar önem kazanmıştır ki, orman İsviçre'ye bugünkü üstün durumu sağlıyan başlıca unsurlardan biri olmuştur. Her ağacın değeri şu kadar metre küb mal vermekte değil turizme, memleket sağlığı ve güzelliğine sağladığı hizmetle ölçülmektedir.

1902 tarihli federal anayasada memleket orman sahasının küçültülemeyeceğine dair hüküm vardır.

Misal, uzağa gitmeye lüzum yok. Çamsız bir Büyükada veya Heybeli'nin, 3,5 mil mesafedeki Hayırsız Adadan farkı kalır mı? Dünyanın müşterek malı : Ormanların bu geniş ve şümüllü hizmetleridir ki, Birleşmiş Milletler F. A. O. Teşkilâtınca ormanlar dünyanın müşterek malı olarak kabul edilmiş, bu husustaki yayınlarda J. J. Russonun «ormanlar yer yüzünün manto-sudur.» sözü sembol olarak seçilmiştir.

Bu girişi yaptıktan sonra müsaadenizle memleketimize döneyim.

Muhterem arkadaşlarım; memleketimiz, di-

ğer memleketlere nazaran orman bakımından bazı hususiyetler taşımaktadır. Bunları belirtmezsek müzakere mevzuu olan bu kanun hakkında müspet bir fikre sahibolunamaz.

REİS — İsmail Bey, arkadaşlar yarın devam edilmesi arzusunun izhar buyurmaktadırlar.

İSMAIL SELÇUK ÇAKIROĞLU (Bilecik) — Hay, hay, efendim.

REİS — 1953 bütçe yılı hesabı katı kanununu lâyihasına (274) rey verilmiş, (272) kabul, (2) ret, lâyiha (272) reyle tasvip buyurulmuştur.

İttihaz buyurulan karar gereğince yarın sabah saat onda toplanmak üzere İnikadı kapatıyorum.

Kapanma saati : 18,30

TASHİHLER

Bu İnikat zabıt ceridesinin sonuna merbut 299 sayılı matbuada aşağıdaki tashihler yapılacaktır :

Sayfa	Sütun	Satır.	Yanlış		Doğru	
			Lira	K.	Lira	K.
8	2	22	84 020 114	lira	84 020	lira
15	4	6	594 751	63	594 602	26
15	4	5	962 831	13	962 681	76
22	3	3	150 372	00	150 373	00
22	4	11	37 969	29	37 968	29
25	2	24	6211 S. K.		6212 S. K.	
28	3	9	357 000	00	357 200	00
33	3	3	250 937	00	250 973	00
43	1	32	6 976	92	62 976	92
60	3	10	2 254 440	54	2 524 440	54
63	2	37	5852, 5676 ve		5582, 5676, 5852 ve	
75	4	4	2 759 216	19	2 759 213	19
76	3	3	9 830 675	00	9 890 675	00
79	2	19	tahsisat		teçhizat	
80	4	9	17 430	13	13 430	13
89	3	21	3 800	00	3.000	00
89	4	21	325	00	2 833	84
89	5	21	3 475	00	166	16
89	4	21	2 833	84	325	00
89	5	22	166	16	3 475	00
91	4	13	3 236	80	32 376	80
92	2	35	enstitüsünün		etüdünün	

Áza adedi	: 541
Rey verenler	: 274
Kabul edenler	: 272
Reddedenler	: 2
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmiyenler	: 251
Münhal mebusluklar	: 16

[Kabul edenler]

AFYON KARAHISAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Kemal Özçoban
Osman Talu
Murad Âli Ülgen

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Mustafa Zeren

ANKARA

Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Zafer Gökcer
Seyfi Kurtbek
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Âliye Temuçin
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu
Ahmet Tokuş

AYDIN

Nail Geveci
Nihat İyriboz
Etem Menderes
Zühtü Uray
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacid Asena

Esat Budakoğlu
Mekki Said Esen
Müteba İştin
Halil İmre
Ahmet Kocacıkoğlu
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Yümnü Üresin

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Mithat Dayıoğlu
İhsan Gülez

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Hüseyin Çimen
Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Halûk Şaman

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
Safaeddin Karanakçı

ÇANKIRI

İbrahim Aydın
Kenan Çiğman
Tahsin Uygur

ÇORUH

İlmi Çeltikçioğlu
Muzaffer Önal

ÇORUM

Sedat Baran
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Mustafa Gülcügil
İsmail Hadımlıoğlu
Ali Rıza Karaca
Osman Öngan

A. Hamdi Sancar
Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Mustafa Ekinci
İhsan Hamid Tiğrel
Mehmed Hüseyin Ünal

EDİRNE

Rükneddin Nasuhioğlu
Kemal Yasıncılıç

ELAZIĞ

Selâhattin Toker
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Tevfik Şenocak
Veysel Varol

ERZURUM

Rıfkı Salim Burçak
Şevki Erker
Rıza Topcuoğlu
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Hieri Sezen

GAZİANTEP

Abdülkadir Atık

Ihsan Daî

Samih İnal

Süleyman Kuranel

GİRESUN

Hamdi Bozbağ

Ali Naci Duyduk

Hayrettin Erkmén

Doğan Köymen

Mazhar Şener

Adnan Tüfekcioğlu

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

A. Feyzi Atahan

Şekip İnal

A. Mithat Küseyrioğlu

İÇEL

Yakup Çukurova

İbrahim Gürgen

Refik Koraltan

Aziz Köksal

Mehmet Mutlugil

İSPARTA

Tahsin Tola

İSTANBUL

Faruk Nafiz Çamlıbel

Hâdi Hüsmán

Naci Kurt

Adnan Menderes

Nadir Nadi

Emin Onat

Mükerrem Sarol

Hanri Soriano

Zakar Tarver

Fürüzan Tekil

Nazlı Tıbar

Ahmet Topeu

Celâl Türkgeldi
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker
Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Arif Güngören
Halûk Ökeren
Behçet Uz

KARS

Turgut Göle

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Salim Esen
Muzaffer Kuşakcıoğlu
Nazifi Şerif Nabel

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Emin Develiöğlü
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
M. Ali Ceylân
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Mehmet Mahmudoğlu
Tahir Taşer

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Ekrem Alican
Hamdi Başak
Selâmi Dinçer
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Kâzım Meriç
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu
Mustafa Bağrıaçık
Remzi Birand
Abdi Çilingir
Reyhan Gökmenoğlu
Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
M. Rüştü Özal
Halil Özyörük
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Ahmet Kavuncu
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Ersat Doğan
Ahmet Fırat
Mehmet Kartal
Abdullah Köroğlu
Nuri Ocakcıoğlu
Mehmet Fahri Oral
Mehmet Zeki Tulunay

Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Şemi Ergin
Adnan Karaosmanoğlu
Nafiz Körez
Muzaffer Kurhanoğlu
Muhlis Tümay

MARAŞ

Ahmet Kadoğlu
Mahmut Karaküçük
Nedim Ökmen
Mazhar Özsoy

MARDİN

Etem Aybar
Abdürrahman Bayar
Halim Satana
Resit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca
Nuri Özsan
Yavuz Pasamehmetoğlu

MUŞ

Şefik Çağlayan

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Hüseyin Avni Göktürk
Hasan Hayati Ülkün
Zihni Üner

ORDU

Bekir Baykal
Feyzi Boztepe
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Kemal Balta

Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Salim Çonoğlu
Abdullah Eker
Abdullah Keleşoğlu
Muhittin Özkefeli
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Ahmet Kınık
Cavid Oral
Salim Serçe
Lütfi Sezgin
Sinan Tekelioğlu
Nurullah İhsan Tolon
Ahmet Topaloğlu
İsmet Uslu
Mehmet Unaldı

SİRD

Baki Erden
Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp

SİNOB

M. Vehbi Dayıbaş
Haşım Tarı

SİVAS

Hüseyin Çitil
Ercüment Damalı
Abdurrahman Doğruyol
Şevki Ecevit
Etem Erdineç
Bahattin Örnekol
Ahmed Özel

M. Nurettin Turgay
Memduh Turhan
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Ferid Alpiskender
Neemi Arman
Zeki Erataman
Fethi Mahramlı
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Baç
Hasan Kangal
Ömer Sunar

TRABZON

Halit Ağanöğlü
Sabri Dilek
Muzaffer Harunoğlu
Sami Orberk
Pertev Sanaç

TUNCELİ

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün
Fethi Ülkü

URFA

Celâl Öncel
Saim Önhon
Aziz Özbay
Muzaffer Timur

UŞAK

Yusuf Aysal
Orhan Dengiz
Hakkı Gedik
Hâcim Yılmaz

VAN

Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Danyal Akbel
Talât Alpay
Ömer Lütfi Erzurum-
luoğlu

Numan Kurban
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Hakkı Hilâleci
Nusret Kirşicioğlu
Edibe Sayar

[Reddedenler]

ANTALYA

Asım Okur

BURDUR

Behçet Kayaalp

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSARHüseyin Tiryakioğlu
Gazi Yiğitbaşı**AGRI**

Kasım Küfrevi

AMASYAFaruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç**ANKARA**Muhlis Bayramoğlu
Âtîf Benderlioğlu
Hamdi Bulgurlu
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik
Abdullah Gedikoğlu

Necmi İnang

Hâzım Türegün

ANTALYA

Fatin Dalaman

AYDIN

Necati Çelim

Namık Gedik

A. Baki Ökdem

BALIKESİR

Enver Güreli

Arif Kalıpsızoğlu

Ahmet Karagür

Muharrem Tunçay

Sırrı Yırcalı

Sıtkı Yırcalı

BİLECİK

Şevki Hasırcı

Talât Oran

BİNGÖL

Necati Aras

Sait Göker

Ekrem Yıldız

BOLU

Reşat Akşemsettinioğlu

Selâhaddin Baysal

Fahri Belen

Sabri Çonkar

Ahmet Hatı

Lûtfi Oğultürk

BURSA

Sabahattin Çıracıoğlu

Selim Ragıp Emeç

Muhlis Erdener

Müfit Erkuyumcu

İbrahim Öktem

Kenan Yılmaz

Ali Ferruh Yücel

Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

İhsan Karasioğlu

Servet Sezgin

Nuri Togay

Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman

Celâl Boynuk

Asım Emrem

ÇORUH

Mecit Bumin

Yaşar Gümüşel

ÇORUMMustafa Kemal Biber-
oğlu

Yakup Gürsel

Baha Koldaş

Cevat Köstekçi

Hüseyin Ortakcıoğlu

DENİZLİ

Baha Akşit

Ali Çobanoğlu

Mehmet Karasan

DİYARBAKIR

Fikri Arıç

Yusuf Azizoglu

Ragıp Karaosmanoğlu

Halil Turgut

EDİRNE

Mehmet Enginün

Cemal Köprülü

Hasan Maksudoğlu

Sabahattin Parsoy

ELÂZİĞ

Suphi Ergene

Hüsnü Göktuğ

Ömer Faruk Sanaç

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı

Sadık Perinçek

Mustafa Rahmi Sanalan

ERZURUM

İshak Avni Akdağ

Zeki Çavuşoğlu

Bahadır Dülger

Sabri Erduman

Abdülkadir Eryurt

Hâmid Şevket İnce

Hasan Numanoğlu

Cemil Önder

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt

Hasan Polatkan

Abidin Potuoğlu

İsmail Sayın

Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani

Ali Ocak

Cevdet San

Salâhaddin Ünlü

GİRESUN

Tahsin İnang (İ.)

Abdullah İzmen

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa

İsmail Hakkı Baykal

Ekrem Ocaklı

Sabri Özcan San

Halis Tokdemir

Halit ZARBUN

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu

Abdullah Cilli

Şemsettin Mursaloğlu

Celâl Ramazanoğlu

Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin

Hüseyin Fırat

Hidayet Sinanoğlu

İSPARTA

İrfan Aksu

Said Bilgiç

Kemal Demiralay

Zühtü Hilmi Velibese

İSTANBUL

Necmi Ateş

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Nazim Bezmen

Ali Fuad Cebesoy

Seyfi Gögen

Aleksandros Hacopulos

Lûtfi Kırdar

Ziya Köktürk

Fuad Köprülü

Nizamettin Âli Sav

Zeki Rıza Sporel

Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

Fahrettin Ulaş

Nuri Yamut

İZMİR

Nebil sadi Altuğ

Cihad Baban

Muzaffer Balaban

Necdet İncekara

Osman Kapani

Rauf Onursal

Nuriye Pınar

Mehmet Ali Sebük

İlhan Sipahioğlu

Abidin Tekön

KARS

Fevzi Aktaş

Sırrı Atalay

Remzi Çakır

Hasan Erdoğan

Kemal Güven
Mehmet Hazer
İbrahim Us
Rıza Yalçın
Ali Yeniaras
KASTAMONU
Ali Muzaffer Tanöver
Ziya Termen
KAYSERİ
Osman Nuri Deniz
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu
KIRKLARELİ
Fikret Filiz
KIRŞEHİR
Osman Alişiroğlu
Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaşı
KOCAELİ
Ziya Atıç
Turan Güneş
KONYA
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydın
Tevfik Fikret Baran
Sıtkı Salim Burçak
Ziyad Ebüzziya
Ahmet Koyuncu
Tarik Kozbek
Muammer Obuz
Himmet Ölmen
KÜTAHYA
Ahmet İhsan Gürsoy
Süleyman Süruri Nasuhoglu
Osman Özbilen

İhsan Şerif Özgen
Nihat Haluk Pepeyi
MALATYA
İsmet İnönü
Kâmil Kırıkoglu
Hilmi Özbay
Tevfik Ünsalan
MANİSA
Yunus Muammer Alakant
Hikmet Bayur
Hayri Büke
Fevzi Lûtfi Karasmanoğlu
Melih Koçer
Sudi Mihçioğlu
MARAS
Abdullah Aytemiz
Ahmet Bozdağ
Remzi Öksüz
MARDİN
Bahaettin Erdem
Abdülkadir Kalav
Cevdet Öztürk
MUĞLA
Zeyyat Mandalinci (V.)
Nâtik Poyrazoğlu
Akif Sarıoğlu
MUŞ
Şemsi Ağaoğlu
Gıyasettin Emre
NİĞDE
Sadettin Ertur
Ahmed Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacioğlu

Hüseyin Ülkü
ORDU
Refet Aksoy
Mehmet Cemil Bengü
Fazıl Erim
Selâhattin Orhon
Memiş Yazıcı
RİZE
Osman Kavrakoglu
Mehmet Fahri Mete
SAMSUN
Rami Ozan Gümüşoğlu
Ömer Güriş
Tevfik İleri
Hamdi Tekay
Hâdi Uzer
SEYHAN
Mustafa Akçalı
Zahit Akdağ
Sedat Barı
Enver Batumlu
SİRD
Suat Bedük
SİNOB
Şerafettin Ayhan
Nuri Sertoğlu
Server Somuncuoğlu
Muhit Tümerkan
SIVAS
Nuri Demirağ
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay
Rifat Öçten
TEKİRDAĞ
İsmail Hakkı Akyüz

TOKAD
Hulûsi Bozbeyoğlu
Selâhattin Gülüt
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloglu
Mehmet Şahin
Yusuf Ulusoy
TRABZON
Mahmut Goloğlu
Süleyman Fehmi Kalaycioğlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarakçioğlu
Osman Turan
URFA
Feridun Ayalp
Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Hasan Oral
VAN
Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
YOZGAD
İhsan Aktürel
Mahmut Ataman
Hâşim Tathioğlu
ZONGULDAK
Hüseyin Balık
Suat Başol
Necati Diken
Sabih Duralı
Cemal Kıpçak
Avni Yurdabayrak

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Bursa	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Ankara	2	Çoruh	1	İzmir	1	Zonguldak	1
Antalya	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1		—
Aydın	1	Eskişehir	1	Kayseri	2		16

Devre : X
İçtima : 2

S. SAYISI : 8 e ikinci ek

Aydın Mebusları Cevat Ülkü ve Nail Geveci'nin, Arzuhal Encümeninin 25 . II . 1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 366 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve Arzuhal Encümeni mazbatası (4/108)

Büyük Millet Meclisi Yüksek Riyasetine

Arzuhal Encümeninin 25 . II . 1955 tarih 4 sayılı haftalık karar cetvelinin 57 nci sayfasında neşrolunan 10 . I . 1955 tarih ve 366 sayılı Kararının aşağıdaki mucip sebeplerden dolayı Büyük Millet Meclisi Umumi Heyetinde müzakeresini arz ve talebeyleriz.

28 . II . 1955

Aydın
Cevat Ülkü

Aydın
Nail Geveci

Müsteddi Osman Özek'e Bursa Ziraat Mektebi tabiiye öğretmeni iken 6 . XII . 1949 tarihinde Ziraat Vekâletince emekliye sevk edilmiştir. Mumailayh bu karara karşı Şûrayı Devlete açtığı dâvayı kazanarak on üç ay sonra tekrar vazifesine iade kılınmıştır. Vazifeye iadesiyle de geçen on üç aylık tekaüt maaş ve ikramiyeleri de istirdadolunmuştur. Müstedinin vekâletten maaş talebine karşılık vazife görmediği ayların maaşının da verilemeyeceği cevabı üzerine mağdur Ziraat Vekâleti ile Vekili aleyhine tazminat dâvası ikame etmiştir. Fakat o sırada Büyük Millet Meclisinden çıkan tefsir kararının makale teşmil edileceği mütalâası mezkûr tazminat dâvasının mahkemece reddine esas teşkil etmesinden bu cihetten de bir hak istihsal edememiştir.

Bu kere Büyük Millet Meclisi Arzuhal Encümenine vâkı müracaatı kendisine on üç aylık zaman için verilemeyen maaş ve tazminatından gayri hiç olmazsa ilk tekaüde sevk olunduğu tarihten itibaren olunmak üzere (istirdadolunan) tekaütlük maaşlarının verilmesi cihetine gidilerek icrai muadeler olunması ve bu hususun Arzuhal Encümenince tetkik ve tezekkürü sarahaten talebolunduğu halde bu cihette encümenin noksan tetkikarla talebin reddine mütadair bir karar istihsal etmiş bulunması başkaca kanun yollarının kapanmış olması hasebiyle de adı geçen Osman Özeke'yi telâfisi gayrimümkün bir mağduriyete sevk edeceğinden Umumi Heyetçe tetkik ve müzakeresi talebinden ibarettir.

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 20254

Arzuhal En. No. 18890

Karar No. 75

Esas No. 4/108

29 . XI . 1955

Yüksek Reisliğe

1949 yılında, Bursa Ziraat Mektebi Tabiiye öğretmeni iken yapılan emeklilik muamelesi Devlet Şûrası kararı ile iptal olunup iadei memuriyet ettirildiği halde 7 ay sonra tekrar tekaüde

sevk olunurken evvelce ödenmiş olan tekaüt aylıklarının da istirdadolunduğundan, bu suretle hem maaştan ve hem de bu müddete ait tekaüt aylığından mahrum bırakılmak suretiyle mağdur

bir vaziyete düştüğünden bahsile; 14 aylık mezkûr istihkakının ödenmesi talebinde bulunan Osman Özeke'nin 15. XII. 1953 tarihli arzuhali üzerine selef encümenince ittihaz olunan 10. I. 1955 tarihli ve 366 sayılı ve «kaza merciince incelenerek karara bağlanmış olan talep hakkında tâyini muameleye mahal olmadığına» dair bulunan karara; Aydın mebusları Nail Geveci ve Cevat Ülkü taraflarından, müddeti içerisinde yapılan itiraz üzerine bu baptaiki dosya tekrar tetkik olundu.

Müstedinin; muhtevası yukarıda açıklanan talebi; gerek emekliye sevkı dolayısıyla kesilen aylıklarına, gerekse istirdadolunan tekaüt aylıklarına taallük etsin her iki halde de kaza mercilerince hükme bağlanması icabeden bir ihtilâf olarak tezahür etmektedir.

Nitekim kesilen maaşlarının tediyesi mevzuu bir tazminat dâvası mahiyetinde kaza merciince intikal ettirilmiş ve bu merci tarafından reddolunmak suretiyle hükme bağlanmıştır.

Devlet Şûrasının 4. II. 1950 tarihli ve tasarrufun kanununun maksadına muhalefeti noktasından iptalini mutazammın kararına rağmen bu devreye ait tekaüt aylıklarının istirdadı keyfi-

yeti de keza idari kazanın tetkikine tâbi idari bir ihtilâf bulunduğu aşikârdır. Şikâyet ve talebin Teşkilâtı Esasiye Kanununun 54 ncu maddesi sarahatı ve Yüksek Meclisin müstakar mukarraratı karşısında encümenimizce incelenip bir karara bağlanması mümkün bulunmamaktadır.

Arz olunan sebeplere binaen; itiraz olunan 366 sayılı mezkûr selef encümen kararı, encümenimizce de musip görülmüştür.

Keyfiyet işbu mazbatamız Umumi Heyetin yüksek tasviplerine sunulmak üzere saygılarımızla arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Konya	Bingöl
A. F. Ağaoğlu	N. Aras
Kâtip	Çorum
Elâzığ	H. Ortakçioğlu
S. Tokar	Edirne
Edirne	H. Maksudoğlu
C. Köprülü	Mardin
Erzincan	R. K. Timuroğlu
T. Şenocak	Bolu
	M. Dayıoğlu
	İmzada bulunamadı

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 20254

Arzuhal En. No. 18890

Karar No. 76

Esas No. 4 - 108

İ. 7

1. II. 1956

Yüksek Reisliğe

Reislikten muhavvel 15. XII. 1953 tarihli istidası ile 1929 yılında 5434 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin B fıkrasına uyularak tekaüde sevk olunup, hakkındaki işbu tasarruf Devle Şûrasınca iptal olunması üzerine iadei memuriyet ettirildiği halde maaşları ödenmediği gibi evvelce ödenmiş olan tekaüt aylıkları da istirdadolunmak suretiyle hem maaştan ve hem de tekaüt aylıklarından mahrum bırakıldığından şikâyet eden mütekaüt öğretmen Osman Özeke'nin vâkı müracaatı; selef Arzuhal Encümenince 10. I. 1955 tarihli ve 366 sayılı ve «Ka-

za merciince incelenerek karara bağlanmış olan talep hakkında tâyini muameleye mahal olmadığı» şeklinde bir karara bağlanmıştır.

Bu karara; Aydın Mebuslarından Nail Geveci ve Cevat Ülkü taraflarından müddeti içerisinde itiraz olunduğundan dosya yeniden incelenerek; «Müstedinin vâkı talebi; gerek emekliye sevkı dolayısıyla kesilen aylıklarına, gerekse istirdadolunan tekaüt aylıklarına taallük etsin her iki halde de kaza mercilerince hükme bağlanması icabeden bir ihtilâf olarak tezahür etmekte bulunduğu, nitekim; müste-

di kesilen maaşlarına tekabül eden meblâğın tazminat olarak kendisine ödenmesi için Bursa Asliye Hukuk Mahkemesine dâva açmış ve talebi bu mahkemece reddedilmiş bulunduğu göre; itiraz olunan 366 sayılı mezkûr karar encümenince de musip görülerek bu bapta tanzim ve takdim kılınmış bulunan 29 . XI . 1955 tarihli ve 4/108 sayılı mazbatamız Umumi Heyetin 7 . XII . 1955 tarihli İnikadında müzakere olunup; Konya Mebusu Hidayet Aydın ve Denizli Mebusu Baha Akşit'in taktirleri üzerine encümenimize iade kılındığından mevzu tekrar tetkik ve müzakere edildi.

Gerek muterizler ve gerekse taktir sahipleri, mevzu bahis mahkeme kararı esbabı mucibesinde de sarahaten zikrolunduğu üzere; 1728 sayılı karar ve bunu taknin etmiş bulunan 6422 sayılı Kanun muvacehesinde bu nizam artık kaza mercilerince tetkik ve hallolunamayacağı, binaenaleyh başkaca bir tetkik mercii ve kanun yolu bulunmayan bu ihtilâfın Yüksek Meclisce ve niyabeten Arzuhal Encümenince incelenmesi gerekeceği noktai nazarında bulunmuşlardır.

Zikrolunan 1728 sayılı karar ve maddei kanuniye; munhasıran; malûm fıkrai kanuniyeye istinaden yapılan emeklilik muamelesinde idarenin bu tasarrufun lüzum, sebep ve saikini kaza mercilerine beyan mecburiyetinde bulunmadığını ve bu tasarruf aleyhine kaza merciine müracaat olunamayacağını derpiş etmiş bulunmaktadır.

Yoksa bu muamele müteferri ve Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununda ayrı ayrı hükümde bağlanmış olan (Aylık bağlanması, keseneklerin iadesi, fiili hizmet müddetinin tesbiti toptan ödeme gibi) muamele ve tasarruflardan dolayı idare aleyhine kaza yolu açık bulunmakta ve tatbikatın da bu yolda cereyan etmekte olduğu yüksek malûmlardır.

Nitekim; bu kere encümene davet olunan Ziraat ve Maliye Vekâletleri temsilcileri de bu tatbikatı teyiden; emeklilikleri ref'olunmak suretiyle iadei memuriyet ettirilenlerin bu istihkakları için Şûrayı Devletten tazmin ilâmı al-

makta ve vekâletçe de buna tevfikân ödemede bulunduğunu ve bu ilâmlardan bir tanesini takdim ederek (mezkûr ilâm sureti dosyasındadır) böyle bir hüküm istihsâl olunmadıkça mumaileyhe har hangi bir ödemede bulunulmasına mevzuatın müsait bulunmadığını beyan etmişlerdir.

Bu duruma ve müzakerat sırasında ileri sürüldüğü ve ifade olunduğu gibi 1728 sayılı karar; bir tefsir kararı olmayıp mezkûr maddei kanuniyenin tefsirine mahal olmadığına dair bulunması ve kabul tarihi itibariyle; keza, kaza yollarını kapıyan kanunun da mumaileyhin tekaüde sevki tarihinden epeyce bir zaman sonra yürürlüğe girmiş bulduklarına göre bu mevzuda gidilecek bir kanun yolu ve merci bulunmadığı hakkındaki iddialar gayrivârit bulunmuştur.

Müstedî bu kanun yollarına başvurmamıştır. Ezcümle; ödenmeyen maaşlarına karşılık tazminat itasına hükmolunması hakkındaki mahkemeye vâkı müracaatının reddi üzerine tenyiz yoluna gitmediği gibi, vaktiyle (emekliliğinin iptali için) Şûrayı Devlete açtığı dâvayı, ödenmeyen aylıklarının tediyesini teminen bir kazai kâmile dâvası şeklinde ikame edip bu hakkını istihsâl etmesi de mümkün iken keza bu yola gitmeyi de ihtiyar etmemiştir.

Yukarıda arz ve izah olunan maddi ve kanuni sebepler binaen müşteki bilâhara istirdad olunan tekaüt aylıklarının iadesi mevzuunda da keza kaza merciine müracaatla hakkını, hükmen alması zaruri ve mümkün görülmüştür.

Bu bakımlardan vâkı itirazlar encümenimizce muhik ve musip görülmemiştir. Böylece; kısmen kaza mercilerince hükme bağlanmış ve kısmen de yine bu merciler tarafından tetkik ve hükme bağlanması icabeden şikâyet mevzuu üzerinde, Teşkilâtı Esasiye Kanununun 54 ve Dahili Nizamnamenin değişik 53 ncü maddesinin a ve c fıkralarının sarîh ve mutlak ifadesi karşısında encümenimizce vazife yönünden müspet bir karar ittihazi gayrimümkün olduğundan 29 . XI . 1955 tarih 75 karar ve esas 4/108 sayılı ve evvelce arz ve takdim kı-

İndiği yukarıda beyan olunan mazbatamızın yine aynen Umumi Heyetin yüksek tasviplerine sunulması kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet saygılarımızla arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
Konya Bingöl
A. F. Ağaoglu N. Aras

Kâtip
Elâziğ Afyon K. Çorum
S. Toker S. Koraltan H. Ortakçioğlu
Edirne Edirne Mardin
C. Köprülü H. Maksutoğlu R. K. Timuroğlu
Siird Trabzon
S. Bedük S. Karayavuz

Arzuhal Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 20254

Arzuhal En. No. 18890

Karar No. 84

Esas No. 4-108

10 . VII . 1956

Yüksek Reisliğe

Bursa Ziraat Mektebi Tabiiye Öğretmeni iken 1949 yılında, 5434 sayılı Kanunun 39 ncu maddesinin B fıkrasına tevfikân re'sen tekaüde sevk olunup; hakkındaki işbu tasarrufun Devlet Şûrasınca iptali üzerine; aradan 13 ay geçtikten sonra iadei memuriyet ettirilen ve bu iptal keyfiyeti dolayısıyla bu müddet zarfında ödenmiş olan tekaüt aylıkları dahi istirdadolunmak suretiyle mağdur edildiğinden şikâyetçi Osman Özek'eye ait, encümenimize havale buyurulan muameleli dosya tekrar tetkik ve müzakere olundu.

Bu bapta hazırlanıp Umumi Heyetin 7.XII. 1955 ve 25 . IV . 1956 tarihli inikatlarında müzakere olunarak; müstedinin aşikâr bulunau mağduriyeti ve halen gidebileceği her hangi bir kanun yolu bulunmaması sebebiyle, verilen takrirler nazara alınarak; mağduriyetinin telâfisi zmnında encümenimize iade buyurulan 29 . XI . 1955 ve 1 . II . 1956 tarihli; 75 ve 76 karar ve 4/108 esas sayılı mazbatalarımızda bertafsil arz ve izah olunan duruma rağmen; Umumi Heyetin yukarıda belirtildiği şekilde, ikinci defa olarak tezahür eden temayülüne uymayı zaruri ve muvafık gören encümenimizce; adı geçen tekaütlük muamelesi 4.XI.1950 tarihli Devlet Şûrası ilâmı ile iptal olunmuş,

dolayısıyla vâkı idari tasarrufun hükümsüzlüğü kabul edilmiş bulunması itibariyle memuriyetle olan irtibatının devamını hukukan kabul etmek zaruri bulunmuştur.

Bu itibarla; vazifede bulunmadığı için bordro ile ödenmesi mümkün görülemeyen 10 . XII . 1949 - 4 . I . 1951 tarihleri arasındaki maaşlarının mumaileyhe tazmin yolu ile ödenmesinin madelet ve hakkaniyet icabı bulunduğu ve bu bakımdan itiraz olunan 10 . I . 1955 tarihli ve 366 sayılı Kararımızın kaldırılması işbu mazbatamızla karar altına alınmıştır.

Keyfiyet Umumi Heyetin yüksek tasviplerine sunulmak üzere saygılarımızla arz olunur.

Arzuhal Encümeni Reisi

ve bu Mazbata Muharriri

Konya
A. F. Ağaoglu
Çorum
H. Ortakçioğlu
Edirne
H. Maksudoğlu

Mardin
R. K. Timuroğlu

Trabzon
S. Karayavuz

Kâtip Y.
Afyon K.
S. Koraltan
Edirne
C. Köprülü
Erzincan
Muhalifim
T. Şenocak
Seyhan
S. Serçe

Van Mebusu Hilmi Durmaz'ın, Arzuhal Encümeninin 24 . I . 1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 172 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair tavreri ve Arzuhal Encümeni mazbatasası (4/100)

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine

24 . I . 1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 8 . XII . 1954 tarih ve 172 No. lu Kararın Umumi Heyette görüşülmesini arz ve teklif ederim.

19 . II . 1955
Van Mebusu
H. Durmaz

Arzuhal Encümeni mazbatasası

T. B. M. M.

Arzuhal Encümeni

Zat ve Evrak No. 17875 - 1628

Arzuhal En. No. 16644 - 1626

Karar No. 81

Esas No. 4/100

30 . V . 1956

Yüksek Reisliğe

Toprak Mahsulleri Ofisi Afyon ve Malzeme Kontrol Eksperlerinden iken vazifesinden çıkarılmış olan Yakup Kadri Levent'in tekrar tavreri ve işlemiş maaşlarının da tesviyesi talebiyle vermiş olduğu 14 Nisan 1953 tarihli arzuhal üzerine selef encümenince ittihaz edilen ve «vekâlet cevabına göre müstedi tekrar tavreri edilmiş olduğu cihetle bu hususta artık bir muamele ifasına mahal olmadığına ve mumaileyhin maaşa taallûk eden iddiasından dolayı da kaza merciine müracaatta muhtariyetine» mütedair bulunan ve 24 . I . 1955 gün ve 2 sayılı haftalık cetvelle neşrolunan 8 . XII . 1954 gün ve 172 sayılı Karara karşı Van Mebusu Hilmi Durmaz'ın müddeti içinde vâkı itirazına mebni bu bapdaki dosya encümenimizce tekrar tetkik olundu.

Açıklanan duruma nazaran müstedi ile Toprak Mahsulleri Ofisi arasında maaşa dair tahaddüs etmiş olan ihtilâf kaza merciince halli icab-

eden hususlardan olmasına ve mumaileyhin tekrar tavreri edildiği de vekâlet cevabından anlaşılmış bulunmasına göre selef encümen kararı isabetli ve buna mâtufl itiraz gayrivârit olduğundan, bu itirazın reddiyle mezkûr 8 . XII . 1954 tarih ve 172 sayılı Kararın tasvip buyurulması hususunun Umumi Heyetin yüksek takdirine sunulmasını saygı ile arz ve teklif ederiz.

Arzuhal Encümeni Reisi Mazbata Muharriri

Konya
A. F. Ağaoğlu
Kâtip
Elâzığ
S. Toker
Edirne
H. Maksudoğlu

Bingöl
N. Aras

Edirne
C. Köprülü
Erzincan
T. Şenocak

Trabzon
S. Karayavuz
İmzada bulunamadı

Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesi hük­münden, tâyin ve denetlenmesi Millî Eğitim Vekâletine ilişkin özel Türk okulları öğretmenlerinin de faydalanmaları hakkında ki 6014 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun teklifi ve Muvakkat Encümen mazbatası (2/236)

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

6014 sayılı Kanuna bir fıkra ilâvesine dair kanun teklifim esbabı mucibesıyla birlikte takdim edilmiştir.

Gereğinin yapılmasına emir ve müsaadelerini dilerim.

17 . I . 1956

Konya Mebusu
A. F. Ağaoğlu

ESBABI MUCİBE

6014 sayılı Kanunla, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesi hük­münden, tâyin ve denetlenmesi Millî Eğitim Vekâletine ilişkin özel Türk okulları öğretmenlerinin de faydalanmaları temin edilmiştir.

Ancak bu kanunun tatbikinde 5434 sayılı Kanunun meriyetinden evvel tekaüde sevk edilmiş olan öğretmenler hariç kalmış ve böylece tatbikatta, kanunun emeklilik müddetine ilâveyi kabul ettiği hizmet de ve bu hizmetin zamanında hiçbir fark olmadığı halde, sırf bu hizmetten istifade edecek olan öğretmenin emekliye sevk edildiği tarihe göre, fark hâsıl olmuş ve binnetice sayıları çok olmıyan emekli öğretmenler mağdur kalmışlardır.

Bağlı teklif bu mağduriyeti bertaraf ve teadülü temin etmek maksadiyle hazırlanmıştır. Kabulü büyük Meclisin takdir ve tasviplerine arz olunur.

KONYA MEBUSU ABDÜRRAHMAN FAHRİ
AĞAOĞLU'NUN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesi hükmünden, tâyin ve denetlemesi Millî Eğitim Vekâletine ilişkin Özel Türk okulları öğretmenlerinin de faydalanmaları hakkındaki 6014 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 6014 sayılı Kanununun 1 nci maddesine aşağıdaki fıkra ilâve edilmiştir :

Bu madde hükmünden 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun neşri tarihinden evvel emekliye sevk edilmiş bulunan öğretmenler de (Halen İçişleri Vekâleti Özel İdareler Zat Maaşları Sandığına ve sair hususi sandıklara bağlı olanlar da dâhil) faydalanır-

lar ve bunlar hakkında geçici 65 nci maddedeki altı aylık müracaat müddeti bu kanunun meriyete girdiği tarihten başlar.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icra-ya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.
Muvakkat Encümen
Esas No. 2/236
Karar No. 3

6. VII. 1956

Yüksek Reisliğe

Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesi hükmünden, Tâyin ve denetlenmesi Millî Eğitim Vekâletine ilişkin özel Türk okulları öğretmenlerinin de faydalanmaları hakkındaki 6014 sayılı Kanununun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair olan ve Muvakkat Encümenimize havale buyurulan kanun teklifi tetkik ve müzakere edildi:

Bu kanun teklifi ile, 5434 sayılı Kanunun yürürlüğü tarihinden evvel emekliye sevk edilmiş bulunan öğretmenlerin, emekliliklerinden evvel özel Türk okullarında geçmiş hizmetlerinin mezkûr kanunun geçici 65 nci maddesine göre borçlandırılmaları ve bu suretle 6014 sayılı Kanundan emekliye ayrılan öğretmenler ile aralarında hâsıl olan farkın ortadan kaldırılması istenilmektedir.

Mülga Emekli Sandıkları kanunlarında olduğu gibi, 5434 sayılı Kanunla da, prensip olarak kanunun yürürlüğe girdiği tarihte emekli hakkı

tanınan vazifelerde müstahdem bulunanlara borçlanma hakkı tanınmıştır.

Binaenaleyh, öteden beri mevcudolan bu esas ve prensibe aykırı olarak özel Türk okulların öğretmenliklerinde bulunmuş olanlar için istisnai bir borçlanma hakkı tanınması uygun görülmediğinden teklifin reddine karar verilmiştir.

Muktazası ifa kılınmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Muvakkat Encümen

Reisi	Mazbata Muharriri	
Rize	Çoruh	
İ. Akçal	Y. Gümüşel	
Kâtip		
İsparta	Ankara	Burdur
S. Bilgiç	A. Temuçin	B. Kayaalp
Çankırı		Gümüşane
A. Emrem		İ. H. Baykal
İmzada bulunamadı		
Kastamonu	Seyhan	Sivas
M. Kuşakçioğlu	A. Kınık	B. Örnekol

Orman Kanunu lâyihası ve Ziraat ve Muvakkat encümenleri mazbataları (1/181)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-1704, 195

26 . I . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Ziraat Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 24 . I . 1955 tarihinde kararlaştırılan Orman Kanunu lâyihasının esbabı mucibe ve ilişigiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ORMAN KANUNU LÂYİHASININ MUCİP SEBEPLERİ

Ormanlarımızın muhafaza, imar ve teksirini ve bütün imkânlardan faydalanarak vatandaş ihtiyaçlarının en kolay, seri ve devamlı bir şekilde karşılanmasını teminen yeniden bir orman kanunu lâyihası hazırlamak Hükümetimizin üzerinde lâyük olduğu hassasiyetle durduğu çok ehemmiyetli bir mevzu olmuştur.

Lâyihanın; ihtiva ettiği hükümleri izahtan evvel, bugünkü şekil ve mahiyetini iktisabedinceye kadar geçirdiği safahata kısaca temas edilmesi, mevzuun ne derece ehemmiyetle ele alındığını tebarüz ettirmesi bakımından faydalı görülmüştür.

İlk defa olarak 17 . VI . 1950 tarihinde ormanla alâka ve münasebeti bulunan Mebus, Profesör, köy muhtarları, kereste ticareti ile işigal eden tüccar ve birlik mümessilleri ve mütehassıs ormanlılardan mürekkep bir heyet tarafından orman kanununda yer alması icabeden esas ve prensipler, biletraf müzakere ve münakaşa edilerek tesbit olunmuştur. Kararlaştırılan bu esaslar işin arz eylediği ehemmiyet ve müstaceliyet nazara alınarak Adliye, Dahiliye, Maliye, Maarif, Nafia, İktisat ve Ticaret, Sıhhat ve İçtimai Muavenet, Münakalât ve İşletmeler vekâletlerinin mümessillerinden müteşekkil bir heyet tarafından tetkik olunarak lâyiha ihzar edilmiş ve Büyük Millet Meclisine takdim kılınmıştır.

Kanun lâyihası Adliye, Maliye, Dahiliye, ve Ziraat encümenlerinden seçilen âzalardan mürekkep muvakkat bir encümene havale edilmiş ve mezkûr encümen Hükümet lâyihasının tamamı üzerindeki müzakeratın hitamını mütaakıp bu işin bir su komisyon tarafından yeniden tetkike tâbi tutulmasını muvafık bulmuş ve bu suretle teşekkül eden su komisyon 30 . IV . 1951 tarihinde müzakereye başlamıştır.

Ormanlık mıntakalardaki tetkikatı ile de ormanları ve halkın ormanla olan münasebetlerini mahallerinde müşahede ve tesbit eden su komisyon üç ay kadar devam eden mesaisini ikmal ederek yeniden bir orman kanunu lâyihası hazırlamış ve Muvakkat Encümene tevdi eylemiştir.

Muvakkat Encümen; Hükümetin, su komisyonun ve bâzı mebusların tekliflerini tevhidten

müzakere ederek tetkikat ve mesaisini ikmal ve hazırladığı lâyihayı Bütçe Encümenine tevdi etmiştir.

Bütçe Encümeni; Hükümet ve Muvakkat Encümen lâyihalarını memzucen mütalâa ve tetkikatı neticesinde lüzumlu gördüğü tadilatı yaptıktan sonra hazırlamış olduğu lâyihayı Büyük Millet Meclisi Umumi Heyetine takdim eylemiştir.

Büyük Millet Meclisi Umumi Heyetinde mezkûr lâyiha'nın heyeti umumiyesinin birinci müzakeresi ikmal edilmiş ve maddelere geçilerek bir kısım maddeler de kabul olunmuş ise de dokuzuncu devrenin nihayete ermesi hasebiyle kesbi kanuniyet etmesi imkânı bulunamamıştır.

Orman kanunu lâyihasının geçirdiği safhalara kısaca temas edildikten sonra orman mevzuunun şimdiye kadar muhtelif zamanlarda nasıl bir zihniyetle ele alındığının belirtilmesi de faydalı görülmüştür.

Yurt ormanlarının muhafazası ve çoğaltılması zihniyeti esas itibariyle Cumhuriyet devri ile başlamıştır. Bu devreye takadüm eden zamanlarda memleket ormanlarının Devletçe ele alınması keyfiyeti ancak 1856 tarihinde ve Abdülaziz'in Fransa seyahatinden avdetinde derpiş olunmuştur. O tarihlerde daimî bir bakım ve imara tâbi tutulan Fransa ormanlarının Fransa'ya büyük bir varidat temin ettiğini müşahede eden Abdülaziz Osmanlı İmparatorluğunun büyük ve fakat hiçbir bakım ve imara tâbi tutulmadan haline terk edilmiş ormanlarında da böyle bir varidatın temin edilebileceği mülâhazasından mülhem olarak Hazineye sadece bir varidat membaı bulmak maksadiyle Türkiye'de ilk defa istismara müstenit bir ormancılık sistemi getirmiştir. O zamanın ondacılık vergi usulüne göre orman mahsullerinden bir vergi tarhı cihetine gidilmiş ve bunu teminen orman suvari memurluğu namıyla bir teşkilât kurulmuştur.

Hazineye sadece gelir temin etmek maksadiyle tesis olunan bu ormancılık sistemi, ormanları maalesef bir istismar mevzuu olarak ele almış, ormanların ziraata, diğer ekonomi şubelerine ve bilhassa iklim, toprak ve su rejimine yaptığı tesirler asla nazara alınmamış ve bu telâkkinin neticesi olarak bir taraftan ormanlar büyük ölçüde tahribe uğramış, diğer taraftan ormancılık memleketin umumi kültürü içinde hakiki mâna ve mefhumu ile yerini bulamamış ve istismarcılık alabilmesine devam edip gitmiştir.

1285 tarihinde ormanın muhafazası lüzum ve zaruretinden mülhem olunarak bir Orman Nizamnamesi hazırlanmış ise de bu nizamnamenin de mahiyeten Devlete varidat temin etmek maksadına mâtufl bulunduğu görülmektedir. İşbu nizamname ve zeyilleri, günlük emirler ve fermanlarla fakat yine aynı zihniyetle 1937 senesine kadar ormanlar tam bir istismarcılıkla idareye devam olunmuş ve gittikçe harabiyete doğru sürüklenmiştir.

Yarım asır kadar bu zihniyetle idare edilen ormanların günden güne yokluğa yaklaşması vakıası karşısında tatbik edilmekte olan sistemden ayrılmak ve mevcudu muhafaza etmek imkânları üzerinde durulmuş, Türk ve eenebi birçok mütahassıslar tarafından yapılan ve senelerce devam eden tetkikat neticesinde 1937 senesinde 3116 sayılı Orman Kanunu meriyet mevkiine konulmuştur.

Bu kanun o zamana kadar ormanları harabiyeye sürükleyen sistem, zihniyet ve tatbikatın müfrit bir aksülâmeli olarak ele alınmış olduğundan tek taraflı bir görüşe saplanmış, ormancılık bakımından devletle vatandaş arasındaki münasebetleri tanzimde büyük bir zaaf göstermiş, ihtiyaçlara cevap verememiş, vatandaş hiç alışmadığı geçim ve hayat şartları ile karşı karşıya bırakılmış, imkânsızlıklar içinde bunalmış, netice itibariyle de ormanlar harabiyetten kurtarılamamıştır. Bu vaziyet muvacehsinde ormanların muhafazası bakımından kifayetsizliği görülen 3116 sayılı Kanunun tadili cihetine gidilmiş ve fakat yine mutlak bir devletçilik zihniyeti ile bilâkaydüşart ve sahiplerinin rıza ve muvafakatlerine bakılmaksızın bütün hususi ormanların devletleştirilmesini teminen 4785 sayılı Kanun tatbik mevkiine konulmuş ve beş senelik bir devreden sonra bunun da âdil ve tatminkâr bir tedbir olmadığı anlaşıl原因 olarak 1950 senesinde 5658 sayılı Kanun ve yine ormanların muhafazası ve idare ile vatandaş arasındaki münasebetlerin daha ekstrem tedbirlerle tanzimi mülâhazasıyla aynı sene içinde 5653 sayılı Kanun tedvin edilerek meriyete vaz' olunmuştur.

Evvelce hükümet tarafından tanzim ve Büyük Millet Meclisine takdim kılınan Orman kanunu lâyihasının geçirmiş olduğu safhalara yukarıda kısaca işaret edilmişti. Gerek hükümet tarafından evvelce muhtelif heyetlere tevdi olunarak yaptırılan tetkikat, gerekse Büyük Millet Meclisinin alâkalı encümenlerince vâkı müzakerat neticesinde tesbit olunan esas ve prensiplerden mülhem olarak hazırlanan bu lâyihada Teşkilâtı Esasiye Kanununa münafi görülen, vatandaşlara külfet tahmil eden, orman köylüsünün maiyet imkânlarını tahdit edebilecek mahiyette telâkki olunabilen hususların yer almamasına bilhassa itina edilmiş ve cezaların teşdidî cihetine gidilmiyerek orman muhafazasının vatandaşlarla müştereken temini derpiş olunmuştur.

3116 sayılı Kanunda durumları lâyık olduğu ehemmiyetle mütalâa edilmeyen ve yekûnu altı milyona yaklaşan orman içinde ve civarındaki bilhassa köylü vatandaşların hayati ve iktisadi varlığının ormanla doğrudan doğruya ve yakinen alâkalı bulunduğu şüphe götürmez bir hakikattir.

Filvaki orman içinde ve civarında yaşayan vatandaşlarımızın diğer haraset tarzlarına elverişli bulunmayan orman topraklarında büyük geçim zorluklarına mâruz kaldıklarından dolayı çeşitli gayrikanuni yollardan geçim imkânları aramaları ve bilhassa yeniden ziraat sahaları temin maksadiyle büyük orman yangınlarına da sebebiyet verep açmalara tevessül eyledikleri ve bu yüzden de ormanların günden güne harabiye sürüklendiği, buna mukabil açılan yerlerin birkaç sene içinde toprak karakterini kaybederek tamamıyla kıraçlaştığı, bu suretle bu gibi yerlerin ne ormana, ne de ziraate ve vatandaşlara hiçbir fayda temin etmeyecek hale geldiği bir hakikat ve bir vakiyettir.

Bu itibarla lâyihada orman içi ve civarı köylülerimizin vaziyetleri üzerinde lâyık olduğu hassasiyetle durulmuş, buldukları yerlerde geçim ve kalkındırılmaları mümkün olanların tesis edilen kredilerle hayvancılığı ıslah, el sanatlarını tamim ve bahçe ziraatini teşvik gibi yollardan gidilerek faydalı ve müstahsil birer vatandaş haline getirilmelerine bilhassa ehemmiyet verilmiş ve bu gibi tedbirlerle dahi buldukları yerlerde barınmalarına imkân görülemeyenlerin ise kendi arzu ve muvafakatlarıyla ziraate elverişli sahalara nakil ve iskânları suretiyle bu gayenin tahakkuku derpiş edilmiştir.

Vatandaşlarımızın orman mahsullerinden âzami şekilde kolaylık ve süratle faydalanmalarını teminen onların zatî müşterek ve küçük el sanayi ihtiyaçları tamamen karşılanmadan, piyasaya her hangi bir suretle satış yapılmasını katiyetle meneden hükümlere lâyihada ayrıca yer verilmiştir.

Bundan başka ormanlarda kesme, taşıma, toplama, istif, imal, bakım, ağaçlama, yol yapma gibi orman içi faaliyetlerin tercihan orman içi ve civarı köylülere yaptırılması suretiyle onlara bu yollardan da geçim imkânları sağlanmış, aralarında kooperatif teşkil ettikleri takdirde pazar ihtiyaçları için yapılacak tahsislerin miktarı artırılmış, vâdeli ve taksitle satış imkânları tanınmıştır.

Diğer taraftan orman muhafazasında köylülerimizle müşterek mesai yapılması prensip olarak kabul edilmiş ve bu hizmete iştirak eden köylümüze ormanların her nevi mahsulü, zatî, müşterek, küçük el sanayi ve pazar ihtiyaçları olmak üzere tahsis edilmiştir. Memleketin büyük bir ihtiyacına cevap veren haşep maddesinin israfına mahal bırakmamak üzere köy evleri inşaatının mahallî iklim ve ihtiyaçlara en uygun bir tarzda yaptırılmaları ve bu inşaat için lüzumlu kiremit, tuğla, kireç gibi madde ve malzemenin istihsalı için imkân ve kolaylıklar temini cihetine gidilmiş ve bu ihtiyaçların karşılanmasında âzami sühulet ve süratin gösterilmesi bakımından lâyihaya pratik esasları ihtiva eden hükümler vaz'olunmuştur.

Ziraatin ve bütün ekonomik faaliyetlerin emniyetini temin eden, ayrıca mevcudiyeti ile memleketin iklim, toprak, su ve sağlık rejiminin normal olarak idamesini sağlıyan ormanların muhafazası hususunda lâyihaya bugüne kadar yapılan tatbikattan da mülhem olarak tereddüt ve istibahı ve çeşitli iktisadi mucip olmayacak şekilde vazih hükümler konulduğu gibi ormanın sadece yasaklarla ve zecrî tedbirlerle korunmasının imkânsızlığı da göz önünde bulundurularak bu muhafazanın, vatandaşlara ormanı sevdirmek ve idare ile vatandaş arasında*el ve iş birliği sağlamak suretiyle yapılması imkânları üzerinde itina ile durulmuştur.

Ormanların tahribinde en mühim âmil olan yangınların zuhurunu önleyecek ve en seri şekilde söndürülmelerini mümkün kılacak her türlü idari ve teknik tatbikata mütaallik hükümler lâyihada lâyık olduğu ehemmiyetle yer almış bulunmaktadır.

(Orman)

Lâyhada ağaçlama mevzuu yepyeni bir zihniyetle ele alınmıştır. Yurdu lüzum ve ihtiyaç nispetinde ağaçlamak ve bu suretle kaybolan orman varlığını yeniden kazanarak ormanın maddi ve mânevi hizmetlerinden gereği gibi faydalanmak imkânları etrafiyle derpiş edilmiştir.

Teşcir işlerinde öteden beri vatandaşa tahmil edilen külfetlerden sureti katıyede içtinap olunmuş, ağaç sevgisini yaymak, kökleştirmek için her nevi vasıtalarından istifade edilmesi cihetine gidilmiş ve ağaçlama için lüzumlu her türlü masraf, bakım ve muhafazanın devlet tarafından yapılarak ağaçlanan sahaların köy hükmi şahsiyetlerine ve vatandaşlarımıza parasız olarak intikali ni teminen hükümler konulmuştur.

Bundan başka, vatandaşların, köy ve belediyelerin, sair müessese ve teşekküllerin fidan ihtiyaçlarının karşılanması, ağaçlama yapmak isteyenlerin kuruluş kredisinden ve vergi muafiyetlerinden faydalanmaları, keza ağaçlama sahalarının bedelsiz olarak ağaçlıyanlara temlik ve binniece ağaçlama yapanların teşvik edilmesi hususunda icabeden hükümlere lâyhada yer verilmiştir.

3116 ve bilhassa 4785 sayılı Kanun hükümlerine göre yurdumuzda tatbik edilmekte olan ormancılık mutaassıp bir devlet işletmeciliği prensibine bağlı kalmış ve yurdun hiçbir tarafında şahsi teşebbüse imkân verilmemiştir. Bu suretle yapılan tatbikat memlekette haklı şikâyetlere sebebiyet vermiş ve orman tahriplerinin önüne geçememiştir.

Lâyhada devletçilik sisteminin her çeşit faaliyete teşmili kaldırılarak ormanlarımıza muhafaza, imar ve inkişaf sağlayacak yeni bir sistemin tatbikata intikal etmesine imkân verilmiş, yurdun belli başlı millî servet kaynaklarından biri olan ormanlarımız, bir zümrenin istismarına bırakılmadığı gibi, fertlerin şahsi hırs ve menfaatlerinin tatminine yarıyacak bir mevzu haline getirilmekten de uzak tutulmuştur.

Hulâsa olarak devlet işletmeciliği mutlak olarak alınmamış, nerede ve hangi faaliyette icab ediyorsa orada ve o işte tatbik edilmesi, ormancılık tekniğine ve orman muhafazasına sadık kalmak şartıyla işletmeciliğin tatbikine lüzum ve zaruret görülmiyen sahalarda şahsi teşebbüse yer verilmesi derpiş olunmuştur.

Birinci fasıl

Lâyhının karakteri ve umumi esasları kısaca belirtildikten sonra ihtiva eylediği hükümlerin maksadı vazılarının ayrı ayrı izah edilmesi faydalı görülmüştür.

Lâyhının birinci faslını; ormanların tarifi, taksimi, idare ve murakabesine ait olan hükümler teşkil etmektedir.

Birinci maddede ormanın tarifi yer almış bulunmaktadır. Evvelce Büyük Millet Meclisine takdim kılınan Hükümet lâyhısında; yurdumuzun yer yer değişiklikler gösteren iklim, morfoloji, jeoloji şartlarını, birbirine benzemiyen çok çeşitli tenebbüt münasebetlerini, sosyal ve ekonomik mecburiyetlerini ve pek mütenevvi bulunan ihtiyaçlarını tam ve kâmil bir şekilde cevaplandırabilecek efradını cami ve ağyarını mâni bir orman tarifinin yapılmasındaki güçlük sebebiyle tariften içtinabedilmişti.

Lâyhının alâkalı komisyon ve encümenlerde tetkiki sırasında, Hükümetin bu görüşüne iştirak edilmeyerek Orman Kanununda tarif yapılmadığı takdirde tatbikatta birçok mülkiyet meselelerinin hallinde ve cezaî müeyyidelerin tatbikinde müşküller doğacağı, ormanların sübjektif görüş ve tesirlerle orman mefhumu haricinde bırakılabileceği, buna mukabil ormandan gayri haraset tarzlarına elverişli sahalardan, orman mefhumu dâhilinde mütalâa edilmesi suretiyle yurt topraklarının en nafi ve iktisadi bir şekilde kıymetlendirilemeyeceği endişesinden mülhem olarak kanunda tarife beheimahal yer verilmesi kabul edilmişti.

Komisyon ve encümenlerin bu görüşlerine ittibaen tatbikatta mümkün mertebe ihtilâf ve ihtilâta mahal bırakılmıyacak esasları ihtiva eden bir orman tarifi yapılması cihetine gidilmiştir.

Tarifin tatbikatta arz edebileceği müşkülât göz önünde bulundurularak tarif umumi mahiyette yapılmış, orman sayılmıyacak yerler ise fıkralar halinde ve tadadi olarak tesbit edilmiş ve ayrıca bütün ormanların tahdidi ikmal edilinceye kadar bir yerin orman sayılıp sayılmıyacağı hü-

hususunda vâkı olabilecek tereddütlerin izalesi maksadiyle lâyhaya muvakkat bir hüküm vazı olunmuştur. (Muvakkat madde 1).

Lâyhanın ikinci maddesinde iklim, toprak ve su rejimine zarar vermeyen ve daha verimli kültür arazisi haline ifrağı muvafık görülen ormanların ve keza orman mefhumuna dâhil olduğu halde orman rejimine tâbi tutulmasında fayda görülmiyen sahipli yerlerin, orman mefhumu haricinde bırakılması veyahut gayesine uygun bir idareye tâbi tutulması derpiş olunmuştur.

Mezkûr maddenin maksadı vaz'ı; ormandan gayrı harasete tahsisi, iklim, su ve toprak rejimini ihlâl etmiyen ve kültür arazişi olarak istimali memleketin umumi menfaatleri bakımından daha faydalı görülen bir kısım ormanlarla orman mefhumuna dâhil sahipli yerlerin İcra Vekilleri Heyeti kararıyle orman mefhumu haricinde bırakılması maksadını istihdaf etmektedir.

Üçüncü madde; buldukları mevki, vaziyet ve haiz oldukları hususiyet noktasından memleketin ve halkın menfaat, sıhhat ve selâmetine yarıyacak yerlerin İcra Vekilleri Heyeti kararıyle orman rejimine alınmasını teminen tanzim olunmuştur. Maddede bu kabîl yerlerin ancak devletin hususi mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlere munhasır olması, ayrıca hüküm altına alınmıştır. Maddenin tanziminden maksat; ormanın bilhassa kolektif ve içtimai hizmetlerinden âmmeyi müstefit kılmaktır. Ormanın bu bakımdan olan hizmetlerinin başında iklim, su, toprak ve sağlık rejiminin idamesi ve memleketi çeşitli tabii âfetlerden vikaye etmesi ve aynı zamanda vatandaşa bir çalışma sahası temini hususları gelmektedir. Bu sebeplerden dolayıdır ki, ilk nazarda orman manzarası göstermediği halde devletin elinde bulunan bu kabîl yerlerin orman rejimine alınabileceği mülâhaza edilmiştir.

Lâyhanın dördüncü maddesinde; ormanların, mülkiyet ve idare, vasıf ve karakter bakımından olmak üzere iki tarzda tasnifi ele alınmıştır.

Mülkiyet bakımından; ormanlar halihazır vaziyetlerine göre üç katagoride mütalâa edilmiş ve ayrıca ormanlardan hammadde kaynağı olarak faydalanma esasları yanında, ormanın memlekete bilvasıta sağlamış olduğu sosyal ve kültürel hizmetleri ve haiz oldukları hususiyetleri bakımından tâbi tutulmaları icabeden muameleler göz önünde bulundurularak vasıf ve karakter itibariyle de tasnife tâbi tutulmuştur. Bu tasnifte yer alan ormanlar hakkında lâyhada ayrıca hükümler vaz' edilmiş bulunduğundan bu hususlara ileride temas olunacaktır.

Lâyhanın beşinci maddesinin maksadı vaz'ı; hükmi şahsiyeti haiz olmıyan devlet daireleri tarafından tesis edilen ormanlarda tesis gayelerine uygun olmak kaydıyle serbestçe idare ve intifa Ziraat Vekâletince izin verilebilmesini teminden ibarettir.

Birinci faslın son maddesini teşkil eden altıncı madde; devlet ormanlarına ait her çeşit işin Orman Umum Müdürlüğü tarafından yapılacağı ve bu ormanlarla diğer bütün ormanların mezkûr Umum Müdürlüğün murakabesine tâbi olacağı hususlarını ihtiva etmektedir. Ormanların âmme hizmetleri bakımından olan şümül ve ehemmiyetleri dolayısıyla bunların ilmi ve fennî usuller daairesinde idare ve işletilmeleri ve yine hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ve hususi şahıslara ait ormanların da âmme hizmetleri karakteri taşınmalarından bunların da teknik murakabeye tâbi tutulmalarının lüzumu bu maddenin tedvinine saik olmuştur.

İkinci Fasl

Lâyhanın ikinci faslını ormanların tahdit ve kadastro suna ait hükümler teşkil etmektedir.

Birinci madde ormanların tahdidi işinin tahdit komisyonları tarafından yapılacağına ve bu komisyonların sureti teşekkülüne ait bulunmaktadır.

Tahdit komisyonu, orman ve ziraat mühendisleri ile veteriner ve hukukcu âzadan ve tahdidi yapılacak vilâyetin umumi meclisince veya daimî encümenince seçilecek bir âza ve belediye hudutlarında belediye heyetlerince, köy hudutlarında köy ihtiyar heyetlerince seçilecek bir âzadan terekübetmektedir.

Tahdit faaliyetinin başta orman mevzuu olmak üzere aynı zamanda ziraat ve hayvancılığı da doğrudan doğruya veya bilvasıta alâkalandırması mezkûr meslek mensuplarının, mülkiyet ve

diğer hukuki mesailin bir hukukcu tarafından tetkik edilmesi zarureti de bir hukukcu âzanın komisyonu dâhil olmasını mucip kılmıştır.

Lâyihanın sekiz, dokuz, on, onbir, oniki ve onüçüncü maddeleri tahdit komisyonlarının tamamen usuli muamelelerine ve komisyon âzalarıyla memur ve ehli-vukuf ücret harcırahlarına mütaallik olduğu cihetle madde metinleri ayrıca izah ve tafsilden vâreste bulunmaktadır.

Lâyihanın ikinci faslının ikinci kısmı, orman köylülerinin kalkındırılmalarına ait hükümleri muhtevidir.

Öndördüncü madde iki bent halinde hazırlanmıştır. Orman içinde ve civarında yaşayan ve geçimlerini umumiyetle ormandan intifa imkânlarına bağıyan vatandaşlara başka geçim imkânları sağlıyarak terfihlerine medar olmak maksadiyle kendilerine senevi asgari üç milyon liralık kalkındırma kredisi tesisi cihetine gidilmiştir.

Ormanların bütünlüğünü ve muhafazasını temin etmek ve varlığını emniyet altına almak zarureti hâsıl olduğu ahvalde Devlet ormanları içinde yerleşmiş bulunan vatandaşların dar ve mutlak orman toprağı olan tarlalarının verimsizliği ve civarındaki ormanların kifayetsizliği sebebiyle geçimlerini temin edemedikleri ve zaruret içinde kaldıkları vakıası muvacehesinde bunların buldukları yerlerde, bahçe ziraati, meyvacılık, arıcılık, hayvancılık ve el sanayii gibi çeşitli geçim imkânlarının temini mülâhazasıyla maddenin (A) bendi tanzim edilmiştir.

Mezkûr maddenin (B) bendi ise; buldukları ormanlık mntakalarda kalkındırılmalarına imkân olmıyan vatandaşların müstahsıl hale getirilmelerini teminen başka yerlere nakil ve iskânları mülâhazasıyla hazırlanmıştır. Bu nakil keyfyeti, hiçbir veçhile bir mecburiyet ve mükellefiyet olarak derpiş edilmemiştir. Maksat, vatandaşın hak ve ihtiyaçlarını gözetmeksizin mütaassıp bir görüşle sadece orman muhafazası değildir. Esas gaye, bugün için normal barınma ve geçim şartlarının çok dununda yaşayan ve bu haliyle devam ettiği takdirde yakın bir istikbalde bu yaşama imkânlarını da tüketerek hem kendilerini, hem de muhitlerini içtimai sefalete düşürebilecek olan vatandaşları hal ve istikbalde bu müşkül vaziyetten kurtarmak ve kendilerine en müsait ve uygun geçim mevzuları ve sahaları temin etmektedir.

İkinci faslın üçüncü kısmını ormanların muhafazasına mütaallik memnu fiiller teşkil etmektedir.

Onbeşinci madde, ağaçların hayatiyetini ihlâl veya yok eden fiillere ait yasak hükümlerle ağaçların topraktan aldığı gıdaların yüzde ellisinden fazlının membamı teşkil eden orman örtüsü ve çeşitli orman mahsulleri intifanın mütaakıp maddede derpiş olunduğu veçhile tanzimini temin maksadiyle vaz'olunmuş hükümleri ihtiva etmektedir.

Bu madde; on beş seneyi mütecaviz tatbikat nazarı dikkate alınarak, alâkalı hukukcuların da mütalâaları istihsal olunmak ve bugün dahi çeşitli içtihadada mütehammil bulunan mer'i mevzuatımızdaki hükümler esaslı bir şekilde revizyona tâbi tutulmak suretiyle ihzar edilmiştir.

Mer'i kanunlarda memnu fiiller, ceza müeyyideleriyle memzucen mütalâa ve tesbit edilmiş ve daimî surette ihtilâfa ve ihtilâta mahal verebilecek yaş, kuru, baltalık, kuru gibi bâzı vasıflara istinadeden ve sübutu çok müşkül olup ehli-vukufun kanaat ve takdirine bırakılan tefriklere yer verilmemiş, yasak fiillerle ceza müeyyideleri ayrı fasıllar halinde mütalâa olunmuştur.

Bu madde, mucip sebeplerin umumi olarak izahında da işaret olunduğu veçhile; ormanların muhafazasında vatandaşlarla tam bir iş birliği yapılması, onların kanuni intifa haklarına müstenit ihtiyaçlarının âzami derecede ve en kısa bir zamanda karşılanması, bütün vatandaş haklarının taallûk ettiği ormanların onlarla tam bir anlaşma zihniyeti içerisinde korunması ve bütün bu iyi maksatlara rağmen memleketin iklim, toprak ve su rejiminin hamisi bulunan ve yurdun müşterek ve millî bir varlığı olan ormanlara karşı yapılacak gayrimeşru hareketlerin de yine yurdun ve yurttaşların umumi selâmet ve saadeti namına müsâmaha ile karşılanmaması lüzum ve zaruretiden mülhem olarak hazırlanmıştır.

16 nci madde, 15 nci maddede menedilen fiillerden orman lehine olarak bâzı ameliyelerin icrasını ve keza orman idaresinden izin almak kaydıyla orman mahsullerinin toplanmasını teminen vaz'edilmiştir. Ormandan gelişigüzel ve hiçbir kayda tâbi olmadan yapılagelen intifai

bertaraf etmesi itibariyle bu madde, ormanla halk arasındaki münasebetlerde orman inzibatını tesis etmek ve ormana zarar vermiyecek intifa ve katıyata imkân vermek bakımından faydalı görülmüştür.

Devlet ormanları hudutları dâhilinde bulunan maden ocakları araştırmak ve açmak için takip olunacak usulü tesbit eden 17 nei madde, bu gibi faaliyetlerin orman sahasında yapılması halinde ormanlara zarar vermiyecek tedbirlerin alınmasındaki zaruret nazara alınarak tanzim edilmiştir. Bugünkü tatbikatta bilvasıta ormanın muhafazasına hadim olan bu mahiyetteki faaliyetlerin hiçbir surette sektedar edilmediğini ve muktazi izinlerin âzami süratle verildiğini göstermektedir. Bu itibarla tatbikatta bu gibi tedbirlerin alâkalılarını asla müteazzi etmiyeceği izahtan vâreste bir keyfiyet bulunmaktadır.

18 nei madde devlet ormanları hudutları dâhilindeki açmaları ve ormanların muhafaza, imar ve istihsali ile alâkalı olarak yapılacak bina ve tesisattan başka, tesislerin yapılmasını meneden hükümleri ihtiva etmektedir. Bu maddede ormanların muhafaza ve bekasını teminen vazı olunmuştur. Filhakika tamamen âmnenin mülkü bulunan devlet ormanlarında açmacılığa ve münferit yerleşmelere mâni olunması zarureti aşikârdır. Ormanlarımızın tahribinde başlıca âmillerden biri olan açmacılık, göçebe ve kısır bir harasete sebebiyet vermekle ziraati dağınık ve perişan bir hale getirmekte olduğu gibi, toprak hususiyeti itibariyle ancak orman yetiştirmeye elverişli olan bu sahalarda büyük bir emek ve meşakkat ile açıldığı halde açanlara temin edebildiği âzami menfaat bir - iki seneye inhisar etmektedir. Münferit ve dağınık bir halde cereyan eden bu hareketlerin tam bir inzibat altına alınması mümkün olamadığı cihetle açmacılığın başlangıcını teşkil eden kökleme, neticesinde toprağın akması, su yataklarının dolması bu yüzden sel ve tayanları mucip olması itibariyle memleketin huzur ve iktisadiyatını ihlâl ettiği gibi ayrıca her sene binlerce hektara balığ olan orman yangınlarının başlangıcına da sebebiyet vermektedir.

Ormanların içinde veya dört kilometreye kadar yakınında tesis olunacak fabrikaların ve bir kilometreye kadar yakınlıkta açılacak ocakların ormana iras edebilecekleri zararlar göz önünde bulundurularak bunların izinle kurulması faydalı görülmüş ve bu bakımdan 19 neu maddeye lâ-yihada yer verilmiştir.

Ormanlarda başıboş bir râyin genç meşçere'lerde yetişmekte olan ağaçları yeme ve ısırma şekilleriyle dejenere ettiği ve yaşlı meşçere'lerde yeni neslin yerleşmesine mâni olduğu gibi toprak evsafını düz yerlerde çiğneyip sıkıştırma, meyilli yerlerde ise akıtma suretiyle bozduğu da bir vâkıdır. İşte bu zararları önlemek ve ormanlık muntakalarda râyin bir inzibat altında cereyanını temin etmek maksadiyle 20 nei madde tanzim edilmiştir.

Hayvanların ormanlara sokulması men edilirken orman hudutları içinde bulunan yaylak, kıslak ve otlaklarda râye müsaade edileceği gibi, çok şiddetli kuraklık hallerinde icabeden muhafaza tedbirleri alınarak her kısma şâmil olmak üzere ormanlara hayvan sokulması da derpiş olunmuştur.

Bu itibarla rây sahasının daraltılmamasına itina gösterilmiş, lâyihanın birinci maddesinin bilhassa (J) fıkrası, funda ve makilerle örtülü sahalarda orman mefhumu haricinde kabul ettiğine göre bu sahalarda da serbestçe rây yapılabilmesi emniyet altına alınmıştır.

Bu faslın dördüncü kısmını teşkil eden 21 ve 22 nei maddeler, devlet ormanları içindeki râyin bir inzibat altında cereyanını temin eden hükümleri ihtiva etmektedir.

22 nei maddenin son fıkrasında yangın görmüş ormanlarla tohumlama kesimi sahalarda râyin sureti katiyede men edilmesi, buralarda yeni neslin yerleşmesini temin maksadına mâtufl bulunmaktadır. Aksi tatbikatın, ormanın istikbalini tamamen imha etmesi şüphe götürmez bir vâkıdır.

23 neu madde ile devlet ormanları içinde olup da ağaçsız bulunan yaylak ve otlakların Ziraat Vekâletince ittihaz edilecek tedbirlerle tanzim, tev i ve ıslahı derpiş olunmuştur. Bu suretle alınacak tedbirler ve yapılacak tatbikatla mera ve çayırların tanzim, ıslah ve tevsii rây problemini halle hadim olacağı gibi bu yüzden ormana vâkı olan zararlar da haddi asgariye inecektir.

Bu faslın beşinci kısmını muhafaza ormanlarına mütaallik hükümler teşkil etmektedir.

Türkiye arazisinin morfolojik bünyesinin durumu ve çok ârzalı olması, ormanlarımızın ekserisinin harap bir halde bulunması ve orman yetiştirme bakımından Türkiye ikliminin umumiyetle elverişli şartlara malik olmaması sebebiyle elde kalmış ormanları büyük bir titizlik ve dikkatle muhafaza etmek ıstırarı karşısındayız. Arazi kayması, toprak yıkanması tehlikelerine mâruz olan yerlerdeki ormanlarla her nevi yolları, ziraat sahalarını, çığ, sel ve tuğyan gibi zararlardan koruyan ve akar su yataklarının dolmasının önüne geçen ve memleket müdafaası bakımından muhafazası zaruri görülen ormanların ve dolayısıyla toprağın devamlı bir şekilde muhafazası icabettir.

İşte bu sebep ve zaruretlere müphem olarak bu kabîl sahaların daimî muhafaza ormanı olarak ayrılmasını, harap olmuş ve fakat muayyen bir müddet korunduktan ve imar edildikten sonra tekrar istihsal yapılabilecek bir hale gelmesi mümkün olan ormanların da daha fazla bozulup harap olmasını, toprağın orman yetiştirmek için icabeden şartları kaybetmemesini ve binnetice memleketin temin eylediği kolektif ve maddi hizmetlerin aksamasını teminen muvakkaten muhafaza ormanı olarak kabulü 24 nci maddede derpiş edilmiştir. Ormanın tarifine mütaallik birinci maddenin mütaallâsından da anlaşılacağı veçhile alelûmum maki ve fundalık sahalar orman mefhumu haricinde kalmakta ve esasen bugünkü tatbikatta da hudutları tesbit edildikten sonra orman mefhumu dışında bırakılmaktadır.

Ancak maki ve fundalık gibi umumiyetle komşu bulunan tenebbüt sahalarının hemhudut ormanlık kısımlarda muhafaza esaslarına tamamiyle dikkat edilmek zarureti vardır. Aksi takdirde hem ormanı hem de maki gibi ormana nazaran diğer değersiz formasyonları himaye eden iklim şartları hangi tarafın aleyhine hareket edilirse o taraf formasyonunu mağlup bir duruma düşürebilir. Şimdiye kadar bu esaslara gereği gibi riayet edilmemesi sebebiyle maki ve fundalık sahalar komşu bulunan birçok ormanlık sahalarımız harap olmuş ve yerlerini komşu formasyonlara terk ederek vüsatlerinden bir hayli kaybetmişlerdir. Bu itibarla orman hudutlarından komşu formasyonlara geçit mıntakalarında koruma esaslarına büyük bir ehemmiyetle itina edilmesi zarureti mevcut bulunmaktadır.

25 nci madde, mülkiyeti devletten başkasına ait bulunan ormanların ve alelûmum muhafaza ormanlarının tamamlanması için bunlara eklenmesi lâzımgelen sahipli yerlerin sahipleri muvafakat etmemeleri halinde istimplâk edilebilmelerini teminen vaz'edilmiştir. Bu mahiyette yapılacak istimplâklerin mülkiyet haklarını ihlâl edebileceği mülâhaza olunamaz. Zira, bu yola gidildiği takdirde mevzu bahis gayrimenkullerin değeri sahiplerine ödenecektir. Kaldı ki, bu karakterdeki sahaların muhafaza ormanı olarak ayrılmasında âmmenin olduğu kadar sahiplerinin de menfaati bulunduğu derkârdır. Çünkü, muhafaza ormanı karakteri taşıyan bu gibi yerlerde daha rasyonel bir haraset tarzı tatbiki ne fennen imkân görülmemektedir.

Bâzı ormanları memleketin ilim hayatının araştırmalarına tahsis etmek, halkın spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak ve turistik hareketlere imkân vermek ve tabiatı korumak maksadiyle 26 nci maddeye lâyhada yer verilmiştir.

Bu gibi ormanların daha ziyade tabiatın dikte ettiği şartlar dâhilinde ve muhafaza ormanı karakterinde idare edilmeleri millî park mefhumu icapları olarak mütaallâ edilmektedir.

Lâyihanın ikinci faslının yedinci kısmını istihsal ve satış işlerine ait maddeler teşkil etmektedir.

27 nci madde, Devlet ormanlarında yapılacak istihsalin Devlet tarafından veya indelhace hususi teşebbüs tarafından yapılabileceği prensibini vaz'eylemiştir.

3116 sayılı Kanunun meriyetine kadar makta göstermek suretiyle dikili ağaç olarak hususi teşebbüs eliyle yapılan istihsal, ormanların muhafazasından ziyade kârlılık prensibi ile hareket edildiğinden filvaki mühim tahribata yol açmıştır. Bu tahribatı kanunun hususi teşebbüse yer vermesinde değil, bu suretle yapılan istihsalin tatbikatında Devlet murakabe ve kontrolünün lâ-yıkı veçhile yapılmamasında aramak icabeder. Hususi teşebbüse bu imkân ve zemin tanınırken ormanların muhafaza, bakım ve bekasını teminen gereği gibi yapılan amenaajman ve silvikültür tatbikatında ihmal ve lâkaydiye düşülmemek şartıyla hususi teşebbüse bu tarzda yer verilmesinde bir mahzur mülâhaza edilmemektedir.

Bu bahiste Devlet işletmeciliğinin mutlak olarak yurt ormanlarının heyeti umumiyesine teşmîli düşünülmemiş, âmme hizmeti olan işletmeciliğinin, nerede gerekirse ancak orada tatbiki derpiş olunmuştur.

Ağaçların ne şekilde damgalanacağı, kesilip ölçüleceği, toplanıp maktan ihracedileceği ve damga çekiçlerinin şekilleri gibi usuli muamelelere mütaallik olarak 28 nci madde tanzim olunmuştur. Ancak ormancılık tekniği ve kıymetlendirme icaplarının zaruri kıldığı ahvalde Orman Umum Müdürlüğünün mamul ve yarı mamul yapabilmesini ve icabında fabrika tesis ve işletmesini teminen 29 ncu madde tanzim olunmuştur.

Fabrikasyon işlerini mutlak olarak hususi teşebbüsün inhisarında bulundurmanın, bilhassa randımanı az ve kalitesi düşük ormanlarda sadece kârlılık prensibinden hareket edilerek ormanı ve ormanın tahammülünü zorlaması, kıymetlendirilmesi imkânı bulunan bâzı düşük evsafli materyallerin ihmal edilerek ancak iyi vasıflı materyallerin işlenmesi yoluna gidilmesi bakımlarından mahzurlu olduğunu tatbikat göstermiştir.

İşletilmeye elverişli miktarda haşep serveti bulunan ormanlarda ise fabrikasyonun hususi teşebbüse intikalinde bir mahzur görülmemektedir. Hususi teşebbüsün iltifat etmediği ve fakat her zeresinden istifade etmek mecburiyetinde olduğumuz mahsulâtı sadece kâr maksatlarına göre değil, daha ziyade âmme menfaatleri düşünülerek kıymetlendirmek ve muhitteki vatandaşlara iş sahası temin etmek ve aynı zamanda hususi teşebbüse de öğretici ve yetiştirici bir zihniyetle örnek vermek maksatlarını istihdaf eden bir devlet işletmeciliğinin de zaruri ve isabetli olacağı derpiş edilmiştir. İyi kontrol ve organize edilmediği, mutlak kazauç maksadiyle hareket olunduğu takdirde kimin elinde olursa olsun fabrikasyonun zararlı neticeler tevliedettiğini vakıalar ortaya koymuştur.

30 ncu madde, orman mahsullerine ait tarife bedellerinin mıntakalar itibariyle ve piyasa icaplarına göre Orman Umum Müdürlüğünce tesbit edileceğini göstermektedir.

31 nci maddede, orman mahsullerinin piyasa satışlarında açık artırmanın esas olduğu; ancak, resmî daire ve müesseselerin ihtiyaçlarının karşılanmasında veya faydalı, lüzumlu görülen veyahut müstacelen satış yapılmasını icabettiren hallerde istisnai olarak pazarlıkla da satış yapılabileceği esasları kabul edilmiştir.

Bundan başka orman mahsullerinin miktar ve kalite itibariyle mahallî ihtiyaçlara uygun partiler halinde ayarlanması mecburiyeti de derpiş olunmuştur.

Piyasa satışlarında esas itibariyle açık artırma kabul edilmiş, ancak istisnai ahvalde pazarlıkla satış yapılması imkânları da tahdidedilmemiştir. Filhakika bâzı daire ve İktisadi Devlet Teşekküllerinin maden, telefon, telgraf direkleriyle selüloz haşebi ve travers gibi âmme hizmetleri ile alâkalı olan ihtiyaçlarının zamanında karşılanması, piyasada bulunmayan tiplerin kıymetlendirilmesi bu mahiyetteki bir istisnaiyetin lâyhada yer almasını icabettirmiştir. Bundan başka bâzı ahvalde, meselâ yangın, fırtına ve haşere istilâsı gibi sebeplerle normalin üstünde vâkı istihallerde emvalin kıymetini kaybetmeden satışa arz edilmesi ve bir an evvel ormandan çıkarılarak diğer bâzı biyolojik âfetlerin önüne geçilmesi için tesbit olunacak esaslar dairesinde mahsulâtın pazarlıkla satışa arz edilmesi faydalı ve hattâ zaruri bulunmaktadır.

Bu kısmın 32 - 46 nci maddeleri ormanın içinde ve civarında yaşayan vatandaşların zatî, müşterek ve pazar ihtiyaçlarına ve bu ihtiyaçların sureti istimaline dair hükümleri ihtiva etmektedir.

32 nci madde, hudutları içinde devlet ormanı bulunan ve nüfus sayısı 2 500 ve daha az olan köy ve muhtaç kasaba halkının zatî ihtiyaçlarının nısıf tarife bedeli ile, müşterek ihtiyaçların ise parasız olarak karşılanmasını teminen tanzim olunmuştur.

Bu yardımlardan istifade edeceklerin mahallî nüfusa kayıtlı olması ve buralarda sakin bulunmaları ve yardımın kasaba halkından muhtaç bulunanlara hasredilmesi kayıtlarına, ormanların tahammülü nispetinde yardımların mahalline masruf olması ve muvazaalara imkân bırakmaması bakımından maddede yer verilmiştir.

Maddede, zatî ihtiyaç olarak ev, ahır, ambar, samanlık ve ziraat vasıtaları olmak üzere lüzumlu bütün ihtiyaçlar tesbit edilmiş, ayrıca yakacak ihtiyacı da karşılanmıştır. Cami ve köy yolu köprüleri gibi müşterek ihtiyaçların da bedelsiz temini cihetine gidilmiştir.

Bu maddenin ikinci fıkrası, ihtiyaç sahiplerinin emvali istiflerden almaları imkânını da tanımıştır. Bu takdirde sadece istife gelinceye kadar idarenin yaptığı kesme, taşıma, istif ve mevcut ise imal masraflarının ödenmesi derpiş edilmiştir.

Vukuu melhuz bâzı muvazzaaları bertaraf etmek maksadiyle bu maddeye müsteniden verilen ağaç ve mamulâtın tahsis olunan ihtiyaçlara kullanılmayıp başkalarına satılması veya bu yerlerden dışarıya çıkarılması, hibe edilmesi ve kiraya verilmesi menedilmiş, ayrıca bu emvalin haciz edilmemesi hususunda da kayıt konulmuştur. Ancak bu gibi emvalin aynı mahiyetteki ihtiyaçlara sarf edilmek kaydiyle aynı haklara sahip diğer kimselere devri izne muallak olarak kabul olunmuştur.

Hudutları içinde Devlet ormanı bulunan vatandaşlara müşterek ihtiyaçlar için parasız, zatî ihtiyaçları için ise sadece nısf tarife bedeli alınması âmnenin mülkü olan ve mahiyeti itibariyle maddi bir değer taşıyan ormanlardan asırlar boyunca devam eden bedavacılık zihniyetini ortadan kaldırmak, bununla beraber halkın durumu ve ihtiyaçları da daima göz önünde bulundurulularak zatî ihtiyaçlar için lâsey mesabesinde bulunan tarife bedelinin nısfını almak, sırf vatandaşlara yardım maksadına mâtuf bulunmaktadır.

Müşterek ihtiyaçlar ise tamamen bir âmme hizmetinin ifası sadedinde temin edildiğine göre bu kabîl ihtiyaçlar mukabilinde hiçbir bedel alınmaması muvafık görülmüştür.

Ormanla alâkalı vatandaşlara bu yardım ve imkânların temini, muhafazalarında vazife deruhde eden vatandaşlara ormanları sevdirmek, kendilerinin geçimine, sağlığına ve kalkınmasına büyük ölçüde medar olan bu kıymetli millî serveti devamlı bir surette onların istifadelerine hadim kılmak gayesini istihdaf etmektedir.

Devlet ormanlarına 10 kilometre mesafeye kadar olan köylerdeki muhtaç vatandaşların; ev, ahır, ambar ve samanlık gibi zatî ihtiyaçlarının da sağlanması göz önünde bulundurulmuş, bu gibi ihtiyaçlar için sadece kesme, taşıma masrafları ile tarife bedeli alınmak kaydiyle tomruk verilmesi ve keza aynı vatandaşların müşterek ihtiyaçları için de aynı masraflar alınmak şartıyla tomruk veya mamul kereste verilmesi 33 ncü madde ile hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Bu ihtiyaçların teminindeki maksat ve gayeler bundan evvelki maddede izah edilmiştir.

Göçmenlerle Hükümetçe bir yerden diğer bir yere nakledilecek ve topluca köy kuracaklara ve yer sarsıntısı, yangın ve sel gibi felâketlerden mutazzar olan alelûmun muhtaç köylülere de tahammülü müsait ormanlardan parasız olarak kerestelik ağaç ve istedikleri takdirde mevcut istiflerden yalnız istihsal ve imal masrafları karşılığında tomruk veya kereste temini hususları 34 ncü madde ile temin edilmiş bulunmaktadır.

35 nci madde; hudutları içinde Devlet ormanı bulunan köy ve kasaba halkının kesip istif yerlerine taşıdıkları kerestelik tomrukların on metre mikâbını geçmemek şartıyla yüzde yirmi beşine kadar pazar ihtiyacı olarak istiflerden satış bedelleri ile artırmaz olarak kendilerine verilmesi; miktar mevzu bahis olmaksızın bu nispetin odun, kömür ve ziraat alât ve araba imalinde ve çeşitli el sanatlarında kullanılabilen orman mahsullerinin yüzde yüze kadar çıkarılması hususlarını teminen vaz' edilmiştir.

Ziraat âletlerinin köylülere imal edilemeyeceği yer ve zamanlarda bu gibi âletlerin taslak halinde orman idaresi tarafından imal olunabileceği, istihsal yapılan ormanların bağlı bulunduğu kasabalarda küçük sanatlarla meşgul olan arabacı, sapçı, takunyacı, semerci, düvenci ve sepetçi gibi sanat erbabı ihtiyacı için artırmaz satış yapılabileceği hususunda maddeye ayrıca hükümler konulmuştur.

Pazar ihtiyaçları için tahdide tâbi tutulan on metre mikâplık emval ailenin her ferdine ayrı ayrı verilebileceğine göre bu miktarın normal mesai ve istihsal için normal bulunduğu derpiş edilmiştir.

Yapı sistemleri ıslah ve tadil edilmedikçe büyük ölçüde kereste israfına mahal ve sebebiyet verildiği görülmüştür. Bugünkü tatbikatımızda köylümüzle sıkı bir temas ve iş birliği halinde bulunan orman teşkilâtı imkân nispetinde bu israfın önüne geçmek için muhitin tabii ve içtimai şartlarına uygun yapı tiplerine göre inşaat yapılabilmesi maksadiyle icabeden faaliyet ve gayretleri göstermekte ve bilhassa mâzide teşkilâtın yaptırmış olduğu ve vatandaşlara iyi olmiyan örnekler veren idare binaları tiplerinden tamamen vazgeçilerek mütevazi ve fakat her veçhile ihtiyaca cevap veren bir inşa sistemine geçilmiştir.

Gün geçtikçe gereği gibi ormanın içine yerleşen teşkilâtın yaptırmış olduğu binalar ormana yerleşmek ve vazifenin icaplarını yerine getirmek maksadına hizmet etmek gayesini istihdaf etmekte ve bu suretle yapılan binalarda tipleri itibariyle muhitindeki köylümüze iyi örnekler vermektedir.

Ayrıca bu hususta ormanlık mntakalarda yaşayan vatandaşlara pratik bilgiler verilmekte, dam örtüleri, teshin vasıtaları gibi haşep maddesi israfını önliyecek her türlü tedbir ve imkânlarla başvurulmaktadır.

Alâkalı vekâletlerin mütalâaları da alınmak suretiyle tesbit edilecek yapı sistemlerine göre inşaat yapılması köylümüzün içtimai seviyesini yükseltecek ve haşep maddesi israfına mâni olacaktır. İşte bu sebep ve faydalar düşünülerek lâihyanın 36 nci maddesi tanzim olunmuştur.

Köy veya köy birliklerinin açacakları tuğla, kiremit ve kireç ocakları için sadece tarife bedeli alınmak suretiyle odun verilmesi gibi teşvik edici yardımlara ve bu maksatla verilen emvalin yerine sarf edilmesini temin edecek tedbirlere ayrıca bu maddede yer verilmiştir.

Vatandaşların zatî ihtiyaçlarının teminindeki formaliteci zihniyetten tamamen tecerrüdederek bu ihtiyaçların süratle ve zamanında temini maksadiyle pratik esasları ihtiva eden lâihyanın 37 nci maddesi hazırlanmıştır. Vatandaşların zatî ihtiyaçlarını suhuletle ve zamanında karşılamak hususunda vaz'edilen hükümlerle ormanların bilvasıta himayesi de bu madde ile sağlanmış bulunmaktadır.

38 nci madde ile, ormanlardan çıkarılan kerestelik, direklik ve mahrukattan başka her nevi orman mahsulünün sadece tarife bedeli mukabilinde 32 nci maddede yazılı yerler halkına verilmesi suretiyle ayrıca bir yardım düşünülmüş ve Orman İdaresince kıymetlendirilemeyen ağaççıklarla orman mahsul ve meyvelerinin parasız olarak istiyenlere verilmesi temin edilmiştir.

39 ncu madde, ormanların içinde veya civarında köy hükmi şahsiyetleri veya köy halkının tamamı veya bir kısmı tarafından fiilen korunmuş ormanların her nevi mahsullerinin bu köyler halkının zatî, müşterek, küçük el sanayii ve pazar ihtiyacına tahsisini teminen vaz'olunmuştur.

Öteden beri intifa ve muhafazaları kendilerine ait olan ormanların on beş seneyi müteceviz bir tatbikatla köylü elinden alınarak Devlet tarafından tek taraflı bir muhafaza sistemi ile idare edilmesinin menfi ve tahripkâr neticeleri tutulan yolun ne derece sakim olduğunu vakıalarla ortaya koymuş bulunmaktadır. Mezkûr madde, bu sakim zihniyetin neticelerini izale ederek köylülerin öteden beri bizzat korudukları orman parçalarından munhasıran kendilerinin faydalanmalarının temini ve ormanlara karşı sevgi ve muhafaza arzusunun artırılması maksadını istihdaf etmektedir.

Köylümüzün zati, müşterek ve küçük el sanayi ihtiyaçları temin edilmeden piyasaya hiçbir suretle satış yapılmıyacağı esasını vaz'eden 40 nci maddede ormanları fiilen muhafazaya iştirak ettiren vatandaşların intifasına tahsis olunan ormanların haricinde kalan yerlerden yine bu şekil ve mahiyette ve tercihan bir faydalanma derpiş edilmiştir.

Devlet ormanlarından yapılacak istihsal ve satışlarda maksat, Devlete kâr temini değil, daha ziyade köylümüzün her türlü haşep mâzide ihtiyacının ön plânda karşılanması keyfiyettir. İşte bu esas ve prensipten hareket edilerek Devlet ormanlarından yapılacak istihsalden faydalanacak köylümüzün zâtî, müşterek ve küçük el sanayi ihtiyaçları tamamen karşılanmadan piyasaya satış yapılmasını meneden hükme maddede ayrıca yer verilmiştir.

(Orman)

Devlet ormanlarında her nevi orman işlerinin tercihan orman içinde ve civarında yaşayan vatandaşlara yaptırılması suretiyle, onlara geçim imkânları ihzarı ve vatandaşların orman kooperatifi kurdukları takdirde kolektif çalışmayı teşvik etmek maksadiyle müteakıp maddede tebarüz ettirildiği veçhile kendilerine yapılması mümkün olabilen hizmet ve yardımların temini 41 nci madde ile sağlanmış bulunmaktadır.

42 nci madde; orman mahsullerinden istifade hakları tanınan köylülere aralarında köy orman kooperatifi kurdukları takdirde pazar ihtiyaçları için verilen emval miktarının artırılması, ve bu kooperatiflerin vadeli veya taksitle satış imkânlarından faydalanmaları maksadiyle vaz'olunmuştur.

Bu maksatla lâyhaya konulan teşvik edici hükümlerin, gayesini tam ve kâmil bir şekilde tahakkuk ettirebilmek için kooperatif kurmayan köylerle kooperatif kuran köylerde buna dâhil olunan vatandaşların bu hak ve faydalardan istifade ettirilmemesi ayrıca hüküm altına alınmıştır.

Bu hükümlerle kooperatif kurmak ve bu suretle yekdiğerini desteklemekle bâzı hak ve imkânlar elde eden vatandaşlarımızın sosyal yardımlaşma suretiyle kalkınma, inkişaf ve kabiliyetlerini de tenmiye edecekleri düşünülmektedir.

Orman emvaline ait nakliye tezkerelerinin ita ve istimaline mütedair bulunan 43 ncü madde orman emvalinin naklinde muktazi kontrol ve inzıbatın temini sadedinde usuli muamelelere taallük eden hükümleri muhtevi bulunmaktadır. Vatandaşları lüzumsuz yere işgal ve işkâl edebilecek mahiyetteki formalitelerden bu maddenin tanziminde de âzami derecede iğtinabedilmiştir.

44 ncü maddede, nakliye tezkerelerine ait usuli hükümler yer almış bulunmaktadır. Şehir ve kasabalardaki ticarethane ve fabrikalarda ticaret maksadı olmaksızın orman mahsulü alıp nekledenlerden nakliye tezkeresi aranılmaması, bu ticarethane ve fabrikaların, damgalı olmak kaydiyle bu gibi mallar için sadece fatura tanzim etmelerinin kâfi görülmesi, keza resmî daire ve müesseselere ait emvalin yine damgalı olmak kaydiyle müesseses ve dairelerce tanzim olunacak vesikalarla sevklerinin temini bu maddede derpiş olunmuştur.

45 nci madde, mahkemelerce ittihaz olunacak tedbir kararlarına mütaallik bulunmaktadır.

Orman emvali hakkında mahkemelerce verilecek tedbir kararları, hukukan bu emvalin katiyatının men'ine veya kesilmiş emvalin muhafazasına veyahut bu emvalin satılıp bedelinin bankaya yatırılmasına mütedair bulunması icabeder. Hal böyle iken tatbikatta bâzı tedbir kararlarının bu hususlar hariene çıkarak emvale damga vurulması, nakliye tezkeresine bağlanması hüküm altına alındığı görülmekte ve bu suretle tamamen idari mahiyette olan damga ve nakliye muamelelerinin hükmen infazı zarureti hâsıl olmaktadır. Filhakika orman mevzuatı, hangi ahvalde emvalin nakliyyeye bağlanabileceğini tesbit etmiştir. Bu tesbitin haricinde idarenin cebri icra tarikiyle mezkûr muamelelerin ifasına zorlanması ve imsak edildiği takdirde icra mercileri tarafından tatbik edilen hususi bir işaretle nakil ve imrarı cihetine gidilmesi ormanların muhafazası ve orman emvalinin inzıbat ve kontrolü bakımından zararlı neticeler vermektedir. Mülkiyeti münazaalı olan orman emvalinin âkıbeti katî olarak tâyin edilmediği ahvalde sâdır olan tedbir kararlarına müsteniden orman idaresinin mülkiyetinden çıkmakta, ekseriya muhtelif el değiştirmekte, neticei muhake-mede orman idaresi lehine karar istihsal edilmiş olsa dahi, emval idarenin mülkiyetinden çıkmış olması dolayısıyla tam değerini karşılamayan teminat muvacehesinde yeni birçok ihtilâflara yol açılmaktadır.

Verilen zatî ve müşterek ihtiyaçlarla sair mahsulâtı tâyin edilen müddetler içerisinde alâkalarının çıkarmalarını, idarece tesbit edilen müddetler zarfında çıkarmayanların izinlerinin iptali ile emvalin başka hak sahiplerine tahsisini teminen 46 nci madde tanzim olunmuştur.

Üçüncü Fasal

Lâyhanın üçüncü faslını, hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar hakkındaki hükümler teşkil etmektedir.

Bu faslın birinci kısmı işletme ve imara mütaalliktir.

Masrafları devlet tarafından yapılmak üzere âmme müesseselerine ait ormanların tahdit işi-

nin de bu lâyihanın yedinci maddesinde zikir olunan tahdit komisyonlarınca yapılması, bu tahdidi mütaakıp iki sene zarfında da sahipleri tarafından beton veya yontma taşlar dikmek veya sabit kayalar üzerine işaretler hâkketmek suretiyle ormanlarının hudutlarını devamlı bir surette tâyin ve tesbit eylemelerini teminen 47 nci madde tanzim edilmiştir.

Âmme müesseselerine ait ormanların sahipleri tarafından işletileceği veya işletmenin âhara devir olunabileceği hakkında hükümleri ihtiva eden 48 nci madde ile orman idaresi tarafından parasız olarak tanzim edilecek harita ve amenajman plânlarına riayet edilmek kaydiyle sahiplerinin ormanlarından intifanın serbes bırakılması ve idare tarafından yapılacak bu plânların en kısa bir zamanda tanzimi mecburiyeti hüküm altına alınmıştır.

Ormanların âmme hizmetleri düşünülerek bunların plânlı bir tarzda işletilmeleri aynı zamanda mülkiyetin bahşettiği haklardan da sahiplerinin gereği gibi müteneffi olması maksadını istihdaf etmesi itibariyle bu madde tatbikatta en rasyonel neticeyi sağlamış bulunacaktır.

49 ncu madde, ormanların bütünlüğünü korumak, elden ele geçmek suretiyle devamlılık prensibini ihlâl edebilecek her hangi bir haraset tarzına meydan vermemek, maddi kıymetlerinden ziyade sosyal ve kolektif hizmetleri ilk plânda bulundurmamak maksadını tahakkuk ettirme sadedinde tanzim edilmiştir.

Bu faslın ikinci kısmında idare ve muhafazaya mütaallik hükümler yer almıştır.

Âmme müesseselerine ait ormanların idare ve muhafazası 50 nci madde ile tamamen sahiplerine bırakılmış ancak bu ormanlarda devamlılık ve kolektif hizmetleri bakımından devletin kontrol ve murakabesi tanınmıştır.

51 nci madde, devlet ormanlarının muhafazasına ait hükümlerin, hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseseleri ormanlarında da tatbikını teminen tanzim edilmiş bulunmaktadır. Bu hükümlerin tatbikatı hiçbir vechile mülkiyet haklarına müdahaleyi tazamun etmeyip doğrudan doğruya ormanların sosyal hizmetlerinden âmmeyi devamlı bir şekilde faydalandırmak maksadiyle onların muhafaza ve bekasını temine mâtuftur.

Dördüncü Fası

Bu fasıl, nususî ormanlara ait hükümleri muhteva bulunmaktadır.

Mezkûr faslın birinci kısmını, hususî ormanların tahdit, harita, işletme ve imarına mütaallik hükümler teşkil etmektedir.

52 nci madde; hususî ormanların hudutlarının, Ziraat Vekâletince tesbit olunacak işaretlerle tahdidine mütedair olup hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar için vaz'olunan hükümlere müşâbih olarak ve aynı maksatla tanzim edilmiş bulunmaktadır.

53 ncü madde; hususî ormanların, orman idaresinin kontrol ve murakabesi altında sahipleri tarafından idare ve işletilmesini teminen vaz'olunmuştur. İşletmenin, hususî ormanlarda da devlet ormanlarında olduğu gibi bir plân dairesinde yapılmasının lüzum ve faydalarına âmme müesseselerine ait ormanlar bahsinde işaret edilmiş bulunmaktadır.

Âmme müesseselerine ait ormanlarda olduğu gibi hususî ormanların da tecezziye uğramamalarını ve binnetice işletme vahdetini kaybetmemelerini teminen tanzim olunan 54 ncü maddede; alelümum hususî ormanların da 500 hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde taksim edilerek satılmaması ve mirasçılar arasında aynı şekilde bölünmemesi hususları işletme vahdeti ve muhafaza bakımından hüküm altına alınmış yalnız ekim ve dikim suretiyle yetiştirilecek ormanların bu kayıtlardan vâreste tutulması derpiş edilmiştir.

Sahipleri mütaaddit olan hususî ormanlarda bir mesul müdür bulundurulmasını teminen tanzim olunan 55 nci maddenin, hususî ormanlarda devletin murakabe ve kotnrolünde muhatap ittihaz olunabilecek bir mesul şahsın bulunmasının bu işlerin sühulet ve süratle yapılmasını intacedeceği cihetle lâyihada yer alması lüzumlu ve faydalı görülmüştür.

56 nci madde, hususî ormanlardan alınacak hasılat resmine mütedair bulunmaktadır.

Hususî ormanların amenajman plânlarında ve yıllık katiyat raporlarında tesbit edilen kerestelik ve yakacak haşep maddesinin kesilen miktarına munhasır olmak üzere ormanın bulunduğu

mıntaka orman tarife bedelinin dörtte biri alınması yapılan intifaa nazaran pek cüzi bir miktar teşkil etmekte ve devletin mezkûr ormanlardaki murakabe, muhafaza ve plân yapma gibi faaliyetlerinin tam olmamak üzere bir karşılığı olarak mütalâa edilmektedir.

Bahsi mahsusunda ayrıca temas edileceği veçhile, ağaçlandırma faaliyetinde bulunanların da 50 sene müddetle bu resimden muafiyeti kabul olunmuştur.

Dördüncü faslın ikinci kısmını hususi ormanların idare ve muhafazasına ait hükümler teşkil etmektedir.

57 nci madde, hususi ormanların devletin idare ve murakabesi altında idare ve işletilmelerinin sahiplerine ait bulunduğunu tesbit eylemektedir. Âmme müesseselerine ait ormanlara mütaallik hükümlerin izahında murakabe ve kontrolün lüzum ve faydasına temas edildiği cihetle ayrıca burada bu hususun tafsiline mahal görülmemiştir.

58 nci madde, devlet ormanlarındaki muhafazaya ve (Orman emvalinin bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu, Devlet ve Ziraat Bankası tahvilleriyle temin edilmeden) kaydı müstesna olmak üzere damga ve nakliye tezkerelerine mütaallik hükümlerin hususi ormanlara da teşmili maksadiyle tanzim olunmuştur. Ancak, tohum ve fidandan yetiştirilecek orman sahiplerinin memnu fiillere ait 15 nci maddenin (A) ve (B) bentlerinde yazılı hükümlerden istisnaiyeti ve bu kabıl ormanlarda avlanma, otlatma ve meyvaların toplanması yine bu kanun hükümleri dairesinde sahiplerinin iznine muallâk bulunduğu hususu da ayrıca maddede yer almış bulunmaktadır.

Beşinci fasıl

Beşinci fasıl, müşterek hükümlere ve bu faslın birinci kısmı ise ağaçlandırma ve imar işlerine mütaallik hükümleri ihtiva etmektedir.

59 ncu madde, yurt ormanlarının çoğaltılması maksadiyle eski orman sahalarında veya devlete ait elverişli topraklarda her sene asgari 5 000 hektar ağaçlandırma yapılması mülâhazasıyla tanzim olunmuştur. Ayrıca, şehir ve kasabalar civarında münasip arazi temin edildiği takdirde buraların ağaçlandırılması hususu da maddede derpiş edilmiştir.

Devlet ormanlarının hudutları içinde bulunan su kenarlarının ve kaynaklarının tanzimi, sellerin husulüne ve yer kaymalarına, toprak aşınma ve taşınmalarına mâni olacak her türlü ağaçlamaların orman idaresince yapılmasını teminen 60 nci madde vazı olunmuştur.

61 nci madde, ağaçlandırılacak sahaların ekim, dikim, bakım ve muhafazalarının Orman Umum Müdürlüğü tarafından yapılacağına ve bu işlerde alâkahların yapabilecekleri yardımlardan da istifade edilebileceğine, köy, kasaba ve şehirler civarında münasip arazi temin edildiği takdirde ağaçlandırılan sahaların belediyelere terk olunabileceğine mütaallik hükümleri ihtiva etmektedir.

Madde metninde yer alan hükümler, yurtda ağaçlama sahalarının çoğaltılması ve ağaç sevgisinin temini maksadına mâtuf bulunmaktadır.

62 nci madde, köy ve belediyelerle ağaçlandırma yapmak isteyen sair müessese ve teşekküllerin fidan ihtiyaçlarının karşılanmasını teminen Orman Umum Müdürlüğüne senelik asgari 1 000 hektarlık sahayı ağaçlandırabilecek orman fidanlıklarının tesisi gayesiyle tanzim olunmuştur.

Orman hudutları dışında olup da ağaçlandırılması zaruri görülen yerlerde Orman Umum Müdürlüğüne hazırlanacak bir plân dairesinde ağaçlandırma yapılması 63 ncu madde ile derpiş edilmiştir.

Bu maddenin tanziminde, orman hudutları dışında olup da ziraat ve mera harasetine elverişli bulunmayan ve aynı zamanda karakteri itibariyle, su, toprak ve iklim rejimi dolayısıyla ormanla muhafazası zaruri görülen sahaların teşciri teemmül edilmiştir.

64 ncu madde, orman varlığının lüzum ve faydalarını bir inanç haline getirerek çeşitli neşriyat, göz, kulak eğitimi ve demonstrasyon metotları ile ve aynı zamanda tatbikattaki misallerle gönül-

lere sindirip benimsetmek ve bu suretle vatandaşları tenvir ve irşat maksadını istihdaf etmektedir.

Yakın zamanlara kadar bu mevzua gereği gibi ehemmiyet verilmemesi bu yoldan kazanılacak neticeleri bir hayli geciktirmiştir. Halen alâkalı vekâletlerle koordine bir çalışma suretiyle bu mevzuda yapılan tatbikatın semereli neticeleri alınmış bulunmaktadır.

Ağaçlandırılan sahaların sahiplerinin elli sene müddetle Orman Hasılât Resminden ve bütün vergilerden muafiyetini, ağaçlandırma plânlarının ve bu husustaki bilgi ve yardımların meccanen temin edileceğini ve keza ağaçlandırma yapanların bu faaliyetlerini beş sene müddetle idame ettirdikleri takdirde ağaçlandırdıkları sahaların meccanen kendilerine devir ve temlikini 65 nci madde hüküm altına almış bulunmaktadır. Ayrıca bu şartlar altında kurulan ve idame ettirilen ormanların devlet ormanlarına iltihaken istimlâk edilmemesi hususu da maddede temin edilmiştir.

66 nci madde ile, orman yetiştirecek hususi ve hükmi şahıs ve teşekküllere her sene asgari 500 000 liralık kredi temini derpiş edilmiş ve hüküm altına alınmıştır.

Yurtta orman yetiştirilmesini teşvik ve temin sadedinde tohum, fidan vermek, fennî her türlü yardımda bulunmak, bilûmum vergi ve resimlerden muafiyeti tanımak, ağaçlandırılan sahaların bu gibi faaliyetlerde bulunanlara meccanen temlikini sağlamak gibi devletçe yapılacak çeşitli yardımlardan ayrı olarak bu işler için lüzumlu paranın uzun vâdeli taksitlerle temini cihetine gidilmiştir. Bu imkânlarla memleketin ağaçlanmasına iptidar etmek, ağacın ve ormanın faydalarını muhitlerine müsahhas olarak anlatmak bakımından da bu madde büyük ölçüde hizmetler sağlıyacak ve bu kabîl faaliyetlerin teşvikine medar olacaktır.

Orman veya ağaç yetiştireceklere ve kültür arazisi kenarlarında canlı çit yapacaklara tesbit edilecek bedeli mukabilinde fidan ve tohum verilmesini, keza resmî daire ve müesseselerin bu kabîl ihtiyaçlarının sadece ambalaj ve nakil masrafları kendilerine ait olmak üzere bedelsiz karşılanmasını teminen 67 nci madde tanzim olunmuştur.

Orman yetiştirecek köy orman kooperatiflerin lüzumlu fidanların ağaçlama sahalarına kadar götürülerek meccanen verilmesi, dikim işinin orman teknik memurlarının nezareti altında yapılması ve tesis olunan bu ormanların gelişip yetişmesi için icabeden tedabirin ittihazı hususlarını teminen 68 nci madde tanzim olunmuştur.

Fidanlıklarda ve ağaçlama sahalarında kullanılacak tohumların toplanmasında orman idaresinin kontrolünü sağlamak ve menşe şahadetnamesi aramak ve bu suretle az masrafla en iyi evsafta fidan temin etmek ve ayrıca orman fidanlığı tesis edecek hususi müteşebbislere parasız tohum vermek gayesiyle lâyihanın 69 ncu maddesine muktazi hükümler konulmuştur.

İklim ve toprak münasebetlerine göre muhitlerine uygun üstün vasıflı ormanların yetiştirilmesi için tohum ve fidan tedarikinde menşe şahadetnamelerinin büyük ölçüde müessir oldukları ilmî bir hakikat bulunmaktadır.

Ağaçlama mevzuunda lâyihada yer alan hükümlerin mütalâasından da anlaşılacağı üzere; bu iş vatandaşlara bir mecburiyet ve mükellefiyet olarak aslâ mülâhaza edilmemiştir. Bu vadede vatandaşların şuuruna, gönlüne ve anlayışına hitabetmek ve onlara Devlet eliyle yapılabilecek bütün imkân ve yardımların âzamisi temin edilerek gayenin istihsali hedef tutulmuştur.

Beşinci faslın ikinci kısmını orman yangınlarının söndürülmesine mütedair olan hükümler teşkil etmektedir.

Orman yangınlarına karşı daima müteyakkız bulunulması, ormanlar içinde ve yakınında ateş belirtisi görenlerin bunu hemen en yakın Hükümet makamlarına haber vermesi, yangınların sırayet ve tevessüüne mahal verilmemesi ve böylelikle zararın önlenmesi büyük bir ehemmiyeti haiz bulunmaktadır.

Bu itibarla 70 nci maddede her vatandaş bu hususta haber vermek mükellefiyetine tâbi tutulmuştur. Hayati bir ehemmiyet arz eden ve bütün memleketi doğrudan doğruya alâkalandıran orman yangınlarında haber verme mecburiyeti vatandaşlara tahmil edilirken Devlet haberleşme vasıtalarından yangın mevzuunda meccanen ve takdimen istifade edilmesinin tabii ve zaruri olduğu da şüphesizdir.

İşte bu maksat ve zaruretlerle yangına ait muhaberatta süratle haberleşmeyi kolaylaştıran ve imkân dâhiline sokan hükümlere bu maddede yer verilmiş ve ayrıca yangın kule ve kulübeleriyle orman teşkilâtının kuruluş merkezleri arasında icabettiği yerlerde telefon hatları ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla alıcı, verici telsiz istasyonları kurulması telefon hattı çekilmesinin zor olduğu ârizalı yerlerde telsizlerden faydalanılması derpiş olunmuştur.

Orman yangınlarının ehemmiyet ve şumulü malûmdur. Bu yüzden vasati olarak senevi 30-40 bin hektarlık orman sahası mahvolmaktadır. Mahiyeti itibariyle birçok tabii âfetlere karşı yurdu müdafaa eden orman varlığını büyük sahalar halinde yok eden yangın âfetini önlemek ve vukuu halinde bu tehlikeyi bir an evvel bertaraf etmek için vatandaşlara 71 nci madde ile orman yangınlarında yangına civar köy ve kasaba halkının on sekiz yaşını bitirip elli yaşını doldurmamış bütün erkek nüfusunun yangını söndürmek için çalışmalarını mecburiyeti tahmil edilmiştir. Bu vazife doğrudan doğruya memleketi müdafaaaya mâtuf bir hizmet olarak mülâhaza edilmiştir. Diğer taraftan bu hizmet sebebiyle vatandaşların hasara uğrıyan zâti eşya ve teçhizatının Devlet ormanlarında orman idaresince, diğer ormanlarda ise sahipleri tarafından tazmin edilmeleri hususları da maddede hüküm altına alınmış bulunmaktadır.

Yangın söndürmeye gidecek vatandaşların her türlü nakil vasıtalarından istifadeleri vasıta ücretlerinin orman idaresince ödenmesi ve yangın sahalarında kaldıkları müddetçe parasız ekmek, katık, sigara verilmesi hususlarını teminen 72 nci maddeye lâyhada yer verilmiştir.

Yangın söndürme faaliyetlerinde sakatlananlara sakatlık derecelerine göre keza, ölenlerin ailelerine, umumi hükümler dairesinde tazminat talebiyle mahkemeye müracaat hakları mahfuz kalmak kaydıyla nakdi tazminat verilmesi, yaralanan ve hastalananların Devlet hastanelerinde parasız tedavi edilmesi, diğer hastanelerde ise yol ve tedavi masraflarının orman idaresince ödenmesi hususları 73 ncü maddede derpiş olunmuştur.

74 ncü madde, haberleşmenin bilhassa yangın mevzuundaki ehemmiyeti nazara alınarak, orman yangınları için çekilen telgrafların tercihan ve takdimen keşide edilmesi ve telgrafi alan memurların da yine aynı maksadın tahakkuku için bunları hemen mahalline göndermeleri lüzumundan mülhem olarak tanzim edilmiştir.

Yangın söndürmeye gideceklerin gidiş ve dönüş nakil vasıtalarının temini ve indelhace hususi katarla da izamları 75 nci madde ile temin olurmıştır.

76 ncü madde, Orman İdaresinin göreceği lüzum üzerine mahallin en büyük mülkiye memurlarını kuraklık ve yangın tehlikesi gibi ahvalde ormanlara girmeyi menetmeye ve muayyen bir müddet için ormanlardaki faaliyeti tadile salâhiyetli kılmıştır.

Bilhassa kuraklık zamanlarda dolaşma ve faaliyet neticesinde gösterilecek en küçük bir ihmalin telâfisi imkânsız büyük zararlara sebebiyet verileceği düşüncesiyle bu maddeye lüzum görülmüştür.

77 nci madde ile yangın emniyet yolları açılması, yangın gözetleme kule ve kulübeleri yapılması, bunların idare merkezlerine telli veya telsiz telefonlarla bağlanmaları, yangınların süratle söndürülmeleri için hazır vaziyette motorlü ekipler bulundurulması derpiş olunmuştur.

Maddi ve mânevi hizmetleriyle millî servetlerimizin en mühimlerinden biri olan ormanlarımızın yangın âfetinden masun bulundurulması ve vukuu halinde asgari zararlar bu beliyyeden kurtarılması ancak tesis, vasıta ve her çeşit malzemenin ihzârı ve bütün imkânlardan yerinde ve zamanında istifade edilerek bunların en seri bir şekilde istimali ile mümkün olabilir. Evvelce mer'i mevzuatın imkânlarından dahi istifade edilmiyerek orman tahriplerinin en büyük âmili olan bu ehemmiyetli mevzu üzerinde lâyük olduğu ölçüde durulmamış ve bu yüzden büyük orman tahrip ve kayıplarına sebebiyet verilmiştir. Hünümetimiz mevzuat ve malî imkânlardan âzami şekilde istifade ederek ormanları bu âfetten koruyup kurtarmak için enerjik ve rasyonel faaliyete geçmiş ve bu işi sadece Ziraat Vekâletinin bir hizmeti olarak telâkki etmeyip diğer Hükümet organlarıyla de tam ve sıkı bir iş birliği zihniyeti içinde ve vatandaşların yardımlarından da âzami faydalanmak suretiyle bu mevzua lâyük olduğu ehemmiyeti vermiş ve müsmir neticelerini de elde etmeye başlamıştır. Bu

çümleden olarak yangın yolları açılmış, yangın kule ve kulubeleri inşa edilmiş ve bilhassa ytüze yakın motörlü yangın ekipleri hazırlanarak muhtelif mintakalarda emre âmâde bir hâle getirilmiş, yangın söndürülmesine yarayan her türlü fennî vasıta ve malzemedен istifade imkânları temin olunmuştur.

Orman içindeki yollarda, konak, kışlak ve otlaklarda orman idaresince tesbit edilen yerlerden başka yerlerde ateş yakılmaması, ormanların muhafazası ve bilhassa yangın sirayetine mâni olacak tedbirler meyanında mütalâa olunarak bunları teminen lâyhada 78 nci maddenin yer alması muvafık görülmüştür.

Bu kısma ait maddelerin mütalâasından anlaşılacağı veçhile, ormanlarda en büyük tahrip âmili olan yangınların zuhur ve tevessüüne mâni olabilecek bütün tedbirler göz önünde bulundurulmuş ve yurt müdafaası mahiyetinde telakki olunabilecek bu hizmette vatandaşlarımızın yardımlarının temini eihtine gidilmiştir.

Beşinci faslın üçüncü kısmını, orman memurlarının silâh taşıma ve kullanma hak ve salâhiyetlerine ait hükümler teşkil etmektedir.

79 neu madde, ormanların muhafaza ve bakımı ile mükellef olan memurlara İcra Vekilleri Heyetinin sececeği silâhlarla teçhiz olunmaları ve bu silâhların kendilerine demirbaş olarak verilmesini teminen vaz' olunmuştur.

Orman memurlarının silâh kullanma salâhiyetlerini tesbit eden 80 nci madde üzerinde lâyık olduğu ehemmiyetle durulmuştur. Silâh kullanma salâhiyetini haiz olan polis, jandarma, köy korucuları, kır ve mahalle bekçileri ve kaçakçılığın meni ve takibi ile mükellef olan muhafaza kuvvetlerine mensup diğer memurlar, ne gibi ahval ve şerait içinde silâh istimaline salâhiyetli kılınımlarsa orman memurlarının da ancak bu salâhiyet hudutları içinde silâh kullanabilmeleri derpiş olunmuş ve bu salâhiyetlerin hiçbir veçhile tevsiine mahal verilmemiştir.

Türk Ceza Kanununun 49 neu maddesi, vazifeli olsun olmasın, nefis müdafaası mevzuunda bütün vatandaşlar için tedvin edilmiş bir maddedir. Fakat devlet zabıtasının gördükleri vazifelerin hususiyet ve icapları nazarı itibara alınırca ceza kanununun 49 neu maddesinden ayrı olarak bu vâdide bâzı salâhiyetlerle teçhiz edilmeleri icabeder. Bu itibarla gerek Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununda, gerek jandarma nizamnamesinde, gerekse Kaçakçılığın Meni ve Takibi hakkındaki Kanunun tatbiki ile mükellef memurlarla, köy ve mahalle bekçilerine bu hususta tanınan salâhiyetlerin orman memurlarına da tanınması icabetmektedir. Mamafih, mezkûr kanunlardaki silâh istimaline mütaallik salâhiyetler, işbu maddede orman memurlarına tanınan salâhiyetlerle mukayese edilecek olursa orman memurlarına verilen salâhiyetin daraltılmış olduğu tezahür eder. Meselâ kaçakçılığın meni ve takibi ile muvazzaf bir memurun (dur!) emrine ademimutavat bu kanun hükümlerine göre silâh istimalini mümkün kılmaktadır. 80 nci maddenin mütalâasından anlaşılacağı veçhile; orman memurlarına bu mahiyette bir salâhiyet tanınmamış, verilen emre riayet edilmemesi ve bununla müterafik olarak fiilen tecavüz ve taarruzda bulunması ve bu tecavüz ve taarruzun da başka bir şekilde def'ine imkân bulunmaması halinde silâh istimali derpiş olunmuştur. Orman memurlarının geceli gündüzlü vazife gördükleri muhit ve kendilerine teslim edilen ormanların vüsat ve kıymeti nazarı itibara alınırca Ceza Kanununun 49 neu maddesiyle bütün vatandaşlara tanınan salâhiyetlerden ayrı olarak vazifelerinin hususiyet ve icaplarına uygun bâzı salâhiyetlerin tanınması mesuliyetlerine bırakılan işlerin görülebilmesi için bir lâzime olduğu tebarüz eder.

Orman memurları bu mahiyette salâhiyetlerle mücehhez kılınırken bunların hiçbir suretle vazife ve salâhiyetlerini suiistimal etmemeleri bakımından gerek vazifeye alınmalarında gereks yetiştirilmelerinde âzami dikkat ve itinanın gösterileceği de aşikârdır.

Beşinci faslın dördüncü kısmı, suçların takibine ait hükümleri ihtiva etmektedir.

81 nci madde; vazifelerinin icap ve zaruretları bakımından orman zabıtası vazife ve salâhiyetlerini haiz bulunan memurların suç işleyenleri yakalaması, suçta kullanılan nakil vasıtaları ile suç mahsulü malları zaptetmesi ve indelhace Devletin diğer zabıta kuvvetlerinin ve muhafaza vazifesi deruhde etmiş olan muhtarların ve bekçilerin orman memurlarına yardıma mecbur tutulması hususlarını teminen vaz' edilmiştir.

Memleketimizin kıymetli ve millî servetlerinden madut olan ve ekseriyetle ormanlarda bulunan av hayvanlarının muhafazası ve nesillerinin idamesi bakımından olduğu kadar, bilhassa ormanların emrû muhafazaları sadedinde tahsisen ormanlarda yapılacak kara ve su avlarının orman idaresince kontrol altında bulundurulmaları zarureti 82 nci madde ile derpiş edilmiştir. Esasen kara avcılığı kanunu da bu hususta orman idaresine bâzı vazife ve salâhiyetler tanımış bulunmaktadır.

Ormanların muhafazasında esas itibariyle vatandaşlarla birlikte çalışılması prensibi kabul edilmiştir. 83 ncü madde ile köylerin muhtar ve ihtiyar heyetine kendi köylerinin hududu içinde kalan ormanların muhafazasında orman teşkilâtı ile iş birliği yapmaları hususunda hizmet ve vazife tevcih edilmiş ve ayrıca suçların takibi hususunda orman teşkilâtı mensuplarına tanınan salâhiyetlerle teçhiz edilmeleri derpiş olunmuştur.

Devlet ormanları içinde veya civarında bulunan köylülere ormanlardan azami intifa temini cihetine gidilirken, orman yangınları, izinsiz ve usulsüz kesimler, kaçakçılık gibi türlü tahrip ve tecavüzlerden ormanlarımızın masun tutulması zımında vatandaşların orman idaresiyle sıkı bir teşriki mesai yapmak suretiyle yardımda bulunmaları memleketin âli menfaatlerine olduğu kadar kendilerinin zatî menfaatlerine de hadim bir keyfiyet olarak mütalâa edilmiştir.

Orman memurları orman zabıtası vazifesiyle mükellef oldukları cihetle orman suçlarına ait zabıt varakalarını tanzim, suçlarının hüviyetlerini tesbit ve cumhuriyet müddeiumumiliklerine tevdi etmek vazifeleri cümlesinden bulunmakla bu hususlara 84 ncü maddede yer verilmiştir.

Orman dâvalarında hemen ekseri maznunlar zabtı tanzim ve imza eden memurların mahkemeye celplerini talebetmekte ve müdafaa hakkına taallûku bakımından bu talepleri terviç olunmaktadır. Zabıtların mavakaaya tevafuk etmediği ve binaenaleyh zabıt mümzilerinin mahkeme huzurunda istimaları hususundaki iddialar umumiyetle maznunların kavlimücerredinde kalmakta ve fakat hizmetin aksamamasına müntehi olan menfi tesir ve neticeler hâsıl etmektedir. Memurların asli vazifelerini ifadan alıkoyan bu mahzurları bir dereceye kadar izâle sadedinde zabıtların hilâfı sabit oluncuya kadar muteber addedilmesi hususunda maddeye hüküm konulmuştur.

Orman dâvalarını rüyet edecek mahkemeleri tesbit etmek ve bu dâvalardan dolayı verilecek cezaların müesseriyyetini ve Devletle vatandaş arasındaki bu kabîl ihtilâfların sürüncemede kalmamasını teminen 85 nci maddenin lâyhaya derei muvafık görülmüştür.

86 ncü madde, orman suçlarından dolayı zabtolunan orman mahsullerinin, cürüm aletlerinin ve nakil vasıtalarının ne suretle muhafaza ve yediemine tevdi edileceği, muhafazası müşkül bulunan bu gibi malların satışı hakkında takip olunacak hareket tarzı, suçun sübut veya ademisübutu hallerinde tatbik olunacak muamelenin mahiyeti tesbit edilmiştir.

Ceza hükümlerinde kaçak orman mallarının naklinde kullanılan canlı nakil vasıtalarının ziraat işlerinde istimal edildiği ve çiftçiye ait bulunduğu anlaşılınların ziraat gücünün rahnedar edilmesi bakımından müsadere hükmünden istisnaiyeti sarahaten kabul edilmiş olduğuna göre bu kabîl nakil vasıtalarının teminat ve kefalet aranmadan sahiplerine iadesini teminen maddeye ayrıca kayıt konulmuştur.

87 nci madde, orman içinde kimin tarafından kesildiği belli olmıyan ve suçlunun kaçması sebebiyle faili meydana çıkmıyan orman mahsulât ve mamulâtının evsafının bozulmasına ve ziyana mahal vermemek üzere zamanında kıymetlendirilmesi için usulü dairesinde bu malların satılması, keza bu mallarla beraber bulunan nakil vasıtalarının yapılacak ilâna rağmen sahiplerinin bulunmaması halinde bunların da satılmasını teminen tanzim olunmuştur.

Orman içinde bir hizmeti bulunmadığı ve izin de almadığı halde ağaç kesecek ve nakledecek vasıtalarla görülenlerin orman kaçakçılığını ve tahribatını önlemek bakımından salâhiyetli memurlar tarafından orman hudutları haricine çıkarılması 88 nci madde ile hüküm altına alınmıştır.

Ormanlarda başıboş görülen hayvanların köy muhtarlarına veya belediyelere teslimi, sahibi zuhur ettiği takdirde imza mukabilinde iadesi, yapılan ilâna rağmen on beş gün içinde sahibi bulunmıyan hayvanların satılarak bedelinin bankaya veya orman idaresine yatırılması, bu tarihten itibaren bir yıl geçtikten sonra bu bedelin orman idaresince irat kayıt olunması 89 ncü madde ile derpiş

edilmiştir. Bu madde ile dağlık ve dağınık mıntakalarda yaşayan köylünün medarı maiyeti bulunan hayvanlarının ziyaa uğramaları yüzünden ızrar edilmemelerini teminen sahiplerinin araştırılmaları hususunda maddede maslahata vefa eder bir zaman ayrılmış bulunmaktadır.

Orman suçlarına ait delâil ve unsurların ortadan kaldırılmamasını temin maksadiyle orman memurlarına Ceza Usulü Muhakemeleri Kanununun 97 nci maddesine göre salâhiyet tanınması 90 nci madde ile hüküm altına alınmış ve arama sırasında zaptolunan kaçak orman emvali hakkında 86 nci madde hükümlerinin tatbiki hususu da bu maddede ayrıca derpiş edilmiştir.

91 nci madde, Orman Kanununun tatbikatı bakımından imalât ve fabrikasyon kontrolünün ve umumiyetle nakliye tezkereleri yoklamalarının Ziraat Vekâletince tesbit olunacak şekil ve esaslar dairesinde yapılmasını teminen vaz' olunmuştur.

Bakım kuruluşunun ikmal olduğu vilâyet ve kaza merkezlerinde bir ihbar ve takip sebebi-ne müstenit olmaksızın orman mahsullerine ait nakliye tezkeresi kontrolünün yapılmaması ve bu suretle vatandaşlarımızın fuzuli zahmet ve külfetlere mâruz bırakılmaması muvafık mütalâa edilmiş ve bu maksatla lâyhada 92 nci maddeye yer verilmiştir. Bundan başka mezkûr kuruluşun bir an evvel tahakkuku sadedinde âzami beş senelik bir müddetin maddeye konulmasına da lüzum görülmüştür.

Beşinci faslın beşinci kısmını ceza hükümleri teşkil etmektedir. Yetişmiş veya yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, dikili yaş ve kuru ağaçları kesmek gibi 15 nci maddenin (A) ve (B) fıkralarında yazılı fiillerin ikaı; ormanların tahribinde en mühlik neticeler tevlihetmektedir.

Bu itibarla mezkûr fiilleri işliyenlere hapis ve para cezası tertibedilmiş, ayrıca ormanın ümidi ve istikbali bulunan genç ağaçlarda yapılacak tahribat ve hayvan beslemek suretiyle ika edilecek suçlar için cezaların teşdidi cihetine gidilmiştir.

15 nci maddenin (C) bendinde yazılı fiillerin ikaı diğer fıkralarda yazılı fiillere nazaran hafif olması dolayısıyla orman inzibatını teminen sadece hafif para cezası verilmesi ile iktifa olunmuş ve kendi arazisi dâhilinde tohum ekmek veya fidan dikmek suretiyle yetiştirilecek ormanların sahipleri hakkında ceza tertibi yoluna gidilmemiştir. 15 nci maddede tadadi olarak zikredilen fiillerden başka ormana zarar verecek diğer efal de göz önünde bulundurularak 93 ncü madde ile ceza müeyyideleri vaz' olunmuştur.

Ormanlarda maden ocağı açılması, ormanlara doğrudan doğruya veya bilvasıta zarar verebileceği cihetle izin almadan bu ocakların açılması menedilmiştir.

Bu yasağa aykırı hareket edenlere 94 ncü madde ile para cezası tertibedilmiş ve izinle bu ocakları açanların idarece ittihaz olunacak tedbirlere riayet etmiyenleri hakkında da yine aynı madde ile verilecek para cezasının yarısına hüküm olunmakla beraber tedbirlere riayet edlinceye kadar ocakların faaliyetinin durdurulması derpiş olunmuştur.

Memnu fiiller bahsinde işareht olduğu üzere; ormanlarda işgal, yangın, kesme, sökme, boğma gibi yollarla yapılan açmacılık ormanların tahribinde en büyük âmil olmakla, bu gibi fiilleri işliyenler için 95 nci maddede hapis cezası tertibedilmiş, işgal ve faydalanma yeniden vâkı olduğu veya yanmış orman sahasında yapıldığı takdirde cezanın teşdidi cihetine gidilmiştir.

Devlet ormanları hudutları içinde veya 19 ncü maddede zikredilen mesafeler dâhilinde fabrika, hızar, şerit kurulması, kireç, kömür, terebantın gibi ocakların açılması icabeden tedbirler alınmadığı takdirde ormanlara zararlı olması ihtimali göz önünde tutularak izne muallâk tutulduğu cihetle, izinsiz kuranlara 96 nci maddede para cezası tertibedilmiştir.

Başboş râyin ormanlara büyük zararlar iras ettiği göz önünde bulundurularak ormanlara izinsiz hayvan sokulması menedilmiş ve 97 nci madde ile bu yasağa aykırı hareket edenlere hafif hapis ve ayrıca para cezası tertiplenmiş ve yanmış orman sahalariyle ormanın bekası bakımından itina ile muhafaza edilmesi zaruri bulunan gençleştirme sahalarna muayyen bir müddet için hayvan sokulması halinde cezanın teşdidi cihetine gidilmiştir.

Devlet ormanları içinde izinle yapılacak râyin bir inzıbat altında cereyan etmesi ve ormanlara zarar vermemesi bakımından ittihaz olunacak tedbirlere ademiriyet halinde müsebbiplerine 98 nci madde ile hafif para cezası tertiplenmiştir.

99 neu madde, fennen ağacın âkibetini tâyin eden damganın usulü dairesinde kullanılmasını teminen, buna riayet etmiyenler hakkında hafif para cezası ile tecziyeleri maksadiyle tanzim olunmuştur.

Vatandaşlara bu kanun hükümleri dairesinde verilen zatî ve müsterek emvalin yerine masrûf olması, her hangi bir muvazaaya mahal bırakılmaması maksadiyle ittihaz olunan tedbir ve kayıtlara riayet edilmesi icabetmektedir. 100 nü madde, bu hususlara riayet edilmemesi halinde müsebbiplerine hapis ve para cezası verilmesini ve ayrıca tazminat alınmasını âmirdir.

38 nci madde ile devlet ormanlarından çıkarılacak kerestelik, direklik ve mahrukattan başka her nevi asli orman mahsulünün sadece tarife bedeli ödenmek ve diğer tâli mahsulât ile meyvaların ise tamamen parasız olarak vatandaşlara verilmesi, orman inzıbatı bakımından, izne muallâk tutulmuştur.

101 nci madde, bu izin ve tedbirlere riayetsizlik halinde müsebbiplerinin hafif para cezası ile tecziye edilmelerini teminen vaz'olunmuştur.

102 nci madde, orman emvalinin kontrolünü teminen bu malların nakliyesi ve damgalı olması mecburiyetine riayet edilmemesi halinde müsebbiplerinin 93 nü maddede yazılı hapis ve para cezaları ile cezalandırılmalarını ve mücbir sebep olmaksızın nakliye tezkeresini tebdil etmeden nakliyat yapanlarla ormandan kesilen ağaçlardan yapılan tomrukların damgasız olarak istif mahallerine veya kaçırma kasdı olmaksızın başka yerlere götürülenlerin ise yalnız hafif para cezası ile tecziyelerini âmir bulunmaktadır.

Ziraat Vekâletince tesbit edilecek işaretlerle iki sene zarfında hususi orman hudutlarının belli edilmesi sadedinde 52 nci maddeye vaz'olunan mecburiyete riayetsizlik halinde müsebbiplerinin hafif para cezası ile tecziyeleri, bu cezanın infazından sonra bir sene içinde riayetsizlikte ısrar halinde cezanın teşdidi ve yine yapılmadığı takdirde masrafı bilâhara orman sahibinden alınmak üzere bu muamelelerin idare tarafından yapılmasını teminen lâyihada 103 nü maddeye yer verilmiştir.

53 nü maddede zikredildiği veçhile ormanın imarı, geliştirilmesi, ağaçlandırılması, hastalık ve haşerelerle mücadele edilmesi gibi işlerin orman idaresince verilen plân dairesinde hususi orman sahipleri tarafından yapılması, ormanların muhafazası için zaruri olduğu gibi, aynı zamanda orman sahiplerinin de menfaatleri iktizasından bulunmaktadır. Bu lâzimeye riayet edilmemesi halinde 104 nü madde ile hafif para cezası tertibedilmiş ve ayrıca verilen cezaya rağmen bu işlerin yapılmaması veya lüzumlu tedbirlerin ittihaz olunmaması halinde masrafların kendilerinden alınması suretiyle bu hususların orman idaresi tarafından temini derpiş olunmuştur.

Yapılacak masrafların heba olmaması bakımından orman ağacı tohumları hakkında 69 neu maddede bâzi kayıtlar vazı olunmuş bulunmaktadır. Bunlara riayet edilmemesi veya yeniden orman yetiştirmek üzere işlenen sahalarda tohum veya fidanlara her hangi bir şekilde zarar verilmesi halinde müsebbiplerinin 105 nci maddede gösterildiği üzere hafif para cezası ile tecziyeleri hüküm altına alınmıştır.

Orman yangınlarının zuhur ve tevessüüne mâni olmak bakımından 70 nci maddede bâzi mecburiyetler ve tedbirler derpiş olunmuştur. Bu mecburiyete riayet etmiyenlerin bir aya kadar hapis cezası ile orman idaresine ait telefon şebekesi ve tesislerine ve her türlü alet ve malzemeye zarar verenlerin Türk Ceza Kanununun 391 nci maddesi gereğince tecziyeleri ve bu suçların yangın mevsiminde ikâ halinde cezaların teşdidi 106 nci maddede derpiş edilmiştir.

71 nci maddede, orman yangınlarının söndürülmesi için civar köy ve kasaba halkından bir kısmına bâzi mükellefiyetler tahmil edilmiştir. Bu mükellefiyetlere riayet etmiyenlerin vali ve kaymakamlar tarafından hafif para cezası ile tecziye edilmeleri, keza orman yangınlarının söndürülmesinde gerekli yardım ve alâkayı göstermiyen vazifeli memurların da Türk Ceza Kanununun 230 neu maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine göre cezalandırılmaları 107 nci madde ile temin edilmiştir.

Orman yangınlarının bir an evvel söndürülmelerini teminen bu husustaki muhaberat ve sevkiyatın mümkün olan süratle yapılması hususu 74 ve 75 nci maddelerde derpiş edilmiş, buna riayet etmeyenlerin Türk Ceza Kanununun 230 ncu maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tevfikan cezalandırılmaları lâyihanın 108 nci maddesi ile hüküm altına alınmıştır.

Mahallinin en büyük mülkiye memurlarına, fevkalâde kuraklık hallerinde veya yangın olup da henüz söndürülmüş ve fakat sirayet ihtimalleri tamamen bertaraf edilmemiş vaziyetlerde ormanlara girmeyi men ve buralardaki faaliyetleri tatil etmek salâhiyeti 76 nci madde ile tanınmıştır. Bu salâhiyetlere müsteniden verilen emir ve ittihaz olunan tedbirlere riayet edilmemesi halinde müsebbiplerinin 109 ncu madde ile tecziyeleri cihetine gidilmiştir.

110 ncu maddede, müsaderesi icabeden orman mallarını kanunsuz olarak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını bildiği halde taşıyanlar, biçenler, işliyenler, kabul edenler, kullananlar veya gizliyenlerin ağır para cezası ile tecziyeleri, bizzat çiftçiye ait olup ziraat işlerinde kullanılan canlı nakil vasıtaları ile, kağıt, araba ve koşum takımları müstesna olmak üzere kaçak orman mallarının naklinde kullanılan canlı ve cansız nakil vasıtalarının orman idaresince zabıt ve mahkemelerce müsaderesi hüküm altına alınmış, ayrıca istisna edilen nakil vasıtaları ile tekrar suç işlenmesi halinde mükerrirlerin bu istisna hükmünden müstefit olmamaları, müsadereye tâbi olmıyan vasıtalarla suçların ikâ halinde para cezasının ayrıca nispi olarak teşdidi derpiş olunmuştur.

Orman emvalini muhafaza ve kontrol etmek bakımından vazı olunan resmî damga ve numaraları bozanların ve mülkiyet durumlarının tesbiti sadedinde orman hudutlarına konulan işaretleri ve levhaları kaldıranların, yerlerini değiştirenlerin veya belirsiz hale getirenlerin hafif hapis ve hafif para cezası ile tecziyeleri hususunda 111 nci madde tanzim edilmiştir.

Orman yangınlarının zuhur ve sirayetini mâni olacak tedbirler meyanında, orman içindeki yollarda orman idaresince tesbit olunan yerlerden başka yerlerde gecelenmesi ve keza idarece hazırlanmış ocak yerlerinden gayrı yerlerde ateş yakılması 78 nci madde ile men edilmiştir. Bu tedbirlere riayet edilmemesi ve yahut orman içine sönmemiş sigara atılması hallerinde müsebbiplerinin Türk Ceza Kanununun 566 nci maddesinin birinci fıkrasına tevfikan cezalandırılmaları hususu 112 nci madde ile derpiş ve temin olunmuştur.

Buldukları mevki ve haiz oldukları hususiyet noktasından memleketin ve halkın menfaat, sıhhat ve selâmetine yarıyacak yerlerin orman rejimine alınması lâyihanın üçüncü maddesiyle derpiş edilmiş bulunmaktadır. Bu kabîl yerlerle muhafaza ormanı ve millî park olarak tefrik edilmiş ormanlarda ika olunan orman suçlarına diğer ormanlarda işlenen suçlara nazaran daha şiddetli cezalar tatbik edilmesi, memleketin umumi menfaatleri bakımından lüzumlu görülmüş ve 113 ncu maddeye lâyhada ayrıca yer verilmiştir.

Lâyihanın bu kısmında, men olunan fiillerin ikâ halinde müsebbiplerine verilecek cezalar tesbit edilmiştir. Malûm olduğu üzere, bir kısım fiillerin ikânda maddi zararlar da hâsıl olmaktadır. Bu zararların talep halinde ceza mahkemelerince hüküm altına alınmasını teminen 114 ncu maddenin tanzimine lüzum görülmüştür.

Kanunsuz olarak kesilen ağaç müsadere edilmiş olsa dahi mânevi zararlardan kat'an nazar husule getirilen maddi zarar hiçbir veçhile karşılanmış olmayacaktır. Binaenaleyh talep halinde ceza mahkemelerince bunların mahallî rayice göre hesaplanacak tazminatının da hüküm altına alınması hususunu teminen 115 nci maddeye lâyhada ayrıca yer verilmiştir.

Yakılan veya tahrip olunan orman sahalarının yeniden ağaçlandırılması için yapılacak masrafların lâyhada yazılı tazminattan ayrı olarak müsebbiplerinden alınması hususunu teminen 116 nci madde tanzim edilmiştir.

Ormanların muhafazasına mütaallik hükümlerin izahında da işaret olunduğu veçhile; muhafazanın tek taraflı ve zecrî tedbirlerle mümkün olmayacağı hususu daima göz önünde tutulmak suretiyle ceza müeyyidelerinin tertibi cihetine gidilmiş, vatandaşların bütün kanuni haklarını zamanında vermek ve onlarla iş birliği yapmak suretiyle memleketin refah, saadet ve çetli âfetlere karşı yurdu himaye kaynağı olan ormanlarla vatandaş menfaatlerinin telifi düşü-

nülmüş ve bu kısımdaki ceza hükümlerinin her hangi bir ıstibaha ve içtihat tehalüfüne mahal vermeyecek vuzuh ve sarahatle lâyhada yer almasına itina gösterilmiştir.

Lâyhanın altıncı faslını müteferrik hükümler teşkil etmektedir.

Devlet ormanlarının bütünlüğünü muhafaza etmek bakımından bunların toprağı ile birlikte şahıs veya müesseselere devir ve temlik edilebilmesinin ancak memleketin âli menfaatleri icabı olarak bir kanunla mümkün olabileceğı lâyhanın 117 nci maddesinde tasrih edilmiş ve bu ormanlar üzerinde her hangi bir şekilde irtifak hakkı tesis edilebilmesi de Maliye ve Ziraat vekâletlerinin tasvibine muallâk tutulmuştur.

118 nci maddede, lâyhanın birinci maddesinde zikredilen ve orman sayılmıyan yerlerdeki ağaç ve ağaççıklardan sahiplerinin ne suretle faydalanacakları tesbit edilmiştir.

Bu maddenin (A) fıkrasına göre sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaççıkları sahipleri her türlü zâti ihtiyaçları ile pazar satışları için hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesip nakil edebileceklerdir.

Lâyhanın birinci maddesinin D, F ve G fıkralarında yazılı yerlerde bulunan ağaç ve ağaççıkları sahiplerinin kendi zâti ihtiyaçları için keza hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesip kullanabilecekleri hususu da yine bu maddenin (B) fıkrasında münderiç bulunmaktadır.

(B) fıkrasına göre zâti ihtiyaç bakımından hiçbir kayıt ve şarta tâbi tutulmıyan ağaç ve ağaççıkların pazar yerlerine nakli ve satılmaları hususuna mütaallik muamelelerin Ziraat Vekâletince tesbit olunacağı mezkûr maddenin (C) fıkrasında derpiş edilmiştir.

Lâyhanın yedinci faslını muvakkat hükümler teşkil etmektedir.

Muvakkat 1 nci maddede, ormanların tahdit ve kadastrusunun ikmaline kadar lâyhanın birinci maddesinin tatbikatından doğabilecek ihtilâflarda bir yerin orman sayılıp sayılmıyacağı hususunun Ziraat Vekâletince belirtileceğı hüküm altına alınmıştır.

Ormanın tarifine mütaallik olan birinci maddenin izahında da işaret olunduğı üzere, memleketin morfolojik, iklim ve tenebbüt bünyesinin arz ettiğı çeşitli değışikliklerle ekonomik ve içtimai vaziyetlerinin mütenevvi icapları olarak tam ve kâmil bir tarifiin mutlak surette ifade edilmesindeki müşkülâtın tatbikatta yer yer ihtilâf tevhit edebileceğı göz önünde bulundurularak ihtilâf halinde bir yerin orman sayılıp sayılmaması hususunda bütün faktörleri mülâhaza etmek suretiyle objektif karara varacak salâhiyetli merciin Ziraat Vekâleti olabileceğı düşüncesinden mülhem olarak madde tanzim edilmiştir.

Lâyhanın 33 ncü maddesinde yazılı köyler halkına verilecek zâti ve müşterek tomruk veya mâmül keresteden ayrı olarak bu köyler halkına diğey yakacak maddeler temin olununcaya kadar istif yerlerinden veya diğey köylülerin muhafaza ve intifana ayrılmıyan Devlet ormanlarından 1/10 tarife bedeli karşılığında yakacak odun verilmesini teminen muvakkat 2 nci madde tanzim olunmuştur.

Lâyhanın 29 ncü maddesinde bu maddenin mucip sebeplerinin izahında da belirtildiğı veçhile ormancılık tekniğı ve kıymetlendirme icapları zorlamadıkça Orman Umum Müdürlüğüne orman dışında şehir ve kasabalarda fabrika tesis olunamıyacağı hususi hüküm altına alınmıştır. Orman Umum Müdürlüğüne elinde bulunan fabrika, imalâthane, sair bina ve tesislerin de icabında hususi teşebbüse kiralanmasını veya satılmasını teminen lâyhada muvakkat 3 ncü maddeye ayrıca yer verilmiştir.

Lâyhanın 119 ncü maddesi lâğvedilen kanunlara, 120 nci maddesi kanunun meriyet tarihine, 121 nci maddesi ise kanun ahkâmının icrasına İcra Vekilleri Heyetinin memur bulunduğuna mütaallik hükümleri ihtiva etmektedir.

Ziraat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Ziraat Encümeni

Esas No. 1/181

Karar No. 28

28 . VI . 1956

Yüksek Reisliğe

Ziraat Vekâleti tarafından hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâlet'in 28 . I . 1956 tarihli ve 71 - 1704/195 sayılı tezkereleriyle gönderilen Orman Kanunu lâyihası, encümenimiz âzasından müteşekkil Tâli Encümen tarafından tanzim olunan lâyiha, alâkalı Hükümet mümessillerinin huzuru ile memzucen tetkik ve müzakere edildi.

Tâli Encümen; bir kısmı tatbikatta ıstibaha mahal vermemesi bakımından daha vazih ifade tarzına bir kısmı da esas ve prensibe taallük etmek suretiyle Hükümet lâyihasının otuz dokuz maddesi üzerinde tadilat yapmış ve ormanların iadesi ve kıl keçî mevzularında lâyihaya ayrıca muvakkat maddeler ilâvesini muvafık görmüştür.

Hükümetçe hazırlanan lâyiha'nın gerek umumi esasları gerekse her maddenin ihtiva ettiği hükümler, esbabı mucibe lâyihasında ayrı ayrı izah edildiği cihetle encümenimizce tanzim olunan lâyiha'nın her maddesi hakkında mucip sebep zikri, Hükümet lâyihasının esas itibariyle kabul edilen maddeleri hakkındaki izahatın hemen hemen tekrarından ibaret olacağından bundan iğtinab olunmuş, tadil ve ilâve olunan hükümler üzerinde tevakkuf edilerek bunlar hakkında kısaca ve umumi hatlariyle gerekçelerinin belirtilmesinde fayda mülâhaza edilmiştir.

Lâyiha'nın birinci faslında; ormanın tarifi, murakabesi ve taksimi hususuna mütaallik hükümler yer almaktadır. Bu fasılda bilhassa tarif mevzuu üzerinde lâyık olduğu ehemmiyetle durulmuştur. Ormanın tarifi hakkında Orman Fakültesinden ve alâkalı teşekküllerden istihsal olunan mütalâalar nazarı dikkate alınmış ve Hükümet lâyihasının birinci maddesinin (A), (B), (C), (Ç) fıkraları aynen kabul edilmiş; (D) fıkrası sonuna, ormanlara bitişik mezarlıkların hududunun tesbitindeki vazifelilerin belli edilmesi ve ihtilâf vukuunda bu ihtilâfı nihai olarak hal-

ledecek merciin keza gösterilmesi muvafık müta-lâa edilerek ayrıca hükümler ilâve olunmuştur. Aynı maddenin (E) fıkrası aynen kabul edilmiş, (F) fıkrası, Hükümet lâyihasındaki (Kültür arazisi olarak kullanılan) ibaresinin tatbikatta bâzi tereddütleri mucibolacağı mülâhazasıyla (Sahipli ziraat arazisi olarak kullanılan...) şekilde değiştirilmiş, Hükümet lâyihasının birinci maddesinin (G) fıkrasında münderiç istisnaiyete, tadad olunan ağaç nevelerinin tamamen orman formasyonuna dâhil bulunan ağaç nevelerinden olması itibariyle ilmî bir görüşe müstenit bulunmayan bu fıkraya lâyihada yer verilmesi muvafık görülmemiş, keza funda ve makilere mütaallik (İ) fıkrasının da tadili cihetine gidilerek bu kabul formasyonun orman mefhumundan hariç tutulabilmesi için, ekseriya bir intikal sâhası teşkil eden, iklim, su ve toprak rejimi ve bilhassa erozyonlara mâni olması bakımından büyük bir ehemmiyet arz eden bu nevi yerlerin, ancak orman ve toprak muhafaza karakteri taşımadıkları ahvalde orman mefhumu haricinde sayılması zâruretinden mülhem olarak fıkranın tahdit ve takyidi cihetine gidilmiş ve madde işaret olunan lâğır, tadil ve ilâvelerle kabul olunmuştur. Bu faslın diğer maddeleri; Hükümet lâyihasındaki maddelerin aynen kabulü suretiyle lâyihada yer almış bulunmaktadır.

Lâyiha'nın ikinci faslını; Devlet ormanlarının tahdit ve kadastro suna ait hükümler teşkil etmektedir. Bu fasıldaki maddeler esasa taallük etmeyen bâzi tadillerle Hükümet lâyihasındaki maddelerin aynı olup yalnız 10 neu madde üzerinde cereyan eden uzun müzakere neticesinde; Hükümet lâyihasının aynı maddesine iki fıkra eklenmesi kabul edilmiştir. (A) fıkrasında; bu lâyiha'nın kanuniyet, iktisabetmesinden sonra yapılacak tahditlerde Devlet ormanlarının içinde ve dışında bulunan köy topluluklarının durumu üzerinde durularak bu köylerin yapı ve tesislerinin kenarından başlayarak Devlet ormanı hududuna kadar devam eden ziraat arazisinin, 1936

tarikli arazi tahririnin hitam bulduğu tarihten sonra Devlet ormanından açılanlar müstesna olmak üzere, (B) fıkrasında da; Devlet ormanları içindeki köy ziraat arazisi topluluğuna dâhil olmayan yapı ve tesislerle arazinin keza aynı tarihten sonra açıldığı anlaşılanlar haric olmak kaydiyle fiilî durumlarının tesbiti ve tahdit sırasında mülkiyet hususunun tevsiki sadedinde ibraz olunan vesaik meyanında 1936 vergi kaydına ait vesikanın da ibrazı derpiş ve temin olunmuştur.

Bu faslın ikinci kısmını teşkil eden orman köylülerinin kalkındırılmasına mütedair 14 ncü madde, iki gayenin tahakkukuna hadim bir şekilde tanzim olunmuştur. Mezkûr maddenin (A) fıkrası; buldukları yerlerde terfihleri mümkün görülen vatandaşların bahçe ziraati, meyvacılık, arıcılık, ahır hayvancılığı ve el sanayii gibi çeşitli geçim vasıta ve imkânlarının ihzarını teminen bunlara kredi sağlanması hususuna mütedairdir. Bu fıkra hükümet lâyihasının buna tekabül eden fıkrasının aynı olup yalnız hükümet lâyihasında mevcut üç milyon liradan aşağı olmamak üzere tesbit olunan yıllık kredinin elli milyon liraya iblâğı muvafık görülmüştür.

(B) fıkrası ise; buldukları yerlerde kalkındırılmalarına hiçbir suretle imkân bulunmayanların daha müstahsil bir hale getirilmelerini teminen başka yerlere nakillerini derpiş eylemektedir. Hükümet lâyihasında nakil keyfiyeti, alâkahların arzu ve muvafakatlerine bırakılmış, encümenimizce işin ihtiyarî olması muvafık görülmüştür ve yine İcra Vekilleri Heyeti kararına menut ölmek kaydiyle iç iskânın daha seri ve sehil bir şekilde tatbiki hedef tutulmuştur.

İkinci faslın üçüncü kısmını teşkil eden ormanların muhafazasına mütaallik hükümler; bazı redaksiyonlarla hükümet lâyihasındaki maddelerin aynı olup izah olunan mucip sebepler muvacehesinde esasa taallük eden her hangi bir tadil yapılmamıştır.

Aynı faslın dördüncü kısmı, otlak ve mera işlerine ait bulunmaktadır. Bu kısım da hükümet lâyihasında mevcut esbabı mucibeye iştirak suretiyle aynen kabulü muvafık görülmüştür.

İkinci faslın altıncı kısmını teşkil eden millî parklara ait hükümlerde de her hangi bir değişiklik yapılmamıştır.

İstihsal ve satış işlerine mütaallik yedinci ki-

sımda mevcut hükümlerden yalnız 27 nci maddeye, devlet tarafından yaptırılacak istihsalin hudut ve mahiyetini tesbit bakımından bu işlerin 41 nci maddede münderiç faaliyete maksur bulunduğunun belli edilmesi muvafık görülerek maddenin bu yolda tadili cihetine gidilmiş, bu kısma ait diğer maddelerden hükümet lâyihasındaki 31 nci maddenin, ikinci fıkrasında pazarlıkla yapılabilecek satışlara mahrukat ihtiyacı ile lüzum ve fayda görülen ahvalin nazara alınması suretiyle ilâve yapılması, maddeye elâstikiyet verilmesi bakımından faydalı görülmüş ve satışların şart ve şekillerinin de İcra Vekilleri Heyetine tesbiti muvafık mütalâa edilmiştir.

32 nci maddede; hükümetin kabulü veçhile tanınan intifa hakları meyanında köy mektebi, cami veya mescidin ilâvesi ve nısıf tarife bedeli yerine 1/10 tarife bedeli alınması muvafık görülmüş ve madde bu şekilde tadil edilmiştir.

33 ncü maddede de 32 nci maddeye mütenazır olmak üzere (Mescit) in ilâvesi muvafık görülmüştür.

Felâkete uğrıyan köylülere yapılacak yardım tesbit eden hükümet lâyihasının 34 ncü maddesine heyelânın ilâvesi suretiyle maddenin kabulü cihetine gidilmiştir.

Hükümet lâyihasının 35 nci maddesi; satış bedeli yerine maliyet bedeli alınması ve artırımsız olarak yapılacak satışlarda meyva ve sebze ambalajlığının da ilâvesi ihtiyaçların karşılanması bakımından faydalı görülmüş ve madde bu tadillerle kabul edilmiştir.

36 ncü maddede Hükümet lâyihasından ayrı olarak tuğla, kiremit ve kireç ocakları için odun ve icabında maliyet bedeli üzerinden tomruk veya kerestenin verilmesi uygun görülmüş ve ocak sahiplerinin kredi ihtiyaçlarını teminen yıllık iki milyon liradan aşağı olmamak üzere bir fon tesisi derpiş olunmuş ve diğer kısımlar aynen kabul edilmiştir.

Bu kısmın diğer maddeleri, esasa taallük etmeyen bazı tadillerle Hükümet lâyihasındaki maddelerin aynı bulunmaktadır.

Lâyihanın üçüncü faslı; hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar hakkındaki hükümleri muhtevi bulunup Hükümet lâyihasının aynı faslında yer alan hükümlerin tamamen aynıdır.

Lâyihanın dördüncü faslını teşkil eden hususi ormanlara ait hükümler aynen kabul edil-

miş, ancak 56 nci maddede Hükümetçe yıllık verim olarak tesbit olunan ve orman emvalinden alınması derpiş edilen hasılat resmi kaldırılmış bunun yerine orman idaresince görülecek hizmetler karşılığının hususi orman sahiplerinden istihsalı muvafık görülerek madde yeniden tanzim olunmuştur.

Lâyihanın beşinci faslında yer alan maddelerden 61 nci maddeye, Hükümet lâyihasında mevcudolmayan hakiki şahıslara ait arazinin teşciri hususuna mütaallik olarak bir fıkra ilâvesi derpiş edilmiş, 64 ncü maddede teşciri derpiş olunan sahalara, mektep ve kırsallara civar yerlerin de ilâvesi muvafık mütalâa edilmiş ve ağaçlama programının tesbitinde Ziraat Vekâletiyle birlikte Millî Müdafaa ve Maarif Vekâletleriyle Başvekâlete bağlı umum müdürlüklerin de dâhil edilmesi, Başvekâlete bağlı bâzı umum müdürlüklerin bu mevzudaki alâka ve iribatları nazara alınarak uygun görülmüş, 65 nci maddeye kavak, okalıptüs ve kızılğacın ilâvesi, keza 66 nci maddeye de 65 nci maddeye mütenazır olmak üzere aynı ağaçların ilâvesi ve ayrıca Hükümetçe kabul olunan beş yüz bin liralık kuruluş kredisi kifayetsiz görülerek bu miktarın iki milyon beş yüz bin liraya iblâğı muvafık görülmüş, 69 ncu maddede de tohum ve fidanlar için Hükümetçe kabul edilen hükümlerin daha vazih esaslara ircaı suretiyle tanzimi cihetine gidilmiş diğer maddelerde her hangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Beşinci faslın ikinci kısmını teşkil eden orman yangınlarının söndürülmesine ait maddeler, esasa taallük etmeyen bâzı değişikliklerle Hükümet lâyihasındaki maddelerin aynı olarak kabul edilmiştir.

Bu faslın orman memurlarının silâh taşıma ve kullanma hak ve salâhiyetlerine mütaallik üçüncü kısmında; hususi ormanlarda çalışan bekçilere de umumi hükümler dairesinde silâh taşıma izninin verilmesini teminen 79 ncu maddeye bir fıkra ilâvesi muvafık görülmüş diğer hükümler, Hükümetçe tanzim olunan lâyihadadaki maddelerin aynı olarak lâyihada yer almıştır.

Suçların takibine ait dördüncü kısımda Hükümetçe tanzim olunan maddeler esasa taallük etmeyen bâzı tadillerle encümenimizce aynen kabul edilmiştir.

Bu faslın beşinci kısmını ceza hükümleri teşkil etmektedir. Bu kısımda yer alan maddeler

de; suçların vahamet dereceleri nazara alınarak bâzı cezaların asgari hadleri üzerinde ve keza ormanlara pek büyük zarar ikama sebebiyet veren bâzı fiillerde misli cezaların ilâvesinde bâzı tadiller yapılmak suretiyle muadelet tesisine çalışılmış diğer maddeler hukümet lâyihasındaki mütenazırı bulunan maddelerin aynı olarak kabul edilmiştir.

Lâyihanın altıncı faslı müteferrik hükümlere ait bulunmaktadır. 118 nci madde ormanın tarifine mütaallik birinci maddenin tadili ile mütenazır olarak değiştirilmiş hükümet lâyihasındaki diğer hükümler aynen kabul olunmuştur.

Lâyihanın yedinci faslını teşkil eden muvakkat hükümlerden hukümet lâyihasında yer alan ve ormanların tahdit ve kadastrasının ikmaline kadar bir yerin orman sayılıp sayılmıyacağı hususunun Ziraat Vekâletince tesbitine mütedair birinci muvakkat madde aynen kabul edilmiş ve ormanların tahdit ve kadastrasının ikmaline kadar devlet ormanları içindeki yaylak, kırsak ve otlakların fiilî durumlarının tesbitini teminen lâyihaya muvakkat ikinci madde ilâve edilmiştir. Hükümet lâyihasının ikinci muvakkat maddesi encümenimizce muvakkat üçüncü madde olarak, üçüncü maddesi ise dördüncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bu faslıda müzakeresi encümenimizce muvafık görülen 4785 sayılı Kanunla devletleştirilen ormanların sahiplerine iadesi mevzuu yeniden ele alınmış ve uzun müzakereler sonunda lâyihaya muvakkat 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 ncu maddeler ilâve edilmiştir.

Bu defa hükümetçe derpiş edilmeyen hususi ormanların iadesi mevzuunda encümenimizce kabul edilen esasların umumi olarak ve her maddenin ihtiva ettiği hükümlerin mucip sebeplerinin kısaca izahı, mevzuun arz eylediği ehemmiyet itibariyle faydalı görülmüştür.

Orman; bir taraftan yetiştirilecek hâsılat çeşitlerinin dikte ettiği idare gayelerine göre insan ömrünü aşan uzun bir zaman periyodu sonunda intifa edilebilen, diğer taraftan temin ettiği kolektif hizmetleri itibariyle devamlı bir formasyon olarak idamesi ve toprağı örtmesi zaruri bulunan bir haraset tarzı olduğu cihetle, hususi teşebbüsün bilhassa sermaye vâz'ı ve yetiştirme külfeti bakımından iltifat edemeyeceği

karakter ve tabiata sahip bir varlık olarak tecelli etmektedir.

4785 sayılı Kanunun meriyetinden evvel türlü iktisap şekilleriyle büyük orman parçaları fertlerin eline geçmiş ve ormanın devamlılığı prensibi ihmal edilerek bir an evvel kâr ve menfaat temini maksadiyle usulsüz ve plânsız katiyat neticesinde ormanların büyük ölçüde tahribe uğradığı görülmüş ve bu istismar tarzına mutlak bir reaksiyon teşkil eden mezkûr kanun 1945 senesinde meriyet mevkiine konulmuştur.

Ormanların beka ve muhafazasına mâtuf bulunan görüş ve düşüncelerin ehemmiyeti küçümsemeyecek bir keyfiyet olarak kabulü zaruri bulunmakla beraber; mezkûr kanunda ferdî hürriyet ve mülkiyet haklarının bugünkü devlet sistemimizde en şâmil mânada yer aldığı hukuk telâkisiyle kabîlî telif görülmeyen ve mülkiyet haklarıyla tearuz teşkil eden hükümlerin bulunması keza devletleştirilen ormanlara ait bedellerin tâyininde sağlam temellere istinad etmeyen vergi kayıtlarının esas ittihaz edilmesi suretiyle devletleştirilen ormanların beher hektarına isabet eden bedel vasatilerinin pek aykırı farklar göstermesi, diğer taraftan vergi kaydı olmayan ormanların salâhiyetli komisyonlarca takdir edilen bedellerinin de emsaline nazaran fahiş değişiklikler arz etmesi itibariyle bir kısım vatandaşların mağduriyetine, bir kısmının ise ormanın hakiki değerinden fazla bedel almalarına sebebiyet vermiş ve netice itibariyle tam bir muadelet tesis edilemediğinden tathikatta birçok güçlüklerle ve sonu gelmeyen şikâyetlere yol açmıştır.

Bu sebeplerden mülhem olarak mezkûr kanunun tadili hükümetimizce 1950 yılında derpiş edilmiş ve bu vâdide hükümetçe tesbit olunan esaslar ve evvelce Büyük Millet Meclisinin alâkalı encümenlerinde bu mevzuun geçirdiği safahat tetkik edildiğinde görülmüştür ki; hükümet mezkûr kanunun tadili lüzumuna kaani olarak 1950 yılında bir kanun lâyihası ihzar ve Büyük Millet Meclisine takdim eylemiştir. Bu lâyhada, esas olarak devletleştirilen ormanların köylünün muhafaza ve intifama tahsis edilenlerden gayrisinin sahiplerine iadesi düşünülmüştür. Orman kanunu lâyihasını evvelce tetkika memur Muvakkat Encümenin vazifelendirdiği Su Komisyonu bu lâyiha-yı tetkik ederek hususi ormanların sahiplerine

iadesini muvafık bulmamış ve devletleştirme bedellerinin bir nispet dâhilinde tezyidine mütaallik olmak üzere yeni bir lâyiha hazırlamıştır. Hükümet ve Su Komisyonun bu mevzuda hazırladıkları her iki lâyiha da Muvakkat Encümen tarafından kabule mazhar olmıyarak reddedilmiştir.

Bu defa encümenimizce yeniden ele alınan bu mevzuda devletleştirme bedellerinin âdilâne bir surette tesbiti ciheti de derpiş edilmiş fakat lâyık bedelin tâyininde esas alınacak kıstasların kifayetsizliği dolayısıyla vergi kayıtlarının mesnet ittihaz edilmesi halinde, 4785 sayılı Kanunun tathikatında yapılan ve hakiki değerlere uymıyan bedel takdir ve tesbitindeki isabetsizlik ve nispetsizliklerin daha mübalâğalı bir şekilde tecelli edeceği mülâhazasıyla bu yola gidilmekten sarfınazar edilmiştir.

Ormanların muhafaza ve bekası ile ferdî mülkiyet haklarının ahenkli bir tarzda telifi düşünülerek ancak kısa idare müddetleriyle işletilmesi mümkün olabilen yapraklı ağaçlardan mürekkep ormanlarla âzami üç hektar vüsatindeki diğer ormanların sahiplerine iadesi muvafık görülmüş ve bu esaslar dâhilinde muvakkat maddelere lâyhada yer verilmiştir.

Muvakkat 5 nci madde 4785 sayılı Kanunla devletleştirilen hususi ormanların sahiplerine iadesinde, sahiplerinden aranacak vasıflar bakımından:

- a) Maişetini öteden beri tamamen veya kısmen odunculuk ve kömürcülükle temin etmek;
- b) Köy nüfus siciline mukayyet ve bu kanunun meriyet mevkiine girdiği tarihten, 4785 sayılı Kanunun meriyetinden evvel ve bu kanunun meriyetine kadar müstemirren köyde mesken sahibi olarak oturmak;
- c) İadesini talebedeği ormana tapu ile mutasarrıf olmak;

İade olunacak ormanlarda bulunması meşrut vasıflar bakımından:

- a) Odun ve kömür istihsali gayesiyle işletilmek;
- b) Tamamen yapraklarını döken ağaçlardan teşekkül edip kısa devreli idareye tâbi tutulan orman karakterinde bulunmak;

Kayıtlarını ihtiva etmektedir.

Gerek sermaye vaz'ı gerekse yetiştirme ve muhafaza tekniği bakımından çeşitli tesis ve

ihdimama lüzum gösteren ve asırlık devirlerle idare edilebilen ormanların ancak Devlet eliyle işletilebileceği tecrübelerin de ortaya koyduğu ilmî bir hakikattir. Buna mukabil kısa devirlerle idare edilen ve gayeleri sadece odun ve kömür istihsaline muhasır bulunan yapraklı ormanların uzun olmiyan periyotlar zarfında sahiplerine menfaat temin etmeleri ve bu ormanların teknik icaplara riayet edilerek intifa edilmesi halinde sürgün ve filiz verme suretiyle kendilerinin hayatiyetlerini idameleri ve beklenen maddi ve kolektif hizmetleri görebilmeleri mümkün olduğu cihetle bu ormanların yukardaki şerait dairesinde sahiplerine iadesinde bir mahzur mülâhaza edilmemiştir.

Muvakkat altıncı madde ise; muvakkat beşinci maddede yazılı şeraiti aynen haiz bulunmak şartile ibrelî ve diğer ağaçları ihtiva eden hususi ormanlardan ancak ve âzami olarak üç hektar vüsatindeki ormanların sahiplerine iadesini teminen tanzim olunmuştur.

Evvelce Devletleştirme bedeli tamamen veya kısmen ödenmiş bulunan ormanların sahiplerine teslimi, iade hususunda kendilerine tanınan bir senelik müddetin hitamından itibaren altı ay zarfında kendilerine verilmiş bulunan Devletleştirme bedelinin birinci taksidini ödemeleri, sahipleri adına tapuya tescilli ise bu bedelin tamamının aynı miktar ve taksitlerle iadesi, teslim ve tescil için tesbit olunan müddetler zarfında bedeller iade edilmediği takdirde ormanı geri alma hakkının sükutu, muvakkat yedinci madde ile hüküm altına alınmış ve tescil muamelesinin gecikmesi halinde iade olunacak orman sahiplerinin Orman Kanununun hususi orman sahiplerine tanıdığı hak ve vecibelerin istimaline mâni olmaması ve iade edilecek bu kabîl ormanlara ait teşcil işlerinin her türlü vergi, resim ve harcdan muaf tutulması maddede ayrıca derpiş edilmiştir.

Muvakkat sekizinci madde; iade olunacak hususi ormanlardan, bu lâyihanın kanuniyet iktisabederek meriyete girdiği tarihte henüz mülkiyeti ihtilâflı bulunanlara ait iade taleplerinin müddeti bu ihtilâfın mahkemelerce katî olarak halli tarihinden başlaması sükutu hakka taallûku bakımından muvafıkî mâdelet görülmüştür.

Aynı zamanda bir tasfiyeyi de tazammun eden

işbu hükümlerden dolayı yeni, yeni ve çeşitli iddialarla halli uzun ve hattâ imkânsız ihtilâfların zuhur ve temadisine mahal verilmemek, tasfiyenin tam ve kâmil bir surette yapılmasını temin eylemek maksadiyle ancak sahiplerinin talepleri üzerine iade olunacak bu kabîl ormanlarda devletleştirmeden doğan muamelelerle mezkûr ormanların devlet elinde kaldığı devreye ait her türlü metalip için veya iadeden dolayı her ne sebep ve suretle olursa olsun orman sahipleriyle Devletin karşılıklı olarak bir gûna hak iddia etmemeleri ve yekdiğeri aleyhine dâva ikame eylememeleri hususunun temini sadedinde bu maddenin ikinci fıkrasına ayrıca hükümler vaz'ı zaruri görülmüştür.

İade olunacak bu kabîl ormanların sahiplerine teslimi sırasında evvelce orman idaresi tarafından istihsal edilip henüz satışı yapılmamış orman mahsullerinin de iade edilecek ormanla birlikte sahiplerine intikalinin temini zımında muvakkat dokuzuncu madde tanzim edilmiştir. Bu maddeye göre sahiplerinin yazılı talepleri üzerine emvalin bulunduğu mevki ile miktar ve vasıfları bir zabıtla tevsik edilecek, bu emval ve mahsulâtın sadece orman tarife bedeli ve istihsal masrafları alınmak suretiyle teslimi cihetine gidilecek, bu bedeller ödenmediği takdirde emval orman idaresince satılarak tarife bedeli ve yapılan masrafların satış bedeli mecmuundan tanzili suretiyle bakiye miktar sahiplerine verilecektir.

Muvakkat onuncu madde; iade edilecek ormanların içinde bulunan bina ve tesisler hakkında tatbik olunacak muamelenin sureti cereyanına mütaallik bulunmaktadır. Evvelce devletleştirme yolu ile veya sonradan inşa edilmiş veya edilmekte olan bu kabîl yapı ve tesislerden ormanların muhafaza ve idamesi bakımından orman idaresinin elinde kalması lüzumlu görülenlerin bu binalara ait geçit yerleri de dâhil olmak üzere bedelleri mahallî rayiç üzerinden hesaplanarak sahibine ödenmek şartiyle orman idaresinin mülkiyetinde bırakılması, bedel üzerinde uyusulamadığı takdirde bu bedellerin umumi hükümler dairesinde ve mahallî sulh hukuk mahkemelerince tâyin ve tesbit olunması, keza bu gibi bina ve tesislerden orman idaresince lüzum ve ihtiyaç görülmiyenlerin ise, idareye mal olduğu kıymetten amortismanlar tenzil edildikten sonra tesbit olunacak bedeli mukabilinde orman sahipleri tarafından satın alınması hu-

susunda maddeye ayrıca hükümler vaz'ı muvafık mülâhaza ve mütalâa edilmiştir.

Encümenimizce ihzar olunan lâyhada; Hükümet lâyihasında yer verilmeyen kıl keçisi mevzuunun da ele alınması zaruri görülmüş ve bu maksatla muvakkat on birinci madde tanzim olunmuştur. Bu mevzuda ortada bir hakikat varsa o da kıl keçisi ile ormanın ve ormancılığın bağdaşamayacağıdır. Bu hakikatı beynelmilel otorite olan mütehassıslardan bizzat keçisi sahibi vatandaşlara kadar herkes kabul ve teslim etmektedir. Bu maddede kıl keçisinin kaldırılması derpiş edilmeyip vatandaşlara daha verimli geçim imkânları temin eylemek suretiyle tedrici de olsa kıl keçisinin tasfiyesini dolayısıyla sağlamak yoluna gidilmiştir. Bu itibarla lâyihanın on dördüncü maddesinde kabul edilen kalkınma kredisinden, keçisi sahiplerinin elindeki keçilerin yerine diğer bir gelir hayvanı ikame ettiği miktar ve nispette tercihan faydalandırılmaları muvafık görülmüştür.

Encümenimizce tadil edilmek suretiyle hazırlanan işbu Orman Kanunu lâyihası; arz ettiği ehemmiyet ve müstaceliyete binaen ve bir an evvel kesbi kanuniyet eylemesini teminen havalâ edilmiş olduğu Adliye, Dahiliye, Maliye ve Bütçe encümenlerince seçilecek beşer âzadan teşekkül edecek Muvakkat Encümene sunulması temennisiyle Yüksek Reisliğe takdim olunur.

Ziraat En. Reisi	Bu R. M. M.	Kâtip
Muğla	Kocaeli	Uşak
T. Akarca	C. Tüzün	H. Yılmaz
Amasya		Ankara
F. Çöl		D. Binerbay
		İmzada bulunamadı
Antalya		Bilecik
A. Tekelioğlu		Bâzı hükümlerine mu-
İmzada bulunamadı		halifim, söz hakkım
		mahfuzdur
		İ. S. Çakroğlu
Bingöl		Bolu
Muvakkat maddeye		6, 14, 32, 33 ncu mad-
muhalifim		delere muhalifim
S. Göker		R. Akşemsettinioğlu

Burdur
H. Çimen

Denizli
R. Tavashoğlu

Erzincan
H. Çanakçı

Giresun
A. N. Duyduk

İçel
Söz hakkım mahfuzdur
Y. Çukurova

İzmir
M. Balaban

Kırşehir
O. Alişiroğlu
İmzada bulunamadı

Konya
A. Çilingir

Maras
A. Kadoğlu
İmzada bulunamadı

Samsun
A. Eker

Seyhan
I. Sezgin

Sinob
M. V. Dayıbaş
İmzada bulunamadı

Yozgad
A. Ünlüsoy
İmzada bulunamadı

Bursa
S. Karacabey
İmzada bulunamadı

Diyarbakır
E. Karaosmanoğlu

Gaziantep
S. Ünlü
İmzada bulunamadı

Hatay
Ş. Sarıcalı
İmzada bulunamadı

İçel
Söz hakkım mahfuzdur
H. Sinanoğlu

Kastamonu
S. Eseh
İmzada bulunamadı

Kocaeli
N. Unat

Manisa
S. Mıhçıoğlu

Ordu
B. Baykal
İmzada bulunamadı

Samsun
Söz hakkım mahfuzdur,
muvakkat maddelere
muhalifim
H. Tekay

Seyhan
İ. Uslu

Tokad
Y. Ulusoy
İmzada bulunamadı

Muvakkat Encümen mazbatası

T. B. M. M.

Muvakkat Encümen

Esas No. 1/181

Karar No. 2

15 . VIII . 1956

Yüksek Reisliğe

Ziraat Vekâletince ihzar olunup Büyük Millet Meclisine takdim kılınan ve Ziraat Encümeni tarafından tetkik edilerek yeniden tanzim ve Umumi Heyetin 25 . VI . 1956 tarihli toplantısında encümenimizce tetkiki kararlaştırılan (Orman kanunu lâyihası) alâkalı Hükümet mümessillerinin huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Encümenimiz, Orman kanunu lâyihasının tedvininde; bir taraftan mevcut imkânlar dâlinde halk ve memleket ihtiyaçlarına cevap verebilmek diğer taraftan ormanlarımızın muhafaza ve inkişafını temin eylemek maksat ve hedefini daima göz önünde bulundurarak Hükümet ve Ziraat Encümeni lâyihalarını memzucen mütalâa eylemiş ve mer'i kanunların sureti tabiki üzerinde bilhassa durarak matlup gayelerin tahakkukuna hadim hükümlerin lâyihada yer almasına itina göstermiştir.

Mütalâasından da anlaşılacağı veçhile; Hükümet tarafından hazırlanan lâyihaın heyeti umumiyesi ve ayrıca her maddesi hakkında esbabı mucibe raporunda münderiç izahat, tenevvür bakımından maksada vefa eder mahiyet ve kifayette görüldüğünden ve Ziraat Encümenince yapılan tadiller hakkında da mezkûr Encümen mazbatasında keza kâfi izahat verilmiş bulunduğundan bunların tekrarından imsak edilmek suretiyle sadece encümenimizce maddeler üzerinde yapılan lâğiv, tadil ve ilâveler hakkında mucip sebeplerin belirtilmesi muvafık görülmüştür.

Lâyihaın birinci faslının birinci maddesini teşkil eden ormanın tarifine mütaallik maddenin; evvelce Büyük Millet Meclisinin alâkalı

encümenlerinde ve Umumi Heyetinde tebellür eden fikir ve kanaatlerden mülhem olarak ve bu defa Orman Fakültesinden ve alâkalı mesleki teşekküllerden alınan mütalâalar da nazara alınmak suretiyle tanzim edilen metni üzerinde arz ettiği ehemmiyet nisbetinde durularak efradını câmi, ağıyarını mâni bir tarifi yapılmaması hususunda masruf gayret ve emeğin ortaya koyduğu hükümler muvafık mütalâa edilmiş ancak, mezkûr maddenin (D) fıkrasının 2 nci bendi, tamamen usulî muamelelere taallük etmesi hasebiyle maddeden tayyedilmiş ve bu lâyihaın 118 nci maddesine tevfikan meriyetten kaldırılması derpiş olunan 5653 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin (D) fıkrasında yer alan ve ormandan istisnaiyeti tazammun eden hükümlerin yine aynı kayıt ve şerait dâhilinde maddeye ithali muvafık maslahat ve muadelet görülmüş ve bu suretle (G) fıkrası encümenimizce yeniden tanzim ve maddeye ilâve edilmiştir. Bu fıkranın tetkikinden de anlaşılacağı veçhile; ormandan istisnaiyetin kabulü için, saha ve mesafe faktörlerinin birlikte mütalâa edilmesi yani orman mefhumundan istisna edilen sahipli sahanın üç hektardan az ve aynı zamanda Devlet ormanlarına mesafesi en az 3 kilometre olması iktiza etmektedir.

Tahdit komisyonlarının sureti terekübüne ait lâyihaın 7 nci maddesinde, diğer elemanlardan aranmayan yaş haddi kaydının tahsisen hukukçu âza için tanınması keyfiyeti, aynı şerait dâhilinde mesai veren diğer meslek mensuplarıyla aralarındaki matlup muadeleti ihlâl eder mahiyette görüldüğü cihetle metinden bu şartın kaldırılması muvafık bulunmuş ve ayrıca maddeye vuzub vermek bakımından esasa taal-

lûk etmiyen bâzı redaksiyon değişiklikleri yapılmıştır.

Tahdit faaliyetinin ilânına mütedair 8 nei maddede; vilâyet ve kaza merkezlerinde mütat vasıtalarla ilân keyfiyeti derpiş ve kabul edildiğine göre, bu yerlerde intişar eden birer gazetede ilân edilmesi kaydına lüzum ve mahal görülmemiş ve maddeden bu takyidi hüküm kaldırılmıştır.

Lâyihanın 9 neu maddesinin birinci fıkrası; toplanma ve karar nısabını ayrı ayrı tesbit bakımından tadil edilmiş ve ikinci fıkradaki aynı köy halkından bilir kişi seçilmesi keyfiyeti mahzurlu görülerek bu hususun komisyonun ihtiyarına bırakılmasının daha muvafık olacağı mülahaza edilmiş, bu itibarla mezkûr kaydın fıkra dan çıkarılması cihetine gidilmiştir.

Lâyihanın 10 neu maddesi üzerinde cereyan eden müzakârat neticesinde; bu maddenin, encümenimiz âzasından teşekkül edecek üç kişilik bir Su Komisyonu tarafından yeniden tetkik ve revizyona tâbi tutulması kararlaştırılmış ve teşekkül eden komisyonun Ziraat Vekâleti mümessillerinden muktazi izahatı almak, yirmi seneye yaklaşan tatbikatı da göz önünde bulundurmak suretiyle hazırladığı rapordaki «Lâyihanın 10 neu maddesi; Hükümet teklifi ile Ziraat Encümeni metni memzucen mütalâa edildiği takdirde; Ziraat Encümenince tadil ve ilâvelerle kabul olunan aynı maddenin lâyihanın 2 nei ve 14 neu maddeleri hükümleri muvacehesinde efrat hukukunu ve fiilî durumu ihlâl edebilecek mahiyette, bâzı takyidi hükümlerin yer aldığı, binaenaleyh Hükümet teklifinin, kanunun bu mevzudaki alâkalı maddelerinin espirisi dâhilinde yapılacak tatbikatta fert hukuku ile umumi menfaatleri telif edecek daha salim bir netice istihsalinin mümkün olabileceği...» mucip sebepleriyle Hükümet metninin lâyihada yer alması hususundaki mütalâası encümenimizce de muvafık görülmüş ve bu mevzuda esasa taallûk etmiyen bâzı tadillerle Hükümet lâyihasının aynı maddesi kabul olunmuştur.

Lâyihanın 12 nei maddesinin sonuna; tahdidolunan ormanların, sabit taş veya beton ka-

zıklarla hudut noktalarının tesbiti ve mühim orman sahalarının da dikenli tel içine alınmasını teminen bir fıkra ilâvesi muvafık görülmüştür.

Orman köylülerinin kalkındırılmasına mütedair lâyihanın 14 neu maddesinin encümenimiz âzasından teşekkül edecek bir Su Komisyonu tarafından ayrıca tetkika tâbi tutulması kararlaştırılmış ve bu maksatla teşekkül eden komisyon vermiş olduğu raporda «lâyihanın 14 neu maddesinin (B) fıkrasının ihtiva ettiği hükümlerin tatbikatında başka mahalle nakli takarrur edecek eşhasın lâyihanın 2 nei maddesine göre orman rejimi dışında kalacak yerlere tercihan yerleştirilmelerini teminen (bu suretle nakledilecekler bu kanunun 2 nei maddesine tevfi kanun rejimi dışında bırakılacak yerlere tercihan yerleştirilirler) şeklinde bir fıkra ilâvesinin faydalı olacağı...» mütalâasında bulunmuş ve bu görüşe encümenimizce de iştirâk edilerek 14 neu maddenin (B) fıkrasında muktazi tadilat icra edilmiştir.

Ormanların muhafazasına taallûk eden lâyihanın; 15, 16, 17, 18 nei maddelerinde esasa taallûk etmiyen bâzı redaksiyon değişiklikleri yapılmış, 19 neu maddede ise, ruhsatname ve rûsum hakkındaki mer'i hükümlerin mahfuziyetini teminen madde sonuna bir ibare ilâve olunmuştur.

Otlak ve mera işlerine mütedair 22 nei maddenin sonunda; plân dairesinde vukubulacak rây işleri hakkında mahallin en yüksek mülkiye âmiri tarafından kasaba ve köy ihtiyar meclislerine yapılacak tebligatın merci tâyin edilmeksizin ifası, daha yerinde görülmüş ve bu suretle esasa taallûk etmiyen bir tadilin icrası derpiş edilmiştir.

İstihsal ve satış işlerine mütaallik lâyihanın 29 neu maddesinde; İcra Vekilleri Heyeti kararına bağlı tutulan fabrika tesis ve işletilmesi keyfiyetinin, Orman Umum Müdürlüğü tarafından tesis ve işletilecek fabrikalara maksur bulunduğu hususunun belirtilmesi bakımından tazvih ve tasrihine lüzum görülmüştür.

Köylü intifa haklarına taallük eden 33 ncü maddede; zâtî ihtiyaç emvalinin Hükümet ve Ziraat Encümeni lâyihasında tam tarife bedeli üzerinden verilmesi kabul edilmiş bulunmakta ise de, encümenimiz bu bedelin daha da dîn bir hadde indirilmesini muvafık görmüş ve 32 nci maddeye mütenazır olarak 1/10 tarife bedeli alınmasını derpiş eylemiş ve ayrıca mezkûr maddenin sonuna; lâyihanın muvakkat maddelerinde yer alan mahrukata ihtiyacının bu madde içinde mütalâa edilmesini uygun görerek bir fıkra ilâvesi cihetine gitmiştir.

Yapı sistemleri hakkındaki 36 nci maddenin; matlup ve salim bir tatbikata mazhar olmasını teminen maddeye vuzuh verilmesinin ve bu husustaki talimatnameyi ihzar edecek vekâletlerin belirtilmesinin faydalı olacağı düşünülerek madde bu suretle tadil edilmiştir.

Ormandan faydalanma hakkı tanınan köylülerin aralarında kooperatif kurdukları takdirde bâzı istifadeler teminini derpiş eden Ziraat Encümeni lâyihasının ve aynı mahiyette olan Hükümet lâyihasının 42 nci maddesi; böyle bir teşekkülün kuruluş ve idamesindeki güçlüklerden kat'annazar maddenin türlü yollardan muvazaa ve istismar imkânlarına müsait ve müstait bulunması itibariyle encümenimizce mahzurlu görülmüş ve lâyihadan tamamen tayyedilmesi muvafık mütalâa olunmuştur.

Hususi ormanlarda mesul müdür gösterilmesini âmir bulunan 54 ncü maddede; icabında adli mercilere başvurulması derpiş edildiğine göre vazife ve salâhiyet bakımından bu merciin tâyin edilmesi yerinde görülmüş ve madde bu hususu teminen tadil edilmiştir.

Lâyihanın 55 nci maddesi; hususi ormanlardan istihsal olunacak emval için Hasılât Resmî alınmasına mütedair olup bu madde Ziraat Encümenince tamamen değiştirilmiş ve mezkûr Resim kaldırılarak hususi ormanlarda orman memurlarının ifa edecekleri hizmetler karşılığının orman sahipleri tarafından ödenmesi derpiş edilmiştir. Tarife bedelinin dörtte biri tutarında olan işbu lâşey mesabesindeki resmin kaldırılması için encümenimizce muhik bir sebep görülme-

miştir. Kaldı ki, mer'i mevzuatımızda bu kabîl ormanların işletilip, işletilmemesine bakılmaksızın tahakkuk ettirilmekte olan bu resmin bu defa hükümet lâyihasında tadil olunarak ancak fiilen istihsal edilen emvale hasredilmesi muvacehesinde her hangi bir mağduriyet ve şikâyete mahal vermeyeceği de mütalâa olunmuş ve bu itibarla hükümet lâyihasındaki madde metninin aynen kabulü muvafık görülmüştür.

Orman yangınlarının söndürülmesinde vazifelenendirilen mükelleflerle memurlara ait lâyihanın 70 nci maddesine, Ziraat Encümeni tarafından orman memurlarının da ithal edildiği görülmüş ve teşkilât kanunu hükümleri muvacehesinde bu kabîl hizmetlerin ifası, orman memurlarının asli vazifeleri dâhilinde bulunduğu cihetle maddeye bunların ilâvesi hasiv telâkki olunmuş ve metinden çıkarılmıştır.

Orman yangınlarının söndürülmesinde vazife alanlardan sakatlananlara veya ölenlerin ailesine orman idaresince âcil bir tedbir olmak üzere yapılacak para yardımına mütâallik lâyihanın 72 nci maddenin sonuna; umumi ahkâm mahfuz kalmak kaydiyle memurların da para yardımından istifade ettirilmeleri muvafık muadelet görülmüş ve bunu teminen bir fıkra eklenmiştir.

Orman suçları hakkında tanzim olunan zabıtları imza eden memurların mahkemelere celbedilmemeleri keyfiyeti üzerinde lâyık olduğu ehemmiyetle durulmuş, ve tatbikatta ekseri maznunların kavlimücerredinde kalan mesnetsiz iddialarla ormanların muhafazası ile mükellef memurların kaza merkezlerinde günlerce bekletilmeleri, ifası matlup hizmeti aksatacağı cihetle zaruret olmadıkça celplerinden imsak edilmesi prensip itibariyle yerinde görülmüş ancak zabıtların hilâfı sübuta ermedikçe zabıt münzisi memurların mahkemeye çağrılmamaları kaydının ipkası ile (sahteliği) kelimesinin, hakkı müdafaya taallûku hasebiyle metinden çıkarılması muvafık muadelet bulunmuş ve 83 ncü madde bu suretle tadil edilmiştir.

Ceza hükümlerine mütedair 92 ve mütâakıp maddelerde bâzı redaksiyon değişiklikleri yapılmış ve 109 ncü maddede müsaderesine hükmolunacak orman mallarının kanunsuz olarak kesildiğini,

taşındığını veya toplandığını bildiği halde maddede tasrih olunan memnu efali ika edenler hakkında mürettep cezanın, ticarethane sahibi olsun olmasın haşep madde ticaretiyle işgal eden kimseler tarafından ikaı halinde cezanın teşdidî encümenimizce muvafık görülmüş ve bu hususu teminen maddeye bir fıkra eklenmiştir.

Lâyihanın birinci maddesine göre orman sayılmıyan yerlerdeki ağaç ve ağaççıklar hakkında yapılacak muameleyi gösteren 117 nei maddenin (B) ve (C) fıkralarına; encümenimizce kabul olunarak birinci maddeye ilâve edilen (G) fıkrasının da ithali icabeylemiştir.

Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlakların fiilî durumlarının tesbitine mütedair olarak hükümet lâyihasında mevcud olmayıp Ziraat Encümenince tanzim edilen muvakkat 2 nei maddenin ihtiva ettiği hükümler; Ziraat Vekâletinin filhal vazife ve işgal sahasına giren muamelelere ait bulunduğu cihetle bunların Orman Kanununda ayrıca yer almasında lüzum ve fayda görülmüyerek lâyihadan tamamen tayıyılmıştır.

Ormanlardan intifa hakkı tanınan köylülere maden kömürü, linyit ve sair mahrukat ihtiyaçları temin edilinceye kadar yakacak odun verilmesini âmir bulunan Hükümet lâyihasının muvakkat 2 nei ve Ziraat Encümeni lâyihasında mevcut aynı mealdeki muvakkat 3 neü maddenin; mahiyeten muvakkat hükümlerde yer alması muvafık görülmüyerek intifa haklarına mütaallik işbu lâyihanın 33 neü maddesinin sonuna ayrı bir fıkra olarak ilâvesiyle muvakkat hükümlerden çıkarılması uygun görülmüştür.

Bâzi kayıt ve şartlar altında bir kısım hususi ormanların sahiplerine iadesine mütaallik olup hükümet lâyihasında mevcut bulunmıyan ve Ziraat Encümenince yeniden tedvin edilen muvakkat 5 ve mütaakıp maddeler; encümenimizce biltraf müzakere edilmiş ve lâyihadan iade mevzuunun tamamen çıkarılması cihetine gidilmiştir.

Encümenimizi bu yola sevk eden mucip sebeplerin zikrinden evvel 1945 senesinde meriyete

giren 4785 sayılı Kanundan sonra bu mevzuun geçirdiği safahatın kısaca gözden geçirilmesi faydalı görülmüştür.

Hususi ormanların devletleştirilmesine ait mezkûr kanunun beş senelik tatbikatının tevdiylediği aksülâmel, 1949 senesinde Hükümeti, bu kanun üzerinde efrat lehine bâzı tadilât icrasına sevk etmiş ve 31 . III . 1950 tarihinde meriyete vaz'olunan 5658 sayılı Kanunla evvelce Devletleştirilen bir kısım ormanların sahiplerine iadesi temin olunmuştur.

Bu defa hükümetin, evvelce Meclisin alâkalı encümenlerinde cereyan eden müzakere neticesinde tebellür eden fikir ve kanaatlerden mülahem olarak bu mevzuu ele almadığı anlaşılmakta ve Ziraat Encümenince bu hususta yeni bir tedvin yoluna gidildiği görülmektedir.

İade mevzuunun geçirdiği safahata kısaca işaret edildikten sonra; hususi ormanların sahiplerine iadesi prensibinin encümenimizce ademi kabulüne müncer olan mucip sebeplerin aca hatlarıyla belirtilmesi muvafık görülmüştür. Şöyle ki :

Evvel emirde bu mevzuun, 3116 ve 5653 sayılı kanunların yerine kaim olmak üzere ihzar edilen kanun lâyihası içinde mütalâası, usul ve kanun tekniği bakımından uygun görülmemiştir. Filhakika 4785 sayılı Kanunun matlabı (Orman Kanununa bâzı hükümler eklenmesine ve bu kanunun 1 nei maddesinde değişiklik yapılmasına dair kanun) şeklinde ise de; mezkûr kanunun ihtiva ettiği hükümler, umumî olarak hususi ormanların Devletleştirilmesine mütedair bulunmaktadır. Nitekim 1949 senesinde, 3116 sayılı Kanunun tadiline mütaallik olarak Büyük Millet Meclisine takdim kılınan lâyihadan ayrı olarak bu mevzuda bir kanun lâyihası hazırlanmış ve her iki lâyiha hemen hemen aynı zamanda ve fakat ayrı ayrı müzakere edilerek ve yine ayrı birer kanun şeklinde meriyet mevkiine vaz'olunmuştur. Bütün bunlar encümenimizin görüşünü teyideylemekte ve büyük bir ehemmiyet arz eden ve mahiyeti itibariyle ancak müstakil bir tedvinin esasını teşkil edebile-

cek olan böyle bir mevzuun lâyihanın muvakkat maddeleri arasında mütalâa ve tanzimi mâruz sebepler muvacehesinde hiçbir veçhile muvafık görülmemiştir.

İade hususunun, usul ve kanun tekniği bakımından arz eylediği mugayerete temastan sonra hususi ormanların iadesi halinde ormanlarımızın muhafaza ve bekası ve binnetice umumi menfaatler bakımından tevellüdedebilecek mahzurlara ve esastan reddini icabettiren sebeplere gelince :

Hususi ormanların devletleştirilmesine mütedair 4785 sayılı Kanun; türlü iktisap sebepleriyle eşhas uhdesine geçen ormanların, tabiaten insan ömrünü aşan ve ancak uzun periyotlar zarfında intifai mümkün olabilecek bir haraset tarz ve karakterine sahip bulunması hasebiyle fertlerin bir an evvel nemalanmak maksat ve gayretiyle bu tabiat varlığını usulsüz ve zamansız katiyatla harabiyete götürdüğü müşahedesinden mülhem olarak 1945 senesinde meriyete konulmuştur.

Filhakika bu istismar tarzına mutlak bir reaksiyon teşkil eden kanunda ferdî mülkiyet ve hürriyet hakları zedelenmiş bulunmakta ve diğer taraftan hakiki değerleri göstermeyen vergi kayıtlarının esas ittihaz edilmesi suretiyle devletleştirilen ormanların beher hektarına isabet eden bedel vasatilerinin fahiş farklar arz etmesi bir kısım vatandaşların mağduriyet ve şikâyetlerine sebebiyet vermiş ise de; bu hükümler, 5658 sayılı Kanunla nispeten efrat lehine tahfif edilmiş ve nihayet devletleştirmeye mütaallik kanun on seneyi mütecevaz bir zamandan beri mahallî tatbik görmüş ve ömrünü ikmal ve itmam eylemiştir.

Kaldı ki; hususi ormanların eşhas elinde muhafaza ve idamesindeki mahzurlardan kat'annazar, bugünkü tatbikatta ormanların içinde ve civarında yaşayan vatandaşların orman mahsullerinden âzami şekilde istifadeleri temin edilmiş bulunmakta bu itibarla bir kısım ormanların sahiplerine iadesi halinde bugün için bu ormanlardan her suretle istifade eden vatandaşların intifa hakları büyük ölçüde kısılmış

olacaktır ki bu hal, çok mahdut hususi orman sahiplerine nazaran geniş bir vatandaş topluluğunu mağdur edeceğinde şüphe görülmemektedir.

Bundan başka işbu lâyihanın 2 nci maddesinde kabul edilen esas ve prensibe göre; iklim, su ve toprak rejimine zarar vermeyen ve daha verimli kültür arazisi haline ifrağı mümkün görülen yerler, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla orman mefhumu haricine çıkarılabilecektir. Hükümette bu vâdide tanınan salâhiyet tatbikattaki bâzı gayritabiî vaziyetleri ve aksaklıkları küliyen giderebileceği gibi evvelce orman olarak tesbit edilen ve filhal ve âtîde orman olarak idamesinde zaruret ve fayda bulunmayan arazi, diğer bir haraset tarzına terk edilmek suretiyle ziraate elverişli sahalarda elde edilecek keza aynı vasıf ve şeraiti haiz sahipli yerlerde de maliklerinin serbestçe intifa imkânları sağlanabilecektir.

Bütün bunlar ve bilhassa bu lâyihanın 40 nci maddesinde münderiğ, Devlet ormanlarından köylümüzün zatî, müşterek ve küçük el sanayii ihtiyaçları temin edilmeden orman idaresince piyasaya satış yapılamıyacağı âmir hükmiyle istihsali derpiş edilen gayelerde nazara alınmış, hususi ormanların sahiplerine iadesiyle, adedleri çok mahdut orman sahiplerini bir dereceye kadar tatmin edebilmek bahasına geniş bir vatandaş kütlesinin ve memleketin âli menfaatlerinin sektedar edilmesi gibi asla tervecidilemeyecek bir yola girileceği kanaat ve mülâhazasından mülhem olarak, hususi ormanların iadesine mütaallik maddelerin lâyihadan tamamen tayyedilmesi muvafık görülmüştür.

Encümenimizce tadilen tanzim ve kabul olunan işbu Orman kanunu lâyihası, Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Reis	İkinci Reis	Mazbata M.
Ordu	Zonguldak	Rize
R. Aksöy	N. Kirişcioğlu	H. Agun

Kâtip
Eskişehir
H. Sezen

Balıkesir
45. madde ile ceza hü-
kûmlerinin tekrar tetkik
edilmesi lâzımgeleceğine
kaaniim.
V. Asena

Kastamonu
Bâzı maddelerine muhalifim
S. Çağlar

Kocaeli
S. Dinçer

Muş
Ş. Çağlayan

Seyhan
A. Kırık

Trabzon
İ. Şener

Çankırı
T. Akman

Denizli
İ. Hadımlıoğlu

İçel
İ. Gürgen

Yozgad
Bâzı maddelere muhalifim.
Ö. İ. Erzurumluoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Orman kanunu lâyihası

Birinci fasıl

Ormanların tarifi, taksimi, idare ve murakabesi

MADDE 1. — Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.

Ancak :

- A) Sazlıklar;
 - B) Step nebatlarıyla örtülü yerler;
 - C) Her çeşit dikenlikler;
 - Ç) Parklar;
 - D) Şehir mezarlıkları ile, kasaba ve köylerin hudutları içerisindeki mezarlıklarda ağaç ve ağaççıklar ile örtülü yerler;
 - E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaççık nevelerinin bulunduğu yerler;
 - F) Kültür arazisi olarak kullanılan ve dağınık, yer yer küme ve sıra halinde bulunan ağaç ve ağaççıklar ile örtülü yerler;
 - G) Sahipli arazide bulunan palamut meşelikleri, fıstık çamlıkları ve sığla ağaçlıkları;
 - H) Sahipli arazide ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan her nevi meyvalı ağaç ve ağaççıklar;
 - İ) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinlikler ile, hususi kanunu gereğince aşılacak ve imar edilmek şartıyla ve kişilere temlik olunmak üzere, devlet ormanlarından tefrik edilen ve tefrik edilecek olan yabani zeytinlikler;
 - J) Funda veya makiler ile örtülü yerlerdeki muhafaza ormanı karakteri taşımayan sahalara;
- Orman sayılmaz

MADDE 2. — İklim, su ve toprak rejimine zarar vermiyen ve daha verimli kültür arazisi haline getirilmesi Ziraat Vekâletince uygun görülen ormanların, orman rejimi dışında bırakılmasına ve orman mefhumuna dâhil olduğu halde orman rejimine tâbi tutulmasında bir fayda görülmiyen sahipli yerlerin serbest bırakılmasına veya gayeye uygun hususi bir idare ve kesim tarzı tatbik edilmesine Ziraat Vekâletinin

ZİRAAT ENCÜMENİNİN TADİLİ

Orman kanunu lâyihası

Birinci fasıl

Ormanların tarifi, taksimi, idare ve murakabesi

MADDE 1. — Tabii olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sayılır.

Ancak :

- A) Sazlıklar;
 - B) Step nebatlarıyla örtülü yerler;
 - C) Her çeşit dikenlikler;
 - Ç) Parklar;
 - D) Şehir mezarlıkları ile, kasaba ve köylerin mülki hudutları içerisindeki mezarlıklarda ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler;
- (Ormanla bitişik mezarlıkların hudutları, mahalli orman idaresiyle müstereken; kasabalarda belediye encümenleri, köylerde ihtiyar meclisleri tarafından tâyin ve tesbit olunur. İhtilâf vukuunda nihai karar, kaza idare heyetlerine aittir.)

E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabii olarak yetişmiyen ağaç ve ağaççık nevelerinin bulunduğu yerler;

F) Sahipli ziraat arazisi olarak kullanılan ve dağınık, yer yer küme ve sıra halinde bulunan her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler;

G) Sahipli arazide ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan her nevi meyvalı ağaç ve ağaççıklar;

H) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle hususi kanunu gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilen ve edilecek olan ve imar, ıslah ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabani zeytinlikler;

İ) Funda ve makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler;

Orman sayılmaz.

MADDE 2. — İklim, su ve toprak rejimine zarar vermiyen ve daha verimli kültür arazisi haline getirilmesi Ziraat Vekâletince uygun görülen ormanların, orman rejimi dışında bırakılmasına ve orman mefhumuna dâhil olduğu halde orman rejimine tâbi tutulmasında bir fayda görülmiyen sahipli yerlerin serbest bırakılmasına veya gayeye uygun hususi bir idare ve kesim tarzı tatbik edilmesine Ziraat Vekâletinin teklifi

MUVAKKAT ENCÜMENİN TADİLİ

Orman kanunu lâiyhası

Birinci Fası

Ormanların tarifi, taksimi idare ve murakabesi

MADDE 1. — Tabiî olarak yetişen veya emekle yetiştirilen ağaç ve ağaççık toplulukları yerleriyle birlikte orman sa yılır.

Ancak :

- A) Sazlıklar;
 - B) Step nebatlarıyla örtülü yerler;
 - C) Her çeşit dikenlikler;
 - Ç) Parklar;
 - D) Şehir mezarlıklarıyla, kasaba ve köylerin hudutları içerisindeki mezarlıklarda ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler;
 - E) Sahipli arazide bulunan ve civarındaki ormanlarda tabiî olarak yetişmiyen ağaç ve ağaççık nevelerinin bulunduğu yerler;
 - F) Sahipli ziraat arazisi olarak kullanılan ve dağınık, yer, yer küme ve sıra halinde bulunan her nevi ağaç ve ağaççıklarla örtülü yerler;
 - G) Ormanların dışındaki sahipli arazide ve bunların kenarlarında bulunan dağınık veya yüz ölçümü üç hektarı geçmiyen ve Devlet ormanlarına mesafesi en az üç kilometre olan grup halinde her nevi ağaç ve ağaççıklar;
 - H) Sahipli arazide ve muhitin hususiyetlerine göre yetişmiş veya yetiştirilecek olan her nevi meyvalı ağaç ve ağaççıklar;
 - I) Sahipli arazideki aşılı ve aşısız zeytinliklerle hususi kanunu gereğince Devlet ormanlarından tefrik edilen ve edilecek olan ve imar, ıslâh ve temlik şartları yerine getirilmiş bulunan yabancı zeytinlikler;
 - J) Funda veya makilerle örtülü orman ve toprak muhafaza karakteri taşımayan yerler;
- Orman sayılmaz.

MADDE 2. — İklim, su ve toprak rejimine zarar vermiyen ve daha verimli kültür arazisi haline getirilmesi Ziraat eVkâletince uygun görülen ormanların, orman rejimi dışında bırakılmasına ve orman mefhumuna dâhil olduğu halde orman rejimine tâbi tutulmasında bir fayda görülmiyen sahipli yerlerin serbest bırakılmasına veya gayeye uygun hususi bir idare ve kesim tarzı tatbik edilmesine Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

MADDE 3. — Buldukları mevki, vaziyet, haiz oldukları hususiyet noktasından, memleketin ve halkın menfaat, sıhhat, selâmetine yarıyacak ve devletin hususi mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerin, orman rejimine alınmasına, Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

MADDE 4. — Ormanlar, mülkiyet ve idare bakımından :

A) Devlet ormanları;
B) Hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar;

C) Hususi ormanlar.

Vasıf ve karakter bakımından :

A) Muhafaza ormanları;

B) Millî parklar;

C) İstihsal ormanları;

Olmak üzere ayrılırlar.

MADDE 5. — Hükmi şahsiyeti haiz olmıyan devlet dairelerince hususi maksatlara göre tesis edilen ormanların; bu daireler tarafından tesis gayelerine uygun surette idare ve intifama Ziraat Vekâletince izin verilebilir.

MADDE 6. — Devlet ormanlarına ait her çeşit işler Orman Umum Müdürlüğü tarafından yapılır.

Devletten başkasına aidolan bütün ormanlar bu kanun hükümleri dairesinde Orman Umum Müdürlüğünün murakabesine tâbidir.

İkinci fasıl

I

Devlet ormanları

Tahdit ve kadastro

MADDE 7. — Devlet ormanlarının ve bu ormanların içinde ve bitişiğindeki otlak, yaylak, kışlak, sulak ve her nevi arazi ile diğer ormanların hudutlarının tâyin ve tesbiti orman tahdit komisyonları tarafından yapılır.

Bu komisyonlar; Ziraat Vekâletince tâyin

üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

MADDE 3. — Buldukları mevki, vaziyet, haiz oldukları hususiyet noktasından, memleketin ve halkın menfaat, sıhhat, selâmetine yarıyacak ve Devletin hususi mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerin, orman rejimine alınmasına, Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İcra Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

MADDE 4. — Ormanlar mülkiyet ve idare bakımından :

A) Devlet ormanları;
B) Hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar;

C) Hususi ormanlar;

Vasıf ve karakter bakımından :

A) Muhafaza ormanları;

B) Millî parklar;

C) İstihsal ormanları;

Olmak üzere ayrılırlar.

MADDE 5. — Hükmi şahsiyeti haiz olmıyan Devlet dairelerince hususi maksatlara göre tesis edilen ormanların bu daireler tarafından tesis gayelerine uygun surette idare ve intifama Ziraat Vekâletince izin verilebilir.

MADDE 6. — Devlet ormanlarına ait her çeşit işler; Ziraat Vekâletine bağlı, hükmi şahsiyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare olunan Orman Umum Müdürlüğü tarafından yapılır.

Devletten başkasına aidolan bütün ormanlar, bu kanun hükümleri dairesinde Orman Umum Müdürlüğünün murakabesine tâbidir.

İkinci Fasıl

I

Devlet ormanları

Tahdit ve kadastro

MADDE 7. — Devlet ormanlarının ve bu ormanların içinde ve bitişiğindeki otlak, yaylak, kışlak, sulak ve her nevi arazi ile diğer ormanların hudutlarının tâyin ve tesbiti orman tahdit komisyonları tarafından yapılır.

Bu komisyonlar; Ziraat Vekâletince tâyin

MADDE 3. — Buldukları mevki, vaziyet, haiz oldukları hususiyet noktasından, memleketin ve halkın menfaat, sıhhat, selâmetine yarıyacak ve Devletin hususi mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerin, orman rejimine alınmasına, Ziraat Vekâletinin teklifi üzerine İera Vekilleri Heyetince karar verilebilir.

MADDE 4. — Ormanlar mülkiyet ve idare bakımından :

- A) Devlet ormanları;
- B) Hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar;
- C) Hususi ormanlar;

Vasıf ve karakter bakımından :

- A) Muhafaza ormanları;
 - B) Millî parklar;
 - C) İstihsal ormanları;
- Olmak üzere ayrılırlar.

MADDE 5. — Hükmi şahsiyeti haiz olmayan Devlet dairelerince hususi maksatlara göre tesis edilen ormanların bu daireler tarafından tesis gayelerine uygun surette idare ve intifama Ziraat Vekâletince izin verilebilir.

MADDE 6. — Devlet ormanlarına ait her çeşit işler; Ziraat Vekâletine bağlı, hükmi şahsiyeti haiz ve mülhak bütçe ile idare olunan Orman Umum Müdürlüğü tarafından yapılır.

Devletten başkasına aid olan bütün ormanlar, bu kanun hükümleri dairesinde Orman Umum Müdürlüğünün murakabesine tâbidir.

İkinci Fasıı

I

Devlet ormanları

Tahdit ve kadastro

MADDE 7. — Devlet ormanlarının ve bu ormanların içinde ve bitişigindeki otlak, yaylak, kışlak, sulak ve her nevi arazi ile diğer ormanların hudutlarının tâyin ve tesbiti Orman Tahdit komisyonları tarafından yapılır.

Bu komisyonlar; Ziraat Vekâletince tâyin olunacak bir orman başmühendisinin veya yüksek orman mühendisinin reisliğinde, iki yüksek orman mühendisi

olunacak bir orman başmühendisinin veya yüksek orman mühendisinin reisliğinde, iki yüksek orman mühendisi, bir ziraat mühendisi, bir veteriner, altmış yaşını doldurmamış hukuk fakültesi mezunu bir hukukçu âza ile tahdidi yapılacak vilâyetin umumi meclisince veya daimî encümenince seçilecek bir âza ve belediye hudutlarında belediye heyetlerince, köy hudutlarında köy ihtiyar heyetlerince seçilecek bir âzadan teşekkül eder.

Vilâyet umumi meclisi veya daimî encümeni tarafından ayrıca bir yedek âza seçilir. Asıl ve yedek âzaların isimleri orman tahdit komisyonu reisliğine bildirilir. Komisyon reisliği emrine lüzumu kadar teknik memur ve kâtip verilebilir.

Yasak bölgelerdeki ormanların tahdidi sırasında Millî Müdafaa Vekâletinden bir mümessil bulundurulabilir.

MADDE 8. — Devlet ormanlarının tahdidi işlerinin hangi vilâyetlerde yapılacağı Orman Umum Müdürlüğüne tâyin olunur ve keyfiyet ormanda çalışmaya başlamadan en az bir ay önce Resmî Gazetede ve alâkalı vilâyet ve kaza merkezlerinde çıkan birer gazetede ve mütat vasıtalar ile en az beş gün ara ile ikişer defa ilân olunur.

Tahdidine başlanacak devlet ormanının, mahallin orman başmüdürü tarafından tesbit ve tanzim edilecek umumi hudut krokisi, ormanda çalışmaya başlamadan en az yirmi gün evvel ilân edilmek üzere valiliğe verilir.

Komisyon reisi, tahdide başlama gününü orman hududuna bitişik gayrimenkul sahiplerinin veya kanuni mümessillerinin veya vekillerinin hazır bulunmalarını, hazır bulunmadıkları takdirde, tahdit işinin giyaplarında devam edeceğini bildiren ilân kâğıdını on gün evvel alâkalı köy veya beldenin münasip yerine astırır ve keyfiyeti bir zabıt ile tevsik eder.

MADDE 9. — Komisyon kararları ekseriyetle verilebilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf ekseriyet teşkil etmiş addolunur.

Komisyon çalışma sırasında beldelerde belediye encümenleri, köylerde ihtiyar heyetleri

olunacak bir orman başmühendisinin veya yüksek orman mühendisinin reisliğinde, iki yüksek orman mühendisi veya orman mühendis muavini, bir ziraat mühendisi veya ziraat teknisyeni, bir veteriner, altmış yaşını doldurmamış hukuk fakültesi mezunu bir hukukçu âza ile tahdidi yapılacak vilâyetin umumi meclisince veya daimî encümenince seçilecek bir âza ve belediye hudutlarında belediye heyetlerince, köy hudutlarında köy ihtiyar meclislerince seçilecek bir âzadan teşekkül eder.

Vilâyet umumi meclisi veya daimî encümeni tarafından ayrıca bir yedek âza seçilir. Asıl ve yedek âzaların isimleri orman tahdit komisyonu reisliğine bildirilir. Komisyon resiliği emrine lüzumu kadar teknik memur ve kâtip verilebilir.

Yasak bölgelerdeki ormanların tahdidi sırasında Millî Müdafaa Vekâletinden bir mümessil bulundurulabilir.

MADDE 8. — Devlet ormanlarının tahdidi işlerinin hangi vilâyetlerde yapılacağı Ziraat Vekâletince tâyin olunur. Keyfiyet ormanda çalışmaya başlamadan en az bir ay önce Resmî Gazetede ve alâkalı vilâyet ve kaza merkezlerinde çıkan birer gazetede ve mütat vasıtalarla en az beş gün ara ile ikişer defa ilân olunur.

Tahdidine başlanacak Devlet ormanının, mahallin orman başmüdürü tarafından tesbit ve tanzim edilecek umumi hudut krokisi, ormanda çalışmaya başlamadan en az yirmi gün evvel ilân edilmek üzere valiliğe verilir.

Komisyon reisi, tahdide başlama gününü orman hududuna bitişik gayrimenkul sahiplerinin veya kanuni mümessillerinin veya vekillerinin hazır bulunmalarını, hazır bulunmadıkları takdirde, tahdit işinin giyaplarında devam edeceğini bildiren ilân kâğıdını on gün evvel alâkalı köy veya beldenin münasip yerine astırır ve keyfiyeti bir zabıt ile tevsik eder.

MADDE 9. — Komisyon kararları üçte iki ekseriyetle verilebilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf ekseriyet teşkil etmiş addolunur.

Komisyon çalışma sırasında beldelerde belediye encümenleri, köylerde ihtiyar meclisleri

veya orman mühendis muavini, bir ziraat mühendisi veya ziraat teknisiyeni, bir veteriner, Hukuk Fakültesi mezunu bir hukukçu âza ile tahdidi yapılacak vilâyetin umumi meclisince ve belediye hudutlarında belediye, köy hudutlarında köy ihtiyar meclislerince aralarında seçilecek birer asıl ve birer yedek âzadan teşekkül eder. Asıl ve yedek âzaların isimleri Orman Tahdit Komisyonu Reisliğine bildirilir. Komisyon reisliği emrine lüzumu halinde teknik memur ve kâtip verilebilir.

Yasak bölgelerdeki ormanların tahdidi sırasında Millî Müdafaa Vekâletinden bir mümessil bulundurulabilir.

MADDE 8. — Devlet ormanlarının tahdidi işlerinin hangi vilâyetlerde yapılacağı Ziraat Vekâletince tâyin olunur. Keyfiyet ormanda çalışmaya başlamadan en az bir ay önce Resmî gazetede ve alâkalı vilâyet ve kaza merkezlerinde mûtat vasıtalarla en az beş gün ara ile ikişer defa ilân olunur.

Tahdidine başlanacak Devlet ormanının, mahallin orman başmüdürü tarafından tesbit ve tanzim edilecek umumi hudut krokisi, ormanda çalışmaya başlamadan en az yirmi gün evvel ilân edilmek üzere valiliğe verilir.

Komisyon reisi, tahdide başlama gününü orman hududuna bitişik gayrimenkul sahiplerinin veya kanunî mümessillerinin veya vekillerinin hazır bulunmalarına, hazır bulunmadıkları takdirde, tahdit işinin gıyaplarında devam edeceğini bildiren ilân kâğıdını on gün evvel alâkalı köy veya beldenin münasip yerine as-tırır ve keyfiyeti bir zabıt ile tevsik eder.

MADDE 9. — Tahdit komisyonları zaruret halinde mürettep adedin yarısından bir fazlası ile toplanabilir ve mevcudun ekseriyetiyle karar verebilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf ekseriyet teşkil etmiş addolunur.

Komisyon çalışma sırasında beldelerde belediye encümenleri, köylerde ihtiyar meclisleri tarafından seçilecek bilirkişilerin bilgisinden de faydalanır. Bunların

tarafından seçilecek bilir kişilerin bilgisinden de faydalanır. Bunların tahdit gününde ve yerinde hazır bulunmamaları halinde komisyon lüzum gördüğü takdirde civar köy halkından başka bilir kişi seçebilir.

MADDE 10. — Tahdedilecek ormanların bitişiğinde veya içinde gayrimenkulü olanlar, tahdit gününde bizzat kendileri veya kanuni mümessilleri veya vekilleri hazır bulunur. Mülklerinin hudutlarını gösterir tasarruf ve mülkiyet vesikalarını ibraz ederler.

Komisyon reisi tarafından yerinde yapılan ilâna rağmen alâkahıların bulunmamaları komisyonun tahdit işlerini durdurmaz.

MADDE 11. — Tahdit komisyonları yaptıkları tahdit işlerini, kroki ve zabıt ile tesbit ve tevsik ederler. Bu zabıtlar komisyon reisi ve âzalarıyla, hazır buldukları takdirde komşu arazi sahipleri veya kanuni mümessilleri veya vekilleri tarafından imzalanır.

Bu zabıtlarda, tahdidolunan devlet ormanının adı, ağaç çeşitleri, komşu gayrimenkulün cinsi, sahiplerinin adı ve soyadı, hudut, mülkiyet ve diğer aynı haklar ve bunlara mütaallik itirazlar ve alâkadarların ibraz etmiş ol-

tarafından seçilecek bilir kişilerin bilgisinden de faydalanır. Bunların tahdit gününde ve yerinde hazır bulunmamaları halinde komisyon lüzum gördüğü takdirde aynı köy halkından başka bilir kişi seçebilir.

MADDE 10. — Tahdidedilecek ormanların bitişiğinde veya içinde gayrimenkulü olanlar; tahdit gününde bizzat kendileri veya kanuni mümessilleri veya vekilleri hazır bulunarak mülklerinin hududunu gösterir mülkiyet ve tasarruf vesikalarıyla ziraat eyledikleri arazinin 1936 vergi kaydını gösterir vesaiki ibraz ederler.

Tahdit sırasında birinci fıkrada yazılı vesaiki ibraz edilmeyen ormandan başka gayrimenkuller hakkında aşağıdaki fıkralara göre muamele ifa olunur.

A) Devlet ormanlarının dışında ve içinde bulunan toplu haldeki köylerin yapı ve tesislerinin kenarından başlayarak devlet ormanı hududuna kadar devam eden ziraat arazisi, orman hududu dışında bırakılır. Ancak :

Devlet ormanlarının hudutları bitişiğinde bulunup da, 1936 tarihli arazi tahririnin hitam bulduğu tarihten sonra devlet ormanından açıldığı komisyonca anlaşılabilir orman hududu içine alınır.

B) Devlet ormanlarının içinde olup da köy ziraat arazisi topluluğuna dâhil olmıyan yapı ve tesislerle, dağınık arazilerin devlet ormanından açılmamış olduğu komisyonca anlaşılabilir durumları tesbit olunur.

1936 tarihli arazi tahririnin hitam bulduğu tarihten sonra devlet ormanlarından açıldığı komisyonca anlaşılabilir devlet ormanları hudutları içine alınır.

MADDE 11. — Tahdit komisyonları yaptıkları tahdit işlerini, kroki ve zabıt ile tesbit ve tevsik ederler. Bu zabıtlar komisyon reis ve âzalarıyla, hazır buldukları takdirde komşu arazi sahipleri veya kanuni mümessilleri veya vekilleri tarafından imzalanır.

Bu zabıtlarda; tahdidolunan devlet ormanının adı, ağaç çeşitleri, komşu gayrimenkulün cinsi, sahiplerinin adı ve soyadı, hudut, mülkiyet ve diğer aynı haklar ve bunlara mütaallik itirazlar ve alâkadarların ibraz etmiş oldukları

tahdit gününde ve yerinde hazır bulunmamaları halinde komisyon lüzum gördüğü takdirde başka bilir kişi seçebilir.

MADDE 10. — Tahdidedilecek ormanların bitişiğinde veya içinde gayrimenkulü olanlar; tahdit gününde bizzat kendileri veya kanuni mümessilleri veya vekilleri hazır bulunurlar. İşgal eyledikleri gayrimenkullerin hudutlarını gösterirler ve bu hususta vesikalarını ibraz ederler.

Komisyon reisi tarafından yerinde yapılan ilâna rağmen alâkahların bulunmaları komisyonun tahdit işlerini durdurmaz.

MADDE 11. — Tahdit komisyonları yaptıkları tahdit işlerini, kroki ve zabıt ile tesbit ve tevsik ederler. Bu zabıtlar komisyon reis ve âzalarıyla, hazır buldukları takdirde komşu arazi sahipleri veya kanuni mümessilleri veya vekilleri tarafından imzalanır.

Bu zabıtlarda; tahdidolunan Devlet ormanlarının adı, ağaç çeşitleri, komşu gayrimenkulün cinsi, sahiplerinin adı ve soyadı, hudut, mülkiyet ve diğer aynı haklar ve bunlara mütaallik itirazlar ve alâkadarların ibraz etmiş oldukları vesikaların kısaca mahiyetleri, tarih ve numaraları kaydolunur.

Hü.

dukaları vesikaların kısaca mahiyetleri, tarih ve numaraları kaydolunur.

MADDE 12. — Komisyonların tahdit zabıt hulâsalarının, hududu gösteren kroki de dâhil olduğu halde birer sureti alâkalı şehir, kasaba ve köylerin münasip yerlerine asılır. Asılma tarihi beldelerde belediye encümenlerinin, köylerde ihtiyar heyetlerinin tasdik edecekleri bir vesika ile tevsik olunur. Bu vesika komisyon dosyasında muhafaza edilir. Bu askı şahsan tebliğ hükmündedir.

Zabıt münderecatına razı olmıyanlar, asılış tarihinden itibaren altı ay içinde salâhiyetli mahkemelere müracaatle itiraz edebilirler. Bu müddet içinde itiraz vukubulmaz ise komisyon kararı katîleşir.

Tahdit muamelesi yapılmış ve hudutları katîleşmiş olan ormanlar, tapuca hiçbir hare ve resim alınmaksızın Hazine namına tescil olunur.

MADDE 13. — Tahdit komisyonları için lüzumlu nakil vasıtaları orman idaresince temin edilir.

II

Orman köylülerinin kalkındırılması

MADDE 14. — Devlet ormanları içinde veya kenarında bulunup da civarlarındaki ormanlardan geçimlerinin sağlanmasına imkân olmıyan köylerde ve dağınık evlerde oturanlardan :

A) Buldukları yerlerde muhitin icaplarına göre ve muhtelif suretlerle kalkındırılmaları mümkün görülenlere Ziraat Vekâletinin izniyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasından kalkınma kredisi açılır. Kalkınma kredisi için yirmi yıl müddetle Ziraat Vekâleti bütçesine senelik miktarı 3 milyon liradan aşağı olmamak şartıyla T. C. Ziraat Bankası sermayesine mahsuben ayrıca tahsisat konulur.

Kalkınma kredisinin miktarı, faiz nispeti, müddeti ve diğer şartları, Ziraat, İktisat ve Ticaret vekâletleriyle T. C. Ziraat Bankası tarafından müştereken tâyin edilir.

B) Buldukları yerlerde kalkındırılmasına imkân olmıyacağı anlaşılanların daha müstahsil bir hale getirilmeleri gayesiyle ve kendi

Zr. E.

vesikaların kısaca mahiyetleri, tarih ve numaraları kaydolunur.

MADDE 12. — Komisyonların tahdit zabıt hulâsalarının, hududu gösteren kroki de dâhil olduğu halde birer sureti alâkalı şehir, kasaba ve köylerin münasip yerlerine asılır. Asılma tarihi beldelerde belediye encümenlerinin, köylerde ihtiyar meclislerinin tasdik edecekleri bir vesika ile tevsik olunur. Bu vesika komisyon dosyasında muhafaza edilir. Bu askı şahsan tebliğ hükmündedir.

Zabıt münderecatına razı olmıyanlar, asılış tarihinden itibaren altı ay içinde salâhiyetli mahkemelere müracaatle itiraz edebilirler. Bu müddet içinde itiraz vukubulmaz ise komisyon kararı katîleşir.

Tahdit muamelesi yapılmış ve hudutları katîleşmiş olan ormanlar tapuca hiçbir hare ve resim alınmaksızın Hazine namına tescil olunur.

MADDE 13. — Tahdit komisyonları için lüzumlu nakil vasıtaları ve kanuni harcırahlar orman idaresince temin edilir.

II

Orman köylülerinin kalkındırılması

MADDE 14. — Devlet ormanları içinde veya kenarında bulunup da civarlarındaki ormanlardan geçimlerinin sağlanmasına imkân olmıyan kenarında bulunup da civarındaki ormandan :

A) Buldukları yerlerde muhitin icaplarına göre ve muhtelif suretlerle kalkındırılmaları mümkün görülenlere, Ziraat Vekâletinin izni ile Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasından kalkınma kredisi açılır. Kalkınma kredisi için yirmi yıl müddetle Ziraat Vekâleti bütçesine senelik miktarı 50 milyon liradan aşağı olmamak şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası sermayesine mahsuben ayrıca tahsisat konulur.

Kalkınma kredisinin miktarı, faiz nispeti, müddeti ve diğer şartları, Ziraat, İktisat, ve Ticaret vekâletleriyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası tarafından müştereken tâyin edilir.

MADDE 12. — Komisyonların tahdit zabıt hülâsalarının, hududu gösteren kroki de dâhil olduğu halde birer sureti alâkalı şehir, kasaba ve köylerin münaşip yerlerine asılır. Asılma tarihi beldelerde belediye encümenlerinin, köylerde ihtiyar meclislerinin tasdik edecekleri bir vesika ile tevsik olunur. Bu vesika komisyon dosyasında muhafaza edilir. Bu askı şahsan tebliğ hükmündedir.

Zabıt münderecatına razı olmıyanlar, asılış tarihinden itibaren altı ay içinde salâhiyetli mahkemelere müracaatle itiraz edebilirler. Bu müddet içinde itiraz vukubulmaz ise komisyon kararı katîleşir.

Tahdit muamelesi yapılmış ve hudutları katîleşmiş olan ormanlar tapuca hiçbir hare ve resim alınmaksızın Hazine namına tescil olunur.

Ayrıca bu ormanların sabit taş veya beton kazıklarla muayyen hudut noktaları tesbit edilerek mühim sahaları dikenli tel içine alınır.

MADDE 13. — Tahdit komisyonları için lüzumlu nakil vasıtaları ve kanuni harcırahlar orman idaresince temin edilir.

II

Orman köylülerinin kalkındırılması

MADDE 14. — Devlet ormanları içinde veya kenarında bulunup da civarlarındaki ormanlardan geçimlerinin sağlanmasına imkân olmıyan köylerde ve dağlık evlerde oturanlardan :

A) Buldukları yerlerde muhitin icaplarına göre ve muhtelif suretlerle kalkındırılmaları mümkün görülenlere, Ziraat Vekâletinin izni ile Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasından kalkınma kredisi açılır. Kalkınma kredisi için yirmi yıl müddetle Ziraat Vekâleti Bütçesine senelik miktarı 50 milyon liradan aşağı olmamak şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası sermayesine mahsuben ayrıca tahsisat konulur.

Kalkınma kredisinin miktarı, faiz nispeti, müddeti ve diğer şartları, Ziraat, İktisat ve Ticaret vekâletleriyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası tarafından müştereken tâyin edilir.

B) Buldukları yerlerde kalkındırılmasına imkân olmayacağı anlaşılanların; daha müstahsil bir hale getirilmelerini teminen ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla ve bu kanunun 2 nci maddesine göre orman rejimi dışında bırakılacak yerlere tercihan yerleştirilmek kaydıyla başka mahallere kaldırılabilirler. Bu takdirde bunların bıraktıkları gayrimenkuller orman mefhumuna girer. Bu mal-

Hü.

istek ve muvafakatleri üzerine İcra Vekilleri Heyeti kararıyla başka yerlere kaldırılabılırler. Bu takdirde bunların bıraktıkları gayrimenkuller orman mefhumuna girer. Bu malların umumi hükümler dairesinde takdir edilecek bedelleri sahiplerine ödenir veya nakil ve yerleştirmeler iskân ve toprak kanunları hükümlerine göre yapılır.

Bu iç iskân işi Devlet ve Ziraat vekâletlerince müştereken hazırlanacak ve İcra Vekilleri Heyetine tasdik edilecek plâna göre yapılır.

III

Ormanların muhafazası

MADDE 15. — Devlet ormanlarında :

A) Yetişmiş ve yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, yaş ağaçları boğmak, yaralamak, tepelerini veya dallarını kesmek veya koparmak ve ağaçlardan yalamuk, pedavra (hartama) çıkarmak;

B) Dikili yaş ve kuru ağaçları kesmek veya bunları kökünden sökmek veya bunlardan kabuk ve çıra çıkarmak, yatık veya devrik ağaçları kesmek veya götürmek, kök sökmek, kömür yapmak;

C) Sahlep, kitre, soğan, kocayemiş, alıç gibi toprak mahsulü ve meyvaları ve kuru yaprak ve orman örtüsünü ve kuru dal ve her çeşit orman artıklarını ve mazi kozalağını ve orman tohumlarını toplayıp götürmek, ocak açarak toprak, kum, çakıl çıkarmak, ormanlarda ve ormanların göl ve derelerinde avlanmak yasaktır.

MADDE 16. — Ormanın gelişmesi için idarenin fennî maksatlarla yapacağı ameliyat dışında 15 nci maddenin (A) bendinde yazılı fiillerden fidan sökmek ve dal kesmek ile orman hasılatı elde etmek üzere aynı maddenin (B) bendinde ve muhtelif faydalar sağlamak için (C) bendinde yazılı fiil ve hareketleri yapmak, orman idaresinin izin ve müsaadesine bağlıdır.

MADDE 17. — Devlet ormanlarının hudutları içinde mevzu hükümlere göre maden ocakları araştırma veya işletme ruhsatnamesi ve im-

Zr. E.

B) Buldukları yerlerde kalkındırılmasına imkân olmayacağı anlaşılanların; daha müstahsul bir hale getirilmeleri gayesiyle ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla başka yerlere kaldırılabılırler. Bu takdirde bunların bıraktıkları gayrimenkuller orman mefhumuna girer. Bu malların umumi hükümler dairesinde takdir edilecek bedelleri sahiplerine ödenir veya nakil ve yerleştirmeler İskân ve Toprak Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Bu iç iskân işi, Devlet ve Ziraat vekâletlerince müştereken hazırlanacak ve İcra Vekilleri Heyetine tasdik edilecek plâna göre yapılır.

III

Ormanların muhafazası

MADDE 15. — Devlet ormanlarında :

A) Yetişmiş ve yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, yaş ağaçları boğmak, yaralamak, tepelerini veya dallarını kesmek veya koparmak ve ağaçlardan yalamuk, pedavra, hartama çıkarmak;

B) Dikili yaş ve kuru ağaçları kesmek veya bunları kökünden sökmek veya bunlardan kabuk veya çıra veya katran veya sakız çıkarmak, yatık veya devrik ağaçları kesmek veya götürmek, kök sökmek, kömür yapmak;

C) Sahlep, kitre, soğan, kocayemiş, alıç, kestane, palamut, harnup, ahlat, ıhlamur çiçeği, ceviz gibi toprak mahsulü ve meyvaları ve kuru yaprak ve orman örtüsünü ve kuru dal ve her çeşit orman artıklarını ve mazi kozalağı ve orman tohumlarını toplayıp götürmek, ocak açarak toprak, kum, çakıl çıkarmak, ormanlarda ve ormanların göl ve derelerinde avlanmak yasaktır.

MADDE 16. — Ormanın gelişmesi için idarenin fennî maksatlarla yapacağı ameliyat dışında; 15 nci maddenin (A) bendinde yazılı fiillerden fidan sökmek ve dal kesmek ile orman hasılatı elde etmek üzere aynı maddenin (B) bendinde ve muhtelif faydalar sağlamak için (C) bendinde yazılı fiil ve hareketleri yapmak, orman idaresinin izin ve müsaadesine bağlıdır.

MADDE 17. — Devlet ormanlarının hudutları içinde, mevzu hükümlere göre maden ocakları araştırma veya işletme ruhsatnamesi ve im-

ların umumi hükümler dairesinde takdir edilecek bedelleri sahiplerine ödenir veya nakil ve yerleştirmeler İskân ve Toprak Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Bu iç iskân işi, Devlet ve Ziraat vekâletlerince müştereken hazırlanacak ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik edilecek plâna göre yapılır.

III

Ormanların muhafazası

MADDE 15. — Devlet ormanlarında :

A) Yetişmiş veya yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, yaş ağaçları boğmak, yaralamak, tepelerini veya dallarını kesmek veya koparmak veya ağaçlardan yalamuk, pedavra, hartama çıkarmak;

B) Dikili yaş veya kuru ağaçları kesmek veya bunları kökünden sökmek veya bunlardan kabuk veya çıra veya katran veya sakız çıkarmak, yatık veya devrik ağaçları kesmek veya götürmek, kök sökmek, kömür yapmak;

C) Sahlep, kitre, soğan, kocayemiş, alıç, kestane, palamut, harnup, ahlat, ıhlamur çiçeği, ceviz gibi toprak mahsullerini veya meyvalarını veya kuru yaprak veya orman örtüsünü veya kuru dal veya her çeşit orman artıklarını veya mazi kozalağı veya orman tohumlarını toplayıp götürmek, ocak açarak toprak, kum, çakıl çıkarmak, ormanlarda veya ormanların göl veya derelerinde avlanmak yasaktır.

MADDE 16. — Ormanın gelişmesi için idarenin fennî maksatlarla yapacağı ameliyat dışında; 15 nci maddenin (A) bendinde yazılı fiillerden fidan sökmek veya dal kesmek ile orman hasılatı elde etmek üzere aynı maddenin (B) bendinde ve muhtelif faydalar sağlamak için (C) bendinde yazılı fiil ve hareketleri yapmak, orman idaresinin izin ve müsaadesine bağlıdır.

MADDE 17. — Devlet ormanlarının hudutları içinde, mevzu hükümlere göre maden ocakları araştırma veya işletme ruhsatnamesi ve imtiyazı verilebilmesi için Ziraat Vekâletinin muvafakatini almak şarttır.

tiyazı verilebilmesi için Ziraat Vekâletinin muvafakatini almak şarttır.

Bu kanunun meriyetinden evvel ruhsatname veya imtiyaz almış olanlarla yeniden ruhsatname veya imtiyaz alacaklar, işe başlamadan evvel çalışma sahalarını orman idaresine haber vermeye ve ormana zarar gelebilecek hallerde, orman idaresinin göstereceği tedbirleri almaya ve yapmaya mecburdurlar.

MADDE 18. — Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alâkalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere, her çeşit bina ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır.

Devlet ormanlarının her hangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya her hangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilen yerlerle buralarda yapılan her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur.

Ormanlarda umumi sıhhat ve emniyet ve menfaat icabı veya estetik ve turistik bakımdan yapılacak her nevi bina ve tesisat ile orman hasılatı işliyeceklerin ve kullanacakların yapacakları bina ve her nevi tesisat için Ziraat Vekâletinden izin alınır.

MADDE 19. — Devlet ormanları hudutları içinde veya dört kilometreye kadar uzaklıkta olan yerlerde her çeşit fabrika ve bir kilometreye kadar olan yerlerde hızar ve şerit kurulması Ziraat Vekâletinin, bir kilometreye kadar olan yerlerde taş, kireç, kömür, tirebentin, katran ve benzeri ocakların kurulması orman idaresinin iznine bağlıdır.

MADDE 20. — Ormanlara her cins hayvan sokulması yasaktır. Ancak :

Bu kanunun (21) ve (22) nei maddelerinde yazılı hükümler dairesinde devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklara ve fevkalâde ahvalde devlet ormanlarına hayvan sokulup otlatılmasına izin verilebilir.

tiyazı verilebilmesi için Ziraat Vekâletinin muvafakatini almak şarttır.

Bu kanunun meriyetinden evvel ruhsatname veya imtiyaz almış olanlarla yeniden ruhsatname veya imtiyaz alacaklar, işe başlamadan evvel çalışma sahalarını orman idaresine haber vermeye ve ormana zarar gelebilecek hallerde, orman idaresinin göstereceği tedbirleri almaya ve yapmaya mecburdurlar.

MADDE 18. — Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alâkalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere; her çeşit bina ve ağıl inşası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır.

Devlet ormanlarının her hangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya her hangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilen yerlerle buralarda yapılan her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur.

Ormanlarda umumi sıhhat ve emniyet ve menfaat icabı veya estetik ve turistik bakımdan yapılacak her nevi bina ve tesisat ile orman hasılatı işliyeceklerin ve kullanacakların yapacakları bina ve her nevi tesisat için Ziraat Vekâletinden izin alınır.

MADDE 19. — Devlet ormanları hudutları içinde veya dört kilometreye kadar uzaklıkta olan yerlerde her çeşit fabrika kurulması Ziraat Vekâletinin; bir kilometreye kadar olan yerlerde hızar ve şerit kurulması, taş, kireç, kömür, tirebentin, katran ve benzeri ocakların kurulması orman idaresinin iznine bağlıdır.

MADDE 20. — Ormanlara her cins hayvan sokulması yasaktır. Ancak :

Bu kanunun (21) ve (22) nei maddelerinde yazılı hükümler dairesinde Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklara ve fevkalâde ahvalde Devlet ormanlarına hayvan sokulup otlatılmasına izin verilebilir.

Ruhsatname veya imtiyaz almış olanlarla, ruhsatname veya imtiyaz alacaklar, işe başlamadan evvel çalışma sahalarını orman idaresine haber vermeye ve ormana zarar gelebilecek hallerde, orman idaresinin göstereceği tedbirleri almaya ve yapmaya mecburdurlar.

MADDE 18. — Devlet ormanları içinde bu ormanların korunması, istihsal ve imarı ile alâkalı olarak yapılacak her nevi bina ve tesisler müstesna olmak üzere; her çeşit bina ve ağıl inşaası ve hayvanların barınmasına mahsus yerler yapılması ve tarla açılması, işlenmesi, ekilmesi ve orman içinde yerleşilmesi yasaktır.

Devlet ormanlarının her hangi bir suretle yanmasından veya açıklıklarından faydalanılarak işgal, açma veya her hangi şekilde olursa olsun kesme, sökme, budama veya boğma yollarıyla elde edilecek yerlerle buralarda yapılacak her türlü yapı ve tesisler, şahıslar adına tapuya tescil olunamaz. Buralara doğrudan doğruya orman idaresince el konulur.

Ormanlarda umumi sıhhat ve emniyet ve menfaat icabı veya estetik ve turistik bakımdan yapılacak her nevi bina ve tesisat ile orman haslatı işleyeceklerin ve kullanacakların yapacakları bina ve her nevi tesisat için Ziraat Vekâletinden izin alınır.

MADDE 19. — Devlet ormanları hudutları içinde veya dört kilometreye kadar uzaklıkta olan yerlerde her çeşit fabrika kurulması Ziraat Vekâletinin; bir kilometreye kadar olan yerlerde hızar ve şerit kurulması, taş, kireç, kömür, trebentin, katran ve benzeri ocakların kurulması orman idaresinin iznine bağlı olup ruhsatname istihsalı ve rüsum hakkındaki ahkâm mahfuzdur.

MADDE 20. — Ormanlara her cins hayvan sokulması yasaktır. Ancak :
Bu kanunun (21) ve (22) nci maddelerinde yazılı hükümler dairesinde Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklara ve fevkalâde ahvalde Devlet ormanlarına hayvan sokulup otlatılmasına izin verilebilir.

Hü.

VI.

Otlak ve mera işleri

MADDE 21. — Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklarla sulama yerlerinde hakları olanlardan buralara hayvanlarıyla yahut hayvansız olarak girip çıkmak isteyenler, bu yerlere orman idaresinin göstereceği yollardan geçmeye ve ormanlara zarar vermeye mâtuf tedbirlere riayete mecburdurlar.

MADDE 22. — Devlet ormanlarındaki otlaklara dışardan toplu olarak veya sürü halinde hayvan sokulup otlatılması tanzim edilecek plânlara göre orman idaresinin iznine bağlıdır.

Plânlar otlak zamanından evvel tanzim ve orman müdürlüklerince tasdik olunur.

Fevkalâde hallerde Ziraat Vekâleti devlet ormanlarına zarar vermiyecek şekilde muvakkat olarak hayvanların ormanlarda otlatılmasına ait tedbirleri alır.

Bu takdirde orman içinde ve civarındaki köylerin hayvan otlatmalarına mütaallik işler, orman bölge şeflerinin tanzim edecekleri plânlar üzerine, mahallin en yüksek mülkiye âmirleri tarafından kasaba ve köy ihtiyar heyetlerine tebliğ olunur.

Yangın görmüş ormanlarla tohumlama kesimi sahalarında hiçbir suretle hayvan otlatılmaz.

MADDE 23. — Ziraat Vekâleti, devlet ormanları içindeki ağaçsız yaylak ve otlakların tanzim, tevsi ve ıslahı hususunda gerekli tedbirleri alır.

V

Muhafaza ormanları

MADDE 24. — Arazi kayması ve yağmurlarla yıkanması tehlikesine mâruz olan yerlerdeki ormanlarla, meskûn mahallerin havasını, şose ve demiryollarını toz ve kum fırtınalarına karşı muhafaza eden ve nehir yataklarının dolmasının önüne geçen veya memleket müdafaa-i için muhafazası zaruri görülen devlet ormanları daimî olarak; tahribedilmiş veya yangın görmüş devlet ormanları da istihsal ormanı haline gelin-

Zr. E.

IV

Otlak ve mera işleri

MADDE 21. — Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklarla sulama yerlerinde hakları olanlardan buralara hayvanlarıyla yahut hayvansız olarak girip çıkmak isteyenler; bu yerlere orman idaresinin göstereceği yollardan geçmeye ve ormanlara zarar vermemeye mâtuf tedbirlere riayete mecburdurlar.

MADDE 22. — Devlet ormanlarındaki otlaklara dışardan toplu olarak veya sürü halinde hayvan sokulup otlatılması tanzim olunacak plânlara göre orman idaresinin iznine bağlıdır.

Plânlar otlak zamanından evvel tanzim ve orman müdürlüklerince tasdik olunur.

Fevkalâde hallerde Ziraat Vekâleti Devlet ormanlarına zarar vermiyecek şekilde muvakkat olarak hayvanların ormanlarda otlatılmasına ait tedbirleri alır.

Bu takdirde orman içinde ve civarındaki köylerin hayvan otlatmalarına mütaallik işler, orman bölge şeflerinin tanzim edecekleri plânlar üzerine, mahallin en yüksek mülkiye âmiri tarafından kasaba ve köy ihtiyar meclislerine tebliğ olunur.

Yangın görmüş ormanlarla tohumlama kesimi sahalarında hiçbir suretle hayvan otlatılmaz.

MADDE 23. — Ziraat Vekâleti, devlet ormanları içindeki ağaçsız yaylak ve otlakların tanzim, tevsi ve ıslahı hususunda gerekli tedbirleri alır.

V

Muhafaza ormanları

MADDE 24. — Arazi kayması ve yağmurlarla yıkanması tehlikesine mâruz olan yerlerdeki ormanlarla, meskûn mahallerin havasını, şose ve demiryollarını, toz ve kum fırtınalarına karşı muhafaza eden ve nehir yataklarının dolmasının önüne geçen veya memleket müdafaa-i için muhafazası zaruri görülen devlet ormanları veya maki veya fundalarla örtülü yerler daimî olarak; tahribedilmiş veya yangın görmüş

IV

Otlak ve mera işleri

MADDE 21. — Devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlaklarla sulama yerlerinde hakları olanlardan buralara hayvanlarıyla yahut hayvansız olarak girip çıkmak isteyenler; bu yerlere orman idaresinin göstereceği yollardan geçmeye ve ormanlara zarar vermemeye mâtuf tedbirlere riayete mecburdurlar.

MADDE 22. — Devlet ormanlarındaki otlaklara dışardan toplu olarak veya sürü halinde hayvan sokulup otlatılması tanzim olunacak plânlara göre orman idaresinin iznine bağlıdır.

Plânlar otlak zamanından evvel tanzim ve orman müdürlüklerince tasdik olunur.

Fevkalâde hallerde Ziraat Vekâleti Devlet ormanlarına zarar vermeyecek şekilde muvakkat olarak hayvanların ormanlarda otlatılmasına ait tedbirleri alır.

Bu takdirde orman içinde civarındaki köylerin hayvan otlatmalarına mütaallik işler, orman bölge şeflerinin tanzim edecekleri plânlar üzerine, mahallin en yüksek mülkiye âmiri tarafından ilgililere tebliğ olunur.

Yangın görmüş ormanlarla tohumlama kesimi sahalarında hiçbir suretle hayvan otlatılamaz.

MADDE 23. — Ziraat Vekâleti, Devlet ormanları içindeki ağaçsız yaylak ve otlakların tanzim, tevsi ve ıslahı hususunda gerekli tedbirleri alır.

V

Muhafaza ormanları

MADDE 24. — Arazi kayması ve yağmurlarla yıkanması tehlikesine mârüz olan yerlerdeki ormanlarla, meskûn mahallerin havasını, şose ve demiryollarını, toz ve kum fırtınalarına karşı muhafaza eden ve nehir yataklarının dolmasının önüne geçen veya memleket müdafaası için muhafazası zaruri görülen Devlet ormanları veya maki veya fundalarla örtülü yerler daimî olarak; tahribedilmiş veya yangın görmüş Devlet ormanları da istihsal ormanı haline gelinceye kadar Ziraat Vekâletince muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler.

Hü.

ceye kadar Ziraat Vekâletince muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler.

Muhafazaya ayrılan ormanların hudutları belli edilerek civar köy ve kasabalarda ilân olunur. Bu gibi ormanların ayrılma şart ve esasları ve müddetleri ile sureti idare, imar ve ıslahı ve bunlardan faydalanma şekilleri Ziraat Vekâletince tesbit olunur.

MADDE 25. — Muhafaza ormanı olarak ayrılması icabeden ve mülkiyeti devletten başkasına ait bulunan ormanlarla alelûmum muhafaza ormanlarının tamamlanması için bunlara eklenmesi lâzımgelen sahipli yerler İcra Vekilleri Heyeti kararıyla muhafaza ormanı olarak ayrılır. Sahipleri muvafakat etmedikleri takdirde bu yerler umumi hükümlere göre istimplâk edilir.

VI

Millî parklar

MADDE 26. — Orman Umum Müdürlüğü; mevki ve haiz olduğu hususiyeti dolayısıyla lüzumlu göreceği ormanları ve orman rejimine giren sahaları; memleketin ilim hayatının istifadesine tahsis etmek, tabiatı muhafaza etmek, yurdun güzelliğini sağlamak, halkın çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkân vermek maksadiyle (Millî park) olarak ayrabilir.

Bu gibi sahalanın ayrılma esasları, muhafaza ormanları hükümlerine göre tatbik olunur.

VII

İstihsal ve satış işleri

MADDE 27. — Devlet ormanlarından yapılacak istihsal, Ziraat Vekâletince tesbit olunacak esaslar dairesinde ve amanejman plânlarına göre devlet tarafından yapılır veya yaptırılır.

MADDE 28. — Devlet ormanlarından kesilecek veya her hangi bir sebeple devrilmiş veya kesilmiş ağaçların dip kütükleriyle tomrukların kimler tarafından numaralanıp damgalanacağına, ağaç, tomruk, odun, kömür ve diğer her nevi or-

Zr. E.

devlet ormanları da istihsal ormanı haline gelinceye kadar Ziraat Vekâletince muhafaza ormanı olarak ayrılabilirler.

Muhafazaya ayrılan ormanların hudutları belli edilerek civar köy ve kasabalarda ilân olunur. Bu gibi ormanların ayrılma şart ve esasları ve müddetleri ile sureti idare, imar ve ıslahı ve bunlardan faydalanma şekilleri Ziraat Vekâletince tesbit olunur.

MADDE 25. — Muhafaza ormanı olarak ayrılması icabeden ve mülkiyeti devletten başkasına ait bulunan ormanlarla alelûmum muhafaza ormanlarının tamamlanması için bunlara eklenmesi lâzımgelen sahipli yerler, İcra Vekilleri Heyeti kararıyla muhafaza ormanı olarak ayrılır. Sahipleri muvafakat etmedikleri takdirde bu yerler umumi hükümlere göre istimplâk edilir.

VI

Millî parklar

MADDE 26. — Orman Umum Müdürlüğü; mevki ve haiz olduğu hususiyeti dolayısıyla lüzumlu göreceği ormanları ve orman rejimine giren sahaları, memleketin ilim hayatının istifadesine tahsis etmek, tabiatı muhafaza etmek, yurdun güzelliğini sağlamak, halkın çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkân vermek maksadiyle (Millî park) olarak ayrabilir.

Bu gibi sahalanın ayrılma esasları muhafaza ormanları hükümlerine göre tatbik olunur.

VII

İstihsal ve satış işleri

MADDE 27. — Devlet ormanlarından yapılacak istihsal, Ziraat Vekâletince tesbit olunacak esaslar dairesinde ve amanejman plânlarına göre devlet tarafından yapılır veya 41 nci madde hükümleri dairesinde yaptırılabilir.

MADDE 28. — Devlet ormanlarından kesilecek veya her hangi bir sebeple devrilmiş veya kesilmiş ağaçların dip kütükleriyle tomrukların kimler tarafından numaralanıp damgalanacağına, ağaç, tomruk, odun, kömür ve diğer

Muvakkat E.

Muhafazaya ayrılan ormanların hudutları belli edilerek civar köy ve kasabalarda ilân olunur. Bu gibi ormanların ayrılma şart ve esasları ve müddetleriyle sureti idare, imar ve ıslahı ve bunlardan faydalanma şekilleri Ziraat Vekâletince tesbit olunur.

MADDE 25. — Muhafaza ormanı olarak ayrılması icabeden ve mülkiyeti Devletten başkasına ait bulunan ormanlarla alelûmum muhafaza ormanlarının tamamlanması için bunlara eklenmesi lâzımgelen sahipli yerler, İcra Vekilleri Heyeti kararıyle muhafaza ormanı olarak ayrılır. Sahipleri muvafakat etmedikleri takdirde bu yerler umumi hükümlere göre istimlâk edilir.

VI

Millî parklar

MADDE 26. — Orman Umum Müdürlüğü; mevki ve haiz olduğu hususiyeti dolayısıyla lüzum göreceği ormanları ve orman rejimine giren sahaları, memleketin ilim hayatının istifadesine tahsis etmek, tabiatı muhafaza etmek, yurdun güzelliğini sağlamak, halkın çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkân vermek maksadiyle (Millî park) olarak ayırabilir.

Bu gibi sahaların ayrılma esasları muhafaza ormanları hükümlerine göre tatbik olunur.

VII

İstihsal ve satış işleri

MADDE 27. — Devlet ormanlarından yapılacak istihsal, Ziraat Vekâletince tesbit olunacak esaslar dairesinde ve amenajman plânlarına göre Devlet tarafından yapılır veya 41 nci madde hükümleri dairesinde yaptırılabilir.

MADDE 28. — Devlet ormanlarından kesilecek veya her hangi bir sebeple devrilmiş veya kesilmiş ağaçların dip kütükleriyle tomrukların kimler tarafından numaralanıp damgalanacağına, ağaç, tomruk, odun, kömür ve diğer her nevi orman mahsullerinin kesim, imal, toplama, satış icaplarına göre orman dışında ve-

man mahsullerinin kesim, imal, toplama, satış icaplarına göre orman dışında veya koruma bakımından mahzurlu olmıyan orman içindeki yerlere nakil ve istif etme ve ölçme işlerine ve nakliye tezkerelerinin tanzim ve istimaline ait şekil ve esaslar Ziraat Vekâletince tâyin ve tesbit olunur.

Danga çekiçleri dört çeşit olup şekilleri, bu kanuna bağlı levhada tesbit edilmiştir. Bu çekiçlerin salâhiyetli memurlardan başkası tarafından kullanılması yasaktır.

Damgasız ve nakliyesiz orman mahsulleri kaçak sayılır.

MADDE 29. — Ormanlık tekniği ve kıymetlendirme icapları zorlamadıkça Orman Umum Müdürlüğüne hiçbir nevi mamul ve yarı mamul yapılamıyacağı gibi orman dışında şehir ve kasabalarda fabrika, depo ve satış yerleri de tesis olunamaz.

Fabrika tesis ve işletilmesi Ziraat Vekâletinin kararına bağlıdır.

MADDE 30. — Devlet ormanlarından elde edilecek orman mahsullerinin tarife bedelleri, muntakalar itibariyle ve piyasa icaplarına göre Orman Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve Ziraat Vekâletince tasdik olunur.

MADDE 31. — Orman mahsullerinin piyasa satışlarında açık artırma esastır. Açık artırmaya arz edilen orman mahsullerinin miktar ve kalite itibariyle mahallî ihtiyaçlara ve satış icaplarına uygun partiler halinde ayarlanması mecburidir. Aneak :

Resmî daire ce müessese ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ihtiyaçlarıyla müstacelen satış yapılmasını icabettiren hallerde pazarlıkla da satış yapılabilir.

Yukarda yazılı satışların şartları ve şekilleri Ziraat Vekâletince tesbit olunur.

MADDE 32. — Hudutları içinde Devlet ormanları bulunan ve nüfusu 2 500 ve daha aşağı olan köy ve muhtaç kasabalar halkından mahallî nüfusa kayıtlı olup da buralarda sakin olanların barınmalarına mahsus yapacakları ev, ahır, ambar, samanlık ve kullanacakları ziraat

her nevi orman mahsullerinin kesim, imal, toplama, satış icaplarına göre orman dışında veya koruma bakımından mahzurlu olmıyan orman içindeki yerlere nakil ve istif etme ve ölçme işlerine ve nakliye tezkerelerinin tanzim ve istimaline ait şekil ve esaslar Orman Umum Müdürlüğüne tâyin ve tesbit olunur.

Danga çeşitleri dört çeşit olup şekilleri, bu kanuna bağlı levhada tesbit edilmiştir. Bu çekiçlerin salâhiyetli memurlardan başkası tarafından kullanılması yasaktır.

Damgasız ve nakliyesiz orman mahsulleri kaçak sayılır.

MADDE 29. — Ormanlık tekniği ve kıymetlendirme icapları zorlamadıkça Orman Umum Müdürlüğüne hiçbir nevi mamul ve yarı mamul yapılamıyacağı gibi orman dışında şehir ve kasabalarda fabrika, depo ve satış yerleri de tesis olunamaz.

Fabrika tesis ve işletilmesi İcra Vekilleri Heyeti kararına bağlıdır.

MADDE 30. — Devlet ormanlarından elde edilecek orman mahsullerinin tarife bedelleri, muntakalar itibariyle ve piyasa icaplarına göre Orman Umum Müdürlüğü tarafından tanzim ve Ziraat Vekâletince tasdik olunur.

MADDE 31. — Orman mahsullerinin piyasa satışlarında açık artırma esastır. Açık artırmaya arz edilen orman mahsullerinin miktar ve kalite itibariyle mahallî ihtiyaçlara ve satış icaplarına uygun partiler halinde ayarlanması mecburidir.

Aneak :

Resmî daire ve müessese ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ihtiyaçlarıyla mahrukat ihtiyaçları, lüzum ve fayda görülen veya müstacelen satış yapılmasını icabettiren hallerde pazarlıkla da satış yapılabilir.

Yukarda yazılı satışların şartları ve şekilleri İcra Vekilleri Heyetince tesbit olunur.

MADDE 32. — Hudutları içinde Devlet ormanları bulunan ve nüfusu 2 500 ve daha aşağı olan köy ve muhtaç kasaba halkından mahallî nüfusa kayıtlı olup da buralarda sakin olanların barınmalarına mahsus yaapekları ev, ahır, ambar, samanlık ve kullanacakları ziraat alet-

ya koruma bakımından mahzurlu olmıyan orman içindeki yerlere nakil ve istif etme ve ölçme işlerine ve nakliye tezkerelerinin tanzim ve istimaline ait şekil ve esaslar Orman Umum Müdürlüğüince tâyin ve tesbit olunur.

Damga çekiçleri dört çeşit olup şekilleri, bu kanuna bağlı levhada tesbit edilmiştir. Bu çekiçlerin salâhiyetli memurlardan başkası tarafından kullanılması yasaktır.

Damgasız ve nakliyesiz orman mahsulleri kaçak sayılır.

MADDE 29. — Ormancılık tekniği ve kıymetlendirme icapları zaruri kılma-
dikça Orman Umum Müdürlüğüince hiçbir nevi mamul ve yarı mamul yapılamı-
yacağı gibi orman dışında şehir ve kasabalarda fabrika, depo ve satış yerleri de
tesis olunamaz. İcabında Orman Umum Müdürlüğüince fabrika tesis ve işletilme-
si İcra Vekilleri Heyeti kararına bağlıdır.

MADDE 30. — Devlet ormanlarından elde edilecek orman mahsullerinin tarife
bedelleri, mıntakalar itibariyle ve piyasa icaplarına göre Orman Umum Müdür-
lüğü tarafından tanzim ve Ziraat Vekâletince tasdik olunur.

MADDE 31. — Orman mahsullerinin piyasa satışlarında açık artırma esas-
tır. Açık artırmaya arz edilen orman mahsullerinin miktar ve kalite itibariyle ma-
hallî ihtiyaçlara ve satış icaplarına uygun partiler halinde ayarlanması mecburi-
dir. Aneak :

Resmî daire ve müessese ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ihtiyaçları ile mah-
rukat ihtiyaçları, lüzum ve fayda görülen veya müstacelen satış yapılmasını icab-
ettiren hallerde pazarlıkla da satış yapılabilir.

Bu maddede yazılı satışların şartları ve şekilleri İcra Vekilleri Heyetince
tesbit olunur.

MADDE 32. — Hudutları içinde Devlet ormanları bulunan ve nüfusu 2 500 ve
daha aşağı olan köy ve muhtaç kasaba halkından mahallî nüfusa kayıtlı olup da
buralarda sakin olanların barınmalarına mahsus yapacakları ev, ahır, ambar, sa-
manlık ve kullanacakları ziraat aletleri ve yakacak ihtiyaçları için tarife bedeli-
nin onda biri karşılığında ve buralar halkının köy mektebi, cami veya mescit, köy

aletleri ve yakacak ihtiyaçları için nısıf tarife bedeli karşılığında ve buralar halkının cami, köy yolu köprüleri gibi müşterek ihtiyaçları için de tarife bedelsiz, tahammülü müsaidolan en yakın Devlet ormanlarından kerestelik ağaç ve odun verilir.

Yukardaki fıkrada yazılı olanlar, bu ihtiyaçlarını ormandan almayı da orman idaresinin mevcut istiflerinden almak istedikleri takdirde ayrıca fiilî (kesme, taşıma, istif ve varsa imal) masrafları alınır. Bu maddeye dayanılarak verilen ağaç ve mamulâtın bu ihtiyaçlara kullanılmayıp başkalarına satılması veya bu yerlerden dışarıya çıkarılması, hibe edilmesi, ve kiraya verilmesi yasaktır.

Bu emval haczedilemez.

Bunları kullandıktan sonra haliyle veya yıkarak enkaz halinde âhara satanlar veya devredenler bir daha bu madde hükmünden istifade edemezler.

Yukarda yazılı ihtiyaçlar için verilen kerestelik ağaç ve mahrukatin aynı köy halkının bu kabîl ihtiyaç sahiplerine devrine orman idaresince izin verilebilir.

MADDE 33. — Devlet ormanları hudutlarına köy ortasından ufki hattı müstakim ile 10 kilometre mesafeye kadar olan köylerdeki muhtaç buldukları sabit olan köylülere ev, ahır, ambar, samanlık gibi zatî ihtiyaçları için kesme, taşıma masraflarıyla tarife bedeli ödenmek şartıyla tomruk verilebileceği gibi bu muntakalar içinde ve dışında bulunan köylerin köprü ve camileri için muteber vesaike müstenid olmak, kesme ve taşıma ve imal masrafları ödenmek şartıyla istif yerlerinden veya orman memurlarının göstereceği yerlerden tomruk veya mamul kereste verilebilir.

MADDE 34. — Hariçten gelecek ve Hükümetçe iskâna tâbi tutulacak göçmenlerle Hükümetçe memleket içinde bir yerden diğer bir yere nakledilecek ve topluca köy kuracak veya köylerde yerleştirilecek olanlara ve yer sarsıntısı, yangın ve sel gibi haller yüzünden felâkete uğrıyan köylerde, bu yüzden zarar gören muhtaç köylülere yapacakları ev, ahır, ambar ve samanlık için bir defaya mahsus olmak üzere Ziraat Vekâletince tahammülü müsait en yakın

leri ve yakacak ihtiyaçları için tarife bedelinin onda biri karşılığında ve buralar halkının köy mektebi, cami veya mescit, köy yolu köprüleri gibi müşterek ihtiyaçları için de tarife bedelsiz, tahammülü müsaidolan en yakın Devlet ormanlarından kerestelik ağaç ve odun verilir.

Yukardaki fıkrada yazılı olanlar, bu ihtiyaçlarını ormandan almayı da orman idaresinin mevcut istiflerinden almak istedikleri takdirde, ayrıca fiilî (Kesme, taşıma, istif ve varsa imal) masrafları alınır. Bu maddeye dayanılarak verilen ağaç ve mamulâtın bu ihtiyaçlara kullanılmayıp başkalarına satılması veya bu yerlerden dışarıya çıkarılması, hibe edilmesi, veya kiraya verilmesi yasaktır.

Bu emval haczedilemez.

Bunları kullandıktan sonra haliyle veya yıkarak enkaz halinde satanlar veya devredenler bir daha bu madde hükmünden istifade edemezler.

Yukarda yazılı ihtiyaçlar için verilen kerestelik ağaç ve mahrukatin aynı köy halkının bu kabîl ihtiyaç sahiplerine devrine orman idaresince izin verilebilir.

MADDE 33. — Devlet ormanları hudutlarına köy ortasından ufki hattı müstakim ile on kilometre mesafeye kadar olan köylerdeki muhtaç buldukları sabit olan köylülere ev, ahır, ambar, samanlık gibi zatî ihtiyaçları için kesme, taşıma masraflarıyla tarife bedeli ödenmek şartıyla tomruk verilebileceği gibi bu muntakalar içinde ve dışında bulunan köylerin köprü, cami veya mescitleri için muteber vesaike müstenid olmak, kesme, taşıma ve imal masrafları ödenmek şartıyla istif yerlerinden veya orman memurlarının göstereceği yerlerden tomruk veya mamul kereste verilebilir.

MADDE 34. — Hariçten gelecek ve hükümetçe iskâna tâbi tutulacak göçmenlerle hükümetçe memleket içinde bir yerden diğer bir yere nakledilecek ve topluca köy kuracak veya köylerde yerleştirilecek olanlara ve yer sarsıntısı, yangın, heyelân ve sel gibi haller yüzünden felâkete uğrıyan köylerde bu yüzden zarar gören muhtaç köylülere; yapacakları ev, ahır, ambar ve samanlık için bir defaya mahsus olmak üzere Ziraat Vekâletince tahammülü mü-

yolu köprüleri gibi müşterek ihtiyaçları için de tarife bedelsiz, tahammülü müsait olan en yakın Devlet ormanlarından kerestelik ağaç ve odun verilir.

Yukardaki fıkrada yazılı olanlar, bu ihtiyaçlarını ormandan almayıp da orman idaresinin mevcut istiflerinden almak istedikleri takdirde, ayrıca fiilî (kesme, taşıma, istif ve varsa imal) masrafları alınır. Bu maddeye dayanılarak verilen ağaç ve mamulâtın bu ihtiyaçlara kullanılmayıp başkalarına satılması veya bu yerlerden dışarıya çıkarılması, hibe edilmesi veya kiraya verilmesi yasaktır.

Bu emval haczedilemez.

Bunları kullandıktan sonra haliyle veya yıkarak enkaz halinde satanlar veya devredenler bir daha bu madde hükmünden istifade edemezler.

Yukarda yazılı ihtiyaçlar için verilen kerestelik ağaç ve mahrukatın aynı köy halkının bu kabîl ihtiyaç sahiplerine devrine orman idaresince izin verilebilir.

MADDE 33. — Devlet ormanları hudutlarına köy ortasından ufki hattımüstakim ile on kilometre mesafeye kadar olan köylerdeki muhtaç buldukları sabit olan köylülere ev, ahır, ambar, samanlık gibi zati ihtiyaçları için kesme, taşıma masraflarıyla 1/10 tarife bedeli ödenmek şartıyla tomruk verilebileceği gibi bu mntakalar içinde ve dışında bulunan köylerin köprü, cami veya mescitleri için muteber vesaike müstenidolmak, kesme, taşıma ve imal masrafları ödenmek şartıyla istif yerlerinden veya orman memurlarının göstereceği yerlerden tomruk veya mamul kereste verilebilir.

Maden kömürü, linyit vesair yakacak maddeler sağlanıncaya kadar istif yerlerinden kesme ve taşıma masrafları ödemek suretiyle 1/10 tarife bedeli yahut diğer köylülerin korumasına ve intifasına ayrılmıyan Devlet ormanlarından 1/10 tarife bedeli karşılığında yakacak odun verilebilir.

Madde 34. — Hariçten gelecek ve Hükümetçe iskâna tâbi tutulacak göçmenlerle Hükümetçe memleket içinde bir yerden diğer bir yere nakledilecek ve topluca köy kuracak veya köylerde yerleştirilecek olanlara ve yer sarsıntısı, yangın, heyelân ve sel gibi haller yüzünden felâkete uğrıyan köylerde bu yüzden zarar gören muhtaç köylülere; yapacakları ev, ahır, ambar ve samanlık için bir defaya mahsus olmak üzere Ziraat Vekâletince tahammülü müsait en yakın ormanlardan parasız olarak kerestelik ağaç ve istedikleri takdirde mevcut istiflerden yalnız kesme, taşıma, imal masrafları karşılığında tomruk veya kereste verilebilir.

ormanlardan parasız olarak kerestelik ağaç ve istedikleri takdirde mevcut istiflerden yalnız kesme, taşıma, imal masrafları karşılığında tomruk veya kereste verilebilir.

32 nci maddenin 3, 4 ve 5 nci fıkralarında yazılı hükümler 33 ve 34 ncü maddeler hakkında da tatbik olunur.

MADDE 35. — Hudutları içinde Devlet ormanı bulunan 32 nci maddede yazılı köy ve kasaba halkının kesip, satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik tomrukların idarece tâyin olunacak müddet içinde istedikleri takdirde istihkak sahiplerine 10 metre mikâbı geçmemek üzere % 25 ine kadarı pazar ihtiyacı olarak istiflerden satış bedelleriyle artırmaz olarak verilir.

Miktar mevzuubahsolmaksızın bu nispet; odun, kömür ve ziraat alet ve araba imalinde ve geçitli el sanatlarında kullanılabilen orman mahsullerinin istiflerinden yüzde yüze kadar çıkarılabilir.

Bu suretle bölgenin ihtiyacı bulunan ziraat aletlerinin köylülerce imal edilemeyeceği anlaşılan yerlerde ve zamanlarda bu gibi aletleri taslak halinde orman idaresi imal edebilir.

MADDE 36. — 32, 33 ve 34 ncü maddelere göre yeniden ev, ahır, ambar ve samanlık yapmak için ağaç ve kereste alanların alâkalı vekâletlerin mütalâası alınarak bu kanunun neşrini mütaakıp Ziraat Vekâletince 6 ay içinde tesbit olunacak yapı sistemlerine göre inşaat yapımları mecburidir.

Bu inşaatı sarf edilmek şartıyla köy veya köy birliklerinin açacakları tuğla, kiremit ve kireç ocakları için orman idaresi tarafından tarife bedeli alınmıyarak yeter miktarda odun verilir.

İnşaatını yapı sistemlerine göre yaptırmayanlardan ve ocaklardan istihsal olunan maddeleri 32, 33 ve 34 ncü maddelerde bahsedilen ihtiyaç erbabından başkalarına satanlardan verilen ağaç, kereste ve odunların rayiç bedellerinin iki misli tahsil olunur.

sait en yakın ormanlardan parasız olarak kerestelik ağaç ve istedikleri takdirde mevcut istiflerden yalnız kesme, taşıma, imal masrafları karşılığında tomruk veya kereste verilebilir.

32 nci maddenin 3, 4 ve 5 nci fıkralarında yazılı hükümler, 33 ve 34 ncü maddeler hakkında da tatbik olunur.

MADDE 35. — Hudutları içinde devlet ormanı bulunan 32 nci maddede yazılı köy ve kasaba halkının kesip, satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik tomrukların idarece tâyin olunacak müddet içinde istedikleri takdirde, istihkak sahiplerine 10 metre mikâbı geçmemek üzere yüzde yirmibeşine kadarı pazar ihtiyacı olarak istiflerden maliyet bedelleriyle artırmaz olarak verilir.

Miktar mevzuubahsolmaksızın bu nispet; odun, kömür ve ziraat alet ve araba imalinde ve geçitli el sanatlarında ve meyva, sebze ambalajlığında kullanılabilen orman mahsullerinin istif yerlerinden yüzde yüze kadar çıkarılabilir.

Bu suretle bölgenin ihtiyacı bulunan ziraat aletlerinin köylülerce imal edilemeyeceği anlaşılan yerlerde ve zamanlarda bu gibi aletleri taslak halinde orman idaresi imal edebilir.

MADDE 36. — 32, 33 ve 34 ncü maddelere göre yeniden ev, ahır, ambar ve samanlık yapmak için ağaç ve kereste alanların alâkalı vekâletlerin mütalâası alınarak bu kanunun neşrini mütaakıp Ziraat Vekâletince 6 ay içinde tesbit olunacak yapı sistemlerine göre inşaat yapımları mecburidir.

Bu inşaatı sarf edilmek şartıyla köy veya köy birliklerinin açacakları tuğla, kiremit, kireç ocakları için orman idaresi tarafından tarife bedeli alınmıyarak yeter miktarda odun ile bu ocakların iç tesisatı için gerekli tomruk veya kereste de maliyet bedeli üzerinden verilir.

Kurulacak bu kabül ocakların müteşebbislerine belirtilecek şartlar dairesinde ve umumi bütçeden Orman Umum Müdürlüğü tarafından tesbit olunacak miktarda teşkil edilecek bir fondan ikraz suretiyle yardımda bulunulur. Fonun karşılığı her yıl iki milyon liradan aşağı olmamak üzere Orman Umum Müdürlüğü bütçesine konulur.

İnşaatını yapı sistemlerine göre yaptırmı-

32 nci maddenin 3, 4 ve 5 nci fıkralarında yazılı hükümler, 33 ve 34 ncü maddeler hakkında da tatbik olunur.

MADDE 35. — Hudutları içinde Devlet ormanı bulunan, 32 nci maddede yazılı köy ve kasaba halkının kesip, satış istif yerlerine taşıdıkları kerestelik tomrukların idarece tâyin olunacak müddet içinde istedikleri takdirde, istihkak sahiplerine 10 metre mikâbı geçmemek üzere yüzde yirmi beşine kadar pazar ihtiyacı olarak istiflerden maliyet bedelleriyle artırmaz olarak verilir.

Miktar mevzu bahsolmaksızın bu nispet; odun, kömür ve ziraat alet ve araba imalinde ve çeşitli el sanatlarında ve meyve, sebze ambalâjlığında kullanılabilen orman mahsullerinin istif yerlerinden yüzde yüze kadar çıkarılabilir.

Bu suretle bölgenin ihtiyacı bulunan ziraat aletlerinin köylüllerce imal edilemeyeceği anlaşılan yerlerde ve zamanlarda bu gibi aletleri taslak halinde orman idaresi imal edebilir.

MADDE 36. — 32, 33 ve 34 ncü maddelere göre yeniden ev, ahır, ambar ve samanlık yapmak için tomruk ve kereste alanların; bu husustaki talimatnamede tesbit olunacak yapı sistemlerine göre inşaat yapmaları mecburidir.

Bu inşaaata sarf edilmek şartıyla köy veya köy birliklerinin açacakları tuğla, kiremit, kireç ocakları için orman idaresi tarafından tarife bedeli alınmıyarak yeter miktarda odun ile bu ocakların iç tesisatı için gerekli tomruk veya kereste de maliyet bedeli üzerinden verilir.

Kurulacak bu kabîl ocakların müteşebbislerine belirtilecek şartlar dairesinde ve umumi bütçeden Orman Umum Müdürlüğü tarafından tesbit olunacak miktarda teşkil edilecek bir fondan ikraz suretiyle yardımda bulunulur. Fonun karşılığı her yıl iki milyon liradan aşağı olmamak üzere Orman Umum Müdürlüğü Bütçesine konulur.

Inşaatını yapı sistemlerine göre yaptırmıyanlardan ve ocaklardan istihsal olunan mamulleri 32, 33 ve 34 ncü maddelerde bahsedilen ihtiyaç erbabından başkalarına satanlardan veya her hangi bir suretle elden çıkaranlardan verilen tomruk, kereste ve odunların rayiç bedellerinin iki misli tahsil olunur.

MADDE 37. — Zatî kerestelik ihtiyaçları her sene orman bölge şefinin de iştirakiyle köy ihtiyar heyeti tarafından ormanın verimi ve isteklilerin ihtiyaçları göz önünde tutularak mahallinde tesbit olunur.

Verilen ihtiyaç kerestelerini yerinde kullanmayıp da başkasına devredenleri veya satanları ihtiyar heyeti orman idaresine bildirmekle mükelleftir.

Yakacak ihtiyaçları bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren bir sene zarfında köy ihtiyar heyeti ile birlikte ve bir defaya mahsus olmak üzere her hane ve nüfus sayısına göre orman idaresince tesbit edilir. Mütaakıp senelerdeki değişiklikler köy ihtiyar heyetince orman idaresine bildirilir.

MADDE 38. — Devlet ormanlarından çıkarılan kerestelik, direklik ve mahrukattan başka diğer her nevi orman mahsullerini tâyin edilecek muntaka ve müddetler içinde toplayıp çıkarmaları için 32 nci maddede yazılı yerler halkına tarife bedelini ödemek şartıyla izin verilir. Halkın rağbet etmemesi veya iş güçlerinin kâfi gelmemesi hallerinde bu mahsuller orman idaresince istihsal olunup satılır.

Orman idaresince kıymetlendirilemeyen artıklar ile ormana zararlı ağaççıkların orman idaresinin belli edeceği şartlar dâhilinde sökülerek ve diğer sahlep, kitre, çilek, soğan, kocayemiş, alıç, mazı kozalağı gibi mahsulât ile meyvaların toplanarak çıkarılması için isteklilere izin verilebilir.

Bunları toplıyanlar kim olursa olsun para alınmaz.

MADDE 39. — Orman içinde veya civarındaki köy hükmi şahsiyetleri veya köyler halkının tamamı veya bir kısmı tarafından tasarruf edilmekte iken 4785 sayılı Kanunla devletleştirilmiş olan ormanlar ile bu kabîl köy halkınca 4785 sayılı Kanunun neşrinden önce bekçi tutmak suretiyle veya başka bir şekilde fiilen ko-

yanlardan ve ocaklardan istihsal olunan mamulleri 32, 33 ve 34 ncü maddelerde bahsedilen ihtiyaç erbabından başkalarına satanlardan verilen ağaç, kereste ve odunların rayiç bedellerinin iki misli tahsil olunur,

MADDE 37. — Zatî kerestelik ihtiyaçları her sene orman bölge şefinin de iştirakiyle köy ihtiyar meclisi tarafından ormanın verimi ve isteklilerin ihtiyaçları göz önünde tutularak mahallinde tesbit olunur.

Verilen ihtiyaç kerestelerini yerinde kullanmayıp da başkasına devredenleri veya satanları ihtiyar meclisi orman idaresine bildirmekle mükelleftir.

Yakacak ihtiyaçları; bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren bir sene zarfında köy ihtiyar meclisi ile birlikte ve bir defaya mahsus olmak üzere her hane ve nüfus sayısına göre orman idaresince tesbit edilir. Mütaakıp senelerdeki değişiklikler köy ihtiyar meclisinde orman idaresine bildirilir.

MADDE 38. — Devlet ormanlarından çıkarılan kerestelik, direklik ve mahrukattan başka diğer her nevi orman mahsullerini tâyin edilecek muntaka ve müddetler içinde toplayıp çıkarmaları için 32 nci maddede yazılı yerler halkına tarife bedelini ödemek şartıyla izin verilir. Halkın rağbet etmemesi veya iş güçlerinin kâfi gelmemesi hallerinde bu mahsuller orman idaresince istihsal olunup satılır.

Orman idaresince kıymetlendirilemeyen artıklar ile ormana zararlı ağaççıkların ve köklerin orman idaresinin belli edeceği şartlar dâhilinde sökülerek ve diğer sahlep, kitre, çilek, soğan, kocayemiş, alıç, mazı kozalağı ve palamut gibi mahsulât ile meyvaların toplanarak çıkarılması için isteklilere izin verilebilir.

Bunları toplıyanlar kim olursa olsun para alınmaz.

MADDE 39. — Orman içinde veya civarındaki köy hükmi şahsiyetleri veya köyler halkının tamamı veya bir kısmı tarafından tasarruf edilmekte iken 4785 sayılı Kanunla devletleştirilmiş olan ormanlar ile bu kabîl köy halkınca 4785 sayılı Kanunun neşrinden önce bekçi tutmak suretiyle veya başka bir şekilde fiilen korunmuş ve

Bu maddenin sureti' tatbiki hakkında bu kanunun neşri tarihinden itibaren altı ay içinde Dahiliye, Maarif, Nafia ve Ziraat vekâletlerince müştereken tanzim ve İcra Vekilleri Heyetince tasdik olunacak bir talimatname yapılır.

MADDE 37. — Zatî kerestelik ihtiyaçları her sene orman bölge şefinin de iştirakiyle köy ihtiyar meclisi tarafından ormanın verimi ve isteklilerin ihtiyaçları göz önünde tutularak mahallinde tesbit olunur.

Verilen ihtiyaç kerestelerini yerinde kullanmayıp da başkasına devredenleri veya satanları köy muhtarı orman idaresine bildirmekle mükelleftir.

Yakacak ihtiyaçları; bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren bir sene zarfında köy ihtiyar meclisi ile birlikte ve bir defaya mahsus olmak üzere her hane ve nüfus sayısına göre orman idaresince tesbit edilir. Mütaakıp senelerdeki değişiklikler köy ihtiyar meclisince orman idaresine bildirilir.

MADDE 38. — Devlet ormanlarından çıkarılan kerestelik, direklik ve mahrukkattan başka diğer her nevi orman mahsullerini tâyin edilecek mıntaka ve müddetler içinde toplayıp çıkarmaları için 32 nci maddede yazılı yerler halkına tarife bedelini ödemek şartıyla izin verilir. Halkın rağbet etmemesi veya iş güçlerinin kâfi gelmemesi hallerinde bu mahsuller orman idaresince istihsal olunup satılır.

Orman idaresince kıymetlendirilemiyen artıklar ile ormana zararlı ağaççıkların ve köklerin orman idaresinin belli edeceği şartlar dâhilinde sökülerek ve diğer sahlepe, kitre, çilek, soğan, kocayemiş, alıç, mazı kozalağı ve palamut gibi mahsulât ile meyvaların toplanarak çıkarılması için isteklilere izin verilebilir.

Bunları tophyanlar kim olursa olsun para alınmaz.

MADDE 39. — Orman içinde veya civarındaki köy hükmi şahsiyetleri veya köyler halkının tamamı veya bir kısmı tarafından tasarruf edilmekte iken 4785 sayılı Kanunla Devletleştirilmiş olan ormanlar ile bu kabîl köy halkınca 4785 sayılı Kanunun neşrinden önce bekçi tutmak suretiyle veya başka bir şekilde fiilen korunmuş ve faydalanılmış olan ormanların her nevi mahsulleri bu köyler halkının zatî, müşterek, küçük el sanayii ve pazar ihtiyacına tahsis olunur.

Köy hükmi şahsiyetleri tarafından bu ormanların korunmasına devam olun-

runmuş ve faydalanılmış olan ormanların her nevi mahsülleri bu köyler halkının zatî, müşterek, küçük el sanayii ve pazar ihtiyacına tahsis olunur.

Köy hükmi şahsiyetleri tarafından bu ormanların korunmasına devam olunmadığı veya amenajman plânları esaslarına ve izin şartlarına riayet edilmediği anlaşıldığı takdirde Ziraat Vekâletince tahsisten vazgeçilebilir.

MADDE 40. — Devlet ormanlarından yapılacak istihisalden 32 ve 34 ncü maddeler gereğince faydalanan köylülerin sıra ile zatî, müşterek, küçük el sanayii ihtiyaçları temin edilmeden piyasaya satış yapılamaz.

MADDE 41. — Devlet ormanlarında kesme, taşıma, toplama, imal, bakım, imar, ağaçlama, yol yapma gibi, orman işleri iş yerindeki veya civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere veya tercihan aralarında köy orman kooperatifi kuranlara gördürülür.

Yapılacak işin, civar köylülerin iş gücünün kâfi gelmemesi veya işe ehil olmamaları veya fazla fiyat istemeleri gibi hallerde, bu işler taahhüt yoluyla yaptırılabilir. Bu işleri yapacakların işin mahiyet ve hacmine göre teknik ehliyeti haiz olmaları veya bu işe ehil bir teknik eleman çalıştırmaları istenebilir.

MADDE 42. — Bu kanunda ormandan faydalanma hakkı tanıyan bir veya birkaç köy aralarında köy orman kooperatifi kurdukları takdirde istiflerin satış imkânları ve durumu veya ormanların senelik tahammülleri göz önünde bulundurulurken pazar ihtiyacı için satılacak miktarlar, artırılabilir gibi vâdeli veya taksitle satışlar da yapılabilir.

Köy orman kooperatifi kurmayan köylerle; köy orman kooperatifi kurulan köylerde kooperatife girmiyen köylüler bu yardımlardan istifade edemezler.

Köy orman kooperatiflerinin bu kanunla tanıyan hak ve faydalardan ne suret ve şekilde istifade edeceklerine ait esaslar Ziraat Vekâletince tesbit edilir.

faydalanılmış olan ormanların her nevi mahsülleri bu köyler halkının zatî, müşterek, küçük el sanayii ve pazar ihtiyacına tahsis olunur.

Köy hükmi şahsiyetleri tarafından bu ormanların korunmasına devam olunmadığı veya amenajman plânları esaslarına ve izin şartlarına riayet edilmediği anlaşıldığı takdirde Ziraat Vekâletince tahsisten vazgeçilebilir.

MADDE 40. — Devlet ormanlarından yapılacak istihisalden 32 ve 34 ncü maddeler gereğince faydalanan köylülerin sıra ile zatî, müşterek, küçük el sanayii ihtiyaçları temin edilmeden piyasaya satış yapılamaz.

MADDE 41. — Devlet ormanlarında kesme, taşıma, toplama, imal, bakım, imar, ağaçlama, yol yapma gibi, orman işleri iş yerindeki veya civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere veya tercihan aralarında köy orman kooperatifi kuranlara gördürülür.

Yapılacak işin, civar köylülerin iş gücünün kâfi gelmemesi veya işe ehil olmamaları veya fazla fiyat istemeleri gibi hallerde, bu işler taahhüt yolu ile yaptırılabilir. Bu işleri yapacaklardan işin mahiyet ve hacmine göre teknik eleman çalıştırmaları istenilir. Ve bu kabil bir taahhüde gireceklerden malî ve fennî ehliyet vesikaları aranır.

MADDE 42. — Bu kanunda ormandan faydalanma hakkı tanıyan bir veya birkaç köy aralarında köy orman kooperatifi kurdukları takdirde istiflerin satış imkânları ve durumu veya ormanların senelik tahammülleri göz önünde bulundurulurken pazar ihtiyacı için satılacak miktarlar artırılabilir gibi vâdeli veya taksitle satışlar da yapılabilir.

Köy orman kooperatifi kurmayan köylerle; köy orman kooperatifi kurulan yerlerde kooperatife girmiyen köylüler bu yardımlardan istifade edemezler.

Köy orman kooperatiflerinin bu kanunla tanıyan hak ve faydalardan ne suret ve şekilde istifade edeceklerine ait esaslar İcra Vekilleri Heyetince tesbit edilir.

madığı veya amenajman plânları esaslarına ve izin şartlarına riayet edilmediği anlaşıldığı takdirde Ziraat Vekâletince tahsisten vazgeçilebilir.

MADDE 40. — Devlet ormanlarından yapılacak istihşalden 32 ve 34 ncü maddeler gereğince faydalanan köylülerin sıra ile zatî, müşterek, küçük el sanayii ihtiyaçları temin edilmeden piyasaya satış yapılamaz.

MADDE 41. — Devlet ormanlarında kesme, taşıma, toplama, imal, bakım, imar, ağaçlama, yol yapma gibi, orman işleri iş yerindeki veya civarındaki orman işlerinde çalışan köylülere veya tercihan aralarında köy orman kooperatifi kuranlara gördürülür.

Yapılacak işin, civar köylülerin iş gücünün kâfi gelmemesi veya işe ehil olmamaları veya fahiş fiyat istemeleri gibi hallerde, bu işler taahhüt yolu ile yaptırılabilir. Bu işleri yapacaklardan işin mahiyet ve hacmuna göre teknik eleman çalıştırmaları istenilir. Ve bu kabîl bir taahhüde gireceklerden malî ve fennî ehliyet vesikaları aranır.

Hü.

MADDE 43. — Her hangi bir suretle satışı yapılmış orman emvalinin bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu, Devlet ve Ziraat Bankası tahvilleri ile temin edilmeden ve damgaya tâbi olanlar damgalanmadan ve nakliye tezkeresi alınmadan nakliyat yapılamaz. 42 nci madde gereğince köy orman kooperatiflerine tanınan haklar mahfuzdur.

Nakliye tezkereleri mal sahibinin istediği yere ve taşıyıcının taşıma imkânlarına göre müddetli olarak verilir.

Malın ilk götürüldüğü yerlerden başka yerlere taşınmasında, taşıyanın eski nakliyeyi mal mevcuduna göre yeniletmesi lâzımdır.

Orman malları, sayısı, cinsi, nev'i, ebadı ve vasıfları itibariyle ibraz olunan nakliye tezkeresine uyduğu ve damgalı bulunduğu takdirde hepsi üzerinden hacmen % 10 ve veznen % 15 ine kadar çıkacak fazlalık için nakliye tezkeresinde yazılı satış bedeli üzerinden tutarı alınarak serbest bırakılır.

Yukardaki hadleri aşan miktar, bütün fazlalığa şâmil olmak üzere kaçak sayılarak idarece müsadere olunur.

MADDE 44. — Orman içinde yapılacak nakliyat orman idaresinin göstereceği yollardan yapılır. Nakliye tezkereleri daima taşıyanların üzerinde bulunup alâkalı memurlar tarafından istenildikçe gösterilir. Şehir ve kasabalardaki ticarethane ve fabrikalardan ticaret kasdı olmaksızın orman mahsulü alıp nakil edeceklerden nakliye tezkeresi aranmaz.

Bu ticarethane ve fabrikalar damgalı olmak kaydıyla bu gibi mallar için fatura tanzimine mecburdurlar.

Resmî daire ve müesseseler kendi ihtiyaçları için kullanmak üzere kendi stok mahallerinden veya fabrikalarından iş yerlerine nakil edecekleri keresteleri damgalı olmak şartıyla kendilerince mütat ve muteber olan vesikalariyle sevk edebilirler.

MADDE 45. — İstihsal edilmiş veya edilecek emvale ait açılacak istihkak dâvalarının katî hükme bağlanmasına kadar mahkemelerce verilecek ihtiyati tedbir kararları ya kesimin durdurulmasına veya kesilmiş emvalin muhafazasına veyahut

Zr. E.

MADDE 43. — Her hangi bir suretle satışı yapılmış orman emvalinin bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu, Devlet ve Ziraat Bankası tahvilleri ile temin edilmeden ve damgaya tâbi olanlar damgalanmadan ve nakliye tezkeresi alınmadan nakliyat yapılamaz. 42 nci madde gereğince köy orman kooperatiflerine tanınan haklar mahfuzdur.

Nakliye tezkereleri mal sahibinin istediği yere ve taşıyıcının taşıma imkânlarına göre müddetli olarak verilir.

Malın ilk götürüldüğü yerlerden başka yerlere taşınmasında, taşıyanın eski nakliyeyi mal mevcuduna göre yeniletmesi lâzımdır.

Orman malları, sayısı, cinsi, nev'i, ebadı ve vasıfları itibariyle ibraz olunan nakliye tezkeresine uyduğu ve damgalı bulunduğu takdirde hepsi üzerinden hacmen % 10 ve veznen % 15 ine kadar çıkacak fazlalık için nakliye tezkeresinde yazılı satış bedeli üzerinden tutarı alınarak serbest bırakılır.

Yukardaki hadleri aşan miktar, bütün fazlalığa şâmil olmak üzere kaçak sayılarak idarece müsadere olunur.

MADDE 44. — Orman içinde yapılacak nakliyat orman idaresinin göstereceği yollardan yapılır. Nakliye tezkereleri daima taşıyanların üzerinde bulunup alâkalı memurlar tarafından istenildikçe gösterilir. Şehir ve kasabalardaki ticarethane ve fabrikalardan ticaret kasdı olmaksızın orman mahsulü alıp nakledeceklerden nakliye tezkeresi aranmaz.

Bu ticarethane ve fabrikalar damgalı olmak kaydıyla bu gibi mallar için fatura tanzimine mecburdurlar.

Resmî daire ve müesseseler kendi ihtiyaçları için kullanmak üzere kendi stok mahallerinden veya fabrikalarından iş yerlerine nakledecekleri keresteleri damgalı olmak şartıyla kendilerince mütat ve muteber olan vesikalariyle sevk edebilirler.

MADDE 45. — İstihsal edilmiş veya edilecek emvale ait açılacak istihkak dâvalarının katî hükme bağlanmasına kadar mahkemelerce verilecek ihtiyati tedbir kararları ya kesimin durdurulmasına veya kesilmiş emvalin muhafazasına

MADDE 42. — Her hangi bir suretle satışı yapılmış orman emvalinin bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu, Devlet ve Ziraat Bankası tahvilleriyle temin edilmeden ve damgaya tâbi olanlar damgalanmadan ve nakliye tezkeresi alınmadan nakliyat yapılamaz.

Nakliye tezkereleri mal sahibinin istediği yere ve taşıyıcının taşıma imkânlarına göre müddetli olarak verilir.

Malın ilk götürüldüğü yerlerden başka yerlere taşınmasında, taşıyanın eski nakliyeyi mal mevcuduna göre yeniletmesi lâzımdır.

Orman malları, sayısı, cinsi, nev'i, ebadı ve vasıfları itibariyle ibraz olunan nakliye tezkeresine uyduğu ve damgalı bulunduğu takdirde hepsi üzerinden hacmen yüzde on ve veznen yüzde on beşine kadar çıkacak fazlalık için nakliye tezkeresinde yazılı satış bedeli üzerinden tutarı alınarak serbest bırakılır.

Yukardaki hadleri aşan miktar, bütün fazlalığa şâmil olmak üzere kaçak sayılarak idarece müsadere olunur.

MADDE 43. — Orman içinde yapılacak nakliyat orman idaresinin göstereceği yollardan yapılır. Nakliye tezkereleri daima taşıyanların üzerinde bulunup alâkalı memurlar tarafından istenildikçe gösterilir. Şehir ve kasabalardaki ticarethane ve fabrikalardan ticaret kasdı olmaksızın orman mahsulü alıp nakledeceklerden nakliye tezkeresi aranmaz.

Bu ticarethane ve fabrikalar damgalı olmak kaydiyle bu gibi mallar için fatura tanzimine mecburdurlar.

Resmî daire ve müesseseler kendi ihtiyaçları için kullanmak üzere kendi stok mahallerinden veya fabrikalarından iş yerlerine nakledecekleri keresteleri damgalı olmak şartıyla kendilerince mütat ve muteber olan vesikalariyle sevk edebilirler.

MADDE 44. — İstihsal edilmiş veya edilecek emvale ait açılacak istihkak dâvalarının katî hükme bağlanmasına kadar mahkemelerce verilecek ihtiyati tedbir kararları ya kesimin durdurulmasına veya kesilmiş emvalin muhafazasına veyahut bu emvalin tarafların kabul edeceği ve malın tam değerlendirilebileceği şartlar dairesinde satılıp bedelinin bankaya yatırılmasına mütedair olabilir.

Hü.

bu emvalin satılıp bedelinin bankaya yatırılmasına mütedair olabilir.

MADDE 46. — Ormanlardan verilen müsterek ve zatî ihtiyaçlarla sair mahsulâtı tâyin edilen müddetler içerisinde mazereti olmaksızın çıkarılmayanların izinleri iptal olunur. Bu emval başka hak sahiplerinin ihtiyaçlarına tahsis edilebilir.

Üçüncü fasıl

Hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar

I

İşletme ve imar

MADDE 47. — Âmme müesseselerine ait ormanların tahdit işini de 7 nci maddede yazılı tahdit komisyonları yapar. Bu suretle tesbit olunacak hudutları, tahdit tarihinden itibaren iki sene içinde beton veya yontma taşlar dikmek ve sabit kayalar üzerine işaretler hakketmek suretiyle sahipleri belli etmeye mecburdurlar. Komisyonların masrafları devlete, tahdit işlerine ait diğer masraflar alâkâhlara aittir.

MADDE 48. — Âmme müesseselerine ait ormanları ya sahipleri işletir veya işletmeyi başkasına verebilir. Ancak bunlar orman idaresi tarafından parasız olarak tanzim edilecek harita ve amenajman plânlarına göre işletilir ve idare olunur. Bu plânlara riayeti orman idaresi kontrol eder.

Sahiplerinin orman idaresine müracaat tarihini takibeden ilk iş mevsiminde işe başlamak suretiyle en kısa zamanda plânların ikmalî mecburidir.

MADDE 49. — Âmme müesseselerine ait ormanlar parçalanarak, şahıslara veya müesseselere toprağı ile birlikte devir ve temlik edilemez.

II

İdare ve muhafaza

MADDE 50. — Âmme müesseselerine ait ormanların idaresi ve muhafazası, devletin kontrol

Zr. E.

vayahut bu emvalin tarafların kabul edeceği ve malın tam değerlendirilebileceği şartlar daire-sinde satılıp bedelinin Bankaya yatırılmasına mütedair olabilir.

MADDE 46. — Ormanlardan verilen müsterek ve zatî ihtiyaçlarla sair mahsulâtı tâyin edilen müddetler içerisinde mazereti olmaksızın çıkarılmayanların izinleri iptal olunur. Bu emval başka hak sahiplerinin ihtiyaçlarına tahsis edilebilir.

Üçüncü fasıl

Hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar

I

İşletme ve imar

MADDE 47. — Âmme müesseselerine ait ormanların tahdit işini de 7 nci maddede yazılı tahdit komisyonları yapar. Bu suretle tesbit olunacak hudutları, tahdit tarihinden itibaren iki sene içinde beton veya yontma taşlar dikmek ve sabit kayalar üzerine işaretler hakketmek suretiyle sahipleri belli etmeye mecburdurlar. Komisyonların masrafları devlete, tahdit işlerine ait diğer masraflar alâkâhlara aittir.

MADDE 48. — Âmme müesseselerine ait ormanları ya sahipleri işletir, veya işletmeyi başkasına verebilir. Ancak bunlar orman idaresi tarafından parasız olarak tanzim edilecek harita ve amenajman plânlarına göre işletilir ve idare olunur. Bu plânlara riayeti orman idaresi kontrol eder.

Sahiplerinin orman idaresine müracaat tarihini takibeden ilk iş mevsiminde işe başlamak suretiyle en kısa zamanda plânların ikmalî mecburidir.

MADDE 49. — Âmme müesseselerine ait ormanlar parçalanarak, şahıslara veya müesseselere toprağı ile birlikte devir ve temlik edilemez.

II

İdare ve muhafaza

MADDE 50. — Âmme müesseselerine ait ormanların idaresi ve muhafazası devletin kontrol

MADDE 45. — Ormanlardan verilen müşterek ve zatî ihtiyaçlarla sair mahsulâtı tâyin edilen müddetler içerisinde mazereti olmaksızın çıkarmıyanların izinleri iptal olunur. Bu emval başka hak sahiplerinin ihtiyaçlarına tahsis edilebilir.

Üçüncü Fesil

Hükmi şahsiyeti haiz âmm müesseselerine ait ormanlar

I

İşletme ve imar

MADDE 46. — Âmme müesseselerine ait ormanların tahdit işini de 7 nci maddede yazılı tahdit komisyonları yapar. Bu suretle tesbit olunacak hudutları, tahdit tarihinden itibaren iki sene içinde beton veya yontma taşlar dikmek ve sabit kayalar üzerine işaretler hakketmek suretiyle sahipleri belli etmeye mecburdurlar. Komisyonların masrafları Devlete tahdit işlerine ait diğer masraflar alâkâlılara aittir.

MADDE 47. — Âmme müesseselerine ait ormanları ya sahipleri işletir veya işletmevi başkasına verebilir. Ancak bunlar orman idaresi tarafından parasız olarak tanzim edilecek harita ve amenajman plânlarına göre işletilir ve idare olunur. Bu plânlara riayeti orman idaresi kontrol eder.

Sahiplerinin orman idaresine müracaat tarihini takibeden ilk iş mevsiminde işe başlamak suretiyle en kısa zamanda plânların ikmali mecburidir.

MADDE 48. — Âmme müesseselerine ait ormanlar parçalanarak, şahıslara veya müesseselere topırağı ile birlikte devir ve temlik edilemez.

II

İdare ve muhafaza

MADDE 49. — Âmme müesseselerine ait ormanların idaresi ve muhafazası

Hü.

ve murakabesi altında bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

MADDE 51. — Devlet ormanlarına ait 15, 18, 19, 20, 21, 22, 43, 44 neü maddelerin hükümleri hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar hakkında da tatbik olunur.

Dördüncü fasıl

Hususi ormanlar

I

Tahdit, harita, işletme ve imar

MADDE 52. — Hususi orman sahipleri, bu kanunun 7 nci maddesi hükümlerine göre tâyin olunan orman hudutlarına Ziraat Vekâletince tesbit edilecek işaretleri koymaya mecburdurlar.

MADDE 53. — Hususi ormanlar, sahipleri tarafından yaptırılıp orman idaresince tasdik olunacak harita ve amenajman plânlarına göre işletilir ve idare olunur. Bu plâna riayeti orman idaresi kontrol eder. Tâyin olunacak müddet içinde bu plânları yaptırıp tasdik ettirmiyenlerin harita ve amenajman plânları orman idaresince yapılır ve masrafı iki yılda ve dört müsavı taksitte kendilerinden alınır.

MADDE 54. — Hususi ormanlar 500 hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde parçalanıp âhara temlik ve mirasçılar arasında taksim olunamaz.

Ekim ve dikim suretiyle yetiştirilecek ormanlar, ihtiva ettiği ağaç cinsleri ne olursa olsun, yukardaki fıkra hükmüne tâbi tutulmaz.

Hususi ormanlar, orman idaresince mahallî tapu idarelerine bildirilir.

MADDE 55. — Hususi ormanların sahipleri mütaaddit olursa bunlar içlerinden birini veya bir başkasını orman idaresine karşı mesul müdür olarak göstermek mecburiyetindedirler. Göstermedikleri takdirde orman idaresi alâkalı mahkemelerden bir mesul müdür seçilmesini isteyebilir.

Zr. E.

ve murakabesi altında bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

MADDE 51. — Devlet ormanlarına ait 15, 18, 19, 20, 21, 22, 43, 44 neü maddelerin hükümleri, hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar hakkında da tatbik olunur.

Dördüncü fasıl

Hususi ormanlar

I

Tahdit, harita, işletme ve imar

MADDE 52. — Hususi orman sahipleri, bu kanunun 7 nci maddesi hükümlerine göre tâyin olunan orman hudutlarına Ziraat Vekâletince tesbit edilecek işaretleri koymaya mecburdurlar.

MADDE 53. — Hususi ormanlar, sahipleri tarafından yaptırılıp orman idaresince tasdik olunacak harita ve amenajman plânlarına göre işletilir ve idare olunur. Bu plâna riayeti orman idaresi kontrol eder. Tâyin olunacak müddet içinde bu plânları yaptırıp tasdik ettirmiyenlerin harita ve amenajman plânları orman idaresince yapılır ve masrafı iki yılda ve dört müsavı taksitte kendilerinden alınır.

MADDE 54. — Hususi ormanlar 500 hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde parçalanıp âhara temlik ve mirasçılar arasında taksim olunamaz.

Ekim ve dikim suretiyle yetiştirilecek ormanlar, ihtiva ettikleri ağaç cinsleri ne olursa olsun, yukardaki fıkra hükmüne tâbi tutulmaz.

Hususi ormanlar, orman idaresince mahallî tapu idarelerine bildirilir.

MADDE 55. — Hususi ormanların sahipleri mütaaddit olursa bunlar içlerinden birini veya bir başkasını orman idaresine karşı mesul müdür olarak göstermek mecburiyetindedirler. Göstermedikleri takdirde orman idaresi alâkalı mahkemelerden bir mesul müdür seçilmesini isteyebilir.

devletin kontrol ve murakabesi altında bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

MADDE 50. — Devlet ormanlarına ait 15, 18, 19, 20, 21, 22, 42, 43 ncü maddelerin hükümleri, hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlar hakkında da tatbik olunur.

Dördüncü Fâsıl

Hususi Ormanlar

I

Tahdit, harita, işletme ve imar

MADDE 51. — Hususi orman sahipleri, bu kanunun 7 nci maddesi hükümlerine göre tâyin olunan orman hudutlarına Ziraat Vekâletince tesbit edilecek işaretleri koymaya mecburdurlar.

MADDE 52. — Hususi ormanlar, sahipleri tarafından yaptırılıp orman idaresince tasdik olunacak harita ve amenajman plânlarına göre işletilir ve idare olunur. Bu plâna riayeti orman idaresi kontrol eder. Tâyin olunacak müddet içinde bu plânları yaptırıp tasdik ettirmiyenlerin harita ve amenajman plânları orman idaresince yapılır ve masrafı iki yılda ve dört müsavi taksitte kendilerinden alınır.

MADDE 53. — Hususi ormanlar 500 hektardan küçük parçalar teşkil edecek şekilde parçalanıp âhara temlik ve mirasçılar arasında taksim olunamaz.

Ekim ve dikim suretiyle yetiştirilecek ormanlar ihtiva ettikleri ağaç cinsleri ne olursa olsun yukardaki fıkra hükmüne tâbi tutulmaz.

Hususi ormanlar orman idaresince mahallî tapu idarelerine bildirilir.

MADDE 54. — Hususi ormanların sahipleri mütaaddit olursa bunlar içlerinden birini veya bir başkasını orman idaresine karşı mesul müdür olarak göstermek mecburiyetindedirler. Üç ay zarfında göstermedikleri takdirde, orman idaresi o yer sulh hukuk mahkemesinden bir mesul müdür seçilmesini talebeder.

Hü.

MADDE 56. — Hususi ormanların amejanman plânlarında ve yıllık katiyat raporlarında yıllık verim olarak tesbit edilen kerestelik ve yakacak odunun kesilen miktarından ormanın bulunduğu mntaka orman tarife bedelinin dörtte biri her malî sene için maktu-an orman hasılat resmi olarak biri Mart ayında diğeri Eylül ayında olmak üzere iki taksitle alınır.

II*İdare ve muhafaza*

MADDE 57. — Hususi ormanların idare ve muhafazaları, Devletin kontrol ve murakabesi altında olmak üzere, bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

MADDE 58. — Bu kanunun Devlet ormanları hakkındaki 15, 16, 18, 20 nci maddeleriyle «orman emvalinin bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu Devlet ve Ziraat Bankası tahvilleriyle temin edilmeden» kaydı müstesna olmak üzere 43 - 44 ncü maddeleri hükümleri hususi ormanlarda da tatbik olunur.

Tohum ve fidandan yetiştirilecek hususi orman sahipleri bu kanunun 15 nci maddesinin (A) ve (B) bentlerinde yazılı hükümlerden müstesnadır.

Bu ormanlarda avlanma, otlatma ve meyvaların toplanması bu kanun hükümleri dâhilinde sahiplerinin iznine bağlıdır.

Beşinci fasıl*Müşterek Hükümler***I***Ağaçlandırma ve imar işleri*

MADDE 59. — Yurtta orman sahasını çoğaltmak maksadiyle eski orman sahalarında veya Devlete ait elverişli topraklarda her sene en az 5 000 hektar ağaçlandırma yapılır.

Orman sevgisini artırmak için köy, kasaba ve şehirler civarında münasip arazi temin edildiği takdirde buralarda da ağaçlandırma yapılır.

Zr. E.

MADDE 56. — Hususi ormanlarda yapılacak plân, damga, istihsal ve murakabe işlerinde çalışan orman memurlarının kanuni harca ve masrafları hususi orman sahipleri tarafından ödenir.

Bu harca ve masrafların karşılığı, bilâhara mahsubu yapılmak üzere ve avans olarak orman veznesine peşinen yatırılır.

II*İdare ve muhafaza*

MADDE 57. — Hususi ormanların idare ve muhafazaları, devletin kontrol ve murakabesi altında olmak üzere, bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

MADDE 58. — Bu kanunun devlet ormanları hakkındaki 15, 16, 18, 20 nci maddeleriyle «orman emvalinin bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu Devlet ve Ziraat Bankası tahvilleriyle temin edilmeden» kaydı müstesna olmak üzere 43, 44 ncü maddeleri hükümleri hususi ormanlarda da tatbik olunur.

Tohum ve fidandan yetiştirilecek hususi orman sahipleri bu kanunun 15 nci maddesinin (A) ve (B) bentlerinde yazılı hükümlerden müstesnadır.

Bu ormanlarda avlanma, otlatma ve meyvaların toplanması bu kanun hükümleri dâhilinde sahiplerinin iznine bağlıdır.

Beşinci fasıl*Müşterek hükümler***I***Ağaçlandırma ve imar işleri*

MADDE 59. — Yurtta orman sahasını çoğaltmak maksadiyle eski orman sahalarında veya devlete ait elverişli topraklarda her sene en az 5 000 hektar ağaçlandırma yapılır.

Orman sevgisini artırmak için köy, kasaba ve şehirler civarında münasip arazi temin edildiği takdirde buralarda da ağaçlandırma yapılır.

MADDE 55. — Hususi ormanların amenajman plânlarında ve yıllık katiyat raporlarında yıllık verim olarak tesbit edilen kerestelik ve yakacak odunun kesilen miktarından ormanın bulunduğu mntaka orman tarife bedelinin dörtte biri her malî sene için maktuan Orman Hasılat Resmi olarak biri Mart ayında, diğeri Eylûl ayında olmak üzere iki taksitte alınır.

II

İdare ve muhafaza

MADDE 56. — Hususi ormanların idare ve muhafazaları, Devletin kontrol ve murakabesi altında olmak üzere bu kanun hükümlerine göre sahiplerine aittir.

MADDE 57. — Bu kanunun Devlet ormanları hakkındaki 15, 16, 18, 20 nci maddeleriyle «Orman emvalinin bedeli ödenmeden veya karşılığı banka mektubu, Devlet ve Ziraat Bankası tahvilleriyle temin edilmeden» kaydı müstesna olmak üzere 42, 43 nci maddeleri hükümleri hususi ormanlarda da tatbik olunur.

Tohum ve fidandan yetiştirilecek hususi orman sahipleri bu kanunun 15 nci maddesinin (A) ve (B) bentlerinde yazılı hükümlerden müstesnadır.

Bu ormanlarda avlanma, otlatma ve meyvaların toplanması bu kanun hükümleri dâhilinde sahiplerinin iznine bağlıdır.

Beşinci FasıI

Müşterek hükümler

I

Ağaçlandırma ve imar işleri

MADDE 58. — Yurtta orman sahasını çoğaltmak maksadiyle eski orman sahalarında veya Devlete ait elverişli topraklarda her sene en az 5 000 hektar ağaçlandırma yapılır.

Orman sevgisini artırmak için köy kasaba ve şehirler civarında münasip arazi temin edildiği takdirde buralarda da ağaçlandırma yapılır.

Hü.

MADDE 60. — Devlet ormanlarının hudutları içindeki ırmak ve çay kenarlarını ve bunların kaynaklarını tanzim edecek, sellerin husulüne ve yer kaymalarına ve toprak aşınma ve taşınmalarına mâni olacak her türlü ağaçlamalar orman idaresince yapılır. Ancak Devlet ormanı içinden geçen demiryolu ve şoselerin ve her nevi tesisatın tahkimi ve tamiri orman idaresine malûmat verilerek alâkalılar tarafından yapılır.

MADDE 61. — 59 ve 60 ncı maddeler gereğince ağaçlandırılacak sahaların dikimi, bakımı ve muhafazası Orman Umum Müdürlüğünce yapılır.

Bu işlerde alâkalıların yapabilecekleri yardımlardan da istifade edilir. 59 ncü maddenin 2 ncı fıkrasında yazılı yerlerdeki ağaçlandırılmış sahalar köy veya belediyelere terk edilir ve bunlar hakkında bu kanunun hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlara mütaallik hükümleri tatbik olunur.

MADDE 62. — Köy ve belediyelerin ve ağaçlandırma yapmak isteyen sair müessese ve teşekküllerin fidan ihtiyaçlarını karşılamak üzere münasip görülen yerlerde Orman Umum Müdürlüğünce bir yılda en az 1 000 hektarlık sahayı ağaçlandırabilecek orman fidanlıkları tesis edilir.

MADDE 63. — Orman hudutları dışında olup da ağaçlandırılması zaruri görülen yerlerde Orman Umum Müdürlüğünce hazırlanacak plân dairesinde ağaçlandırma yapılır.

MADDE 64. — Ağaç sevgisini yurtta yaymak, kökleştirmek için filim göstermek, afiş ve broşürler neşretmek suretiyle Orman Umum Müdürlüğünce propaganda yapılması ve bütün ilk ve orta mektep talebeleriyle askerlere ağaçların faydaları hakkında dersler okutturulması, bahçeleri müsait ise mektep ve kırsalalarda her yıl ağaç diktirilmesi ve bunların korunması için Ziraat Vekâletiyle birlikte Millî Müdafaa ve Maa-

Zr. E.

MADDE 60. — Devlet ormanlarının hudutları içindeki ırmak ve çay kenarlarını ve bunların kaynaklarını tanzim edecek, sellerin husulüne ve yer kaymalarına ve toprak aşınma ve taşınmalarına mâni olacak her türlü ağaçlamalar orman idaresince yapılır. Ancak, devlet ormanı içinden geçen demiryolu ve şoselerin ve her nevi tesisatın tahkimi ve tamiri orman idaresine malûmat verilerek alâkalılar tarafından yapılır.

MADDE 61. — 59 ve 60 ncı maddeler gereğince ağaçlandırılacak sahaların dikimi, bakımı ve muhafazası Orman Umum Müdürlüğünce yapılır.

Bu işlerde alâkalıların yapabilecekleri yardımlardan da istifade edilir. 59 ncü maddenin ikinci fıkrasında yazılı yerlerdeki ağaçlandırılmış sahalar köy veya belediyelere terk edilir ve bunlar hakkında bu kanunun hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlara mütaallik hükümleri tatbik olunur.

Hakiki şahıslara ait arazinin de ağaçlandırılması, sahipleri tarafından talebedildiği takdirde Orman Umum Müdürlüğünce yapılabilir.

Bunlar hakkında hususi ormanlara mütaallik hükümler tatbik olunur.

MADDE 62. — Köy ve belediyelerin ve ağaçlandırma yapmak isteyen sair müessese ve teşekküllerin fidan ihtiyaçlarını karşılamak üzere münasip görülen yerlerde Orman Umum Müdürlüğünce bir yılda en az 1 000 hektarlık sahayı ağaçlandırabilecek orman fidanlıkları tesis edilir.

MADDE 63. — Orman hudutları dışında olup da ağaçlandırılması zaruri görülen yerlerde Orman Umum Müdürlüğünce hazırlanacak plân dairesinde ağaçlandırma yapılır.

MADDE 64. — Ağaç sevgisini yurtta yaymak, kökleştirmek için filim göstermek, afiş ve broşürler neşretmek suretiyle Orman Umum Müdürlüğünce propaganda yapılması ve bütün ilk ve orta mektep talebeleriyle askerlere ağaçların faydaları hakkında dersler okutturulması, bahçeleri müsait ise mektep ve kırsalalarda veya civarında bu maksat için tahsis edilecek sahalarda her yıl ağaç diktirilmesi ve bunların korun-

MADDE 59. — Devlet ormanlarının hudutları içindeki ırmak ve çay kenarlarını ve bunların kaynaklarını tanzim edecek, sellerin husulüne ve yer kaymalarına ve toprak aşınma ve taşınmalarına mâni olacak her türlü ağaçlamalar orman idaresince yapılır. Ancak Devlet ormanı içinden geçen demiryolu ve şoselerin ve her nevi tesisatın tahkimi ve tamiri orman idaresine malûmat verilerek alâkalılar tarafından yapılır.

MADDE 60. — 58 ve 59 ncu maddeler gereğince ağaçlandırılacak sahalarn dikimi, bakımı ve muhafazası Orman Umum Müdürlüğünce yapılır.

Bu işlerde alâkahların yapabilecekleri yardımlardan da istifade edilir. 58 nci maddenin ikinci fıkrasında yazılı yerlerdeki ağaçlandırılmış sahalar köy veya belediyelere terk edilir ve bunlar hakkında bu kanunun hükmi şahsiyeti haiz âmme müesseselerine ait ormanlara mütaallik hükümleri tatbik olunur.

Hakiki şahıslara ait arazinin de ağaçlandırılması, sahipleri tarafından talep edildiği takdirde Orman Umum Müdürlüğünce yapılabilir.

Bunlar hakkında hususi ormanlara mütaallik hükümler tatbik olunur.

MADDE 61. — Köy ve belediyelerin ve ağaçlandırma yapmak isteyen sair müessese ve teşekküllerin fidan ihtiyaçlarını karşılamak üzere münasip görülen yerlerde Orman Umum Müdürlüğünce bir yılda en az 1 000 hektarlık sahayı ağaçlandırabilecek orman fidanlıkları tesis edilir.

MADDE 62. — Orman hudutları dışında olup da ağaçlandırılması zaruri görülen yerlerde Orman Umum Müdürlüğünce hazırlanacak plân dairesinde ağaçlandırma yapılır.

MADDE 63. — Ağaç sevgisini yurtta yaymak, kökleştirmek için flim göstermek, afiş ve broşürler neşretmek suretiyle Orman Umum Müdürlüğünce propaganda yapılması ve bütün ilk ve orta mektep talebeleriyle askerlere ağaçların faydaları hakkında dersler okutturulması, bahçeleri müsait ise mektep ve kışlalarda veya civarında bu maksat için tahsis edilecek sahalarda her yıl ağaç diktirilmesi ve bunların korunması için Ziraat Vekâletiyle birlikte Millî Müdafaa ve Maarif vekâletleriyle Başvekâlete bağlı alâkalı umum müdürlükler bir program hazırlayıp tatbik ederler.

rif Vekâletleri bir program hazırlayıp tatbik ederler.

MADDE 65. — En ufak parçası yarım hektardan ve parçalar yekûnu bir hektardan aşağı olmamak şartıyla yeni ağaçlandırılan arazinin sahibi, ağaçlandırmadan itibaren 50 sene için ağaçlandırdığı sahalara ait Arazi ve Bina vergilerinden ve hususi ormanların tâbi olduğu Hasılat Resminden muaf tutulur. Bu sahaları orman halinde muhafaza etmiyenlerden vergi muafiyeti kaldırılır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve ziraate elverişli olmıyan boş arazide ağaçlandırma yapmak isteyenler vali veya kaymakama müracaat ederler. Bu yerlerin bu durumda olduğu tesbit olunduktan sonra, orman idaresi tarafından yapılacak ağaçlandırma plânına göre, ağaçlandırma işine Ziraat Vekâletince izin verilir.

Ağaçlandırma plânları ve ağaçlama bilgisine ait türlü yardımlar, orman idaresince parasız yapılır. Plâna göre ve müddeti içinde ağaçlandırılan sahalarda ağaçlamaya başlanan yıldan itibaren beş yıl sonunda bu ağaçlamayı yapana parasız temlik olunur.

Ağaçlanan sahayı; orman halinde koruyup idame ettirmiyenlerden temlik edilen yer geri alınır. Bu şartlara göre kurulan ve idame ettirilen ormanlar Devlet ormanlarına katılmak üzere istimplâk edilmez.

MADDE 66. — Ziraat Vekâletinin vereceği ağaçlandırma plânı gereğince ve tâyin edeceği ağaç nevilерinden bu kanunun 65 nci maddesine göre gerek kendi topraklarında ve gerekse Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki ziraate elverişli olmıyan arazide, yarım hektardan aşağı olmamak şartıyla orman yetiştirecek hususi şahıslara veya hükmi şahsiyeti haiz teşekküllere, Ziraat Vekâletinin izniyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasından kuruluş kredisi açılır. Kuruluş kredisi için 15 yıl müddetle Ziraat Vekâleti bütçesine, miktarı (500 000) liradan aşağı olmamak şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası sermayesine mahsuben ayrıca tahsisat konulur.

ması için Ziraat Vekâletiyle birlikte Millî Müdafaa ve Maarif Vekâletleriyle Başvekâlete bağlı alâkalı umum müdürlükler bir program hazırlayıp tatbik ederler.

MADDE 65. — En ufak parçası yarım hektardan ve parçalar yekûnu bir hektardan aşağı olmamak şartıyla kavak, okalıptüs ve kızılâğaç dâhil olmak üzere yeni ağaçlandırılan arazinin sahibi, ağaçlandırmadan itibaren elli sene için ağaçlandırdığı sahalara ait arazi ve bina vergilerinden muaf tutulur. Bu sahaları orman halinde muhafaza etmiyenlerden vergi muafiyeti kaldırılır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazide ağaçlandırma yapmak isteyenler vali veya kaymakama müracaat ederler. Bu yerlerin bu durumda olduğu tesbit olunduktan sonra, orman idaresi tarafından yapılacak ağaçlandırma plânına göre, ağaçlandırma işine Ziraat Vekâletince izin verilir.

Ağaçlandırma plânları ve ağaçlama bilgisine ait türlü yardımlar, orman idaresince parasız yapılır. Plâna göre ve müddeti içinde ağaçlandırılan sahalarda ağaçlamaya başlanan yıldan itibaren beş yıl sonunda bu ağaçlamayı yapana parasız temlik olunur.

Ağaçlanan sahayı; orman halinde koruyup idame ettirmiyenlerden temlik edilen yer geri alınır. Bu şartlara göre kurulan ve idame ettirilen ormanlar Devlet ormanlarına katılmak üzere istimplâk edilmez.

MADDE 66. — Ziraat Vekâletinin vereceği ağaçlandırma plânı gereğince ve tâyin edeceği ağaç nevilерinden bu kanunun 65 nci maddesine göre gerek kendi topraklarında ve gerekse Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki arazide, yarım hektardan aşağı olmamak şartıyla orman yetiştirecek veya kavak, okalıptüs ve kızılâğaç ağaçlıkları tesis edecek hususi şahıslara veya hükmi şahsiyeti haiz teşekküllere, Ziraat Vekâletinin izni ile Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasından kuruluş kredisi açılır. Kuruluş kredisi için 15 yıl müddetle Ziraat Vekâleti bütçesine miktarı 2 500 000 liradan aşağı olmamak şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası sermayesine mahsuben ayrıca tahsisat konulur.

MADDE 64. — En ufak parçası yarım hektardan ve parçalar yekûnu bir hektardan aşağı olmamak şartıyla kavak, okaliptüs ve kızılâğaç dâhil olmak üzere yeni ağaçlandırılan arazinin sahibi, ağaçlandırmadan itibaren elli sene için ağaçlandırdığı sahalara ait Arazi ve Bina vergilerinden muaf tutulur. Bu sahaları orman halinde muhafaza etmiyenlerden vergi muafiyeti kaldırılır.

Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazide ağaçlandırma yapmak isteyenler vali veya kaymakama müracaat ederler. Bu yerlerin bu durumda olduğu tesbit olunduktan sonra, orman idaresi tarafından yapılacak ağaçlandırma plânına göre, ağaçlandırma işine Ziraat Vekâletince izin verilir.

Ağaçlandırma plânları ve ağaçlama bilgisine ait türlü yardımlar, orman idaresince parasız yapılır. Plâna göre ve müddeti içinde ağaçlandırılan sahalarda ağaçlamaya başlanan yıldan itibaren beş yıl sonunda bu ağaçlamayı yapana parasız temlik olunur.

Ağaçlanan sahayı; orman halinde koruyup idame ettirmiyenlerden temlik edilen yer geri alınır. Bu şartlara göre kurulan ve idame ettirilen ormanlar Devlet ormanlarına katılmak üzere istimlâk edilmez.

MADDE 65. — Ziraat Vekâletinin vereceği ağaçlandırma plânı gereğince ve tâyin edeceği ağaç nevelerinden bu kanunun 64 ncü maddesine göre gerek kendi topraklarında ve gerekse Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki arazide, yarım hektardan aşağı olmamak şartıyla orman yetiştirecek veya kavak, okaliptüs ve kızılâğaç ağaçlıkları tesis edecek hususi şahıslara veya hükmi şahsiyeti haiz teşekküllere, Ziraat Vekâletinin izni ile Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasından kuruluş kredisi açılır. Kuruluş kredisi için 15 yıl müddetle Ziraat Vekâleti bütçesine miktarı 2 500 000 liradan aşağı olmamak şartıyla Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası sermayesine mahsuben ayrıca tahsisat konulur.

Orman yetiştireceklere verilecek kuruluş kredisinin miktarı, faiz nispeti, müddeti ve diğer şartları Ziraat, İktisat ve Ticaret vekâletleriyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasınınca müştereken tesbit edilir.

Hü.

Orman yetiştireceklere verilecek kuruluş kredisinin miktarı, faiz nispeti, müddeti ve diğer şartları Ziraat, İktisat ve Ticaret Vekâletleriyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasıca müştereken tesbit edilir.

MADDE 67. — Orman veya ağaç yetiştireceklere ve kültür arazisi kenarlarında çit yapacaklara orman fidanlıklarından ambalâjlı olarak Orman Umum Müdürlüğünce fidanların yaşına, cins ve nevine göre tesbit edilen bedeli mukabilinde, fidan ve tohum verilebilir. Resmî daire ve müesseselerin fidan ihtiyaçları da ambalâj ve nakil masrafları kendilerine aid olmak üzere bedelsiz sağlanabilir.

MADDE 68. — Orman yetiştirecek köy orman kooperatiflerine lüzumlu fidanlar, Orman İdaresi tarafından ağaçlama sahasına kadar götürülerek bedelsiz verilir ve dikim işi orman teknik memurlarının nezareti altında yaptırılır. Bu ağaçlama sahaları orman idaresinin daimî nezaret ve kontrolü altında bulundurulur ve gelişip yetişmesi için lüzumlu tedbirlerin alınması sağlanır.

MADDE 69. — Devlete ait fidanlıklarla diğer fidanlıklarda kullanılacak veya orman yetiştirmek maksadiyle ekilecek orman ağacı tohumlarının, orman idaresinin kontrolü altında toplanmış ve menşe şahadetnamesi verilmiş tohumlardan olması şarttır.

Orman fidanlıklarından yurt dışına sevk edilecek fidanlara, orman idaresince bir menşe şahadetnamesi verilir. Yabancı memleketlerden ithal edilecek orman ağacı fidanlarının cins, nevi ve sair hususlarını belirten menşe şahadetnameleri alâkalı orman idarelerince incelendikten sonra giriş izni verilir.

Orman fidanlığı kuracak hususi müteşebbislere Orman Umum Müdürlüğünce parasız tohum verilebilir.

II.

Orman yangınlarının söndürülmesi

MADDE 70. — Ormanların içinde veya yakınında ateş veya yangın belirtisi görenler bunu

Zr. E.

Orman yetiştireceklere verilecek kuruluş kredisinin miktarı, faiz nispeti, müddeti ve diğer şartları Ziraat, İktisat ve Ticaret Vekâletleriyle Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasıca müştereken tesbit edilir.

MADDE 67. — Orman veya ağaç yetiştireceklere ve kültür arazisi kenarlarında çit yapacaklara orman fidanlıklarından ambalâjlı olarak Orman Umum Müdürlüğünce fidanların yaşına, cins ve nevine göre tesbit edilen bedeli mukabilinde fidan ve tohum verilebilir. Resmî daire ve müesseselerin fidan ihtiyaçları da ambalâj ve nakil masrafları kendilerine aid olmak üzere bedelsiz sağlanabilir.

MADDE 68. — Orman yetiştirecek köy orman kooperatiflerine lüzumlu fidanlar, orman idaresi tarafından ağaçlama sahasına kadar götürülerek bedelsiz verilir ve dikim işi orman teknik memurlarının nezareti altında yaptırılır. Bu ağaçlama sahaları orman idaresinin daimî nezaret ve kontrolü altında bulundurulur ve gelişip yetişmesi için lüzumlu tedbirlerin alınması sağlanır.

MADDE 69. — Devlete ait fidanlıklarla diğer fidanlıklarda kullanılacak veya orman yetiştirmek maksadiyle ekilecek orman ağacı tohumlarının, orman idaresinin kontrolü altında toplanmış, muayene edilmiş ve menşe şahadetnamesi (Sertifika) verilmiş tohumlardan olması şarttır.

Orman fidanlıklarından yurt dışına sevk edilecek fidanlarla, orman ağacı tohumlarına orman idaresince bir menşe şahadetnamesi (Sertifika) verilir. Yabancı memleketlerden ithal edilecek orman ağacı fidanları ile tohumlarının cins, nevi ve sair hususlarını belirten menşe şahadetnameleri (Sertifika) alâkalı orman idaresince incelendikten sonra giriş izni verilir.

Orman fidanlığı kuracak hususi müteşebbislere Orman Umum Müdürlüğünce parasız tohum verilebilir.

II

Orman yangınlarının söndürülmesi

MADDE 70. — Ormanların içinde veya yakınında ateş ve yangın belirtisi görenler bunu

MADDE 66. — Orman veya ağaç yetiştireceklere ve kültür arazisi kenarlarında çit yapacaklara orman fidanlıklarından ambalâjlı olarak Orman Umum Müdürlüğünce fidanların yaşına, cins ve nev'ine göre tesbit edilen bedeli mukabilinde fidan ve tohum verilebilir. Resmî daire ve müesseselerin fidan ihtiyaçları da ambalâj ve nakil masrafları kendilerine aid olmak üzere bedelsiz sağlanabilir.

MADDE 67. — Orman yetiştirecek köy orman kooperatiflerine lüzumlu fidanlar, orman idaresi tarafından ağaçlama sahasına kadar götürülerek bedelsiz verilir ve dikim işi orman teknik memurlarının nezareti altında yaptırılır. Bu ağaçlama sahaları orman idaresinin daimî nezaret ve kontrolü altında bulundurulmuş olarak gelişip yetişmesi için lüzumlu tedbirlerin alınması sağlanır.

MADDE 68. — Devlete ait fidanlıklarla diğer fidanlıklarda kullanılacak veya orman yetiştirmek maksadiyle ekilecek orman ağacı tohumlarının, orman idaresinin kontrolü altında toplanmış muayene edilmiş ve menşe şahadetnamesi (Sertifika) verilmiş tohumlardan olması şarttır.

Orman fidanlarından yurt dışına sevk edilecek fidanlarla, orman ağacı tohumlarına orman idaresince bir menşe şahadetnamesi (Sertifika) verilir. Yabancı memleketlerden ithal edilecek orman ağacı fidanları ile tohumlarının cins, nev'i ve sair hususlarını belirten menşe şahadetnameleri (Sertifika) alâkalı orman idaresince incelendikten sonra giriş izni verilir.

Orman fidanlığı kuracak hususi müteşebbislere Orman Umum Müdürlüğünce parasız tohum verilebilir.

II

Orman yangınlarının söndürülmesi

MADDE 69. — Ormanların içinde veya yakınında ateş ve yangın belirtisi

Hü.

Zr. E.

derhal orman idaresine veya en yakın muhtarlığa, jandarma dairelerine veya mülkiye âmirlerine haber vermeye mecburdurlar.

Yangın ihbarında devlete ait her türlü askerî ve mülki haberleşme vasıtalarından derhal ve parasız olarak faydalanılır.

PTT merkezleriyle demiryolları istasyonlarından çekilen yangın ihbarına ait telgraflarla yangının seyrini bildiren ve yangın hakkındaki yardım taleplerini ve söndürülmesine ait direktifleri ihtiva eden telgraflardan ve aynı hususlara taallük eden telefon muhaberatından ücret alınmaz.

Yangın haberleşmesini en seri şekilde sağlamak üzere ormanlardaki yangın gözetleme kule ve kulübeleriyle bakım merkezi ve orman teşkilâtının kuruluş merkezleri arasında Orman İdaresince gerektiği yerlerde telefon devreleri ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla ruhsat almak suretiyle telsiz alıcı ve verici istasyonları tesis olunur.

Telefon devreleri PTT idaresi santrallerine ve PTT idaresinin santrali olmıyan yerlerde jandarma santrallerine bağlanabilir.

PTT santrallerine bağlı olanlar haricolmak üzere hususi telefon hatları için hiçbir ücret, resim, vergi ve ruhsat parası verilmez.

MADDE 71. — Orman yangınlarında, yangına civar köy ve kasabaların 18 yaşını bitirip 50 yaşını doldurmamış bütün erkek nüfusu beraberlerinde mevcut balta, kürek, kazma, testere, gibi yangın söndürmeye yarıyacak aletleriyle yangın yerine gitmeye ve yangını söndürmeye mecburdurlar.

Söndürme işine gelenler yangını söndürmeye kâfi gelmezse daha ilerdeki köy ve kasaba halkından mükellef olanlar da yangın yerine gönderilirler. Aynı şekilde, vali, kaymakam, nahiye müdürü ve köy muhtarları ve civardaki asker ve jandarma birlik kumandanları yangın mahalline yardımcı göndermeye ve bizzat gitmeye mecburdurlar. Yangın söndürülmesinde çalışanların bu yüzden hasara uğrıyan zatî eşya ve teçizatını devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alâkahıları tazmine mecburdurlar.

derhal orman idaresine veya en yakın muhtarlığa, jandarma dairelerine veya mülkiye âmirlerine haber vermeye mecburdurlar.

Yangın ihbarında Devlete ait her türlü askerî ve mülki haberleşme vasıtalarından derhal ve parasız olarak faydalanılır.

PTT merkezleriyle, demiryolları istasyonlarından çekilen yangın ihbarına ait telgraflarla yangının seyrini bildiren ve yangın hakkındaki yardım taleplerini ve söndürülmesine ait direktifleri ihtiva eden telgraflardan ve aynı hususlara taallük eden telefon muhaberatından ücret alınmaz.

Yangın haberleşmesini en seri şekilde sağlamak üzere ormanlardaki yangın gözetleme kule ve kulübeleriyle bakım merkezi ve orman teşkilâtının kuruluş merkezleri arasında Orman İdaresince gerektiği yerlerde telefon devreleri ve İcra Vekilleri Heyeti kararı ile ruhsat almak suretiyle telsiz alıcı ve verici istasyonları tesis olunur.

Telefon devreleri PTT idaresi santrallerine ve PTT idaresinin santrali olmıyan yerlerde jandarma santrallerine bağlanabilir.

PTT santrallerine bağlı olanlar haricolmak üzere hususi telefon hatları için hiçbir ücret, resim, vergi ve ruhsat parası verilmez.

MADDE 71. — Orman yangınlarında yangına civar köy ve kasabaların 18 yaşını bitirip 50 yaşını doldurmamış bütün erkek nüfusu beraberlerinde mevcut balta, kürek, kazma, testere gibi yangın söndürmeye yarıyacak aletleriyle yangın yerine gitmeye ve yangını söndürmeye mecburdurlar.

Söndürme işine gelenler yangını söndürmeye kâfi gelmezse daha ilerdeki köy ve kasaba halkından mükellef olanlar da yangın yerine gönderilirler. Aynı şekilde, vali, kaymakam, nahiye müdürü ve köy muhtarları ve civardaki asker ve jandarma birlik kumandanları bölgedeki orman başmüdürü ve onun lüzum göstereceği orman memurları yangın mahalline yardımcı göndermeye ve bizzat gitmeye mecburdurlar. Yangın söndürülmesinde çalışanların bu yüzden hasara uğrıyan zatî eşya ve teçizatını Devlet ormanlarında orman idaresi,

görenler bunu derhal orman idaresine veya en yakın muhtarlığa, jandarma dairelerine veya mülkiye âmirlerine haber vermeye mecburdurlar.

Yangın ihbarında Devlete ait her türlü askerî ve mülki haberleşme vasıtalarından derhal ve parasız olarak faydalanılır.

PTT merkezleriyle, demiryolları istasyonlarından çekilen yangın ihbarına ait telgraflarla yangının seyrini bildiren ve yangın hakkındaki yardım taleplerini ve söndürülmesine ait direktifleri ihtiva eden telgraflardan ve aynı hususlara taallük eden telefon muhaberatından ücret alınmaz.

Yangın haberleşmesini en seri şekilde sağlamak üzere ormanlardaki yangın gözetleme kule ve kulübeleriyle bakım merkezi ve orman teşkilâtının kuruluş merkezleri arasında orman idaresince gerektiği yerlerde telefon devreleri ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla ruhsat almak suretiyle telsiz alıcı ve verici istasyonları tesis olunur.

Telefon devreleri PTT İdaresi santrallerine ve PTT İdaresinin santrali olmayan yerlerde jandarma santrallerine bağlanabilir.

PTT santrallerine bağlı olanlar haric olmak üzere hususi telefon hatları için hiçbir ücret, resim, vergi ve ruhsat parası verilmez.

MADDE 70. — Orman yangınlarında yangına civar köy ve kasabaların 18 yaşını bitirip 50 yaşını doldurmamış bütün erkek nüfusu beraberlerinde mevcut balta, kürek, kazma, destere gibi yangın söndürmeye yarıyacak aletleriyle yangın yerine gitmeye ve yangını söndürmeye mecburdurlar.

Söndürme işine gelenler yangını söndürmeye kâfi gelmezse daha ilerdeki köy ve kasaba halkından mükellef olanlar da yangın yerine gönderilirler. Aynı şekilde, vali, kaymakam, nahiye müdürü ve köy muhtarları ve civarındaki asker ve jandarma birlik kumandanları yangın mahalline yardımcı göndermeye ve bizzat gitmeye mecburdurlar. Yangın söndürülmesinde çalışanların bu yüzden hasara uğrayan zati eşya ve teçhizatını Devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alâkalıları tazmine mecburdurlar.

Bu maddenin tatbikatı hakkında Millî Müdafaa, Dahiliye ve Ziraat Vekâletlerince bu kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay zarfında bir talimatname hazırlanır.

Hü.

Zr. E.

MADDE 72. — Ormanlarda yangın söndürülmesi için gideceklerin muayyen tarifeli vasıta ile hareket ettikleri takdirde gidış ve dönüş ücretleri orman idaresi tarafından ödeneceği gibi müstacel zamanlarda salâhiyetli memurların görecekları lüzum üzerine bunlar kamyon, araba gibi diğer vasıtalarla da götürölüp getirilebilirler.

Bunların ücreti de orman idaresi tarafından ödenir.

Bunlara söndürme işinde çalıştıkları müddetçe devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alâkalılar tarafından parasız ekmek, katık ve sıgara verilir. Başkaca ücret verilmez.

MADDE 73. — Umumi hükümler dairesinde tazminat talebiyle mahkemeye müracaat hakları mahfuz kalmak üzere yangın söndürölürken sakatlananlara sakatlık derecesine göre ve ölenlerin ailesine 200 liradan 1 000 liraya kadar orman idaresince para verilir. Devlet memuru olup da sakatlanan ve ölenler hakkında umumi ahkâm tatbik olunur.

Yaralanan veya hastalananların hastanelere nakli ve tedavi masrafları orman idaresine aittir. Bunlar devlet hastanelerinde parasız tedavi edilir.

MADDE 74. — Orman yangınları için çekilen bilûmum telgrafları, telgrafhane ve demiryol, istasyon memurları derhal çekmeye ve telgrafi alan memurlar da bunu hemen mahalline göndermeye mecburdurlar.

diğer ormanlarda alâkalıları tazmine mecburdurlar.

Bu maddenin tatbikatı hakkında Millî Müdafaa, Dahiliye ve Ziraat Vekâletlerince bu kanunun neşri tarihinden itibaren üç ay zarfında bir talimatname hazırlanır.

MADDE 72. — Ormanlarda yangın söndürülmesi için gideceklerin muayyen tarifeli vasıta ile hareket ettikleri takdirde gidış ve dönüş ücretleri orman idaresi tarafından ödeneceği gibi müstacel zamanlarda salâhiyetli memurların görecekları lüzum üzerine bunlar kamyon, araba gibi diğer vasıtalarla da götürölüp getirilebilirler.

Bunların ücreti de orman idaresi tarafından ödenir. Bunlara söndürme işinde çalıştıkları müddetçe Devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alâkalılar tarafından parasız ekmek, katık ve sıgara verilir. Başkaca ücret verilmez.

Mahallin en yüksek mülkiye âmiri tarafından lüzum görölecek miktarda askeri nakil vasıtaları ile diğer daire ve İktisadi Devlet Teşekküllerine, belediyelere ait nakil vasıtalarının, sadece akar yakıt bedelleri Orman Umum Müdürlüğüne ödenmek kaydiyle ücretsiz olarak orman yangınlarının söndürölmesine mütaallik işlerde kullanılmasına emir verilebilir.

MADDE 73. — Umumi hükümler dairesinde tazminat talebiyle mahkemeye müracaat hakları mahfuz kalmak üzere yangın söndürölürken sakatlananlara; sakatlık derecesine göre orman idaresince ayrıca 500 liradan 2 000 liraya kadar, ölenlerin ise ailelerine 5 000 lira para verilir. Devlet memuru olup da sakatlanan ve ölenler hakkında umumi ahkâm tatbik olunur.

Yaralanan ve hastalananların hastanelere nakli ve tedavi masrafları orman idaresine aittir. Bunlar Devlet hastanelerinde parasız tedavi edilir.

MADDE 74. — Orman yangınları için çekilen bilûmum telgrafları, telgrafhane ve demiryolu istasyon memurları derhal çekmeye ve telgrafi alan memurlar da bunu hemen mahalline göndermeye mecburdurlar.

MADDE 71. — Ormanlarda yangın söndürülmesi için gideceklerin muayyen tarifeli vasıta ile hareket ettikleri takdirde gidiş ve dönüş ücretleri orman idaresi tarafından ödeneceği gibi müstacel zamanlarda salâhiyetli memurların görevleri lüzum üzerine bunlar kamyon, araba gibi diğer vasıtalarla da götürülüp getirilebilirler.

Bunların ücreti de orman idaresi tarafından ödenir. Bunlara söndürme işinde çalıştıkları müddetçe Devlet ormanlarında orman idaresi, diğer ormanlarda alâkalılar tarafından parasız ekmek, katık ve sığara verilir. Başkaca ücret verilmez.

Mahallin en yüksek mülkiye âmiri tarafından lüzum görülecek miktarda askerî nakil vasıtaları ile diğer daire ve İktisadi Devlet Teşekküllerine, belediyelere ait nakil vasıtalarının, sadece akaryakıt bedelleri Orman Umum Müdürlüğünce ödenmek kaydıyla ücretsiz olarak orman yangınlarının söndürülmesine mütaallik işlerde kullanılmasına emir verilebilir.

MADDE 72. — Umumi hükümler dairesinde tazminat talebiyle mahkemeye müracaat hakları mahfuz kalmak üzere yangın söndürülürken sakatlananlara; sakatlık derecesine göre orman idaresince ayrıca 500 liradan 2 000 liraya kadar, ölenlerin ise ailelerine 5 000 lira para verilir. Devlet memuru olup da sakatlanan ve ölenler hakkında umumi ahkâm tatbik olunur. Ayrıca bu memurlar birinci fıkra hükmünden de istifade ederler.

Yaralanan ve hastalananların hastanelere nakil ve tedavi masrafları orman idaresine aittir. Bunlar Devlet hastanelerinde parasız tedavi edilir.

MADDE 73. — Orman yangınları için çekilen bilûmum telgrafları telgrafhane ve demiryolu istasyon memurları derhal çekmeye ve telgrafı alan memurlar da bunu hemen mahalline göndermeye mecburdurlar.

Hu.

MADDE 75. — Mahallî hükümetin veya orman memurlarının sevk kâğıdı üzerine istasyon memurları yangını söndürmek üzere gidecek olanları asker tarifesiyle ve mahsubu bilâhara yapılmak üzere yangına civar olan mahalde indirmek şartıyla yolcu veya marşandiz katarıyla ve mümkün olan yerlerde hususi katarla götürüp getirmeye mecburdurlar.

MADDE 76. — Orman idaresinin göstereceği lüzum üzerine mahallerinin en büyük mülkiye memurları, kuraklık veya yangın olup da henüz söndürülmüş fakat sirayet ihtimalleri tamamen bertaraf edilmemiş olmak gibi fevkalâde zamanlarda muayyen bir müddet için ormanlara girmeyi menî ve oralandaki her türlü işlerin tatilini emredebilirler.

MADDE 77. — Orman idaresi yangınları önlemek maksadiyle en çok beş yılda tahakkuk ettirilecek bir plân ve program dâhilinde yangın emniyet yolları ve yangın kule ve kulübe-leri yapmak ve bunları idare merkezlerine telli ve telsiz telefonla bağlamakla mükellef olduğu gibi yangın tehlikesinin fazla olduğu mıntakalarda yangın mevsimine munhasır olmak üzere lüzum gördüğü yerlerde ve yeter miktarda yangın söndürme alet ve malzemesini havi ve motorlu vasıtalarla teçhiz ve takviye edilmiş yangın ekipleri bulundurabilir.

MADDE 78. — Orman içindeki yollarda orman idaresince belli edilmiş konak yerlerinden gayrı yerlerde geceleme ve konak yerlerinde yaylak, kışlak ve otlaklarda orman idaresince hazırlanmış ocak yerlerinden gayrı yerlerde ateş yakmak yasaktır.

III

Orman memurlarının silâh taşıma ve kullanma hak ve salâhiyetleri

MADDE 79. — Orman teşkilâtında her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlardan Orman Umum Müdürlüğünce lüzum görülecek olanlar, İcra Vekilleri Heyetince seçilecek silâhla teçhiz olunurlar.

Bu silâhlar, memurlara orman idaresince demirbaş olarak verilir.

Zr. E.

MADDE 75. — Mahallî Hükümetin veya orman memurlarının sevk kâğıdı üzerine istasyon memurları yangını söndürmek üzere gidecek olanları asker tarifesiyle ve mahsubu bilâhara yapılmak üzere yangına civar olan mahalde indirmek şartıyla yolcu veya marşandiz katarıyla ve mümkün olan yerlerde hususi katarla götürüp getirmeye mecburdurlar.

MADDE 76. — Orman idaresinin göstereceği lüzum üzerine mahallerinin en büyük mülkiye memurları, kuraklık veya yangın olup da henüz söndürülmüş fakat sirayet ihtimalleri tamamen bertaraf edilmemiş olmak gibi fevkalâde zamanlarda muayyen bir müddet için ormanlara girmeyi menî ve oralandaki her türlü işlerin tatilini emredebilirler.

MADDE 77. — Orman idaresi yangınları önlemek maksadiyle en çok beş yılda tahakkuk ettirilecek bir plân ve program dâhilinde yangın emniyet yolları ve yangın kule ve kulübe-leri yapmak ve bunları idare merkezlerine telli ve telsiz telefonla bağlamakla mükellef olduğu gibi yangın tehlikesinin fazla olduğu mıntakalarda yangın mevsimine munhasır olmak üzere lüzum gördüğü yerlerde ve yeter miktarda yangın söndürme alet ve malzemesini havi motorlu vasıtalarla teçhiz ve takviye edilmiş yangın ekipleri bulundurur.

MADDE 78. — Orman içindeki yollarda orman idaresince belli edilmiş konak yerlerinden gayrı yerlerde geceleme ve konak yerlerinde yaylak, kışlak ve otlaklarda orman idaresince hazırlanmış ocak yerlerinden gayrı yerlerde ateş yakmak yasaktır.

III

Orman memurlarının silâh taşıma ve kullanma hak ve salâhiyetleri

MADDE 79. — Orman teşkilâtında her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlardan Orman Umum Müdürlüğünce lüzum görülecek olanlar, İcra Vekilleri Heyetince seçilecek silâhla teçhiz olunurlar.

Bu silâhlar, memurlara orman idaresince demirbaş olarak verilir.

MADDE 74. — Mahallî Hükümetin veya orman memurlarının sevk kâğıdı üzerine istasyon memurları yangını söndürmek üzere gidecek olanları asker tarifiyle ve mahsubu bilâhara yapılmak üzere yangına civar olan mahalde indirmek şartı ile yolcu veya marşandiz katariyle ve mümkün olan yerlerde hususi katarla götürüp getirmeye mecburdurlar.

MADDE 75. — Orman idaresinin göstereceği lüzum üzerine mahallerinin en büyük mülkiye âmirleri, kuraklık veya yangın olup da henüz söndürülmüş fakat sirayet ihtimalleri tamamen bertaraf edilmemiş olmak gibi fevkalâde zamanlarda muayyen bir müddet için ormanlara girmeyi meni ve oralardaki her türlü işlerin tatilini emredebilirler.

MADDE 76. — Orman idaresi, yangınları önlemek maksadiyle en çok beş yılda tahakkuk ettirilecek bir plân ve program dâhilinde yangın emniyet yolları ve yangın kule ve kulübeleri yapmak ve bunları idare merkezlerine telli ve telsiz telefonla bağlamakla mükellef olduğu gibi yangın tehlikesinin fazla olduğu mntâkalarda yangın mevsimine munhasır olmak üzere lüzum gördüğü yerlerde ve yeter miktarda yangın söndürme alet ve malzemesini havi motorlu vasıtalarla teçhiz ve takviye edilmiş yangın ekipleri bulundurur.

MADDE 77. — Orman içindeki yollarda orman idaresince belli edilmiş konak yerlerinden gayrı yerlerde geceleme ve konak yerlerinde yaylak, kışlak ve otlaklarda orman idaresince hazırlanmış ocak yerlerinden gayrı yerlerde ateş yakmak yasaktır.

III.

Orman memurlarının silâh taşıma ve kullanma hak ve salâhiyetleri

MADDE 78. — Orman teşkilâtında her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlardan, Orman Umum Müdürlüğüne lüzum görülecek olanlar, İera Vekilleri Heyetince seçilecek silâhla teçhiz olunurlar.

Bu silâhlar memurlara orman idaresince demirbaş olarak verilir.

Devlet ormanlarından gayrı ormanlarda çalışan orman bekçilerine de umumi hükümler dairesinde silâh taşıma izni verilebilir.

Hü.

Zr. E.

MADDE 80. — 79 ncu madde mucibince silâh taşımaya salâhiyetli olanlar vazifelerini ifa sırasında aşağıda yazılı hallerde silâhlarını kullanabilirler.

A) Türk Ceza Kanununun 49 ncu maddesinde yazılı hallerde,

B) Tecavüz veya taarruza yarıyan alet ve silâhları taşıyanlara alet veya silâhların derhal teslimi emredildiği halde bu emre riayet edilmiyerek fiilen tecavüz ve taarruzda bulunulması ve bu tecavüz ve taarruzun da başka şekilde def'ine imkân olmaması;

C) (B) bendi gereğince teslim edilen alet veya silâhları veya elkonan müsadereye tâbi nakil vasıtalarıyla orman emvalini veya memurun silâhını almak veya orman bölge ve muhafaza binalarına zor ile girmek maksadiyle vâkı tecavüz ve taarruzun başka şekilde def'ine imkân bulunmaması;

IV

Suçların takibi

MADDE 81. — Orman memurları, orman suçlarına ilişkin delilleri bir zabıt ile tesbit ve nakil vasıtalarıyla suç mahsulü malları zabıt ve icabında suç işliyenleri yakalamak salâhiyetini haizdirler.

Talep vukuunda polis, jandarma, köy muhtarı ve bekçileri orman memurlarına yardıma mecburdurlar.

MADDE 82. — Orman memurları, av tezkeresi olmıyanların ve orman idaresinden izin almamış olanların ormanlarda ve orman göl ve derelerinde avlanmalarını men'e, avlarını ve vasıtalarını zaptetmeye salâhiyetlidirler.

MADDE 83. — Orman içinde veya civarında bulunan köylerin muhtar ve ihtiyar heyeti kendi köy hudutları içinde bulunan Devlet ormanlarının muhafazasında orman teşkilâtıyla iş birliği yapmakla vazifelidir.

Bu maksatla suçların takibi faslında yazılı salâhiyetleri, orman teşkilâtı mensuplarıyla bir-

Devlet ormanlarından gayrı ormanlarda çalışan orman bekçilerine de umumi hükümler daire-sinde silâh taşıma izni verilebilir.

MADDE 80. — 79 ncu madde mucibince silâh taşımaya salâhiyetli olanlar vazifelerini ifa sırasında aşağıda yazılı hallerde silâhlarını kullanabilirler.

A) Türk Ceza Kanununun 49 ncu maddesinde yazılı hallerde;

B) Tecavüz veya taarruza yarıyan alet ve silâhları taşıyanlara alet veya silâhların derhal teslimi emredildiği halde bu emre riayet edilmiyerek fiilen tecavüz ve taarruzda bulunulması ve bu tecavüz ve taarruzun da başka şekilde def'ine imkân olmaması;

C) (B) bendi gereğince teslim edilen alet ve silâhları veya elkonan müsadereye tâbi nakil vasıtaları ile orman emvalini veya memurun silâhını almak veya orman bölge ve muhafaza binalarına zorla girmek maksadiyle vâkı tecavüz ve taarruzun başka şekilde def'ine imkân bulunmaması;

IV

Suçların takibi

MADDE 81. — Orman memurları, orman suçlarına ilişkin delilleri bir zabıt ile tesbit ve nakil vasıtalarıyla suç mahsulü malları zabıt ve icabında suç işliyenleri yakalamak salâhiyetini haizdirler.

Talep vukuunda polis, jandarma, köy muhtar ve bekçileri orman memurlarına yardıma mecburdurlar.

MADDE 82. — Orman memurları, av tezkeresi olmıyanların ve orman idaresinden izin almamış olanların ormanlarda ve orman göl ve derelerinde avlanmalarını men'e, avlarını ve vasıtalarını zaptetmeye salâhiyetlidirler.

MADDE 83. — Orman içinde veya civarında bulunan köylerin muhtar ve ihtiyar meclisi kendi köy hudutları içinde bulunan Devlet ormanlarının muhafazasında orman teşkilâtıyla iş birliği yapmakla vazifelidir.

Bu maksatla suçların takibi faslında yazılı salâhiyetleri, orman teşkilâtı mensuplarıyla bir-

MADDE 79. — 78 nci madde mucibince silâh taşımaya salâhiyetli olanlar vazifelerini ifa sırasında aşağıda yazılı hallerde silâhlarını kullanabilirler :

A) Türk Ceza Kanununun 49 ncu maddesinde yazılı hallerde;

B) Tecaviüz veya taarruza yarıyan alet ve silâhları taşıyanlara alet veya silâhların derhal teslimi emredildiği halde bu emre riayet edilmiyerek fiilen tecaviüz ve taarruzda bulunulması ve bu tecaviüz ve taarruzun da başka şekilde def'ine imkân olmaması;

C) (B) bendi gereğince teslim edilen alet ve silâhları veya elkonan müsadereye tâbi nakil vasıtaları ile orman emvalini veya memurun silâhını almak veya orman bölge ve muhafaza binalarına zorla girmek maksadiyle vâkı tecaviüz ve taarruzun başka şekilde def'ine imkân bulunmaması;

IV

Suçların takibi

MADDE 80. — Orman memurları, orman suçlarına ilişkin delilleri bir zabıt ile tesbit ve nakil vasıtalarıyla suç mahsulü malları zabıt ve icabında suç işleyenleri yakalamak salâhiyetini haizdirler.

Talep vukuunda polis, jandarma, köy muhtar ve bekçileri orman memurlarına yardıma mecburdurlar.

MADDE 81. — Orman memurları, av tezkeresi olmiyanların ve orman idaresinden izin almamış olanların ormanlarda ve orman göl ve derelerinde avlanmalarını men'e, avlarını ve vasıtalarını zaptetmeye salâhiyetlidirler.

MADDE 82. — Orman içinde veya civarında bulunan köylerin muhtar ve ihtiyar meclisi kendi köy hudutları içinde bulunan Devlet ormanlarının muhafazasında orman teşkilâtı ile iş birliği yapmakla vazifelidir.

Bu maksatla suçların takibi faslında yazılı salâhiyetleri, orman teşkilâtı mensupları ile birlikte veya Ziraat Vekâletince belirtilecek esaslar dâhilinde ayrı olarak kullanırlar.

Hh.

Zr. E.

likte veya Ziraat Vekâletince belirtilecek esaslar dâhilinde ayrı olarak kullanırlar.

MADDE 84. — Orman memurları bu kanun hükümlerine muhalif hareket edenlerin hüviyetlerini, ikametgâhlarını ve suçlarının mahiyetlerini tesbit ederek tanzim eyliyecekleri zabıt varakalarını vakit geçirmeksizin bağlı buldukları âmirlerine gönderirler. Âmirlerce bu zabıtlar tetkik edilerek en kısa bir zamanda cumhuriyet müddeiumumiliğine verilir. Bu zabıtlar hilâfı sabit oluncaya kadar muteberdir.

Hüviyeti tesbit edilemiyen suçlular vakit geçirilmeksizin en yakın zabıta merkezine götürülür.

MADDE 85. — Bu kanunda cezaları tâyin edilen orman suçlarına mütaallik dâvalar sulh ceza mahkemelerinde görülür.

Orman suçlarına ait dâvalar mahkemelerce acele mevaddan sayılır.

MADDE 86. — Orman suçlarından dolayı zaptolunan ağaç, tomruk, kereste ve mahrukut ve sair mahsuller ile cürüm aletleri vazifeli orman memurları tarafından muhafaza edilmek üzere mevcut ise orman depolarına veya en yakın belediye veya köy muhtarına veya muhtarın vekiline, bu da bulunmaz ise ihtiyar heyeti âzasından birine makbuz mukabilinde teslim olunur. Bunlardan çürüyecek veya bozulacak olanlarla muhafazası müşkül ve masraflı bulunanlar orman idaresinin satış komisyonunca mahallinde veya pazar yerlerinde, ilân edilmek suretiyle derhal satılır. Masraflar çıktıktan sonra geri kalan para emanet olarak bankaya veya orman idaresi veznesine yatırılır.

Zaptolunan nakil vasıtaları rayiç değerleri nispetinde kanunen müteber teminat veya müteber müteselsil kefil gösterdikleri takdirde dâva neticesine kadar sahiplerine iade olunur.

Teminat veya kefalet vermiyenlere ait nakil vasıtaları hakkında yukardaki fıkra hükmü tatbik olunur.

Ancak, kanunun 110 ncu maddesi gereğince müsaderesi icabetmiyen nakil vasıtaları teminat ve kefalet aranmadan sahiplerine iade olunur.

likte veya Ziraat Vekâletince belirtilecek esaslar dâhilinde ayrı olarak kullanırlar.

MADDE 84. — Orman memurları bu kanun hükümlerine muhalif hareket edenlerin hüviyetlerini, ikametgâhlarını ve suçlarının mahiyetlerini tesbit ederek tanzim eyliyecekleri zabıt varakalarını vakit geçirmeksizin bağlı buldukları âmirlerine gönderirler. Âmirlerce bu zabıtlar tetkik edilerek en kısa bir zamanda cumhuriyet müddeiumumiliğine verilir. Bu zabıtlar, sahteliği veya hilâfı hakikat olduğu ispat edilinceye kadar muteber olup bunları imza eden memurlar mahkemeye celbedilmez.

Hüviyeti tesbit edilemiyen suçlular vakit geçirilmeksizin en yakın zabıta merkezine götürülür.

MADDE 85. — Bu kanunda cezaları tâyin edilen orman suçlarına mütaallik dâvalar sulh ceza mahkemelerinde görülür.

Orman suçlarına ait dâvalar mahkemelerce acele mevaddan sayılır.

MADDE 86. — Orman suçlarından dolayı zaptolunan ağaç, tomruk, kereste ve mahrukut ve sair mahsuller ile cürüm aletleri vazifeli orman memurları tarafından muhafaza edilmek üzere mevcut ise orman depolarına veya en yakın belediye veya köy muhtarına veya muhtarın vekiline, bu da bulunmazsa ihtiyar meclisi âzasından birine makbuz mukabilinde teslim olunur. Bunlardan çürüyecek veya bozulacak olanlarla muhafazası müşkül ve masraflı bulunanlar, orman idaresinin satış komisyonunca mahallinde veya pazar yerlerinde, ilân edilmek suretiyle derhal satılır. Masraflar çıktıktan sonra geri kalan para emanet olarak bankaya veya orman idaresi veznesine yatırılır.

Zaptolunan nakil vasıtaları rayiç değerleri nispetinde kanunen müteber teminat veya müteber müteselsil kefil gösterdikleri takdirde dâva neticesine kadar sahiplerine iade olunur. Teminat veya kefalet vermiyenlere ait nakil vasıtaları hakkında yukardaki fıkra hükmü tatbik olunur.

Ancak, kanunun 110 ncu maddesi gereğince müsaderesi icabetmiyen nakil vasıtaları teminat ve kefalet aranmadan sahiplerine iade olunur.

MADDE 83. — Orman memurları bu kanun hükümlerine muhalif hareket edenlerin hüviyetlerini, ikametgâhlarını ve suçlarının mahiyetlerini tesbit ederek tanzim eyliyecekleri zabıt varakalarını vakit geçirmeksizin bağlı buldukları âmirlerine gönderirler. Âmirlerce bu zabıtlar, tetkik edilerek en kısa bir zamanda cumhuriyet müddeiumumiliğine verilir. Bu zabıtlar, hilâfi ispat edilinceye kadar muteber olup hilâfi ispat edilmedikçe bunları imza eden memurlar mahkemeye celbedilmezler.

Hüviyeti tesbit edilemeyen suçlular vakit geçirmeksizin en yakın zabıta merkezine götürülür.

MADDE 84. — Bu kanunda cezaları tâyin edilen orman suçlarına mütaallik dâvalar sulh ceza mahkemelerinde görülür.

Orman suçlarına ait dâvalar mahkemelerce acele mevaddan sayılır.

MADDE 85. — Orman suçlarından dolayı zaptolunan ağaç, tomruk, kereste ve mahruk ve sair mahsuller ile cürüm aletleri vazifeli orman memurları tarafından muhafaza edilmek üzere mevcut ise orman depolarına veya en yakın belediye veya köy muhtarına veya muhtarın vekiline, bu da bulunmaz ise ihtiyar meclisi âzasından birine makbuz mukabilinde teslim olunur. Bunlardan çürüyecek veya bozulacak olanlarla muhafazası müşkül ve masraflı bulunanlar, orman idaresinin satış komisyonunca mahallinde veya pazar yerlerinde, ilân edilmek suretiyle derhal satılır. Masraflar çıktıktan sonra geri kalan para emanet olarak bankaya veya orman idaresi veznesine yatırılır.

Zaptolunan nakil vasıtaları rayiç değerleri nispetinde kanunen muteber teminat veya muteber müteselsil kefil gösterdikleri takdirde dâva neticesine kadar sahiplerine iade olunur. Teminat veya kefalet vermiyenlere ait nakil vasıtaları hakkında yukardaki fıkra hükmü tatbik olunur.

Ancak, kanunun 109 ncu maddesi gereğince müsaderesi icabetmiyen nakil vasıtaları teminat ve kefalet aranmadan sahiplerine iade olunur.

Maznun lehine karar verilmesi halinde, zaptedilmiş emval mevcut ise derhal ve satılmış ise bedeli iade olunur.

Müsaderesine karar verilen mallar, nakil vasıtaları ve cürüm aletleri satılmış ise satılarak Orman Umum Müdürlüğü hesabına irat kaydedilir.

Hü.

Maznun lehine karar verilmesi halinde, zaptedilmiş emval mevcut ise derhal ve satılmış ise bedeli iade olunur.

Müsaderesine karar verilen mallar, nakil vasıtaları ve cürüm aletleri satılmamış ise satılarak Orman Umum Müdürlüğü hesabına irat kaydedilir.

MADDE 87. — Orman içinde kimin tarafından kesildiği veya hazırlandığı belli olmıyan veya suçlunun kaçması sebebiyle faili tesbit olunamıyan orman mahsulleri ve cürüm aletleri, orman idaresinin satış usullerine göre satılır ve bedelleri irat kaydolunur.

Bu mallarla beraber bulunan nakil vasıtalarının bulunamıyan sahipleri 15 gün müddetle yapılacak ilânla araştırılır. İlân sonunda sahibi meydana çıkmıyan vasıtalar hakkında birinci fıkra hükmü tatbik olunur.

MADDE 88. — İzin almadığı veya orman içinde bir hizmeti bulunmadığı halde ağaç kesecek veya nakledecek vasıtalarla orman içinde görülen ve halinden şüphe edilen kimseleri orman dışına çıkarmaya orman memurları salâhiyetlidirler.

MADDE 89. — Otlatma izni verilmıyen ormanlarda başıboş görülen hayvanlar en yakın köy muhtarlarına veya belediyelere makbuz karşılığı teslim olunur. Hayvan sahibi zuhur edip zabıt varakasını imza ederse hayvan kendisine verilir.

Muhtara veya belediyeye teslimden itibaren ilân edilen 15 gün içinde sahibi bulunmıyan hayvanlar idarece usulen satılarak bedeli bankaya veya orman idaresi veznesine yatırılır. Bankaya veya orman idaresi veznesine yatırıldıktan sonra bir sene içinde sahibi zuhur etmezse bu bedel orman idaresince irat kaydolunur.

Hayvan sahipleri bakma masraflarını ödemeye mecburdurlar.

MADDE 90. — Orman suçlarından mütevellit aramayı icabettiren haller, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 97 nci maddesinde yazılı, tehirinde mazarrat umulan hallerden sayılır ve bu aramaları orman memurları aynı madde hükmüne tevfikân yaparlar.

Zr. E.

Maznun lehine karar verilmesi halinde, zaptedilmiş emval mevcut ise derhal ve satılmış ise bedeli iade olunur.

Müsaderesine karar verilen mallar, nakil vasıtaları ve cürüm aletleri satılmamış ise satılarak Orman Umum Müdürlüğü hesabına irat kaydedilir.

MADDE 87. — Orman içinde kimin tarafından kesildiği veya hazırlandığı belli olmıyan veya suçlunun kaçması sebebiyle faili tesbit olunamıyan orman mahsulleri ve cürüm aletleri, orman idaresinin satış usullerine göre satılır ve bedelleri irat kaydolunur.

Bu mallarla beraber bulunan nakil vasıtalarının bulunamıyan sahipleri on beş gün müddetle yapılacak ilânla araştırılır. İlân sonunda sahibi meydana çıkmıyan vasıtalar hakkında birinci fıkra hükmü tatbik olunur.

MADDE 88. — İzin almadığı veya orman içinde bir hizmeti bulunmadığı halde ağaç kesecek veya nakledecek vasıtalarla orman içinde görülen veya halinden şüphe edilen kimseleri orman dışına çıkarmaya orman memurları salâhiyetlidirler.

MADDE 89. — Otlatma izni verilmıyen ormanlarda başıboş görülen hayvanlar en yakın köy muhtarlarına veya belediyelere makbuz karşılığı teslim olunur. Hayvan sahibi zuhur edip zabıt varakasını imza ederse hayvan kendisine verilir.

Muhtara veya belediyeye teslimden itibaren ilân edilen on beş gün içinde sahibi bulunmıyan hayvanlar idarece usulen satılarak bedeli bankaya veya orman idaresine veznesi yatırılır.

Bankaya veya orman idaresi veznesine yatırıldıktan sonra bir sene içinde sahibi zuhur etmezse bu bedel orman idaresince irat kaydolunur.

Hayvân sahipleri bakma masraflarını ödemeye mecburdurlar.

MADDE 90. — Orman suçlarından mütevellit aramayı icabettiren haller, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 97 nci maddesinde yazılı, tehirinde mazarrat umulan hallerden sayılır ve bu aramaları orman memurları aynı madde hükmüne tevfikân yaparlar.

MADDE 86. — Orman içinde kimin tarafından kesildiği veya hazırlandığı belli olmıyan veya suçlunun kaçması sebebiyle faili tesbit olunamıyan orman mahsulleri ve cürüm aletleri, orman idaresinin satış usullerine göre satılır ve bedelleri irat kaydolunur.

Bu mallarla beraber bulunan nakil vasıtalarının bulunamıyan sahipleri on beş gün müddetle yapılacak ilânla araştırılır. İlân sonunda sahibi meydana çıkmıyan vasıtalar hakkında birinci fıkra hükmü tatbik olunur.

MADDE 87. — İzin almadığı veya orman içinde bir hizmeti bulunmadığı halde ağaç kesecek veya nakledecek vasıtalarla orman içinde görülen veya halinden şüphe edilen kimseleri orman dışına çıkarmaya orman memurları salâhiyetlidirler.

MADDE 88. — Otlatma izni verilmiyen ormanlarda başboş görülen hayvanlar en yakın köy muhtarlarına veya belediyelere makbuz karşılığı teslim olunur. Hayvan sahibi zuhur edip zabıt varakasını imza ederse hayvan kendisine verilir.

Muhtara veya belediyeye teslimden itibaren ilân edilen on beş gün içinde sahibi bulunmıyan hayvanlar idarece usulen satılarak bedeli bankaya veya orman idaresi veznesine yatırılır.

Bankaya veya orman idaresi veznesine yatırıldıktan sonra bir sene içinde sahibi zuhur etmezse bu bedel orman idaresince irat kaydolunur.

Hayvan sahipleri bakma masraflarını ödemeye mecburdurlar.

MADDE 89. — Orman suçlarından mütevellit aramayı icabettiren haller, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 97 nci maddesinde yazılı, tehirinde mazarrat umulan hallerden sayılır ve bu aramaları orman memurları aynı madde hükmüne tevfikân yaparlar.

Arama sırasında zaptolunan kaçak orman emvali hakkında bu kanunun 85 nci maddesi hükmü tatbik olunur.

Hü.

Arama sırasında zaptolunan kaçak orman emvali hakkında bu kanunun 86 nci maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 91. — Bu kanunun tatbiki bakımından imalât ve fabrikasyonun kontroluna Ziraat Vekâleti salâhiyetlidir. Bu kontrolun ve umumiyetle nakliye tezkereleri yoklamasının nasıl yapılacağı Ziraat Vekâletince tesbit olunur.

MADDE 92. — Bakım kuruluşunun tamamlandığı muntakalardaki vilâyet ve kaza merkezlerinde bir ihbar ve takip sebebine uymadıkça orman mahsullerine ait nakliye ve tezkere kontrolu yapılmaz.

Orman idaresi bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren en çok beş sene içinde ormanların bakım kuruluşlarını tamamlar.

V

Ceza hükümleri

MADDE 93. — 15 nci maddenin A ve B bentleriyle yasak edilen fiillerden kerestelik ağaçları kesenler, 7 günden 3 aya kadar hapis, kereste ve tomruğun beher metre kübü için 25 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Kesirler vâhide irca edilir. Ancak, 20 santimetre kutrundan aşağı olanlar için bu para cezası bir misli artırılarak hükmolunur. 15 nci maddenin A ve B bentleriyle yasak edilen fiillerden kerestelik olmıyan diğer ağaçları keserek odun veya kömür yapanlar 7 günden 1 aya kadar hapis ve odunun beher kentali için 3 lira, kömürün beher kentali için 15 lira ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Kesirler vâhide irca edilir.

15 nci maddenin A ve B bentleriyle yasak edilen ve yukardaki fıkralarda yazılı bulunmayan fiilleri işleyenler 7 günden 3 aya kadar hapis ve 25 liradan 300 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

15 nci maddenin C bendinde yazılı fiilleri işleyenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu kanunun 15 nci maddesinin A ve B bendine muhalif hareket edenler orman sahipleri ise, yapılan zararın miktarına göre 3 aya kadar

Zr. E.

Arama sırasında zaptolunan kaçak orman emvali hakkında bu kanunun 86 nci maddesi hükmü tatbik olunur.

MADDE 91. — Bu kanunun tatbiki bakımından imalât ve fabrikasyonun kontroluna Orman Umum Müdürlüğü salâhiyetlidir. Bu kontrolun ve umumiyetle nakliye tezkereleri yoklamasının nasıl yapılacağı Orman Umum Müdürlüğünce tesbit olunur.

MADDE 92. — Bakım kuruluşunun tamamlandığı muntakalardaki vilâyet ve kaza merkezlerinde bir ihbar ve takip sebebine uymadıkça orman mahsulleri ve bunlara ait nakliye ve tezkere kontrolu yapılmaz.

Orman idaresi bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren en çok beş sene içinde ormanların bakım kuruluşlarını tamamlar.

V

Ceza hükümleri

MADDE 93. — 15 nci maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen fiillerden kerestelik ağaçları kesenler, 7 günden 3 aya kadar hapis, kereste ve tomruğun beher metre kübü için 25 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Kesirler vâhide irca edilir. Ancak 20 santimetre kutrundan aşağı olanlar için bu para cezası bir misli artırılarak hükmolunur. 15 nci maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen fiillerden kerestelik olmıyan diğer ağaçları keserek odun veya kömür yapanlar 7 günden bir aya kadar hapis ve odunun beher kentali için 3 lira, kömürün beher kentali için 15 lira ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Kesirler vâhide irca edilir.

15 nci maddenin (A) bendinde yazılı, yetişmiş ve yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, ağaçları kesmek, boğmak, ağaçlardan yalamuk, pedavra, hartama çıkarmak fiilleri için verilecek cezalar beş misli artırılarak hükmolunur.

15 nci maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve yukardaki fıkralarda yazılı bulunmayan fiilleri işleyenler 7 günden 3 aya kadar hapis ve 25 liradan 300 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 90. — Bu kanunun tatbiki bakımından imalât ve fabrikasyonun kontrolüne Orman Umum Müdürlüğü salâhiyetlidir. Bu kontrolün ve umumiyetle nakliye tezkereleri yoklamasının nasıl yapılacağı Orman Umum Müdürlüğünce tesbit olunur.

MADDE 91. — Bakım kuruluşunun tamamlandığı mıntakalardaki vilâyet ve kaza merkezlerinde bir ihbar yâkı olmadıkça veya takip sebebine uymadıkça orman mahsulleri ve bunlara ait nakliye ve tezkere kontrolü yapılmaz.

Orman idaresi bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren en çok beş sene içinde ormanların bakım kuruluşlarını tamamlar.

V

Ceza hükümleri

MADDE 92. — 15 nci maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen fiillerden kerestelik ağaçları kesenler, 7 günden 3 aya kadar hapis ve kereste veya tomruğun beher metre kübü için 25 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Kesirler vahide irca edilir. Ancak, 20 santimetre kutrundan aşağı olanlar için bu para cezası bir misli artırılarak hükmolunur. 15 nci maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen fiillerden kerestelik olmıyan diğer ağaçları keserek odun veya kömür yapanlar 7 günden bir aya kadar hapis ve odunun beher kentali için 3 lira, kömürün beher kentali için 15 lira ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Kesirler vahide irca edilir.

15 nci maddenin (A) bendinde yazılı, yetişmiş ve yetiştirilmiş fidanları kesmek, sökmek, ekim sahalarını bozmak, ağaçları kesmek, boğmak, ağaçlardan yalamuk, pedavra, hartama çıkarmak fiilleri için verilecek cezalar beş misli artırılarak hükmolunur.

15 nci maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve yukardaki fıkralarda yazılı bulunmıyan fiilleri işleyenler 7 günden 3 aya kadar hapis ve 25 liradan 300 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

15 nci maddenin (C) bendinde yazılı fiilleri işleyenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bu kanunun 15 nci maddesinin (A) ve (B) bendine muhalif hareket edenler orman sahipleri ise yapılan zararın miktarına göre 3 aya kadar hapis veya 30 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Ancak kendi arazisi dâhilinde tohum ekmek veya fidan dikmek suretiyle yetiştirilecek ormanların sahipleri yukardaki fıkra hükmüne tâbi değildir.

15 nci maddedeki suçları, hayvan beslemek için işleyenler hakkında yukardaki cezalar bir misli artırılır.

hapis veya 30 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Ancak kendi arazisi dâhilinde tohum ekmek veya fidan dikmek suretiyle yetiştirilecek ormanların sahipleri yukardaki fıkra hükmüne tâbi değildir.

15 nci maddedeki suçları, hayvan beslemek için işliyenler hakkında yukardaki cezalar bir misli artırılır.

MADDE 94. — Bu kanunun 17 nci maddesi gereğince ormanlarda izin almadan açılan maden ocakları idarece kapatılır.

Suçlular hakkında 500 liradan 2 500 liraya kadar para cezası hükmolunur.

Başkaca zarar husule gelmiş ise ayrıca tazmin ettirilir. İzinle bu nevi ocakları açanlar, tâyin olunacak tedbirlere riayet etmezlerse bu cezanın yarısına hükmolunur. Bu tedbirlere riayet edilmeye kadar ocaklar orman idaresince, işletilmekten menedilir.

MADDE 95. — Bu kanunun 18 nci maddesinde yasak edilen fiilleri ika edenlerle izne bağlı işleri izinsiz yapanlar 1 aydan 1 seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar. İşgal ve faydalanma yeniden tarla açmak suretiyle vâkı olduğu veya yanmış orman sahasına taallük ettiği takdirde 3 aydan 2 seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar ve her nevi mahsul ve tesislerin müsaderesine hükmolunur.

MADDE 96. — Bu kanunun 19 ncu maddesinde tâyin edilen mesafeler dâhilinde yapılması izne bağlı olan fabrika, hızar ve şeritlerle, kireç, kömür, trebentin, katran ve buna benzer ocakları izinsiz kuranlar 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bunların işletilmesi de menedilir.

MADDE 97. — Bu kanunun 20 nci maddesine göre her nevi ormanlara izinsiz hayvan sokanlar 2 aya kadar hafif hapis ve ayrıca beher baş deve için birer lira diğer büyük baş hayvan-

15 nci maddenin (C) bendinde yazılı fiilleri işliyenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu kanunun 15 nci maddesinin (A) ve (B) bendine muhalif hareket edenler orman sahipleri ise yapılan zararın miktarına göre 3 aya kadar hapis veya 30 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Ancak kendi arazisi dâhilinde tohum ekmek veya fidan dikmek suretiyle yetiştirilecek ormanların sahipleri yukardaki fıkra hükmüne tâbi değildir.

15 nci maddedeki suçları, hayvan beslemek için işliyenler hakkında yukardaki cezalar bir misli artırılır.

MADDE 94. — Bu kanunun 17 nci maddesi gereğince ormanlarda izin almadan açılan maden ocakları idarece kapatılır.

Suçlular hakkında 500 liradan 2 500 liraya kadar para cezası hükmolunur.

Başkaca zarar husule gelmiş ise ayrıca tazmin ettirilir. İzinle bu nevi ocakları açanlar tâyin olunacak tedbirlere riayet etmezlerse bu cezanın yarısına hükmolunur. Bu tedbirlere riayet edilmeye kadar ocaklar, orman idaresince işletilmekten menedilir.

MADDE 95. — Bu kanunun 18 nci maddesinde yasak edilen fiilleri ika edenlerle izne bağlı işleri izinsiz yapanlar bir aydan bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar. İşgal ve faydalanma yeniden tarla açmak suretiyle vâkı olduğu veya yanmış orman sahasına taallük ettiği takdirde 3 aydan 2 seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar ve her nevi mahsul ve tesislerin müsaderesine hükmolunur.

MADDE 96. — Bu kanunun 19 ncu maddesinde tâyin edilen mesafeler dâhilinde yapılması izne bağlı olan fabrika, hızar ve şeritlerle, kireç, kömür, trebentin, katran, sakız ve buna benzer ocakları izinsiz kuranlar 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bunların işletilmesi de menedilir.

MADDE 97. — Bu kanunun 20 nci maddesine göre her nevi ormanlara izinsiz hayvan sokanlar 2 aya kadar hafif hapis ve ayrıca beher baş keçi ve deve için birer lira diğer büyük baş

MADDE 93. — Bu kanunun 17 nci maddesi gereğince ormanlarda izin almadan açılan maden ocakları idarece kapatılır.

Suçlular hakkında 500 liradan 2 500 liraya kadar para cezası hükmolunur.

Başkaca zarar husule gelmiş ise ayrıca tazmin ettirilir. İzinle bu nevi ocakları açanlar tâyin olunacak tedbirlere riayet etmezlerse bu cezanın yarısına hükmolunur. Bu tedbirlere riayet edilinceye kadar ocaklar, orman idaresince işletilmekten menedilir.

MADDE 94. — Bu kanunun 18 nci maddesinde yasak edilen fiilleri ikâ edenlerle izne bağlı işleri izinsiz yapanlar bir aydan bir seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar. İşgal ve faydalanma yeniden tarla açmak suretiyle vâkı olduğu veya yanmış orman sahasına taallûk ettiği takdirde 3 aydan 2 seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır ve her nevi mahsul ve tesislerin müsaderesine hükmolunur.

MADDE 95. — Bu kanunun 19 ncu maddesinde tâyin edilen mesafeler dâhilinde yapılması izne bağlı olan fabrika, hızar ve şeritlerle, kireç, kömür, trebentın, katran, sakız ve buna benzer ocakları izinsiz kuranlar 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Bunların işletilmesi de menedilir.

MADDE 96. — Bu kanunun 20 nci maddesine göre her nevi ormanlara izinsiz hayvan sokanlar 7 günden 2 aya kadar hafif hapis ve ayrıca beher baş keçi ve deve için birer lira diğer büyük baş hayvanların beheri için 50 şer kuruş, küçük baş hayvanların beheri için de 25 şer kuruş hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

Hü.

ların beheri için ellışer kuruş, küçük baş hayvanların beheri için de 25 er kuruş hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

Başıboş bırakılmak suretiyle ormanlara giren hayvanlar için yalnız para cezasına hükmolunur.

Yanmış orman sahalarıyla alelûmum gençleştirme sahalarına, gençleştirmeye tefriki tarihinden itibaren on beş sene içinde hayvan sokulması veya başıboş bırakılmak yüzünden girmesi halinde yukarda yazılı cezalar iki misli tatbik olunur.

MADDE 98. — Bu kañunun 21 nci maddesinde yazılı hükümlere muhalif hareket edenler 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 99. — Devlet çekici ile damgalanan ağaçları keserken bu damgayı orman idaresince tesbit edilen şekilde dip kütükte bırakmıyanlarla damgalı ağaçları tesbit edilen hadde nazaran daha yüksekte kesenler, kesilen ağaçların miktarı göz önünde bulundurulularak 100 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 100. — 32, 33 ve 34 neü maddeler hükümlerine göre köylülerin zati ihtiyaçlarıyla köy müşterek ihtiyaçları için verilen kereste, kerestelik ağaç veya tomruğu bu işte kullanmayıp da başkasına satanlar veya hibe edenler, kiraya verenler veya kiralıyanlar veya bunları orman idaresinden izin almadan başka yerlere imal edilmek üzere götüröenler bir aya kadar hapis ve 50 liraya kadar ağır para cezasıyla ve bunları bilerek alanlar 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 50 liradan 100 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Ayrıca verilmiş olan ağaç, kereste veya tomruğun tam tarife üzerinden iki misli bedeli tazminat olarak alınır.

MADDE 101. — 38 nci madde gereğince verilen izinlerde gösterilecek tedbir ve şartlara riayet etmiyenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

Zr. E.

hayvanların beheri için 50 şer kuruş, küçük baş hayvanların beheri için de 25 şer kuruş hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Başıboş bırakılmak suretiyle ormanlara giren hayvanlar için yalnız para cezasına hükmolunur.

Yanmış orman sahaları ile alelûmum gençleştirme sahalarına, gençleştirmeye tefriki tarihinden itibaren 15 sene içinde hayvan sokulması veya başıboş bırakılmak yüzünden girmesi halinde yukarda yazılı cezalar iki misli tatbik olunur.

MADDE 98. — Bu kanunun 21 nci maddesinde yazılı hükümlere muhalif hareket edenler 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 99. — Devlet çekici ile damgalanan ağaçları keserken bu damgayı Orman İdaresince tesbit edilen şekilde dip kütükte bırakmıyanlarla damgalı ağaçları tesbit edilen hadde nazaran daha yüksekte kesenler, kesilen ağaçların miktarı göz önünde bulundurulularak 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu kanunun 28 nci maddesinde yazılı damga çekiçlerini taklit edenler veya taklit fiiline iştirak etmeksizin kullananlar Türk Ceza Kanununun 333 neü maddesinin 2 nci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

MADDE 100. — 32, 33, 34 neü maddeler hükümlerine göre, köylülerin zati ihtiyaçlarıyla köy müşterek ihtiyaçları için verilen kereste, kerestelik ağaç veya tomruğu bu işte kullanmayıp da başkasına satanlar veya hibe edenler, kiraya verenler veya kiralıyanlar veya ödünç verenler veya bunları orman idaresinden izin almadan başka yerlere imal edilmek üzere götüröenler, 1 aya kadar hapis, 50 liraya kadar ağır para cezası ile ve bunları bilerek alanlar 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 50 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca verilmiş olan ağaç, kereste veya tomruğun tam tarife üzerinden iki misli bedeli tazminat olarak alınır.

MADDE 101. — 38 nci madde gereğince verilen izinlerde gösterilecek tedbir ve şartlara riayet etmiyenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Muvakkat E.

Bu suretle verilecek para cezası 3 liradan aşağı olamaz.

Başboş bırakılmak suretiyle ormanlara giren hayvanlar için yalnız para cezasına hükmolunur.

Yanmış orman sahaları ile alelûmum gençleştirme sahalarına, gençleştirmeye tefriki tarihinden itibaren 15 sene içinde hayvan sokulması veya başboş bırakılmak yüzünden girmesi halinde yukarıda yazılı cezalar iki misli tatbik olunur.

MADDE 97. — Bu kanunun 21 nci maddesinde yazılı hükümlere muhalif hareket edenler 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 98. — Devlet çekici ile damgalanan ağaçları keserken bu damgayı orman idaresince tesbit edilen şekilde dip kütükte bırakmayanlarla damgalı ağaçları, tesbit edilen hadde nazaran daha yüksekten kesenler, kesilen ağaçların miktarı göz önünde bulundurularak 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Bu kanunun 28 nci maddesinde yazılı damga çekiçlerini taklit edenler veya taklit fiiline iştirak etmeksizin kullananlar Türk Ceza Kanununun 333 ncü maddesinin 2 nci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

MADDE 99. — 32, 33, 34 ncü maddeler hükümlerine göre, köylülerin zatî ihtiyaçlarıyla köy müşterek ihtiyaçları için verilen kereste, kerestelik ağaç veya tomruğu bu işte kullanmayıp da başkasına satanlar veya hibe edenler, kiraya verenler veya kiralyanlar veya ödünç verenler veya bunları orman idaresinden izin almadan başka yerlere imal edilmek üzere götürülenler, bir aya kadar hapis, 50 liraya kadar ağır para cezası ile ve bunları bilerek alanlar 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 50 liradan 100 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Ayrıca, verilmiş olan ağaç, kereste veya tomruğun tam tarife üzerinden iki misli bedeli tazminat olarak alınır.

MADDE 100. — 38 nci madde gereğince verilen izinlerde gösterilecek tedbir ve şartlara riayet etmiyenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Hü.

MADDE 102. — 43 ncü madde mucibince her çeşit orman mallarını nakliyesiz veya damgasız olarak nakledenler 93 ncü madde gereğince cezalandırılırlar.

Nakliye tezkeresini değiştirmeksizin ağaç, odun, kömür ve sair orman mahsullerini taşıyanların malları, kaçak olup olmadığının incelenmesi için 86 ncı maddede gösterilen şekilde alıkonulur. Kaçak olmadığı ve nakliyesinin yenilenmediği tahakkuk ederse alıkonulan mallar derhal taşıyana teslim edilerek nakliyesi verilir.

Malların kaçak olduğu anlaşılırsa 93 ncü madde hükmü tatbik olunur.

Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlar veya ormandan kesilen ağaçlardan yapılacak tomrukları damgasız olarak orman idaresinin istif yerlerine götürülenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 103. — Yazılı olarak yapılan tebliğat tarihinden itibaren iki yıl içinde 52 ncı maddede yazılı işaretlerle ormanlarının hudutlarını belli etmeyen hususi orman sahipleri 50 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

Orman sahipleri bu cezanın infazından sonra bir yıl içinde yine bu mükellefiyeti ifa etmezlerse 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Son hükmün infazından itibaren bir yıl içinde tahdit muamelesi yine yapılmadığı takdirde masrafı bilâhara orman sahibinden alınmak üzere bu muamele orman idaresi tarafından yapılabilir.

MADDE 104. — 53 ncü madde gereğince tanzim, kabul ve tasdik olunan orman amenajman plânlarında; ormanın imarı, geliştirilmesi, ağaçlandırma yapılması, hastalık ve haşerelerle mücadele edilmesi gibi yapılmasına lüzum gösterilen işleri plân dairesinde ve verilen müddet içinde yapmayan ve gerekli tedbirleri almıyan orman sahiplerinden 30 liradan 300 liraya kadar hafif para cezası alınır.

Bu cezanın infazından sonra, orman sahipleri kendilerine verilecek mühlet içinde bu işleri yapmazlar veya lüzumlu tedbirleri almazlarsa, bunlar orman idaresi tarafından yapılır. Ve masrafları tamamen kendilerinden alınır.

Zr. E.

MADDE 102. — 43 ncü madde mucibince her çeşit orman mallarını nakliyesiz veya damgasız olarak nakledenler 93 ncü madde gereğince cezalandırılırlar.

Nakliye tezkeresini değiştirmeksizin ağaç, odun, kömür ve sair orman mahsullerini taşıyanların malları kaçak olup olmadığının incelenmesi için 86 ncı maddede gösterilen şekilde alıkonulur. Kaçak olmadığı ve nakliyesinin yenilenmediği tahakkuk ederse alıkonulan mallar derhal taşıyana teslim edilerek nakliyesi verilir.

Malların kaçak olduğu anlaşılırsa 93 ncü madde hükmü tatbik olunur.

Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlar veya ormandan kesilen ağaçlardan yapılacak tomrukları damgasız olarak orman idaresinin istif yerlerine götürülenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 103. — Yazılı olarak yapılan tebliğat tarihinden itibaren iki yıl içinde 52 ncı maddede yazılı işaretlerle ormanlarının hudutlarını belli etmeyen hususi orman sahipleri 50 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Orman sahipleri bu cezanın infazından sonra 1 yıl içinde yine bu mükellefiyeti ifa etmezlerse 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Son hükmün infazından itibaren 1 yıl içinde tahdit muamelesi yine yapılmadığı takdirde masrafı bilâhara orman sahibinden alınmak üzere bu muamele orman idaresi tarafından yapılabilir.

MADDE 104. — 53 ncü madde gereğince tanzim, kabul ve tasdik olunan orman amenajman plânlarında; ormanın imarı, geliştirilmesi, ağaçlandırma yapılması, hastalık ve haşerelerle mücadele edilmesi gibi yapılmasına lüzum gösterilen işleri plân dairesinde ve verilen müddet içinde yapmayan ve gerekli tedbirleri almıyan orman sahiplerinden 30 liradan 300 liraya kadar hafif para cezası alınır.

Bu cezanın infazından sonra, orman sahipleri kendilerine verilecek mühlet içinde bu işleri yapmazlar veya lüzumlu tedbirleri almazlarsa, bunlar orman idaresi tarafından yapılır ve masrafları tamamen kendilerinden alınır.

Muvakkat E.

MADDE 101. — 42 nci madde mucibince her çeşit orman mallarını nakliyesiz veya damgasız olarak nakledenler 92 nci madde gereğince cezalandırılırlar.

Nakliye tezkeresini değiştirmeksizin ağaç, odun, kömür ve sair orman mahsullerini taşıyanların malları kaçak olup olmadığının incelenmesi için 85 nci maddede gösterilen şekilde alıkonulur. Kaçak olmadığı ve nakliyesinin yenilenmediği tahakkuk ederse alıkonulan mallar derhal taşıyana teslim edilerek nakliyesi verilir.

Malların kaçak olduğu anlaşılırsa 92 nci madde hükmü tatbik olunur.

Nakliye tezkeresini değiştirmeden nakliyat yapanlar veya ormandan kesilen ağaçlardan yapılacak tomrukları damgasız olarak orman idaresinin istif yerlerine götürenler 10 liradan 100 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 102. — Yazılı olarak yapılan tebliğat tarihinden itibaren iki yıl içinde 51 nci maddede yazılı işaretlerle ormanlarının hudutlarını belli etmiyen hususi orman sahipleri 50 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

Orman sahipleri bu cezanın infazından sonra bir yıl içinde yine bu mükellefiyeti ifa etmezlerse 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Son hükmün infazından itibaren 1 yıl içinde tahdit muamelesi yine yapılmadığı takdirde masrafı bilâhara orman sahibinden alınmak üzere bu muamele orman idaresi tarafından yapılabilir.

MADDE 103. — 52 nci madde gereğince tanzim, kabul ve tasdik olunan orman amenajman plânlarında; ormanın imarı, geliştirilmesi, ağaçlandırma yapılması, hastalık ve haşerelerle mücadele edilmesi gibi yapılmasına lüzum gösterilen işleri plân dairesinde ve verilen müddet içinde yapmayan ve gerekli tedbirleri almıyan orman sahiplerinden 30 liradan 300 liraya kadar hafif para cezası alınır.

Bu cezanın infazından sonra, orman sahipleri kendilerine verilecek mühlet içinde bu işleri yapmazlar veya lüzumlu tedbirleri almazlarsa, bunlar orman idaresi tarafından yapılırlar ve masrafları tamamen kendilerinden alınır.

Hü.

MADDE 105. — 69 ncu madde hükümlerine muhalif hareket edenler 30 liradan 100 liraya kadar, devlete veya her kime aidolursa olsun yeniden orman yetiştirmek üzere işlenen sahalarda tohum veya fidanlara her hangi bir şekilde veya hayvan sokulması veya girmesi suretiyle zarara sebebiyet verenler 50 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 106. — 70 ncu maddedeki mecburiyete riayet etmeyenler 1 aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

Orman idaresine ait telefon şebekesi ve tesislerine ve her türlü alet ve malzemesine zarar verenler Türk Ceza Kanununun 391 ncu maddesi gereğince cezalandırılırlar.

Bu suç Haziran ayı başından Ekim ayı sonuna kadar devam eden yangın mevsiminde işlenirse ceza iki misline çıkarılır.

MADDE 107. — 71 ncu maddeye göre ormanlarda vukua gelecek yangınları söndürmek için, salâhiyetli memurlar ve orman teşkilâtı tarafından yangın mahalline gitmeleri emrolunmasına veya mahallî mûtat vasıtalarla ilân edilmesine rağmen orman yangını söndürmeye gitmekten imtina edenler veya gidip de çalışmayanlar ve verilen işi yapmayanlar hakkında vali ve kaymakamlar tarafından 25 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası verilir.

Ancak, bu cezaya, tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde alâkalılarcâ mahallî sulh ceza mahkemesine itirazda bulunulabilir.

Bu maddede yazılı memurlarla orman teşkilâtında vazifeli olanlardan yangın yerine yardım göndermeyenlerle alâka göstermeyenler Türk Ceza Kanununun 230 ncu maddesinin 2 nci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

MADDE 108. — Bu kanunun 74 ve 75 ncu maddelerine muhalif hareket eden veya ettirenler Türk Ceza Kanununun 230 ncu maddesinin 2 nci fıkrası gereğince cezalandırılırlar.

MADDE 109. — 76 ncu maddede gösterilen tedbirlere riayet etmeyenlerden 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası alınır.

MADDE 110. — Bu kanun hükümlerine göre müsadèresine hükmolunacak orman mallarının kanunsuz olarak kesildiğini, taşıdığını ve

Zr. E.

MADDE 105. — 69 ncu madde hükümlerine muhalif hareket edenler 30 liradan 100 liraya kadar, devlete veya her kime ait olursa olsun yeniden orman yetiştirmek üzere işlenen sahalarda tohum veya fidanlara her hangi bir şekilde veya hayvan sokulması veya girmesi suretiyle zarara sebebiyet verenler, 50 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 106. — 70 ncu maddedeki mecburiyete riayet etmeyenler 1 aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Orman idaresine ait telefon şebekesi ve tesislerine, her türlü alet ve malzemesine zarar verenler Türk Ceza Kanununun 391 ncu maddesi gereğince cezalandırılırlar.

Bu suç Haziran ayı başından Ekim ayı sonuna kadar devam eden yangın mevsiminde işlenirse ceza iki misline çıkarılır.

MADDE 107. — 71 ncu maddeye göre ormanlarda vukua gelecek yangınları söndürmek için salâhiyetli memurlar ve orman teşkilâtı tarafından yangın mahalline gitmeleri emrolunmasına veya mahallî mûtat vasıtalarla ilân edilmesine rağmen orman yangını söndürmeye gitmekten imtina edenler veya gidip de çalışmayanlar ve verilen işi yapmayanlar hakkında vali ve kaymakamlar tarafından 25 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası verilir.

Ancak, bu cezaya tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde alâkalılarcâ mahallî sulh ceza mahkemesine itirazda bulunulabilir.

Bu maddede yazılı memurlarla orman teşkilâtında vazifeli olanlardan yangın yerine yardım göndermeyenlerle alâka göstermeyenler Türk Ceza Kanununun 230 ncu maddesinin 2 nci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

MADDE 108. — Bu kanunun 74 ve 75 ncu maddelerine muhalif hareket eden veya ettirenler Türk Ceza Kanununun 230 ncu maddesinin 2 nci fıkrası gereğince cezalandırılırlar.

MADDE 109. — 76 ncu maddede gösterilen tedbirlere riayet etmeyenlerden 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası alınır.

MADDE 110. — Bu kanun hükümlerine göre müsadèresine hükmolunacak orman mallarının kanunsuz olarak kesildiğini, taşıdığını ve

MADDE 104. — 68 nci madde hükümlerine muhalif hareket edenler 30 liradan 100 liraya kadar, Devlete veya her kime aidolursa olsun yeniden orman yetiştirmek üzere işlenen sahalarda tohum veya fidanlara her hangi bir şekilde veya hayvan sokulması veya girmesi suretiyle zarara sebebiyet verenler, 50 liradan 200 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 105. — 69 ncu maddedeki mecburiyete riayet etmiyenler 1 aya kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Orman idaresine ait telefon şebekesi ve tesislerine her türlü alet ve malzemesine zarar verenler Türk Ceza Kanununun 391 nci maddesi gereğince cezalandırılırlar.

Bu suç Haziran ayı başından Ekim ayı sonuna kadar devam eden yangın mevsiminde işlenirse ceza iki misline çıkarılır.

MADDE 106. — 70 nci maddeye göre ormanlarda vukua gelecek yangınları söndürmek için, salâhiyetli memurlar ve orman teşkilâtı tarafından yangın mahalline gitmeleri emrolunmasına veya mahallî mûtat vasıtalarla ilân edilmesine rağmen orman yangını söndürmeye gitmekten imtina edenler veya gidipde çalışmayanlar ve verilen işi yapmayanlar hakkında vali ve kaymakamlar tarafından 25 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası verilir.

Ancak, bu cezaya tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde alâkalılarca mahallî sulh ceza mahkemesine itirazda bulunulabilir.

Bu maddede yazılı memurlarla orman teşkilâtında vazifeli olanlardan yangın yerine yardım göndermiyenlerle alâka göstermiyenler Türk Ceza Kanununun 230 ncu maddesinin 2 nci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

MADDE 107. — Bu kanunun 73 ve 74 ncü maddelerine muhalif hareket eden veya ettirenler Türk Ceza Kanununun 230 ncu maddesinin 2 nci fıkrası gereğince cezalandırılırlar.

MADDE 108. — 75 nci maddede gösterilen tedbirlere riayet etmiyenlerden 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası alınır.

MADDE 109. — Bu kanunun hükümlerine göre müsaderesine hükmolunacak orman mallarının kanunsuz olarak kesildiğini, taşındığını veya toplandığını bildiği halde satınalanlar, taşıyanlar, biçenler, işliyenler, kabul edenler, kullanan-
(Orman)

Hü.

ya toplandığını bildiği halde satınalanlar, taşıyanlar, biçenler, işliyenler, kabul edenler, kullananlar veya gizliyenler 1 aydan 6 aya kadar hapis ve 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Kaçak orman mallarının taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtaları kime aidolursa olsun idarece zabıt ve mahkemece müsaderesine hükmolunur.

Ancak, bizzat çiftçi olanlara aidolup ziraat işlerinde kullandıkları anlaşılan (at, kısrak, katır, merkep, öküz, inek, manda) ile kağrı, araba ve koşumları hakkında müsadere hükmü tatbik olunmaz. Mükerrirler bu hükümden faydalanamazlar.

Bu malları, müsadereye tâbi olmıyan vasıtalarla taşıyan veya taşıtanlardan birinci fıkrada yazılı cezadan maada ayrıca odunun beher kentali veya kesiri için 5 lira, kömürün beher kentali veya kesiri için 25 lira, tomruk veya kerestenin beher metre kübü veya kesiri için 100 lira para cezası alınır.

MADDE 111. — Ağaçlara vurulan resmî damga ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki taksimata mahsus işaretleri ve levhaları kaldıranlar, belirsiz hale getirenler, yerlerini değiştirenler 2 aya kadar hafif hapis ve 50 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 112. — 78 nci maddedeki yasak fiilleri işliyenlerle orman içine sönmemiş sigara atanlar Türk Ceza Kanununun 566 ncı maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

MADDE 113. — Bu kanunun 3 ncü maddesiyle orman rejimi altına alınan yerlerde ve 24, 25, 26 ncı maddeler gereğince muhafaza ormanı ve millî park olarak ayrılmış ormanlarda, ormanlara mütaallik suçları işliyenlerin müstahak olacakları ceza iki misli olarak hükmolunur.

MADDE 114. — Bu kanunda yasak edilen fiillerin ikai yüzünden husule gelen zarar için talep halinde ayrıca tazminata da hükmolunur.

Zr. E.

ya toplandığını bildiği halde satınalanlar, taşıyanlar, biçenler, işliyenler, kabul edenler, kullananlar veya gizliyenler bir haftadan 3 aya kadar hapis ve 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Kaçak orman mallarının taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtaları kime aidolursa olsun idarece zabıt ve mahkemece müsaderesine hükmolunur.

Ancak, çiftçi köylü olup, köyde sakin bulunduğu ve ziraat işlerinde kullanılan ve kendile-i-ne ait bulunan vasıtalarla bizzat nakliyat yaptığı anlaşılanların (at, kısrak, katır, merkep, öküz, inek, manda) ile kağrı, araba ve koşumları hakkında müsadere hükmü tatbik olunmaz.

Mükerrirler bu hükümden faydalanamazlar.

Bu malları, müsadereye tâbi olmıyan vasıtalarla taşıyan veya taşıtanlardan birinci fıkrada yazılı cezadan maada ayrıca odunun beher kentali veya kesri için 5 lira kömürün beher kentali veya kesri için 25 lira, tomruk veya kerestenin beher metre kübü veya kesri için 100 lira para cezası alınır.

MADDE 111. — Ağaçlara vurulan resmî damga ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki taksimata mahsus işaretleri ve levhaları kaldıranlar, belirsiz hale getirenler, yerlerini değiştirenler 2 aya kadar hafif hapis ve 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 112. — 78 nci maddedeki yasak fiilleri işliyenlerle orman içine sönmemiş sigara atanlar Türk Ceza Kanununun 566 ncı maddesinin 1 ncı fıkrasına göre cezalandırılırlar.

MADDE 113. — Bu kanunun 3 ncü maddesiyle orman rejimi altına alınan yerlerde ve 24, 25, 26 ncı maddeler gereğince muhafaza ormanı ve millî park olarak ayrılmış ormanlarda, ormanlara mütaallik suçları işliyenlerin müstahak olacakları ceza iki misli olarak hükmolunur.

MADDE 114. — Bu kanunda yasak edilen fiillerin ikai yüzünden husule gelen zarar için talep halinde ayrıca tazminata da hükmolunur.

lar veya gizliyenler bir haftadan 3 aya kadar hapis ve 50 liradan 200 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Birinci fıkrada yazılı fiillerin; ticarethane sahibi olsun olmasın bilûmum haşep madde ticaretiyle iştigal eden kimseler tarafından ikai halinde, 1 seneden 5 seneye kadar hapis ve 1 000 liradan 10 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Suç mevzuu kaçak orman mahsulünün kıymeti hafif ise, 2 nci fıkradaki cezalar yarısına indirilerek, fahiş ise bir misline çıkarılarak hükmolunur.

Kaçak orman mallarının taşınmasında kullanılan canlı ve cansız bütün nakil vasıtaları kime aidolursa olsun idarece zabıt ve mahkemelerce müsaderesine hükmolunur.

Ancak, çiftçi köylü olup köyde sakin bulunduğu ve ziraat işlerinde kullanılan ve kendilerine ait bulunan vasıtalarla bizzat nakliyat yaptığı anlaşılınların (at, kısrak, katır, merkep, öküz, inek, manda) ile kağrı, araba ve koşumları hakkında müsadere hükmü tatbik olunmaz.

Mükerrirler bu hükümden faydalanamazlar.

Bu malları, müsadereye tâbi olmıyan vasıtalarla taşıyan veya taşıtanlardan 1 nci fıkrada yazılı cezadan maada ayrıca odunun beher kentali veya kesri için 5 lira, kömürün beher kentali veya kesri için 25 lira, tomruk veya kerestenin beher metre kübü veya kesri için 100 lira para cezası alınır.

MADDE 110. — Ağaçlara vurulan resmî damga ve numaraları bozanlar ve orman hudutlarındaki taksimata mahsus işaretleri ve levhaları kaldıranlar, belirsiz hale getirenler, yerlerini değiştirenler 2 aya kadar hafif hapis ve 10 liradan 50 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 111. — 77 nci maddedeki yasak fiilleri işliyenlerle orman içine sönmemiş sigara atanlar Türk Ceza Kanununun 566 nci maddesinin 1 nci fıkrasına göre cezalandırılırlar.

MADDE 112. — Bu kanunun 3 ncü maddesiyle orman rejimi altına alınan yerlerde ve 24, 25, 26 nci maddeler gereğince muhafaza ormanı ve millî park olarak ayrılmış ormanlarda, ormanlara mütaallik suçları işliyenlerin müstahak olacakları ceza iki misli olarak hükmolunur.

MADDE 113. — Bu kanunda yasak edilen fiillerin ikai yüzünden husule gelen zarar için talep halinde ayrıca tazminata da hükmolunur.

Hfi.

Zr. E.

MADDE 115. — Bu kanunla yasak edilen fiilin, ağaç kesilmesine taallûku halinde, ağaç müsadere edilmiş olsa dahi talep halinde hükmolunacak tazminat mahallî rayice göre hesaplanır.

MADDE 116. — Her türlü orman suçları ile yarım hektardan fazla taribolunan veya yakılan sahalar için bu kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca beher hektar için 500 lira hesabıyla ağaçlandırma masrafına da hükmolunur.

Altıncı fasıl

Müteferrik hükümler

MADDE 117. — Devlet ormanlarının toprağı ile birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlik bir kanun ile olur.

Devlet ormanları üzerinde her hangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Ziraat ve Maliye vekâletlerinin tasvibine bağlıdır.

MADDE 118. — Bu kanunun 1 nci maddesinde orman sayılmıyan yerlerdeki ağaç ve ağaçıklardan sahipleri aşağıda yazılı şekillerde faydalanırlar.

A) (E) fıkrasındaki ağaç ve ağaçıkları sahipleri her türlü zatî ihtiyaçları ve pazar satışları için hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesip nakledebilirler.

B) (D. F. G) fıkralarında yazılı yerlerde bulunan ağaç ve ağaçıkları sahipleri kendi zatî ihtiyaçları için hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesip kullanabilirler.

C) (D. F. G) fıkralarında yazılı yerlerde bulunan ağaç ve ağaçıkların pazar yerlerine nakledilebilmesi ve satılabilmesinin tâbi olacağı muameleler bu kanunun neşri tarihinden itibaren Ziraat Vekâletince tesbit edilir.

Yedinci fasıl

Muvakkat hükümler

MUVAKKAT MADDE 1. — Ormanların tahdit ve kadastrosunun ikmaline kadar bu kanunun birinci maddesi tatbikatından çıkacak ihtilâflarda, bir yerin orman sayılıp sayılmıyacağı Ziraat Vekâletince belirtilir.

MADDE 115. — Bu kanunla yasak edilen fiilin, ağaç kesilmesine taallûku halinde, ağaç müsadere edilmiş olsa dahi talep halinde hükmolunacak tazminat mahallî rayice göre hesaplanır.

MADDE 116. — Her türlü orman suçlarıyla bir dekartan fazla tahribolunan veya yakılan sahalar için bu kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca beher dekar için 200 lira hesabıyla ağaçlandırma masrafına da hükmolunur.

Altıncı Fasıl

Müteferrik hükümler

MADDE 117. — Devlet ormanlarının toprağı ile birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlik bir kanun ile olur.

Devlet ormanları üzerinde her hangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Maliye ve Ziraat vekâletlerinin tasvibine bağlıdır.

MADDE 118. — Bu kanunun 1 nci maddesinde orman sayılmıyan yerlerdeki ağaç ve ağaçıklardan sahipleri aşağıda yazılı şekillerde faydalanırlar.

A) (E) fıkrasındaki ağaç ve ağaçıkları sahipleri her türlü zatî ihtiyaçları ve pazar satışları için hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesip nakledebilirler.

B) (D. F.) fıkralarında yazılı yerlerde bulunan ağaç ve ağaçıkları sahipleri kendi zatî ihtiyaçları için hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesip kullanabilirler.

C) (D. F.) fıkralarında yazılı yerlerde bulunan ağaç ve ağaçıkları pazar yerlerine nakledilebilmesi ve satılabilmesi yalnız damga ve nakliye muamelesine tâbi olup bu muamelelerin ne suret ve şekilde yapılacağı Ziraat Vekâletince tesbit olunur.

Yedinci Fasıl

Muvakkat hükümler

MUVAKKAT MADDE 1. — Ormanların tahdit ve kadastrosunun ikmaline kadar bu kanunun 1 nci maddesi tatbikatından çıkacak ihtilâflarda, bir yerin orman sayılıp sayılmıyacağı Ziraat Vekâletince belirtilir.

Muvakkat E.

MADDE 114. — Bu kanunla yasak edilen fiilin, ağaç kesilmesine taallûku halinde, ağaç müsadere edilmiş olsa dahi talep halinde hükmolunacak tazminat mahallî rayice göre hesaplanır.

MADDE 115. — Her türlü orman suçları ile bir dekardan fazla tahribolunan veya yakılan sahalara için bu kanunda yazılı tazminattan başka ayrıca beher dekar için 200 lira hesabıyla ağaçlandırma masrafına da hükmolunur.

Altıncı Fesil

Müteferrik hükümler

MADDE 116. — Devlet ormanlarının toprağı ile birlikte şahıslara veya müesseselere devir ve temlik bir kanun ile olur.

Devlet ormanları üzerinde her hangi bir şekilde irtifak hakkı tesisi Maliye ve Ziraat vekâletlerinin tasvibine bağlıdır.

MADDE 117. — Bu kanunun 1 nci maddesinde, orman sayılmıyan yerlerdeki ağaç ve ağaççıklardan sahipleri aşağıda yazılı şekillerde faydalanırlar :

A) (E) fıkrasındaki ağaç ve ağaççıkları sahipleri her türlü zatî ihtiyaçları ve pazar satışları için hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesip nakledebilirler.

B) (D, F, G) fıkralarında yazılı yerlerde bulunan ağaç ve ağaççıkları sahipleri kendi zatî ihtiyaçları için hiçbir kayıt ve şarta tâbi olmadan kesip kullanabilirler.

C) (D, F, G) fıkralarında yazılı yerlerde bulunan ağaç ve ağaççıkların pazar yerlerine nakledilebilmesi ve satılabilmesi yalnız damga ve nakliye muamelesine tâbi olup bu muamelelerin ne suret ve şekilde yapılacağı Ziraat Vekâletince tesbit olunur.

Yedinci Fesil

Muvakkat hükümler

MUVAKKAT MADDE 1. — Ormanların tahdit ve kadastrosunun ikmaline kadar bu kanunun 1 nci maddesi tatbikatından çıkacak ihtilâflarda, bir yerin orman sayılıp sayılmıyacağı Ziraat Vekâletince belirtilir.

Hü.

Zr. E.

MUVAKKAT MADDE 2. — 33 nci madde de gösterilen köyler halkına maden kömürü, linyit ve sair yakacak maddeler sağlanıncaya kadar istif yerlerinden kesme ve taşıma masrafları ödenmek suretiyle 1/10 tarife bedeli yahut diğer köylülerin korumasına ve intifama ayrılmıyan Devlet ormanlarından 1/10 tarife bedeli karşılığında yakacak odun verilebilir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Orman Umum Müdürlüğünün elinde bulunan fabrika ve imalâthanelerle sair bina ve tesislerden âmme hizmetleri bakımından satışında veya kiralanmasında mahzur görülmiyenler, Hükümetçe tâyin edilecek esaslar dairesinde hususi teşebbüse satış suretiyle intikal ettirilebilir veya kiralanabilir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Ormanların tahdit ve kadastrusunun ikmaline kadar devlet ormanları içinde bulunan yaylak, kışlak ve otlakların fiili durumları; bir orman mühendisinin başkanlığında bir orman mühendisi veya orman mühendis muavini, bir teknik ziraat memuru ve bir veterinerden müteşekkil heyet tarafından tesbit olunur.

Bu tesbitin ne şekil ve surette yapılacağı Ziraat Vekâletince hazırlanacak talimatnamede belirtilir.

MUVAKKAT MADDE 3. — 33 nci madde de gösterilen köyler halkına maden kömürü, linyit ve sair yakacak maddeler sağlanıncaya kadar istif yerlerinden kesme ve taşıma masrafları ödenmek suretiyle 1/10 tarife bedeli yahut diğer köylülerin korumasına ve intifama ayrılmıyan Devlet ormanlarından 1/10 tarife bedeli karşılığında yakacak odun verilebilir.

MUVAKKAT MADDE 4. — Orman Umum Müdürlüğünün elinde bulunan fabrika ve imalâthanelerle sair bina ve tesislerden âmme hizmetleri bakımından satışında veya kiralanmasında mahzur görülmiyenler, hükümetçe tâyin edilecek esaslar dairesinde hususi teşebbüse satış suretiyle intikal ettirilebilir veya kiralanabilir.

MUVAKKAT MADDE 5. — 4785 sayılı Kanunla devletleştirilen hususi ormanlardan öteden beri maişetini tamamen veya kısmen odunculuk veya kömürcülükle temin edip köy nüfus siciline kayıtlı ve bu kanunun meriyet mevkiine girdiği tarihte, 4785 sayılı Kanunun meriyetinden evvel ve bu kanunun meriyetine kadar müstemirren köyde mesken sahibi olarak oturan köylülerin tapu ile mutasarrıf oldukları ve odun, kömür istihsali gayesiyle işletilen ve tamamen yapraklarını döken ağaçlardan teşekkül edip kısa devreli idareye tâbi olan ormanlar, bu kanunun neşri tarihinden itibaren bir sene içinde mahallî orman müdürlüklerine veya mülkiye makamlarına yazılı müracaatta bulundukları takdirde sahiplerine iade olunur.

MUVAKKAT MADDE 6. — Muvakkat 5 nci maddede yazılı şartları aynen haiz olup da

Muvakkat E.

MUVAKKAT MADDE 2. — Orman Umum Müdürlüğünün, elinde bulunan fabrika ve imalâthanelerle sair bina ve tesislerden âmme hizmetleri bakımından satışında veya kiralanmasında mahzur görülmiyenler, İcra Vekilleri Heyetince tâyin edilecek esaslar dairesinde hususi teşebbüse satış suretiyle intikal ettirilebilir veya kiralanabilir.

MUVAKKAT MADDE 3. — Kıl keçilerin süratle elden çıkarılmasını teminen ve yerine başka bir gelir hayvanı ikamesi şartıyla ve diğer hayvanları ürettiği nispette, bu kanunun 14 ncu maddesinde yazılı kalkınma kredisinden faydalanan köylüler tercihan itifsade ettirilir.

4785 sayılı kanunla devletleştirilen diğer ormanlardan en çok 3 hektar vüsatındaki ormanlar da aynı şartlar dairesinde sahiplerine iade olunur.

MUVAKKAT MADDE 7. — Devletleştirme karşılığı tamamen veya kısmen ödenmiş bulunan ormanların sahiplerine teslimi, muvakkat 5 nci maddede yazılı müracaat müddetinin hitamından itibaren en geç 6 ay zarfında devletleştirme bedelinin birinci taksitini bir defada ödemelerine; sahipleri adına tapuya tescili ise, tediye edilmiş bulunan devletleştirme bedelinin aynı miktar ve taksitlerle orman idaresine tamamen geri verilmesine bağlıdır.

Ormanların sahiplerine teslimi ve tescili için yukarda gösterilen müddetler zarfında taksit bedelleri ödenmediği takdirde, sahiplerinin ormanlarını geri alma hakları sâkıt olur. Kendilerinden tahsil edilmiş olan taksitler iade edilerek ormanla alâkaları kesilir.

Bu ormanların sahipleri adına tapuya tescilinin gecikmesi, bu kanunun hususi orman sahiplerine tanıdığı hak ve vecibelerin kullanılmasına mâni değildir.

Ormanların iadesine mütaailik tescil işleri her türlü vergi, resim ve harcdan muafır.

MUVAKKAT MADDE 8. — Muvakkat 5 nci ve 6 nci maddeye göre iade olunacak ormanlardan; bu kanunun meriyete girdiği tarihte mülkiyeti ihtilâflı bulunanların bir senelik geri isteme müddeti, bu ihtilâfın mahkemelerce katî olarak halli tarihinden başlar.

İade olunacak ormanlarda; devletleştirmeden doğan muamelelerle bu ormanların Devlet elinde kaldığı devreye ait her türlü mutalebe için veya geri vermeden dolayı her ne sebep ve suretle olursa olsun orman sahipleriyle Devlet karşılıklı olarak bir hak iddia edemezler ve yekdiğeri aleyhine dâva açamazlar.

MUVAKKAT MADDE 9. — İade olunacak ormanların teslimi sırasında; ormanın içinde ve ormandan orman idaresince istihsal edilmiş olup henüz satışı yapılmamış bulunan orman mahsulleri, sahiplerinin müracaatleri üzerine buldukları mevki ile miktar ve vasıfları bir zabıtla tesbit edilerek hususi orman

Hü.

Zr. E.

tarife bedeli, hakiki istihsal masrafları tamamen ve peşinen ödenmek şartıyla orman sahiplerine teslim edilir.

Bedeller peşin ödenmediği takdirde bu mallar orman idaresince satılır. Tarife bedeli ve yapılan bütün masraflar satış bedeli tutarından tenzil edilerek bakıyesi sahibine verilir.

MUVAKKAT MADDE 10. — İade olunacak ormanların içinde; gerek devletleştirme yolu ile alınmış, gerekse orman idaresi tarafından sonradan inşa edilmiş veya edilmekte bulunan her türlü yapı ve tesisler ormanların koruma, idare ve idamesi bakımından lüzumlu görüldüğü takdirde bu bina müstemilâtının arsaları bedelleriyle bu binalara ait geçit yerleri bedelleri mahallî rayiç üzerinden sahibine ödenmek şartıyla orman idaresinin mülkiyetinde bırakılır.

Bu rayiç üzerinden taraflar uyuşmadıkları takdirde; bedel, mahallî sulh mahkemesince umumî hükümlere göre tâyin ve tesbit olunur.

Bu kabil bina ve tesislerden orman idaresince lüzum ve ihtiyaç görülmiyenlerin idareye mal olduğu kıymetten amortismanlar düşüldükten sonra tesbit edilen bedeli mukabilinde orman sahipleri tarafından satın alınması mecburidir. Bu suretle satılan bina ve tesislerin bedeli orman bedeline ait alınacak son taksit tarihini geçmemek üzere orman idaresince taksitlere bağlanabilir.

Bu bina ve tesislerin tapuya tescili, bunların ve orman bedellerinin tamamen ödenmiş bulunmasına bağlıdır.

MUVAKKAT MADDE 11. — Kıl keçilerin süratle elden çıkarılmasını teminen ve yerine başka bir gelir hayvanı ikamesi şartıyla ve diğer hayvanları ürettiği nispette, bu kanunun 14 ncu maddesinde yazılı kalkınma kredisinden faydalanan köylüler tercihan istifade ettirilir.

MADDE 119. — 18 . II . 1937 tarihli ve 3116 sayılı, 3 . IV . 1950 tarihli ve 5653 sayılı kanunlar meriyetten kaldırılmıştır.

MADDE 120. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 119. — 18 . II . 1937 tarihli ve 3116 sayılı, 3 . IV . 1950 tarihli ve 5653 sayılı kanunlar meriyetten kaldırılmıştır.

MADDE 120. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 118. — 18 . II . 1937 tarihli ve 3116 sayılı, 3 . IV . 1950 tarihli ve 5653 sayılı kanunlar meriyetten kaldırılmıştır.

MADDE 119. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

Hü

Zr. E.

MADDE 121. — Bu kanun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 . I . 1955

Başvekil
A. Menderes

Devlet Vekili

M. Sarol

Adliye Vekili

O. Ş. Çiçekdağ

Dahiliye Vekili

N. Gedik

Maliye Vekili

H. Polatkan

Nafia Vekili

K. Zeytinoglu

Sıh. ve İç. Mua. Vekili

Dr. B. Uz

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Çalışma Vekili

H. Erkmen

Devlet Vekili ve
Başvekil Yardımcısı

F. R. Zorlu

Devlet Vekili

O. Kapani

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Hariciye Vekili

F. Köprülü

Maarif Vekili

C. Yardımcı

İkt. ve Ticaret Vekili

S. Yırcalı

Güm. ve İnh. Vekili

E. Kalafat

Münakalât Vekili

M. Çavuşoğlu

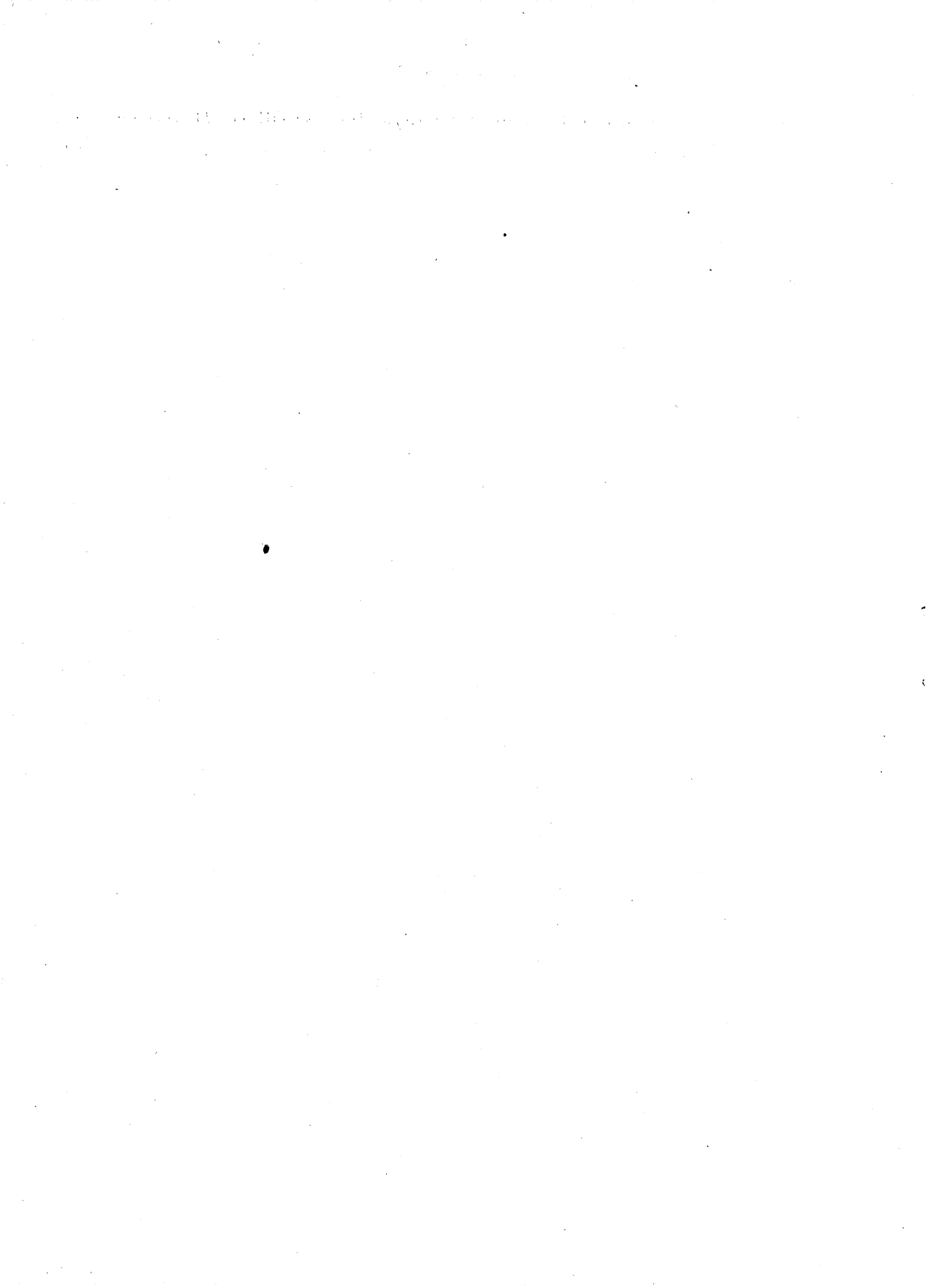
İşletmeler Vekili

S. Ağaoğlu

MADDE 121. — Bu kanun hükümlerini ic-
raya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 120. — Bu kanun hükümlerini icraya, İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

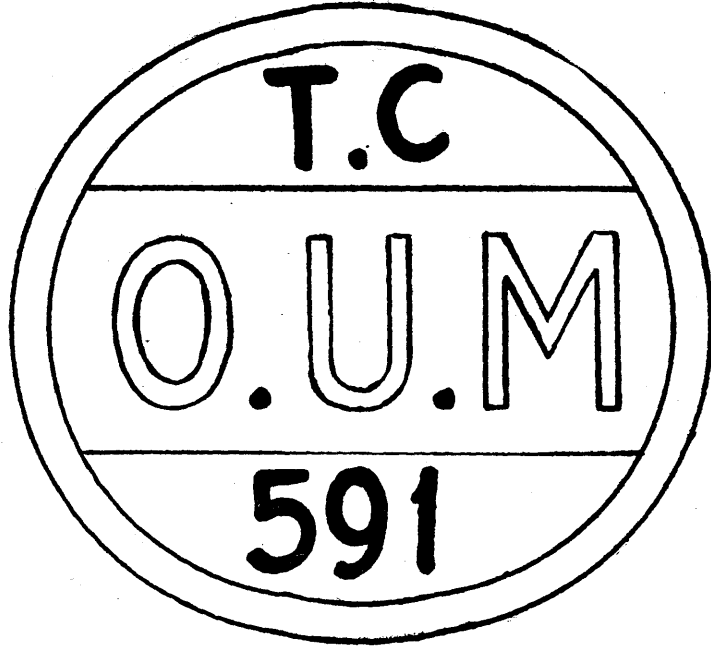

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

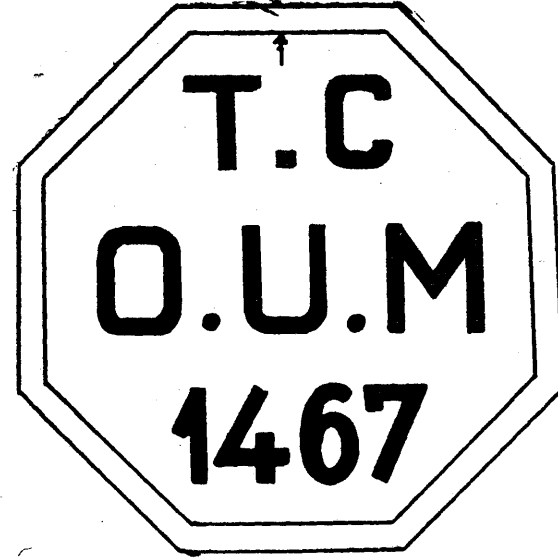
KANUNUN 28 nci MADDESİNDE YAZILI
DAMGA ÇEŞİTLERİNİ GÖSTERİR
L E V H A

I.

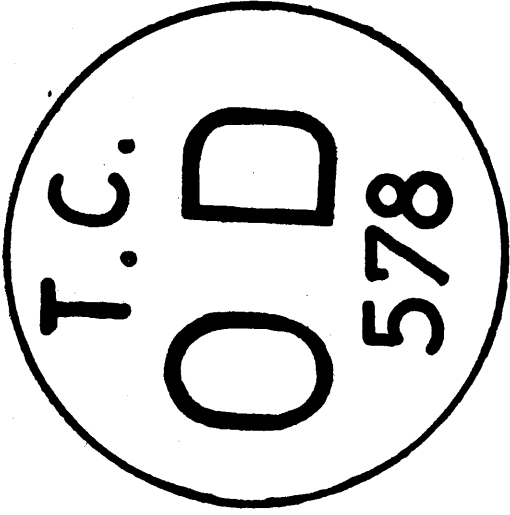
Dikili ağaç damgası

II.

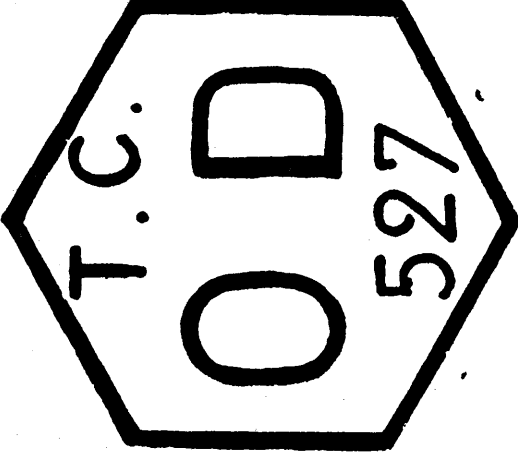
Devrik ağaç damgası

III.

Mamul damgası

IV.

*Usülsüz ve nizamsız kesimlere
ve mamulâta ait damga*

Muvazenei Umumiyyeye dâhil dairelerin 1953 malî yılı hesabı katîsine ait umumi mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile 1953 bütçe yılı Hesabı Katî kanun lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası (3/284, 1/176)

Muvazenei Umumiyyeye dâhil dairelerin 1953 malî yılı hesabı katîsine ait umumi mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi (3/284)

T. C.

Divanı Muhasebat Reisliği
Sayı : 388617/2309

26 Aralık 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Muvazenei Umumiyyeye dâhil dairelerin 1953 malî yılı hesabı katîlerine ait umumi mutabakat beyannamesinin ilişik olarak sunulduğunu en derin saygılarımla arz eyerim.

Divanı Muhasebat Reisi
Muhittin Gürün

Umumi mutabakat beyannamesi

1. Teşkilâtı Esasiye ve Muhasebei Umumiye kanunları hükümlerine uyularak ilgili vekâletlerce tanzim edilip birer nüshası Divanı Muhasebata gönderilen 1953 malî yılı hesabı katîleri, Divanı Muhasebatça tetkik ve muhakeme edilmiş olan muhasip idare hesapları ve Hazine hesabı umumisi ile karşılaştırılarak uygunluk derecesi ve ayrılık sebepleri bağlı cetvellerde gösterilmiş ve işbu umumi mutabakat beyannamesine esas teşkil eden muhasip hesaplarının muhakemeleri netilendirilerek ödetilmesi gereken paralar ayrıca hükme bağlanmıştır.

2. Hazine hesabı umumisinde, 967 714 lira 48 kuruş tahsisat fevkünde sarfiyat gösterilerek bu miktar için hesabı katî kanun lâyihasının 5 nci maddesiyle mütemmim tahsisat istenilmektedir.

Divanı Muhasebat kaydına göre, tahsisat harici sarfiyat miktarı, 4 883 lira 35 kuruş noksanıyla 962 831 lira 13 kuruştur. Fark olarak görünen, 4 883 lira 35 kuruştan, 27 lira 14 kuruşu Maarif Vekâleti bütçesinin 302 nci faslında olup Akdağmadeni Malmüdürlüğünce doğru olarak 202 nci faslın 30 ncu maddesinden sarf ve muhsubedilen işbu paranın, dairesince sehven 302 nci faslın 30 ncu maddesinden mahsup ve hesabı katîye bu suretle ithal edilmiş olmasından ve 4 856 lira 21 kuruşu, Jandarma Umum Kumandanlığı bütçesinin 309 ncu faslının 32 nci maddesinde olup Mustafakemalpaşa kazası Malmüdürlüğünce doğru olarak 411 nci fasıldan sarf ve mahsubolunduğu halde dairesince her nasılsa 309 ncu faslın 32 nci maddesinden mahsup ve hesabı katîye o suretle ithal kılınmış bulunmasından ileri geldiği anlaşılmıştır. Bu sebeple mezkûr meblâğlar için mütemmim ödenek talebi mevzuubahis bulunmamaktadır.

Divanı Muhasebat kaydına nazaran tahsisat harici sarfiyat olarak görünen 962 831 lira 13 kuruştan; 368 079 lira 50 kuruşu Milli Müdafaa Vekâleti bütçesinin ve 594 602 lira 26 kuruşu Maarif Vekâleti bütçesinin, 206 nci - 4178, 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar - fasıllarının doğum ve ölüm yardımı maddelerindedir. Doğum ve ölüm yardımlarının mü-

hasiplerce tediye emri aranılmaksızın ödenmesine 4598 sayılı Kanunla mesağ verilmiş olmasına göre sözü edilen ceman 962 681 lira 76 kuruş için mütemmim tahsisat verilmesi uygun olacağı düşünülmüştür.

Geride kalan 149 lira 37 kuruşu, Maarif Vekâleti bütçesinin 423 ncü - Riyaseti Cumhuriyet Flâmonik Orkestrası umumi masrafları - faslında olup Divanı Muhasebatça sârifleri namına tazmin hükmedilmiştir.

3. Hesapların taallük ettiği cetvellerde yazılı meşruhat göz önünde bulundurulmak suretiyle Hazine hesabı umumisiyle hesabı katî kanun lâyihasında gösterilen rakamların kabule şayan bulunmuş olduğunu arz eyeriz.

/ 12 / 1955

Birinci Reis	D. 1. Reisi	D. 2. Reisi	D. 3. Reis V.
<i>M. Gürün</i>	<i>F. Eke</i>	<i>R. Bakuy</i>	<i>F. Özbudun</i>
D. 4. Reisi	Âza	Âza	Âza
<i>F. Işık</i>	<i>A. Â. Hemen</i>	<i>R. Özel</i>	<i>A. R. Savcı</i>
Âza	İmzada bulunamadı	Âza V.	Âza V.
<i>R. Uçkun</i>	<i>A. R. Toksöz</i>	<i>N. Başakar</i>	<i>R. Örencik</i>
Âza V.	Âza V.	Âza V.	Âza V.
<i>R. Konakçı</i>	<i>T. Akgün</i>	<i>Ş. Atamer</i>	<i>N. Teker</i>
	Âza V.	Âza V.	
	<i>T. Demirkan</i>	<i>E. Arkun</i>	

1953 bütçe yılı hesabı katî kanunu lâyihası(1/176)

T. C.

Başvekâlet

27 . I . 1955

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71/163/218

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1953 bütçe yılı hesabı katîsi hakkında Maliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 25 . XII . 1954 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Muhasebei Umumiye Kanununun 101 ncü maddesine göre hazırlanan 1953 malî yılı Hazine hesabı umumisi Teşkilâtı Esasiye, Muhasebei Umumiye kanunlarıyla tâyin edilen müddetten 9 ay evvel Büyük Millet Meclisince ve Divanı Muhasebata sunulmuş bulunmaktadır.

Sarfıyat

1953 yılı bütçesinin geçirdiği safhaları gösteren hesabı katî kanunu lâyihasıyla buna bağlı olan cetvellerde görüleceği üzere 1953 yılı bütçesinden (2 354 334 904.02) lira ödenmiştir. (Hususi kanunları gereğince yapılan sarfıyatla nâzım sarfıyat buna dâhildir.)

(S. Sayısı : 299)

Yine 1953 yılı zarfında 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere âdi ve yatırım bütçelerinden (38 825 451,22) lira avans verilmiştir.

Tahsilât

Geçen yıllardan devredilen bakaya ile birlikte bu yıl içinde (2 459 599 840,95) lira varidat tahakkuk ettirilerek bundan (2 337 002 674,96) lira tahsil edilmiştir. Bu miktardan nâzım varidat ile nâzım sarfiyat arasındaki fark olan ve 1954 yılında tahakkuk, tahsilât ve tahsisat kaydedilmek üzere devredilmiş bulunan (4 585 363,47) lira tenzil edildiği takdirde bu yılın tahakkukat yekûnu (2 455 014 477,48) lira ve tahsilât yekûnu (2 332 417 311,49) lira olarak tesbit edilmiştir. (Bu miktara hususî kanunları gereğince elde edilen mebalîğ ile 6218 sayılı Kanunla akdedilen 125 milyon liralık dahilî istikraz hasılâtı dâhil bulunmaktadır.

Tahsilât ve sarfiyatın mukayesesi

A) 1953 yılı bütçesiyle tahmin olunan (1 959 854 000,00) lira âdi varidata karşılık (23 078 694,46) lira noksaniyle (1 936 775 305,54) lira tahsil edilmiştir.

Bu tahsilât miktarı, hususi kanunları gereğince elde edilen varidat ve nâzım tahsilâtıyla birlikte (2 337 002 674,96) liraya baliğ olmuştur. Bundan nâzım tahsilât ile nâzım sarfiyat arasındaki fark olup 1954 yılına devredilen (4 585 363,47) liranın tenzili halinde yılın umumi tahsilât miktarı (2 332 417 311,49) lira olarak tesbit edilmiştir.

B) 1953 yılı zarfında âdi ve yatırım bütçelerinden yapılan (2 009 950 956,86) lira sarfiyata, Muhasebe Umumiye Kanununun 48 nci maddesine istinaden ilâveten kaydedilen tahsisata mukabil yapılan sarfiyat ve 6211, 6212, 6241 sayılı kanunlar gereğince memur, hizmetli, işçi ve emeklilere verilen birer aylık tahsisat, 3010 sayılı Kanun mucibince yapılan mahsubatın ilâvesiyle yılın normal sarfiyatı (2 083 750 146,96) liraya baliğ olmuştur. Bu miktara hususi kanunları mucibince yapılan sarfiyat ve mahsubatla nâzım sarfiyatın ilâvesi halinde yılın umumi sarfiyat yekûnu (2 354 334 904,02) lira olarak tesbit edilmiştir.

C) Yukardaki fıkralara nazaran sarfiyat ile tahsilât arasındaki farkı teşkil eden (146 917 592,53) liralık farkın (125 000 000) lirası 6218 sayılı Kanunla akdolunan dahilî istikraz hâsılatıyla ve açık olarak kalan (21 917 592,53) lira da Hazine mevcudıyla karşılanmıştır.

Tahsisat

1953 yılının tahsisat yekûnu bütçeye konulan ve çeşitli kanunlarla eklenen ve düşülenlerle birlikte (2 803 517 888,43) liraya baliğ olmuştur.

Tahsisat harici sarfiyat

Bu yıl içinde Millî Müdafaa, Maarif Vekâletiyle Jandarma Umum Kumandanlığı bütçelerinden fasıl itibarıyla (1 131 096,63) liralık tahsisat harici sarfiyat yapılmıştır.

Bu sarfiyatın (1 124 692,26) lirasının doğum ve ölüm yardımlarıyla çocuk zamlarından mütevellit bulunması ve mütebaki (6 404,37) lirasının da Devlet namına ifa edilmiş muhtelif hizmetlere aid olması dolayısıyla karşılığının mütemmim tahsisat olarak kabulü cihetine gidilmiştir.

İmha edilecek tahsisat

(2 803 517 888,43) lira miktarındaki tahsisata, tahsisat harici sarfiyat olarak görünen (1 131 096,63) liranın ilâvesinden ve yıl içinde yapılan sarfiyatla 3010 sayılı Kanun gereğince verilen avansların ve hususi kanunlarla nâzım varidata aid olup sarfedilmemesinden dolayı 1954 yılında tahsisat ve tahsilât kaydedilmek üzere devredilen miktarlar düşüldükten sonra tahsisat bakiyesi olarak kalan (116 464 472,03) liranın imha edilmesi gerekmektedir.

Bu esaslar dairesinde hazırlanan 1953 yılı hesabı kati kanun lâyihası ilişik olarak sunulmuştur.

1953 malî yılı Hazine hesabı umumisine ait açıklamalar

1953 malî yılı Hazine hesabı umumisine ait neticeler, aşağıda mukayeseli bir şekilde gösterilmiştir.

I - Umumi varidat

1. Tahakkukat : 1953 yılı tahakkukatı ile eski yıllardan devreden ve yıl içinde eski yıllara ait olmak üzere tahakkuk ettirilen varidat yekûnu aşağıda gösterilmiştir. (Müfredatı 3 numaralı cetveldedir)

	Bu yıl		Eski yıllar		Yekûn	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Âdi varidat tahakkukatı	1 873 613 485	84	185 758 985	69	2 059 372 471	53
Hususi kanunlar gereğince vukubulan tahakkukat (müfredatı 4 numaralı cetveldedir.)	210 365 764	05	—	—	210 365 764	05
Yekûn	2 083 979 249	89	185 758 985	69	2 269 738 235	58
6218 sayılı Kanuna müsteniden yapılan 1953 yılı dahili istikrazı	125 000 000	00	—	—	125 000 000	00
Yekûn	2 208 979 249	89	185 758 985	69	2 394 738 235	58
Nâzım varidat tahakkukatı (mahalli idareler payları ve pansiyon gelirleri)	64 861 605	37	—	—	64 861 605	37
Yekûn	2 273 840 855	26	185 758 985	69	2 459 599 840	95

2. Tahsilât : 1953 yılı tahsilâtı ile eski yıllara aid olmak üzere bu yıl içinde yapılan tahsilât yekûnu aşağıda gösterilmiştir. (Müfredatı 3 numaralı cetveldedir.)

	Bu yıl		Eski yıllar		Yekûn	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Âdi varidat tahsilâtı	1 843 394 032	12	93 381 273	42	1 936 775 305	54
Hususi kanunlar gereğince vukubulan tahsilât (müfredatı 4 numaralı cetveldedir.)	210 365 764	05	—	—	210 365 764	05
Yekûn	2 053 759 796	17	93 381 273	42	2 147 141 069	59
6218 sayılı Kanuna müsteniden yapılan 1953 yılı dahili istikrazı	125 000 000	00	—	—	125 000 000	00
Yekûn	2 178 759 796	17	93 381 273	42	2 272 141 069	59
Nâzım varidat tahsilâtı (mahalli idareler payları ve pansiyon gelirleri)	64 861 605	37	—	—	64 861 605	37
Yekûn	2 243 621 401	54	93 381 273	42	2 337 002 674	96

3. Bakaya : 1953 yılındaki tahakkukat ile eski yıllardan devredilen bakayadan bu yıl içinde tahsil edilemiyerek 1954 yılına devreden miktar (122 597 165,99) liradır. Bu bakayadan bir kısmının tahsiline devam edilmekte, bir kısmı ise eski yıllarda tahakkuk etmiş olan ve fevkalâde sebepler dolayısıyla tahsil kabiliyetini kaybetmiş bulunan paraları teşkil etmekte ve mevzu hükümler dairesinde kayıtlardan çıkarılması işi takibedilmektedir.

II - Umumi sarfiyat

1. Tahsisat : 1953 yılı masraf bütçesine (2 127 506 736,00) liralık tahsisat konulmuş, bu miktar yıl sonunda aşağıda gösterildiği veçhile (2 803 517 888,43) liraya yükselmiştir. (Müfredatı 6 numaralı cetveldedir.)

	Âdi (A/1)		Yatırım (A/2)		Yekûn	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Bütçe ile verilen tahsisat	1 566 257 419	—	561 249 317	—	2 127 506 736	—
Yılı içinde eklenen tahsisat	—	—	17 500 000	00	17 500 000	00
6211, 6212, 6241 sayılı kanunlarla sarfına mezuniyet verilen mebalîğ karşılığı tahsisat addolunan	51 669 416	71	—	—	51 669 416	71
Yılı içinde Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesi mucibince eklenen tahsisat (müfredatı 2 ve 5 No. lu cetvellerdedir.)	8 381 130	53	—	—	8 381 130	53
6062 sayılı Kanun mucibince 1952 yılından devreden tahsisat	18 929 616	00	—	—	18 929 616	00
3010 sayılı Kanun mucibince tahsisat kaydolunan	—	—	13 748 642	86	13 748 642	86
Yekûn	1 645 237 582	24	592 497 959	86	2 237 735 542	10
Yılı içinde aktarma suretiyle eklenen (müfredatı 2 No. lu cetveldedir.)	92 111 894	91	26 327 434	15	118 439 329	06
Yekûn	1 737 349 477	15	618 825 394	01	2 356 174 871	16
Yılı içinde aktarma suretiyle düşülen (müfredatı 2 No. lu cetveldedir.)	75 548 333	30	42 890 995	76	118 439 329	06
Kalan	1 661 801 143	85	575 934 398	25	2 237 735 542	10
5526 sayılı Kanun mucibince Amerikan yardımından temin edilip 5750 sayılı Kanun gereğince tahsisat kaydolunan (müfredatı 4 No. lu cetveldedir.)	159 553 578	01	32 123 365	39	191 676 943	40
Yılı içinde hususi kanunlar gereğince tahsisat kaydolunan (müfredatı 3 ve 4 No. lu cetvellerdedir.)	2 367 483	84	306 876 313	72	309 243 797	56
Yekûn	1 823 722 205	70	914 934 077	36	2 738 656 283	06

	Âdi (A/1)		Yatırım (A/2)		Yekûn	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Nâzım varidat tahsilâtı olup tahsisat kaydedilen (müfredatı 2 ve 3 No. lu cetvellerdedir.)	64 861 605	37	—	—	64 861 605	37
Umumi yekûn	1 888 583 811	07	214 934 077	36	2 803 517 888	43

2. Sarfiyat: 1953 malî yılı zarfında âdi, yatırım bütçelerinden yapılan sarfiyat ile hususi kanunları gereğince yapılan ödemeler ve nâzım sarfiyat miktarları aşağıda gösterilmiştir. (Müfredatı 2 numaralı cetveldedir.)

Bu miktara : Millî Müdafaa, Maarif vekâletleri ile Jandarma Umum Kumandanlığı bütçelerinden fasıl itibariyle yapılan (1 131 096,63) liralık tahsisat harici sarfiyat dâhil bulunmaktadır.

	Âdi (A/1)		Yatırım (A/2)		Yekûn	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Bütçe sarfiyatı	1 503 814 615	32	506 136 341	54	2 009 950 956	86
6211, 6212 ve 6241 sayılı kanunlarla sarfına mezuniyet verilen mebalîğ	51 669 416	71	—	—	51 669 416	71
Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesi gereğince ilâveten yapılan sarfiyat	8 381 130	53	—	—	8 381 130	53
3010 sayılı Kanun gereğince yapılan mahsubat (müfredatı 5 No. lu cetveldedir.)	—	—	13 748 642	86	13 748 642	86
Yekûn	1 563 865 162	56	519 884 984	40	2 083 750 146	96
5526 sayılı Kanun gereğince Amerikan yardımından temin edilip 5750 sayılı Kanuna müsteniden yapılan sarfiyat ve mahsubat	89 665 980	04	18 842 926	85	108 508 906	89
Hususi kanunlar gereğince yapılan sarfiyat ve mahsubat (müfredatı 4 No. lu cetveldedir.)	1 026 704	79	100 772 903	48	101 799 608	27
Yekûn	1 654 557 847	39	639 500 814	73	2 294 058 662	12
Nâzım sarfiyat (Mahalli idareler payları ve okul masrafları)	60 276 241	90	—	—	60 276 241	90
Umumi yekûn	1 714 834 089	29	639 500 814	73	2 354 334 904	02

3. Nâzım varidat ile nâzım sarfiyat arasında fark olarak görülen ve 1954 yılına tahsilât ve tahsisat kaydedilmiş bulunan (4 585 363,47) liranın umumi varidat tahakkukat ve tahsilâtından düşülmesi, gerekmektedir.

4. 3010 sayılı Kanun gereğince yapılan avans ödemeleri : 3010 sayılı Kanun gereğince ertesi

yıllarda mahsubu yapılmak üzere 1953 yılında âdi bütçeden (17 576 825,27) lira ve yatırım bütçesinden (21 248 625,95) lira olmak üzere ceman (38 825 451,22) liralık avans verilmiş ve karşılığı olarak bu miktar tahsisat mevcut tutulmuştur.

5. İmha edilmesi gereken tahsisat: Tahsisat bakıyesi olarak imha edilmesi gereken miktar aşağıda gösterildiği üzere (116 464 472,03) liradan ibarettir:

	Âdi (A/1)		Yatırım (A/2)		Yekûn	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Tahsisat yekûnu	1 888 583 811	07	914 934 077	36	2 803 517 888	43
Sarfiyat yekûnu	1 714 834 089	29	639 500 814	73	2 354 334 904	02
Kalan	173 749 721	78	275 433 262	63	449 182 984	41
3010 sayılı Kanun gereğince ve rilen avanslar karşılığı olup mevkuf tutulan tahsisat (11-4 ncü madde)	17 576 825	27	21 248 625	95	38 825 451	22
Kalan	156 172 896	51	254 184 636	68	410 357 533	19
Kanunları gereğince 1954 yılına devredilen tahsisat	76 125 309	48	218 898 848	31	295 024 157	79
Kalan	80 047 587	03	35 285 788	37	115 333 375	40
Tahsisat harici sarfiyat olup tamamlayıcı tahsisatla karşılanması teklif olunan (11-2 ncü madde)	1 131 096	63	—	—	1 131 096	63
İmhası gereken	81 178 683	66	35 285 788	37	116 464 472	03

III - Umumi tahsilât ve sarfiyatın mukayesesi

3 numaralı cetvelde gösterildiği üzere yılın âdi ve hususi varidat tahsilâtı yekûnu (2 147 141 069,59) liradır.

2 numaralı cetvelde görüldüğü üzere âdi ve yatırım bütçelerinden yapılan sarfiyat ile hususi kanunları gereğince yapılan ödemeler yekûnu da (2 294 058 662,12) liradır. «Nâzım varidat ve sarfiyat hariç»

Yukarda gösterilen sarfiyat ile tahsilât arasındaki farkı teşkil eden (146 917 592,53) liradan (125 000 000,00) lirası akdolunan dahilî istikraz hasılatı ile ve açık kalan (21 917 592,53) lira da Hazine mevcudu ile karşılanmıştır.

Yukarda bütçe açığı olarak görülüp Hazine mevcudu ile karşılandığına işaret olunan (21 917 592,53) lira haddizatında, 6211, 6212 ve 6241 sayılı kanunlarla memur, hizmetli, işçi, emekli, dul ve yetimlere tahsisat olarak verilmesi kabul olunan ve yekûnu (51 669 416,71) liraya balığ olan mebalığden ileri gelmektedir.

Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Divanı Muhasebat Encümeni

Esas No. 3/284 - 1/176

Karar No. 35

14 . VII . 1956

Yüksek Reisliğe

1953 Mali yılı hesabı katîsi hakkında Başvekâletin 27 Ocak 1955 tarih 71/163/218 numaralı tezkeresiyle teklif olunan kanun lâ-yihası ve Divanı Muhasebattan gönderilen mutabakat beyannamesi encümenimize havale olunmakla kanunun tarif ettiği şekilde tanzim edilmiş bulunduğu anlaşılan Hazine hesabı umumisi ve mutabakat beyannamesi, Divanı Muhasebat ve Maliye Vekâleti temsilcilerinin huzuru ile tetkik ve müzakere olundu.

Umumi Mutabakat Beyannamesi :

1. Divanı Muhasebat tarafından tanzim edilmiş olan umumi mutabakat beyannamesinin 1 nci fıkrasında 1953 mali yılı vekil hesabı katîleri Divanı Muhasebatça tetkik edilmiş, muhakemeleri yapılmış olan muhasip idare hesaplarıyla ve Hazine hesabı umumisiyle karşılaştırılarak uygunluk derecesi ve ayrılık sebepleri ilişik cetvellerde gösterilmiş olduğu beyan edilmiştir.

Buna nazaran yapılan tetkikatta :

A) Tahsisatlar :

1953 yılı bütçesiyle kabul edilen tahsisat miktarı 2 127 506 736 liradan ibaret olup mutabakat beyannamesiyle Hazine hesabı umumisinde aynı miktarlar yazılı bulunmaktadır.

Munzam ve fevkalâde tahsisatlar :

Umumi mutabakat beyannamesinde munzam ve fevkalâde tahsisat olarak gösterilen (Nâzım dâhil) 367 160 072 lira 90 kuruşa 1952 yılından devren gelen 308 983 324 lira 53 kuruşun ilâvesiyle tutarı bulunan 676 143 397 lira 43 kuruşa bütçe ile kabul edilen 2 127-506 736 liranın ilâvesi halinde tutarı olan 2 803 650 133 lira 43 kuruşluk tahsisat tesbit edilmiş olup Hazine hesabı umumisinde 132 245 lira noksanıyla 2 803 517 888 lira 43 kuruştur.

Bu noksandan 21 084 lira 11 kuruşu Maarif Vekâleti bütçesinin 427 nci (korunmaya muhtağ çocuklar umumi masrafları) faslına aid olup Nallıhan Belediyesince 5387 sayılı Kanun hükümlerine tevfikan belediye bütçesinden tefrik ve (kimsesiz çocukları yetiştirme) yurduna verilmek üzere mezkûr mahal belediyesinden tediye edilen % 1 hisseler olup bu para malmüdürlüğünce bir taraftan varidat hesabında açtığı hususi bir fasla teberuat diğer taraftan Maarif Vekâleti bütçesinin bu masraflar karşılığı 427 nci faslına tahsisat kaydedilerek muhasiplik hesabına ithal edildiği halde merkezce bu miktarın tahsisat gösterilmeyerek yalnız sarfiyat olarak gösterilmesinden;

111 160 lira 89 kuruşu ise; Nafia Vekâleti bütçesine aid olup, Diyarbakır Muhasebe Müdürlüğü hesabı ile ilgili bulunduğu ve bundan 84 020 114 lira 12 kuruşu 741 nci yapı işleri onarmalar faslına ve 27 140 lira 77 kuruşu 743 ncü Doğu bölgesi memur evleri yapımı masrafları faslına aid olduğu anlaşılacak ve 111 160 lira 89 kuruşun 741 ve 743 ncü fasıllardan tenzilen 3010 sayılı Kanunla verilen avans karşılığı hususi fasla ilâvesi iktiza edeceği mütalâa edilmiş olmakla gelecek yıla sâri taahhütler için 1952 yılında verilmiş olan avanslara mukabil 1953 yılında yapılan istirdat karşılığının 3010 sayılı Kanun gereğince geçen ve eski seneler mahsubatı namıyla açılacak hususi fasıldan mahsubu icabederken hesabı katî ve Hazine hesabı umumisinde 741 ve 743 ncü fasıllardan mahsubedilmesinden ileri geldiği anlaşılacakla Divanı Muhasebatça tesbit edilmiş bulunan 2 803 650 133 lira 43 kuruş tahsisat olarak kabul edilmiştir.

2. Sarfiyat :

	Âdi (A/1)		Yatırım (A/2)		Hususi kanunlarla yapılan sarfiyat	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Bütçe sarfiyatı	1 563 864 546	09	519 771 568	03	—	—
Hususi kanunları gereğince yapılan sarfiyat					210 419 676	05
3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans	18 414 767	27	21 248 625	95		
Yekûn	1 582 279 313	36	541 020 193	98	210 419 676	05
Nâzım giderler : Mahallî idareler payları ve okul pansiyonları giderleri	60 276 241	90				
Umumi yekûn	1 642 555 555	26	541 020 193	98	210 419 676	05

	Masraf iemali	
	Lira	K.
A/1	1 563 864 546	09
A/2	519 771 568	03
Hususi fasıllara ait	210 419 676	05
Yekûn	2 294 055 790	17
Nâzım giderler : Mahallî idareler payları ve okul pansiyonları giderleri	60 276 241	90
Yekûn	2 354 332 032	07
3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans	39 663 393	22
Umumi yekûn	2 393 995 425	29

Yapılan sarfiyat miktarı mutabakat beyannamesinde nâzım dâhil 2 354 332 032 lira 07 kuruş olduğu halde Hazine hesabı umumisinde 2 871 lira 95 kuruş fazlasıyla 2 354 334 904 lira 02 kuruştur.

Bu fark 114 279 lira 14 kuruş fazla ile 111 407 lira 19 kuruş noksan arasında hâsıl olan farktır.

Fazlayı teşkil eden 114 279 lira 14 kuruştan 862 lira 77 kuruşu Maarif Vekâleti bütçesinin eski yıllar mahsubatına aidolarak Hazine Muhâsipliğince 1954 yılı bütçesinden verile emrine bağlanıp Divanı Muhasebatça o suretle vize edilmiş olan bu sarfiyat dairesince 1953 yılı bütçe-

sinin 501 nci faslına ithal ve bu suretle hesabı katıye intikal ettirilmiş olmasından,

113 416 lira 37 kuruştan 111 160 lira 89 kuruşun tahsisat kısmında izah edildiği üzere Nafia Vekâleti bütçesine aidolup 84 020 lira 12 kuruşu 741 nci yapı onarmalar faslına ve 27 140 lira 77 kuruşu 743 ncü Doğu bölgesi memur evleri yapımı masrafları faslına aidolduğu anlaşılmakta ve 111 160 lira 89 kuruşun 741 ve 743 ncü fasıllardan tenzilen 3010 sayılı Kanunla verilen avans karşılığı hususi fasla ilâvesi iktiza edeceği mütalâa edilmiş olmakla gelecek yıla sâri taahhütler için 1952 yılında verilmiş olan avanslara mukabil 1953 yılında yapılan istirdat

karşılığının 3010 sayılı Kanun gereğince geçen ve eski seneler mahsubatı namıyla açılacak hususi fasıldan mahsubu icabederken hesabı katî ve Hazine hesabı umumisinde 741 ve 742 nci fasıllardan mahsubedilmesinden;

2 255 lira 48 kuruş da Ziraat Vekâleti bütçesine aidolup Ilgın Malmüdürlüğünce yapılan masrafın 1954 senesinde tahakkuk ettiği anlaşıldığından 1953 yılı bütçesinin 701 nci faslından Divanı Muhasebatça çıkarılmasından ileri geldiği anlaşılmıştır.

Noksanı teşkil eden 111 407 lira 19 kuruştan 246 lira 30 kuruşu Millî Müdafaa Vekâleti bütçesine ait Geyve Malmüdürlüğünce 1953 yılı devrei mahsubiyesi zarfında 307/II nei sürekli görev yolluğu faslından tediye olunan bu para her nasılsa muhasiplik masraf cetvelinde gösterilmemiş olması hasebiyle ne dairesi ve ne de Hazine hesabı umumisine ithal edilmediğinden;

111 160 lira 89 kuruşu da tahsisat ve sarfiyat kısmında izah edildiği üzere Nafia Vekâletince 3010 sayılı Kanunla verilen avans karşılığının hususi fasıldan mahsubu icabederken yanlışlıkla 741 ve 743 nci fasıllardan mahsubedilmesinden ileri geldiği anlaşılmakla Divanı Muhasebatça tesbit edilmiş bulunan 2 354 332 032 lira 07 kuruş encümenimizce sarfiyat olarak kabul edilmiştir. Ayrıca yekûna müessir olmıyarak fasıllar arasında 120 443 lira 86 kuruş fazla ve noksanlık mevcuttur.

3. Tahsisat harici sarfiyat :

1953 yılı Hazine hesabı umumisinde yazılı tahsisata göre 967 714 lira 48 kuruş tahsisat harici sarfiyat gösterilerek hesabı katî kanun lâ-yihasının 5 nci maddesiyle bu miktar için mütemmim tahsisat talebedilmekte ise de; Mutabakat Beyannamesinin 2 nci maddesinde :

Divanı Muhasebat kaydına göre, tahsisat harici sarfiyat miktarı, 4 883 lira 35 kuruş noksanıyla 962 831 lira 13 kuruştur. Fark olarak görünen, 4 883 lira 35 kuruştan, 27 lira 14 kuruşu Maarif Vekâleti bütçesinin 302 nci fasıldan olup Akdağmadeni Malmüdürlüğünce doğru olarak 202 nci faslın 30 neu maddesinden sarf ve mahsubedilen işbu paranın, dairesince sehven 302 nci fas-

lın 30 neu maddesinden mahsup ve hesabı katîye bu suretle ithal edilmiş olmasından ve 4 856 lira 21 kuruşu, Jandarma Umum Kumandanlığı bütçesinin 309 neu faslın 32 nci maddesinde olup M. Kemalpaşa kazası Malmüdürlüğünce doğru olarak 411 nci fasıldan sarf ve mahsubolunduğu halde dairesince her nasılsa 309 neu faslın 32 nci maddesinden mahsup ve hesabı katîye o suretle ithal kılınmış bulunmasından ileri geldiği anlaşılmıştır. Bu sebeple mezkûr meblâğlar için mütemmim tahsisat talebi mevzuubahis bulunmamaktadır.

Divanı Muhasebat kaydına nazaran tahsisat harici sarfiyat olarak görünen 962 831 lira 13 kuruştan, 368 079 lira 50 kuruşu Millî Müdafaa Vekâleti bütçesinin ve 594 602 lira 26 kuruşu Maarif Vekâleti bütçesinin 206 nci, - 4178, 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar - fasıllarının doğum ve ölüm yardımı maddelerindedir. Doğum ve ölüm yardımlarının muhasipliklerce tediye emri aranılmaksızın ödenmesine 4598 sayılı Kanunla mesağ verilmiş olmasına göre sözü edilen ceman 962 681 lira 76 kuruş için mütemmim tahsisat verilmesi uygun olacağı düşünülmüştür.

Geri kalan 149 lira 37 kuruşu, Maarif Vekâleti bütçesinin 423 nci - Riyaseti Cumhur Flâromonik Orkestrası umumi masraflar - faslında olup Divanı Muhasebatça sârifleri namına tazmin hükmedilmiştir, denildiğine göre encümenimizce de 962 681 lira 76 kuruş için mütemmim tahsisat verilmesi esas kabul edilmiştir.

4. İmha edilen tahsisat :

Encümenimizce kabul edilen tahsisat ve sarfiyata göre imhası lâzımgelen tahsisat 444 732 737 lira 89 kuruştur.

Bundan 290 438 794 lira 32 kuruşu 1954 yılına devir ve 3010 sayılı Kanun mucibince verilen avans olup tahsisatından mevkuf tutulması icabeden 39 663 393 lira 22 kuruş ki, ceman 330 102 187 lira 54 kuruş çıkarıldıktan sonra kalan 114 630 550 lira 35 kuruşa tahsisat haricinde sarf edilmiş bulunan 962 831 lira 13 kuruşun ilâvesiyle tutarı olan 115 593 381 lira 48 kuruşun imhası icabetmiş ve ilişik cetveller bu esasa göre tanzim edilmiştir.

5. Varidat :

A) Tahakkukat :

	Lira	K.
Âdi varidat tahakkukatı :	2 059 296 982	03
Hususi kanunlara ait tahakkukat :	204 123 939	77
İstikrazlar hasılatı :	131 262 908	39
Yekûn	2 394 683 830	19
Nâzım varidat tahakkukatı :		
Mahallî idareler payları ve pansiyon gelirleri :	64 861 605	37
Yekûn	2 459 545 435	56

	Lira	K.
Tahsilât :		
Âdi varidat tahsilâtı :	1 936 699 816	04
Hususi kanunlara ait tahsilât :	204 123 939	77
İstikrazlar hasılatı :	131 262 908	39
Yekûn	2 272 086 664	20
Nâzım varidat tahsilâtı (Mahallî idareler payları ve pansiyon gelirleri) :	64 861 605	37
Yekûn	2 336 948 269	57

Mutabakat beyannamesinde vâridat tahakkukat miktarı 2 459 545 435 lira olduğu halde vâridat hesabı katî cetvelinde ve Hazine hesabı umumisinde 75 489 lira 50 kuruş fazla ve 21 084 lira 11 kuruş noksan arasında fark olan 54 405 lira 39 kuruş fazlasıyla 2 459 599 840 lira 95 kuruştur.

Fazlayı teşkil eden 75 489 lira 50 kuruştan 75 129 lira 50 kuruşu Üsküdar İera Muhasipliğinde harc pulu hasılatı ile zaman aşımına uğramış bulunan emanet paraları ve banka faizleri olup kasaya zimmet ve gelir hesabına matlûp kaydolunmuş ve kasada bulunan fazla paranın, malsandığına teslimini teminen - kasa hesabına matlup irsalât hesabına zimmet - kaydıyla Üsküdar Malsandığına gönderilmiş iken ve Malmüdürlükçe bu para kasaya zimmet, irsalât hesabına matlup kaydedilecek yerde gelir hesabının 26 ncı müteferrik hasılat faslına irat kaydedilmesinden ileri geldiği keza 360 lira fark ise Marif Vekâleti Muhasebe Müdürlüğüne tanzim edilen tahsilât müzekkeresi muhteviyatının yanlışlıkla bu miktar fazlasıyla bütçeye mahsubedilmiş olup bu paranın vâridat hesabına intikal ettirilmemesi icabederken (çeşitli gelirler) partisine tahsilât kaydolunmasından ileri geldiği;

Noksanı teşkil eden 21 084 lira 11 kuruşa gelince : Fark sebebi tahsisat kısmında izah edildiği üzere vâridat hesabına intikal ettirilmediğinden ileri geldiği anlaşılmalı Divanı Muhasebatça tesbit edilmiş bulunan 2 459 545 435 lira 56 kuruş tahakkukat olarak kabul edilmiştir.

Mutabakat beyannamesinde varidat tahsilâtı 2 336 948 269 lira 57 kuruş olduğu halde varidat hesabı katî cetvelinde Hazine hesabı umumisinde 75 489 lira 50 kuruş fazla ve 21 084 lira 11 kuruş noksan arasında fark olan 54 405 lira 39 kuruş fazlasıyla 2 337 002 674 lira 96 kuruştur.

Fark sebepleri tahakkukat kısmında izah edilmiş olmakla Divanı Muhasebatça tesbit edilmiş bulunan 2 336 948 269 lira 57 kuruş varidat tahsilâtı olarak encümenimizce kabul edilmiştir.

Nâzım varidattan senesi içinde sarf edilmiş olarak 1954 yılına devri icabeden 4 585 363 lira 47 kuruş haric olmak üzere âdi bütçeye hususi kanunlarla 1953 senesinde tahsilât miktarı 2 272 086 664 lira 20 kuruştan ibarettir. İşbu tahsilâta karşılık yapılan sarfiyat miktarı da 2 294 055 790 lira 17 kuruş olduğuna göre 21 969 125 lira 96 kuruş açık hâsıl olmakta ve bu açık 1953 yılı Hazine mevcudu ile karşılandığı anlaşılmaktadır.

Yukarda arz olunan sebeplere ve kabul edilen tahsisat, sarfiyat ve varidat miktarlarına göre değişik olarak tanzim edilen kanun lâyihası Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Divanı Muhasebat En. Reisi Y.

M. M.	Kâtip
Yozgad	Bilecik
T. Alpay	Ş. Hasırcı
Tekirdağ	Mardin
F. Mahramlı	H. Şatana
Tunceli	Yozgad
B. T. Okaygün	N. Kurban

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1953 Bütçe yılı hesabı katî kanunu lâyihası

MADDE 1. — 1953 yılı bütçesi umumi sarfiyatı bağı (A/1), (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere (1 512 195 745.85) lirası âdi, (519 884 984.40) lirası yatırım, (51 669 416.71) lirası memur, hizmetli, işçi ve emeklilere verilen birer aylık tahsisat, (210 308 515.16) lirası hususi kanunlar gereğince yapılan sarfiyat ve (60 276 241.90) lirası nâzım masraflara aidolmak üzere (2 354 334 904.02) liradır.

MADDE 2. — 1953 bütçe yılı umumi tahsilâtı bağı (B) işaretli cetvelde gösterildiği veçhile (1 936 775 305.54) lirası âdi, (210 365 764.05) lirası hususi kanunlar, (125 000 000.00) lirası dahili istikraz hasılatına, (64 861 605.37) lirası nâzım tahsilâta aidolmak üzere (2 337 002 674.96) liradır.

MADDE 3. — Nâzım tahsilât ile sarfiyat arasındaki fark olan (4 585 363.47) lira, tahsisat ve tahsilât kaydedilmek üzere 1954 yılına devredilmiştir.

MADDE 4. — 1, 2 ve 3 nœü maddelere göre tebeyyün eden (21 917 592.53) lira açık 1953 yılı Hazine mevcudu ile karşılanmıştır.

MADDE 5. — 1953 bütçe yılı içinde tahsisat harici sarf olunan ve bağı (A/1) işaretli cetvelin ayrı bir sütununda gösterilen (1 131 096.63) lira tamamlayıcı tahsisat olarak kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere 3010 sayılı Kanun mucibince avans olarak verilen ve (A/1), (A/2) işaretli cetvellerde ayrı birer sütunda gösterilen (38 825 451.22) lira, tahsisattan mevkuf tutulmuştur.

MADDE 7. — Tahsisattan 1953 bütçe yılı içinde sarf olunmayan ve bağı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen (116 464 472.03) lira iptal edilmiştir.

MADDE 8. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

DİVANI MUHASEBAT ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1953 bütçe yılı hesabı katî kanun lâyihası

MADDE 1. — 1953 bütçe yılı umumi sarfiyatı ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere (1 563 864 546) lira (09) kuruşu âdi, (519 771 568) lira (03) kuruşu yatırım, (210 419 676) lira (05) kuruşu hususi kanunlara ve (60 276 241) lira (90) kuruşu nâzım sarfiyata aidolmak üzere (2 354 332 032) lira (07) kuruştur.

MADDE 2. — 1953 bütçe yılı umumi tahsilâtı ilişik (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere (1 936 699 816) lira (04) kuruşu âdi, (204 123 939) lira (77) kuruşu hususi kanunlar (131 262 908) lira (39) kuruşu istikraz hasılatına ve (64 861 605) lira (37) kuruşu nâzım tahsilâta aidolmak üzere (2 336 948 269) lira (57) kuruştur.

MADDE 3. — Nâzım varidatla sarfiyat arasındaki fark olan (4 585 363) lira (47) kuruş varidat ve tahsisat kaydedilmek üzere 1954 yılına devredilmiştir.

MADDE 4. — 1, 2 ve 3 nœü maddelere göre tebeyyün eden (21 969 125) lira (97) kuruş açık 1953 yılı Hazine mevcudu ile karşılanmıştır.

MADDE 5. — 1953 bütçe yılı içinde tahsisat harici sarf olunan ve ilişik (A/1) işaretli cetvelin ayrı bir sütununda gösterilen (962 681) lira (76) kuruş mütemmim tahsisat olarak kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere 3010 sayılı Kanun mucibince avans olarak verilen ve (A/1), (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen (39 663 393) lira (22) kuruş tahsisattan mevkuf tutulmuştur.

MADDE 7. — Tahsisattan 1953 yılı içinde sarf olunmayan ve (A/1), (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen (115 593 381) lira (48) kuruş imha edilmiştir.

MADDE 8. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Hü.

Di. M. E.

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerini icraya
Maliye Vekili memurdur. 25 . XII . 1954

MADDE 9. — Bu kanun hükümlerini icara-
ya Maliye Vekili memurdur.

Başvekil	Devlet Vekili
A. Menderes	Başvekil Yardımcısı
	F. R. Zorlu
Devlet Vekili	Devlet Vekili
M. Sarol	O. Kapanı
Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
O. Ş. Çiçekdağ	E. Menderes
Dahiliye Vekili	Hariciye Vekili
N. Gedik	F. Köprülü
Maliye Vekili	Maarif Vekili
H. Polatkan	C. Yardımcı
Nafia Vekili	İkt. ve Ticaret Vekili
K. Zeytinoğlu	S. Yırcalı
Sih. ve İç. Mua. Vekili	Güm. ve İnh. Vekili
Dr. B. Uz	E. Kalafat
Ziraat Vekili	Münakalât Vekili
N. Ökmen	M. Çavuşoğlu
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili
H. Erkmen	S. Ağaoğlu

F.

Tahsisatın nev'i

- 1 Büyük Millet Meclisi
- 2 Riyaseti Cumhur
- 3 Divanı Muhasebat Reisliği
- 4 Başvekâlet
- 5 Şûrayı Devlet Reisliği
- 6 Basın - Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğü
- 7 İstatistik Umum Müdürlüğü
- 8 Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğü
- 9 Diyanet İşleri Reisliği
- 10 Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü
- 11 Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğü
- 12 Adalet Vekâleti
- 13 Millî Savunma Vekâleti
- 14 İçişleri Vekâleti
- 15 Emniyet Umum Müdürlüğü
- 16 Jandarma Umum Kumandanlığı
- 17 Dışişleri Vekâleti
- 18 Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtı
- 19 Maliye Vekâleti
- 20 Devlet Borçları
- 21 Millî Eğitim Vekâleti
- 22 Bayındırlık Vekâleti
- 23 Ekonomi ve Ticaret Vekâleti
- 24 Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti
- 25 Gümrük ve Tekel Vekâleti
- 26 Tarım Vekâleti
- 27 Ulaştırma Vekâleti
- 28 Çalışma Vekâleti
- 29 İşletmeler Vekâleti

Yekûn

dâhil dairelere ait sarfiyat icmali

CETVELİ

Tahsisat		Sarfiyat		3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
11 395 254		10 998 937	38					396 316	62		
919 138		862 419	06					56 718	94		
2 879 659	14	2 413 881	—					465 778	14		
3 271 829	50	3 117 880	98					153 948	52		
1 099 399		1 011 229	30					88 169	70		
6 347 042	41	5 776 289	52					570 752	89		
2 238 900	12	1 976 763	50					262 136	62		
3 513 303	57	3 076 116	12					437 187	45		
11 461 813	02	10 265 750	57					1 196 062	45		
17 324 572	24	14 947 319	76					2 377 252	48		
16 026 101	71	9 084 122	55					6 941 979	16		
60 216 108	40	57 692 104	53					2 524 003	87		
597 075 204	41	561 052 363	28	18 414 767	27			17 976 153	36	368 079	50
23 324 709	63	22 375 187	03					949 522	60		
41 727 170	73	40 089 856	25					1 637 314	48		
45 178 055	95	43 023 932	84					2 154 123	11		
19 368 161		17 779 759	28					1 588 401	72		
941 575		754 514	32					187 060	68		
155 956 266	92	150 468 910	15					5 487 356	77		
229 415 363	28	226 938 747	48					2 476 615	80		
222 641 988	97	207 824 077	94					15 412 662	66	594 751	63
10 388 374	61	8 738 088						1 650 286	61		
6 257 857		5 593 272	94					664 584	06		
89 994 129	03	80 075 637	17					9 918 491	86		
21 816 227	70	20 768 889	51					1 047 338	19		
48 184 253	63	43 895 295	46					4 288 958	17		
2 631 731	16	2 235 844	42					395 886	74		
2 447 700	83	1 829 260	81					618 440	02		
9 370 337		9 198 094	94					172 242	06		
1663412227	96 1	563 864 546	09	18 414 767	27			82 095 745	73	962 831	13

F.

Tahsisatın nev'i

- 1 Büyük Millet Meclisi
- 2 Riyaseti Cumhur
- 3 Divanı Muhasebat Reisliği
- 4 Başvekâlet
- 5 Basın - Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğü
- 6 İstatistik Umum Müdürlüğü
- 7 Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğü
- 8 Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü
- 9 Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğü
- 10 Adliye Vekâleti
- 11 Millî Savunma Vekâleti
- 12 Emniyet. Umum Müdürlüğü
- 13 Jandarma Umum Kumandanlığı
- 14 Hariciye Vekâleti
- 15 Maliye Vekâleti
- 16 Millî Eğitim Vekâleti
- 17 Bayındırlık Vekâleti
- 18 Ekonomi ve Ticaret Vekâleti
- 19 Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti
- 20 Gümrük ve Tekel Vekâleti
- 21 Tarım Vekâleti
- 22 Ulaştırma Vekâleti
- 23 İşletmeler Vekâleti

Yekûn

CETVELİ

Tahsisat		Sarfiyat		3010 sayılı Ka- nun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
133 850		122 069	83					11 780	17		
5 500		5 496	57					3	43		
66 219		66 113	74					105	26		
12 500		4 390						8 110			
2 413 152		1 118 681	12					1 294 470	88		
494 829		470 736	32					24 092	68		
339 200		321 708	40					17 491	60		
825 944		667 957	53					157 986	47		
1 270 000		1 209 918	65					60 081	35		
22 000		20 450	65					1 549	35		
25 899 127	65	23 152 322	41	1 080 338	20			1 666 467	04		
1 363 500		1 099 040	52					264 459	48		
625 348		597 098	52					28 249	48		
175 000		166 602	67					8 397	33		
243 111 759	25	240 928 439	11					2 183 320	14		
26 160 000	11	25 125 250	21					1 034 749	90		
227 012 404	24	180 917 270	42	20 168 287	75			25 815 685	18		
6 062 000		6 014 922	22					47 077	78		
900 000		827 992	71					72 007	29		
306 200		276 769	69					29 430	31		
21 658 865		21 344 251	11					314 613	89		
273 000		100 087	58					172 912	42		
15 214 000		15 213 998	05					1	95		
574 344 398	25	519 771 568	03	21 248 625	95			33 324 204	27		

F.

Tahsisatın nev'i

- 1 Basım - Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğü
- 2 İstatistik Umum Müdürlüğü
- 3 Diyanet İşleri Reisliği
- 4 Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğü
- 5 Adliye Vekâleti
- 6 Millî Savunma Vekâleti
- 7 Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtı
- 8 Maliye Vekâleti
- 9 Devlet Borçları
- 10 Millî Eğitim Vekâleti
- 11 Bayındırlık Vekâleti
- 12 Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti
- 13 Gümrük ve Tekel Vekâleti
- 14 Tarım Vekâleti
- 15 Ulaştırma Vekâleti
- 16 Çalışma Vekâleti

Yekûn

Nâzım

- 1 Maliye Vekâleti
- 2 Millî Eğitim Vekâleti

Yekûn

İcmal

A/1 Cetveli yekûnu

A/2 Cetveli »

Hususi kanunlarla eklenen tahsisatlar yekûnu

YEKÛN.

Nâzım

Yekûn

eklenen tahsisat

Tahsisat		Sarfiyat		3010 sayılı Ka- nun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
1 887 213	78	—				1 887 213	78				
1 254 711	91	354 558	93			900 152	98				
147 000		96 385	17					50 614	83		
28 188 076		38 627	42			28 149 448	58				
1 513 850	55	573 650	58			940 199	97				
334 475 329	18	107 410 581	47			227 064 747	71				
5 509	07	3 576	30			1 932	77				
86 528 567	95	86 509 848	97			18 718	98				
997 213	84	48 774	81			896 821	84	51 617	19		
1 143 267	75	799 442	78			318 363	17	25 461	80		
25 054 460	97	11 294 767	78			13 759 693	19				
38 726	95	38 726	95			—					
45 737	20	—						45 737	20		
3 940 734	22	2 250 734	89			1 689 998	87			46	
14 811 502	48	—				14 811 502	48				
1 000 000		1 000 000									
501 031 901	85	210 419 676	05			290 438 794	32	173 431	48		
60 706 357	29	56 543 285	68			422 291	86				
4 155 248	08	3 732 956	22			4 163 071	61				
64 861 605	37	60 276 241	90			4 585 363	47				
1663412227	96	1 563 864 546	09	18 414 767	27			82 095 745	73	962 831	13
574 344 398	25	519 771 568	03	21 248 625	95			33 324 204	27		
501 031 901	85	210 419 676	05			290 438 794	32	173 431	48		
2738788528	06	2 294 055 790	17	39 663 393	22	290 438 794	32	115 593 381	48	962 831	13
64 861 605	37	60 276 241	90			4 585 363	47				
2803650133	43	2 354 332 032	07	39 663 393	22	295 024 157	79	115 593 381	48	962 831	13

Büyük Millet Meclisi

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha ediler tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Tahsisatlar	6 599 805		6 572 204	72	27 600	28
102	Denetçi ücreti	2 030		2 029 56			44
103	Åzanın yollukları	1 458 000		1 395 000		63 000	
201	Maaşlar	806 721		676 203	10	130 517	90
202	Üretler	632 100		620 129	09	11 970	91
203	Geçici hizmetliler ücreti	74 000		43 941	97	30 058	03
206	4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak zam ve yardımlar ..	39 620		29 750		9 870	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1 501		1 500		1	
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) fıkrası ile 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	258 927		235 943	66	22 983	34
210	5027 sayılı Kanun gereğince Umumi Kâ-tibe verilecek temsil tahsisatı	3 000		3 000			
211	Fazla çalışma hakları	88 200		84 583	87	3 616	13
212	4367 sayılı Kanun gereğince kolluk me-murlarına verilecek er tayın bedeli	8 650		8 650			
301	Büro masrafları	119 150		107 311	48	11 838	52
302	Millî Saraylar masrafları	68 000		67 690	90	309	10
303	Basılı kâğıt ve defterler	300				300	
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masraf-ları	37 750		36 606	95	1 143	05
306	Giyecekler	52 500		52 350	32	149	68
307	Yolluklar	15 250		12 451	83	2 798	17
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek te-davi masrafları ve yollukları	4 500		4 164	25	335	75
309	Taşıt giderleri	8 500		8 381	09	118	91
401	Basımevi işletme masrafları	69 000		68 427	50	572	50
402	Bahçe masrafları	6 500		5 857	62	642	38
403	Reislik temsil masrafları ve Reislik konutu	10 000		9 471	36	528	64
404	Koruyucu asker müfrezesi masrafları	52 558		51 010	67	1 547	33
451	Yayın masrafları	16 850		12 426	27	4 423	73
453	Meclisin milletlerarası münasebetlerinin ge-rektirdiği masraflar	421 550		349 834	77	71 715	23
454	Sigorta masrafları	9 165		9 099	45	65	55
501	Geçen yıl borçları	500		321	45	178	55
502	Eski yıllar borçları	212		210		2	
601	Çeşitli yardımlar	4 000		3 970	50	29	50
A/1 Normal bütçe yekûnu		10 868 839		10 472 522	38	396 316	62

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen Tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>Yatırımlar</i>							
701	Yapı ve onarma	100 000		88 274	63	11 725	37
751	Meclis Reisliği için satın alınacak bir adet otomobil ile yeniden alınacak bir adet kamyonet ve bir adet motosiklet karşılığı	33 850		33 795	20	54	80
A/2 Yatırımlar yekûnu		133 850		122 069	83	11 780	17
<i>Ö. F.</i>							
104	Ölen mebusların ailelerine 2507 sayılı Kanun gereğince ödenecek ölüm tazminatı karşılığı	416 100		416 100			
901	6211 sayılı Kanunla memur ve hizmetlilere verilen tahsisat	110 315		110 315			
Özel fasıllar yekûnu		526 415		526 415			
<i>İcmal</i>							
A/1	Normal bütçe yekûnu	10 868 839		10 472 522	38	396 316	62
A/2	Yatırımlar »	133 850		122 069	83	11 780	17
	Özel fasıllar »	526 415		526 415			
Umumi yekûn		11 529 104		11 121 007	21	408 096	79

Riyaseti Cümhur

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Riyaseti Cümhur tahsisat ve tazminatı	150	372	150	155 30	217	70
201	Maaşlar	131	526	107	574 89	23	951 11
202	Ücretler	169	500	157	425	12	075
206	4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak zam ve yardımlar	5	600	3	660	1	940
209	5434 sayılı Kanununun 14 neu maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39. neu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	19	567	12	423 25	7	143 75
210	Temsil tahsisatı	3	000	3	000		
213	Yaverlik ve başdoktorluk tahsisatı	15	530	14	223 98	1	306 02
301	Umumi masraflar	207	000	206	271 77	728	23
304	Haberleşme	38	000	37	969 29	31	71
306	Gıyecekler	26	000	25	447 69	552	31
307	Yolluklar	11	941	9	905 74	2	034 26
309	Taşıt masrafları	56	000	51	852 45	4	147 55
402	Su ve bahçe masraflarıyla işçi ücretleri	63	000	60	413 60	2	586 40
501	Geçen yıl borçları		1				1
502	Eski yıllar borçları		350		347 10		3 90
A/1 Normal bütçe yekûnu		897	388	840	669 06	56	718 94
<i>Yatırımlar</i>							
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	5	500	5	496 57	3	43
A/2 Yatırımlar yekûnu		5	500	5	496 57	3	43
<i>Ö. F.</i>							
901	6211 sayılı Kanunla memur ve hizmetlilere verilen tahsisat		21 750		21 750		
Özel fasıl yekûnu		21	750	21	750		
<i>İcmal</i>							
A/1 Normal bütçe yekûnu		897	388	840	669 06	56	718 94
A/2 Yatırımlar »		5	500	5	496 57	3	43
Özel fasıl »		21	750	21	750		
Umumi yekûn		924	638	867	915 63	56	722 37

Divanı Muhasebat Reisliği

F.	Tahsisatın nevi	Tahsisat		Sarfıyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	1 971 901		1 592 620	98	379 280	02
202	Hizmetliler ücreti	134 100		118 015	48	16 084	52
203	Merkez geçici hizmetliler ücreti	11 000		10 400		600	
206	4598 sayılı Kanun gereğince yapılacak zam ve yardımlar	57 040		43 510		13 530	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1 501		1 500		1	
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin D fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler.	115 830		93 526	15	22 303	85
210	Temsil tahsisatı	3 000		3 000			
301	Büro masrafları	174 456		165 146	91	9 309	09
303	Basılı kâğıt ve defterler	62 609		62 515		94	—
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	37 500		35 785	12	1 714	88
305	Kira bedeli	500		482	58	17	42
306	Giyeceler	21 128		21 126	63	1	37
307	Yolluklar	104 856		86 277	86	18 578	14
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	7 000		4 910	25	2 089	75
309	Taşıt masrafları	3 563		3 517	81	45	19
403	Temsil masrafları	1 500		1 499	75	0	25
451	Yayın masrafları	20 000		18 097	55	1 902	45
476	Kurs masrafları	7 500		7 277		223	—
501	Geçen yıl borçları	145		142	79	2	22
502	Eski yıllar borçları	1		—		1	—
	A/1 Normal bütçe yekûnu	2 735 130		2 269 351	86	465 778	14
	<i>Yatırımlar</i>						
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	66 219	—	66 113	74	105	26
Ö.F.							
901	6211 sayılı Kanunla memur ve hizmetlilere verilen tahsisat	133 654	14	133 654	14		

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen Tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
901	6211 sayılı Kanunla memur ve hizmetlilere verilen tahsisat	10 875	—	10 875	—		
	Özel fasıllar yekûnu	144 529	14	144 529	14		
	A/1 Normal bütçe yekûnu	2 735 130	—	2 269 351	86	465 778	14
	A/2 Yatırımlar »	66 219		66 113	74	105	26
	Özel fasıllar »	144 529	14	144 529	14		
	Umumi yekûn	2 945 878	14	2 479 994	74	465 883	40

Harıvekâlet

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Tahsisatlar	20 400		15 900		4 500	
201	Maaşlar	439 501		382 849	23	56 651	77
202	Hizmetliler ücreti	143 571	43	135 721	86	7 849	57
203	Geçici hizmetliler ücreti	95 000		85 641	74	9 358	26
204	Ecenebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	7 000				7 000	
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	18 200		10 090		8 110	
207	Ecenebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı		1				1
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	32 069	50	27 222	61	4 846	89
210	Temsil tahsisatı	3 000		3 000			
301	Merkez daireleri büro masrafları	109 637		98 188	29	11 448	71
303	Basılı kâğıt ve defterler	1 700		844	70	855	30
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	78 800		68 072	83	10 727	17
305	Milli Savunma Yüksek Kurulu için kira bedeli	8 000		7 800		200	
306	Giyéccekler	16 750		15 887	67	862	33
307	Yolluklar	8 500		2 577	10	5 922	90

F.	Tahsisatın nevi	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen Tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	2 000		1 774	75	225	25
309	Taşıt masrafları	38 500		37 087	18	1 412	82
401	Basımevi masrafları	318 230		299 982	78	18 247	22
403	Konuk ağırlama masrafları	12 000		8 282	39	3 717	61
406	Örtülü tahsisat	1 850 000		1 850 000			
421	Arşivler umumi masrafları	5 000		4 992	76	7	24
422	4933 sayılı Kanun ve tüzüğü gereğince verilecek İnönü armağanı		1				1
451	Millî Savunma yüksek kurulu yayın masrafları	2 000				2 000	
501	Geçen yıl borçları	137	07	136	07	1	
502	Eski yıllar borçları	2				2	
A/1 Normal bütçe yekûnu		3 210 000		3 056 051	96	153 948	04
<i>Yatırımlar</i>							
711	Basımevinde mevcut makine, alet ve gereçler onarımı	4 000		710		3 290	
751	Basımevi için alınacak makine, alet ve gereçler	8 500		3 680		4 820	
A/2 Yatırımlar yekûnu		12 500		4 390		8 110	
•Ö. F.							
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	5 578		5 577	52		48
	6211 S. K. ile yapılan sarfiyat	48 250		48 250			
	6211 » » » »	8 001	50	8 001	50		
Özel fasıllar yekûnu		61 829	50	61 829	02	0	48
<i>İcmal</i>							
A/1 Normal bütçe yekûnu		3 210 000		3 056 051	96	153 948	04
A/2 Yatırımlar »		12 500		4 390		8 110	
Özel Fasıllar »		61 829	50	61 829	02	0 000	48
Umumi yekûn		3 284 329	50	3 122 270	98	162 058	52

Şûrayı Devlet Reisliği

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	857 076		787 050		70 026	
202	Hizmetliler ücreti	47 400		43 917	21	3 482	79
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	23 590		18 760		4 830	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı		1				1
209	5434 sayılı Kanunun 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince TCE, Sandığına yapılacak ödemeler	49 746		43 370		6 376	
210	Temsil tahsisatı	3 000		3 000			
301	Büro masrafları	13 000		12 798	74	201	26
303	Basılı kâğıt ve defterler	2 500		2 442	50	57	50
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	12 100		11 504	48	595	52
306	Giyecekler	3 500		3 493	70	6	30
307	Yolluklar	1 550		1 220	10	329	90
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	2 000		730	70	1 269	30
309	Taşıt giderleri	3 000		2 027	40	972	60
451	Yayın giderleri	10 000		9 992	81	7	19
501	Geçen yıl borçları		1				1
502	Eski yıllar borçları		212		210		2
	A/1 normal bütçe yekûnu	1 028 676		940 517	64	88 158	36
Ö.F.							
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları		798		786		11
	6211 sayılı Kanunla yapılan sarfiyat	69 925		69 925			34
	Özel fasıl yekûnu	70 723		70 711	66	11	34
	<i>İcmal</i>						
	A/1 normal bütçe yekûnu	1 028 676		940 517	64	88 158	36
	Özel fasıl		70 723		70 711		66
	Umumi yekân	1 099 399		1 011 229	30	88 169	70

Basın - Yayın ve Turizm Umum Müdürlüğü

F.	Tahsisatın nevi	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	840 079		721 459	38			118 619	62
202	Ücretler	1 215 900		1 052 738	65			163 161	35
204	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personel ücretleri	24 000						24 000	
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	25 300		17 750				7 550	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfati	6 000		6 000					
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncu maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	86 240		64 053	38			22 186	62
301	Merkez daireleri büro masrafları	24 000		22 668	34			1 331	66
302	Vilâyetler büro masrafları	93 000		82 031	72			10 968	28
303	Basılı kâğıt ve defterler	2 000		544	25			1 455	75
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	75 000		71 779	41			3 220	59
305	Kira bedeli	75 000		66 166	96			8 833	04
306	Giyecekler	14 000		12 682	42			1 317	58
307	Yolluklar	59 000		23 205	68			35 794	32
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	5 500		1 447	71			4 052	29
309	Taşıt masrafları	16 500		16 184	37			315	63
310	Basın ataşelikleri ve haberler bürosu masrafları	480 080		467 102	34			12 977	66
403	Temsil masrafları	7 600		6 716	90			813	10
417	Ankara, İstanbul ve İzmir Radyo istasyon ve stadları yönetim ve işletme masrafları	1 415 000		1 380 446	32			34 553	68

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devrolunan tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
451	Yayın, turizm ve propaganda masrafları	997 000		935 401	62			61 598	38
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	57 385		48 548	15			8 836	85
501	Geçen yıl borçları	2 500		1 376	33			1 123	67
502	Eski yıllar borçları	5 059		3 693	44			1 365	56
601	Ajans tahsisatı ve ajans dış muhabirlerinin her türlü ücret ve masrafları	570 000		570 000					
A/1 Normal bütçe yekûnu		6 096 143		5 571 997	37			524 145	63
<i>Yatırımlar</i>									
711	Radio istasyonlarında mevcut makine, alet ve gereçler onarımı	357 000		263 280	34			93 919	66
741	Radio istasyonları yapımı her türlü masrafları	1 974 710		822 734	46			1 151 975	54
752	Motorsuz taşıtlar satın alma karşılığı	800		720				80	
761	Yeniden radyo istasyonları kurulması ve mevcut istasyonların esaslı surette genişletilmesi ve düzenlenmesi masrafları	80 442		31 946	32			48 495	68
A/2 Yatırımlar yekûnu		2 413 152		1 118 681	12			1 294 470	88
203	Geçici hizmetliler ücreti	50 000		3 392	74			46 607	26
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	72 089		72 089					
Özel	3525 sayılı Kanunla tasdik olunan anlaşma gereğince İngiltere Hükümetinden alınan 10 milyon sterlinlik krediden temin olunan malzeme karşılığı	1 887 213	78			1 887 213	78		
»	6211 numaralı Kanunla								

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devrolunan tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	maaş ve ücretler	128 810	41	128 810	41				
	Özel fasıllar yekûnu	2 138 113	19	204 292	15	1 887 213	78	46 607	28
	A/1 normal bütçe yekûnu	6 096 143		5 571 997	37			524 145	68
	A/2 yatırımlar »	2 413 152		1 118 681	12			1 294 470	88
	Özel fasıllar »	2 138 113	19	204 292	15	1 887 213	78		
	Umumi yekûn	10 647 408	19	6 894 970	64	1 887 213	78	1 865 223	77

İstatistik Umum Müdürlüğü

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	683 252		620 562	18			62 689	82
202	Ücretler	303 000		280 648	06			22 351	94
203	Geçici hizmetliler ücreti	113 800		98 384	13			15 415	87
204	Emenebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	100 000		22 909	89			77 090	11
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	20 100		14 530				5 570	
207	Emenebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	2 500						2 500	
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	54 245		48 855	50			5 389	50
301	Merkez daireleri büro masrafları	45 000		44 663	69			336	31

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devrolunan tahsisat		İmha edilen tahsisat		
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	
303	Basılı kâğıt ve defterler		1						1	
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	18 000		17 628	03			371	97	
305	Kira bedeli	30 000		28 261	43			1 738	57	
306	Giyecekler	7 500		7 499	75			0	25	
307	Yolluklar	85 786	34	50 114	86			35 671	48	
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	4 004		3 787	75			216	25	
309	Taşıt masrafları	5 000		3 819	14			1 180	86	
403	Temsil masrafları	5 000		4 981	19			18	81	
417	Sayım ve anket masrafları	339 382	70	334 079	56			5 303	14	
418	Makina fişi satınalma masrafları	175 000		174 898	56			101	44	
451	Yayın masrafları	115 000		106 307	91			8 692	09	
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	11 000		1 867	96			9 132	04	
476	Kurs masrafları	11 000		5 325	15			5 674	85	
501	Geçen yıl borçları	2 929	46	2 201	78			727	68	
502	Eski yıllar borçları	72	50	60	50			12		
A/1 Normal bütçe yekûnu		2 131 573	—	1 871 387	02			260 185	98	
<i>Yatırımlar</i>										
711	Makina, alet ve gereçler onarımı	20 000		6 374	40			13 625	60	
751	Satılacak makina, alet ve gereçler	474 829		464 361	92			10 467	08	
A/2 yatırımlar yekûnu		494 829		470 736	32			24 092	68	
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	7 013		5 062	36			1 950	64	
	6211 sayılı Kanun gereğince	81 450		81 450						
	6212 sayılı Kanun gereğince	18 864	12	18 864	12					
Özel	Tarım sayımı istatistik giderleri	254 711	91	122 768	06	131 943	85			
» A	Geçici istatistikçilerin yevmiyeleri	216 000				216 000				

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devrolunan tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
» B	Ücretler	80 000				80 000			
» C	Sözleşmede yazılı servislerde çalıştırılacak yevmiyelilere çalışma saatleri dışında çalıştırılacak memurların ödenekleri	321 000		96 608	84	224 391	16		
» D	İller çeşitli büro giderleri (Kırtasiye, demirbaş, döşeme, öteberi, aydınlatma, ısıtma, PTT tesis ve konuşma, kira taşıt işletmesi dâhil).	112 000		19 188	13	92 811	87		
» E	Yolluk giderleri	21 000		723	90	20 276	10		
» F	Sanayi ve iş yerleri sayımı ve sayımlarla ilgili anketlerin her çeşit giderleri ve yayın masrafları	150 000		15 270		134 730			
» G	İstatistik fonu	100 000		100 000					
	Özel fasıllar yekûnu	1 362 039	03	459 935	41	900 152	98	1 950	64
	<i>İcmal</i>								
	A/1 Normal bütçe yekûnu	2 131 573		1 871 387	02			260 185	98
	A/2 Yatırımlar yekûnu	494 829		470 736	32			24 092	68
	Özel fasıllar »	1 362 039	03	459 935	41	900 152	98	1 950	64
	Umumi yekûn	3 988 441	03	2 802 058	75	900 152	98	286 229	30

Devlet Meteoroloji İşleri Umum Müdürlüğü

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar			1 165 502		145 885	33
202	Ücretler			941 100		205 104	37
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar			70 400		2 985	

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen Tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı		1				1
209	5434 sayılı Kanununun 14 nci maddesinin (D) fıkrasıyla 34,38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	115 863		110 898	37	4 964	63
301	Merkez daireleri büro masrafları	14 601		12 319	15	2 281	85
302	Vilâyetler büro masrafları	40 500		38 102	16	2 397	84
303	Basılı kâğıt ve defterler	10 000		9 667	25	332	75
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	121 000		106 616	27	14 383	73
305	Kira bedeli	50 000		44 609	23	5 300	77
306	Giyecekler	3 500		3 480	84	19	16
307	Yolluklar	46 500		43 091	40	3 408	60
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	7 000		3 963	17	3 036	83
309	Taşıt masrafları	29 000		21 590	61	7 409	39
417	İşletme umumi masrafları	405 000		382 690	12	22 309	88
450	Teknik Üniversite ve yüksek okullarda okutulacak öğrencilere verilecek burslar	12 928		7 590		5 338	
451	Yayın masrafları	22 000		21 471	98	528	02
452	4489 sayılı Kanuna göre staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluklarıyla başka her çeşit masrafları	19 000		15 195	16	3 804	84
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	19 100		12 803	80	6 296	20
476	Memur ve hizmetlilerin kurs masrafları	14 000		13 625	45	374	55
501	Geçen yıl borçları	3 500		3 093	32	406	68
502	Eski yıllar borçları	1 050		500		550	
A/1 normal bütçe yekûnu		3 111 545		2 674 425	58	437 119	42
Yatırımlar							
701	Meteoroloji istasyonlarının onarım masrafları	270 000		259 791	58	10 208	42
711	Meteoroloji istasyonlarında mevcut makina alet ve gereçler onarımı	7 000		2 596	02	4 403	98
741	Meteoroloji istasyonları yapı masrafları	40 000		39 062	92	937	08
751	Satılacak makina alet ve gereçler	22 000		20 107	88	1 892	12
752	Satılacak motorsuz taşıtlar	200			150		50
A/2 yatırımlar yekûnu		339 200		321 706	40	17 491	60

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen Tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	250 937		250 904	97	68	03
	6211 No.lu Kanun gereğince	150 785	57	150 785	57		
	Özel fasıl yekûnu	401 758	57	401 690	54	68	03
	İcmal						
	A/1 normal bütçe yekûnu	3 111 545		2 674 425	58	437 119	42
	A/2 yatırımlar »	339 200		321 708	40	17 491	60
	Özel fasıl »	401 758	57	401 690	54	68	03
	Umumi yekûn	3 852 503	57	3 397 824	52	454 679	05

Diyanet İşleri Reisliği

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaslar	2 791 801		2 525 805	59	265 995	41
202	Ücretler	6 714 300		6 016 015	17	698 284	83
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	199 980		185 526	67	14 453	33
207	Enebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı		1				1
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	548 198		453 491	39	94 706	61
210	Temsil tahsisatı	3 000		3 000			
301	Merkez daireleri büro masrafları	12 950		11 864	71	1 085	29
302	Vilâyetler büro masrafları	300 000		237 535	38	62 464	62
303	Basılı kâğıt ve defterler	8 000		6 836	50	1 163	50
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	15 700		10 460	43	5 239	57
305	Kira bedeli	54 700		35 901	84	18 798	16
306	Giyecekler	129 000		107 195	25	21 804	75
307	Yolluklar	31 900		15 630	61	16 269	39
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	7 400		4 822	15	2 577	85

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
451	Yayın masrafları	15 000		10 696	46	4 303	54
476	Memur ve hayrat hademesinin kurs genel masrafları	42 410		9 700		32 710	
501	Geçen yıl borçları	17 800		16 009	56	1 790	44
502	Eski yıllar borçları	10 000		7 594	10	2 405	90
A/1 Normal bütçe yekünü		10 902 140		9 658 085	81	1 244 054	19
Özel							
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	21 454		18 830	91	2 623	09
	6211 No. lu Kanun gereğince	685 219	02	685 219	02		
Özel fasıl yekünü		706 673	02	704 049	93	2 623	09
<i>İcmal</i>							
A/1 Normal bütçe yekünü		10 902 140		9 658 085	81	1 244 054	19
Özel fasıl »		706 673	02	704 049	93	2 623	09
Umumi yekün		11 608 813	02	10 362 135	74	1 246 677	28

Tapu ve Kadastro Umum Müdürlüğü

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	8 434 335		7 070 727		1 363 608	
202	Ücretler	606 900		470 533	01	136 366	99
203	Geçici hizmetliler ücreti	528 899		413 310	45	115 588	55
204	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	37 500				37 500	
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	531 280		523 075	40	8 204	60
209	5434 sayılı Kanununun 14 neü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 neu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	497 483		422 844	18	24 588	82
219	Hâkim tahsisatı	50 400		35 650		14 750	
301	Merkez daireleri büro masrafları	21 375		19 671	24	1 703	76
302	Vilâyetler büro masrafları	421 030		371 113	94	49 916	06
303	Basılı kâğıt ve defterler	209 500		207 587	25	1 912	75
304	Posta telgraf ücret ve masrafları	88 293		77 367	22	10 925	78
305	Vilâyetler kira bedeli	157 000		139 895	62	17 104	38

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
306	Giyeceler	138 850		131 882	39	6 967	61
307	Yolluklar	1 831 300		1 527 124	07	304 175	93
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	33 250		14 683	24	18 566	76
309	Taşıtlar masrafları	69 000		40 191	15	28 808	85
417	Kadastro, tapu yazma heyetleri masrafları	167 500		132 951	37	34 548	63
418	Tapulama Kanunu uygulama umumi masrafları	2 050 000		1 931 282	50	118 717	50
450	Teknik Okulda kadastro mühendisi olarak yetiştirilecek öğrencilere verilecek burslar	145 000		139 500		5 500	
451	Yayın masrafları	23 000		20 149	23	2 850	77
476	Kurs ve okullar genel masrafları	574 554		554 443	08	20 110	92
501	Geçen yıl borçları	16 950		14 694	48	2 255	52
502	Eski yıllar borçları	24 000		21 420	62	2 579	38
A/1 Normal bütçe yekûnu		16 657 349		14 280 097	44	2 377 251	56
<i>Yatırımlar</i>							
711	Makine alet ve gereçler	3 000		282	50	2 717	50
751	Satılacak makine, alet ve gereçler	822 944		667 675	03	155 268	97
A/2 yatırımlar yekûnu		825 944		667 957	53	157 986	47
<i>Özel</i>							
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	1 285		1 284	08		92
	6211 sayılı Kanuna göre	665 938	24	665 938	24		
Özel fasıl yekûnu		667 223	24	667 222	32		92
<i>İcmal</i>							
A/1 Normal bütçe yekûnu		16 657 349		14 280 097	44	2 377 251	56
A/2 yatırımlar »		825 944		667 957	53	157 986	47
Özel fasıl »		667 223	24	667 222	32		92
Umumi yekûn		18 150 516	24	15 615 277	29	2 535 238	95

Toprak ve İskân İşleri Umum Müdürlüğü

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	3 390 000		2 671 000	05			718 999	95
202	Ücretler	1 252 500		960 643	18			291 856	82
203	Merkez geçici hizmetli-ler ücreti	19 800		10 165	20			9 634	80
206	4178 ve 4598 sayılı Ka-nunlar gereğince yapı-lacak zam ve yardımlar	206 000		179 460				26 540	
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) fık-rasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına ya-pılacak ödemeler	255 504		204 914	20			50 589	80
301	Merkez daireleri büro masrafları	24 000		20 098	93			3 901	07
302	Vilâyetler büro masraf-ları	188 300		140 985	87			47 314	13
303	Basılı kâğıt ve defterler	60 000		38 033	78			21 966	22
304	Posta, telgraf ücret ve masrafları	85 000		59 840	69			25 159	31
305	Kira bedeli	114 700		100 545	43			14 154	57
306	Giyecekler	3 135		3 121	68			13	32
307	Yolluklar	1 051 610		897 644	25			153 965	75
308	4598 sayılı Kanun gere-ğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	19 000		6 879	82			12 120	18
309	Taşıt masrafları	314 500		251 872	03			62 627	97
405	Hayvan yem bedeli	3 000						3 000	
414	Taşıma masrafları	100 000		56 290	25			43 709	75
417	4784 sayılı Kanununun 20 ncü maddesinin gerektir-diği eşya ve giyecekler	125 000		110 844	56			14 155	44
425	İskân işleri masrafları	8 193 672		2 866 941	84			5 326 730	16
427	Toprak Bayramının ge-rektirdiği masraflar	1 000						1 000	
429	5613 sayılı Kanununun 3 ncü maddesinin (F) fıkrasınının 2 nci bendi gereğince araziyi açma masrafları	60 000		15 260	67			44 739	33
451	Yayın masrafları	8 080		5 966	80			2 113	20

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devrolunan tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
457	İç kongreler ve teknik toplantılar umumi masrafları	2 000						2 000	
476	Toprak ve iskân işleri - kursu genel masrafları	85 000		44 421	07			40 578	93
501	Geçen yıl borçları	5 948		5 675	65			272	35
502	Eski yıllar borçları	27 900		23 025	81			4 874	19
A/1 normal bütçe yekûnu		15 595 649		8 673 631	76			6 922 017	24
<i>Yatırımlar</i>									
731	4753 ve 5618 sayılı kanunların 45 ve geçici 2 nci maddelerine göre yapılmış ve yapılacak kamulaştırmaların bedel ve farklarından nakden ödenecekler	130 000		76 738	17			53 261	83
751	Satın alınacak makine, alet ve gereçler	190 000		183 180	48			6 819	52
771	4753 sayılı Çiftçiyi topraklandırma Kanununun 47 nci maddesi gereğince açılacak özel fon	950 000		950 000					
A/2 yatırımlar yekûnu		1 270 000		1 209 918	65			60 081	35
453	Milletlerarası kurum ve derneklere katılma payı	1 000						1 000	
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	112 064		93 102	08			18 961	92
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1 500		1 500					
Ö.F.	Muhacir ve mültecileri masrafları	28 088 076				28 088 076			
	» Muhacir ve mülteciler başka çeşit masrafları	100 000		38 627	42	61 372	58		
	6211 S. K.	310 908	71	310 908	71				
	6212 S. K.	4 980		4 980					
Özel fasıl yekûnu		28 618 528	71	449 118	21	28 149 448	58	19 961	92

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>İcmal</i>									
	A/1 normal bütçe yekûnu	15 595 649		8 673 631	76			6 922 017	24
	A/2 Yatırımlar »	1 270 000		1 209 918	65			60 081	35
	Özel fasıllar »	28 618 528	71	449 118	21	28 149 448	58	19 961	92
	Umumi yekûn	45 484 177	71	10 332 668	62	28 149 448	58	7 002 060	51

Adalet Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400					
201	Maaşlar	31 936 675		31 246 161	29			690 513	71
202	Ücretler	2 874 600		2 683 203	40			191 396	60
206	4178 ve 4593 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	2 207 590		2 097 319	32			110 270	68
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 ne maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	6 000		3 000				3 000	
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	2 000 591		1 908 098	50			92 492	50
210	Temsil tahsisatı	2 100						2 100	
219	Hâkim tahsisatı	4 272 875		4 005 061	21			267 813	79
220	6119 sayılı Kanunla adli tababetle ilgili olarak ödenecek tazminat	70 000		3 329	03			66 670	97
301	Merkez daireleri büro masrafları	101 506		99 618	32			1 887	68
302	Vilâyetler büro masrafları	1 485 013		1 371 543	81			113 469	19
303	Basılı kâğıt ve defterler	619 783		612 177	23			7 605	77
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	3 335 925		3 142 175	10			193 749	90
305	Vilâyetler kira bedeli	285 343		203 100	11			82 242	89
306	Giyecekler	110 815		110 623	37			191	63
307	Yolluklar	421 169		313 829	75			107 339	25
308	4598 sayılı Kanun gere-								

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	ğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	93 300		83 480	85			9 819	15
309	Taşıtlar	64 750		48 919	20			15 830	80
403	Temsil masrafları	2 000		1 977	27			22	73
417	Kovulaştırma masrafları	1 232 634		1 142 914	68			89 719	32
418	Adli Tıp Kurulu masrafları	61 425		60 265	53			1 159	47
419	Ceza ve tevkif evleri masrafları	5 424 189		5 064 530	07			359 658	93
420	Mebusların seçim masrafları	75 000		70 992	48			4 007	52
451	Yayın masrafları	97 500		74 862	68			22 637	32
452	Staj masrafları	24 200		7 805	74			16 394	26
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	12 350		10 717	57			1 632	43
501	Geçen yıl borçları	88 767		76 813	98			11 953	02
502	Eski yıl borçları	36 000		28 794	03			7 205	97
A/1 Normal bütçe yekûnu		56 947 500		54 476 714	52			2 470 785	48
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	415 336		362 117	61			53 218	39
H.F.	2548 sayılı Kanun gereğince toplanan paralar	1 513 850	55	573 650	58	940 199	97		
Özel	6211 No. lu Kanunla verilen tahsisat	2 853 272	40	2 853 272	40				
Özel fasıllar yekûnu		4 782 458	95	3 789 040	59	940 199	97	53 218	39
<i>Yatırımlar</i>									
711	Adli Tıp Kurulu alet ve gereçleri onarımı	2 000		676	35			1 323	65
751	Adli Tıp Kurulu için satın alınacak alet ve gereçler	20 000		19 774	30			225	70
A/2 Yatırımlar yekûnu		22 000		20 450	65			1 549	35
İcmal									
A/1 Normal bütçe yekûnu		56 947 500		54 476 714	52			2 470 785	48
A/2 Yatırımlar yekûnu		22 000		20 450	65			1 549	35
Özel fonlar »		4 782 458	95	3 789 040	59	940 199	97	53 218	39
Umumi yekûn		61 751 958	95	58 286 205	76	940 199	97	2 525 553	22

F.

Tahsisatın nev'i

-
- 101 Vekil tahsisatı
201 Maaşlar
202 Ücretler
203 Geçici hizmetliler ücreti
204 Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri
206 4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar
209 5434 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin (D) ve 15 nci maddesinin (E) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler
210 1453, 5027 ve 5427 sayılı kanunlar gereğince verilecek tahsisatlar
211 657 ve 5950 sayılı kanunlar gereğince verilecek zamlar ve tazminatlar
215 4511 sayılı Kanun gereğince verilecek ikramiyeler karşılığı
220 2852 sayılı Kanun gereğince verilecek yemek bedeli
221 4335 ve 4688 sayılı kanunlar gereğince verilecek uzmanlık ücret ve gündelikleri
222 3575 sayılı Kanun gereğince ödenecek Askerî Fabrikalar Emekli ve Yardım Sandığı keseneği
223 Tamirhanelerle uçak ve deniz fabrikaları ve harita işçi ücretleri
224 5957 sayılı Kanun gereğince ödenecek denizaltı ve dalgıç tahsisatı
225 4772 sayılı Kanun gereğince Askerî Fabrikalar İşçi Sigortası Kurumuna ödenecek prim karşılığı
226 5044 sayılı Kanun gereğince verilecek fazla ders ücreti
227 3634 sayılı Kanununun 26 nci maddesi gereğince verilecek ücretler
301 Burs masrafları
303 Basılı kâğıt ve defterler
304 Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları
305 Kira bedeli
307 Yolluklar
308 Tedavi masrafları
309 Taşıt masrafları
401 Basımevi masrafları
403 Temsil masrafları
405 Hayvan satınalma ve tazminleri
409 Muayyenat
410 Askerî gereçler
411 Harb gereçleri, teçhizat ve tahkimat umum masrafları
412 Sıhhi ecza ve sağlık gereçleri
413 Veteriner ecza ve gereçleri
414 Taşıma masrafları
415 Askerlik üyeleri masrafları
416 Okullar masrafları
419 Askerî mahkemelere gönderilecek sanık, tanık ve vükuf ehli masraflarıyla adli müzaheret masrafları
421 Kara askerî tamirhanelerinin ilk madde ve müstehlek gereçler masrafları
422 Tersaneler masrafları
423 Moral hizmet her türlü masrafları

Vekâletî

Tahsisat		Sarfıyat		3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
5 400		5 400									
174 172 598		172 569 420	60					1 603 177	40		
12 727 010		11 950 213	22					776 796	78		
1 124 600		487 619	67					636 980	33		
1 170 537		859 169	01					311 367	99		
6 619 520		6 987 599	50							368 079	50
15 400 274		14 827 917	79					572 356	21		
86 400		77 050						9 350			
4 337 486		3 918 295	29					319 190	71		
78 475		77 741						734			
179 860		124 220	33					55 639	67		
283 530		237 574	06					45 955	94		
1 015 943		668 026	08					347 916	92		
17 894 559		17 860 350	77					34 208	23		
1 457 500		1 317 976	73					139 523	27		
275 191		244 652	96					90 538	04		
111 657		107 688	76					3 968	24		
500								500			
2 305 864		1 711 377	27					594 486	73		
721 650		690 969	67					30 680	33		
1 690 950		1 502 026	09					188 923	91		
802 396		742 214	41					60 181	59		
6 852 730		5 874 707	62					1 478 022	38		
203 953		167 792	25					36 160	75		
4 000		3 894	65					105	35		
800 900		237 775	13					63 124	87		
119 837		112 677	17					7 159	83		
618 920		616 804	90					2 115	10		
135 264 346		134 305 259	65					959 086	35		
90 470 184		89 073 441	14	837 922				558 820	86		
47 357 281	75	28 766 884	09	17 379 320	27			1 211 077	39		
3 077 681		2 849 967	05	197 525				30 188	95		
94 980		94 573	80					406	20		
19 728 150		19 038 241						689 909			
85 000		83 416	04					1 583	96		
551 700		516 530	31					35 169	69		
48 996		39 190	66					9 805	34		
779 800		605 065	85					174 734	15		
220 000		212 134	66					7 865	34		
150 000		139 319	35					10 680	65		

F.

Tahsisatın nev'i

- 424 Beden eğitim ve müsabakaları umumi masrafları
 426 Manevra, tatbikat ve kurmay gezileri
 427 Gaz ve gazdan korunma masrafları
 451 Yayın masrafları
 452 Staj ve tahsil masrafları
 453 Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar
 476 Kurs masrafları
 481 NATO nun icabettirdiği umumi masraflar
 501 Geçen yıl borçları
 502 Eski yıllar borçları
 503 Toprak Mahsulleri Ofisine 1948 ve daha evvelki yıllardan kalan borç
 504 Devlet Demiryolları Umum Müdürlüğü ile Denizcilik Bankasına 1952 ve daha evvelki yıllardan kalan borçlar
 505 Karşılıksız borçlar
 901 6211 ve 6212 sayılı kanunlar gereğince memur ve hizmetlilere verilen tahsisat

A/1 normal bütçe yekûnu

Yatırımlar

- 701 Yapı onarımı
 702 Gemi onarımı
 711 Kara Kuvvetleri tamirhanelerinde mevcut makine, alet ve gereçlerin onarılması ve yenilenmesi
 731 İstimlâkler
 741 Yeni yapı ve esaslı onarmalar
 742 Hava meydanları ile yolları ve depoları yapımı
 743 Gemi yapımı
 744 İnfrastructure'ün icabettirdiği her türlü masraflar karşılığı
 751 Telsiz ve elektrik tesisleri
 761 Tersaneler tesisleri

A/2 yatırımlar yekûnu

Özel fasıllar

Özel

- 223 Tamirhanelerle uçak ve deniz fabrikalarının ve harita işçi ücreti
 226 5044 sayılı Kanun gereğince verilecek fazla ders ücreti
 301 Büro masrafları
 307 Yolluklar
 403 Temsil masrafları
 405 Hayvan satınalma ve tazminleri

Tahsisat		Sarfiyat		3010 sayılı Ka- nun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
72 600		67 781	35					4 818	65		
527 880		503 469	57					24 410	43		
34 500		23 522	34					10 977	66		
631 859		327 900	93					303 958	07		
658 587	80	458 940	79					199 647	01		
22 412		11 409	22					11 002	78		
948 400		915 166	02					33 233	98		
1 922 650		1 922 650									
1 038 327	49	914 373	66					123 953	83		
1 956 424		1 793 350	18					163 073	82		
2 000 000		1 996 736	25					3 263	75		
6 310 000		6 290 245	49					19 754	51		
16 187 987		10 148 420	58					6 039 566	42		
16 515 772	37	16 515 772	37								
597 117 758	41	561 094 917	28	18 414 767	27			17 976 153	36	368 079	50

2 607 522		2 255 084	09					352 437	91		
1 326 071		1 279 778	79					46 292	21		
116 300		72 431	98					43 868	02		
1 223 708		1 091 108	16					132 599	84		
11 655 508	64	10 434 741	62	1 041 016	80			179 750	22		
529 234	32	455 587	41					73 646	91		
376 900		310 365	19	39 321	40			27 213	41		
3 132 945		2 347 055	60					785 889	40		
40 000		35 662	17					4 337	83		
1 987 866		1 967 434	71					20 431	29		
22 996 054	96	20 249 249	72	1 080 338	20			1 666 467	04		

3 749 050		3 189 968	54			559 081	46				
25 000		24 490	86			509	14				
15 583	12	4 974				10 609	12				
6 976	92	9 133	54			53 843	38				
4 947	13	666	40			4 280	73				
487		398	89			88	11				

F.

Tahsisatın nev'i

- 409 Muayenat
410 Askerî gereçler
411 Harb gereçleri teçhizat ve tahkimat U. Mas.
412 Tıbbi ecza ve sağlık gereçleri
414 Taşıma masrafları
416 Okul masrafları
421 Kara, askerî Fb. Tamirhanelerinin ilk madde ve müstehlek gereç M.
451 Yayın masrafları
452 Staj ve tahsil masrafları
476 Kurs masrafları
480 A. C. A. Araç alımı
481 NATO'nun icabet masrafı
3525 sayılı Kanunla tasdik olunan anlaşma gereğince İngiltere Hükümetinden alınan 6 milyon isterlinlik krediden temin olunan mal K.
4171 sayılı Kanun gereğince tasdik olunan anlaşma gereğince İngiltere ve Fransa Hükümetinden alınan 25 milyon isterlinlik teslihat kredisi
4882 sayılı Kanun gereğince A. B. D. temin olunan 10 milyon dolârlık krediden kullanılan malzeme kredisi karşılığı
Süvari birlikleri İhti. Kar. (Teberru)
Gazianteb Süvari Bir. için (Teberru)
Gemi onarım (Prenses Nevcivan) (Teberru)
İhtiyat tahsis, Kara K.
3010 sayılı Kanun gereğince mahsubat
702 Gemi onarımı
711 Kara Kuv. tamirhanelerinde mevcut makina, alet ve gereçlerinin onarımı
741 Yeni yapı ve esaslı onarmalar
742 Hava meydanları ile depoları yapımı
910 Merkez Bankasına açılan kredi

Özel fasıllar yekûnu

İcmal

A/1 normal bütçe yekûnu

A/2 yatırımlar >

Özel fasıllar >

UMUMİ YEKÛN

Tahsisat		Sarfiyat		3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
59 081 620	06	48 901 124	98			10 180 495	08				
14 950 790	98	8 970 539	01			5 980 251	97				
41 090 420	33	24 848 484	27			16 241 936	06				
795 747	91	202 825				592 922	91				
714 638	26					714 638	26				
517 324	06	342 109	06			175 215					
500 000		177 808	09			322 191	91				
18	16					18	16				
700 000		113 147	49			586 852	51				
1 004 077	93	463 164	42			540 913	51				
3 467 020	60					3 467 020	60				
650 603	15	189 098	38			461 504	77				
24 733 268	28	562 406	77			24 170 861	51				
158 895 014	59	5 518 940	42			153 376 074	17				
172 991	12	172 991	12								
23	98					23	98				
5						5					
84 894	38					84 894	38				
485 000						485 000					
2 903 072	69	2 903 072	69								
65 329	66	1 208	91			64 120	75				
506 400		217	50			506 182	50				
12 702 908	37	4 929 668	35			7 773 240	02				
2 436 634	19	1 727 669	47			708 964	72				
7 020 000		7 016 992				3 008					
337 335 847	87	110 271 100	16			227 064 747	71				
597 117 758	41	561 094 917	28	18 414 767	27			17 976 153	36	368 079	50
22 996 054	96	20 249 249	72	1 080 338	20			1 666 467	04		
337 335 847	87	110 271 100	16			227 064 747	71				
957 449 661	24	691 615 267	16	19 495 105	47	227 064 747	71	19 642 620	40	368 079	50

İçişleri Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400			
201	Maaşlar	14 752 400		14 363 242	69	389 157	31
202	Ücretler	1 056 600		1 029 765	30	26 834	70
203	Merkez geçici hizmetliler ücreti	44 800		21 223	64	23 576	36
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	1 298 800		1 230 437	73	68 362	27
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfâtı	3 000		1 500		1 500	
209	5434 sayılı Kanununun 14 nci maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	881 933		856 938	52	24 994	48
210	Temsil tahsisatı	681 750		680 108	66	1 641	34
301	Merkez daireleri büro masrafları	78 000		76 860	85	1 139	15
302	Vilâyetler büro masrafları	635 450		611 543	96	23 906	04
303	Basılı kâğıt ve defterler	52 500		48 226	80	4 273	20
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	479 200		428 257	58	50 942	42
305	Kira bedeli	174 020		135 390	44	38 629	56
306	Giyecekler	15 500		15 460	76	39	24
307	Yolluklar	1 153 101		976 833	12	176 267	88
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	52 000		26 321	67	25 678	33
309	Taşıt masrafları	43 800		40 560	95	3 239	05
403	Dumlupınar'da Zafer bayramı töreni umumi masrafları	8 000		7 288	42	711	58
417	Nüfus işleri	66 750		65 929	32	820	68
418	Milletvekilleri Seçimi Kanununun 15 nci maddesi gereğince seçmen kütük ve kartlarının düzenlenme masrafları	100 000		88 478	57	11 521	43
451	Yayın masrafları	26 000		23 328	81	2 671	19
452	Staj için Birleşmiş Milletler teknik yardımından faydalanarak ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluk ve masrafları	3 000		3 000			
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	107 000		95 863	63	11 136	37
476	Kaymakamlık ve meslek kursları	90 500		76 610	66	13 889	34

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
501	Geçen yıl borçları	40 000		37 148	17	2 851	85
502	Eski yıllar borçları	73 000		45 222	91	27 777	09
	A/1 normal bütçe yekûnu	21 922 504		20 990 943	16	931 560	84
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	133 968		116 006	24	17 061	76
	6211 sayılı Kanunla tahsisat	1 268 237	63	1 268 237	63		
	Umumi yekûn	23 324 709	63	22 375 187	187	03 949 522	60

Emniyet Umum Müdürlüğü

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaslar	25 952 050		25 155 808		796 242	
202	Ücretler	318 300		305 281	42	13 018	58
203	Geçici hizmetliler ücreti	7 801		5 533	58	2 267	42
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	2 619 000		2 289 110	65	329 889	35
207	Eenebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfati		1-				1
208	3201 sayılı Kanununun 86 ncı maddesi gereğince verilecek para mükâfati	10 000		9 660		340	
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti emekli Sandığına yapılacak ödemeler	1 995 701		1 977 327	19	18 373	81
212	4367 sayılı Kanun gereğince verilecek er tayını	2 831 150		2 646 388	52	184 761	48
214	Hazarda emniyet ve asayışı muhafaza uğrunda yaralanan veya şehit düşen polis âmir ve memurlarına 1475 sayılı Nakdi tazminat Kanunu gereğince verilecek tazminat	10 000		1 550		8 450	
301	Merkez daireleri büro masrafları	30 500		27 691	06	2 808	94
302	Vilâyetler büro masrafları	365 000		359 601	46	5 398	54
303	Basılı kâğıt ve defterler	40 000		38 461	16	1 538	84
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	341 500		304 612	41	36 887	59
305	Kira bedeli	225 500		192 754	59	32 745	41

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
306	Giyecekler	6 992		6 456	30	535	70
307	Yolluklar	268 001		242 618	67	25 382	33
308	3201 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	93 000		79 866	89	13 133	11
309	Taşıt masrafları	429 850		396 570	61	33 279	39
405	Binek hayvanlarının yem, muhtabiye, nal, mih ve başka gereçleri, tedavi ve ilaç bedeli ve köpekler için yiyecek masrafları	65 000		61 446	14	3 553	86
406	Haber alma masrafları	203 500		203 500			
410	Yiyecek ve teçhizat masrafları	2 122 935		2 081 049	39	41 885	61
416	Okullar masrafları	329 000		306 513	87	22 486	13
417	Yollama masrafları	31 200		12 586	11	18 613	89
418	Telli ve telsiz telefonlar ve telsizler işletme masrafları ile radyo ve benzeri cihazların abone ücretleri	5 000		4 405	31	594	69
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar	12 375		11 835		540	
451	Yayın masrafları	3 800		1 677	06	2 122	94
452	Staj masrafları	6 001		70		5 931	
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	15 900		15 053	38	846	62
455	Preventoryum ve sanatoryum ve revir yönetim, iâşe, ilaç ve sair umumi masraflar	74 000		73 364	01	635	99
501	Geçen yıl borçları	11 400		11 398	25	1	75
502	Eski yıllar borçları	39 600		36 729	30	2 870	70
A/1 normal bütçe yekûnu		38 464 057		36 858 920	83	1 605 136	67
<i>Yatırımlar</i>							
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	340 000		315 348	47	24 651	53
751	Satılacak makina, araç ve gereçler	998 500		760 364	79	238 135	21
753	Motörsüz taşıtlar satınalma karşılığı	25 000		23 327	26	1 672	74
A/2 yatırımlar yekûnu		1 363 500		1 099 040	52	264 459	48
Ö.F.							
461	Mahkeme masrafları	23 500		23 301	83	198	17
462	Ateşli silâh ve bıçaklar bedeli	135 000		124 392	08	10 607	92
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	959 074		937 702	28	21 371	72
	6211 sayılı Kanunla tahsisat	2 145 539	73	2 145 539	73		
Özel fasıllar yekûnu		3 263 113	73	3 230 935	92	32 177	81

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>İcmal</i>							
	A/1 normal bütçe yekûnu	38 464 057		36 858 920	33	1 605 136	67
	A/2 yatırımlar »	1 363 500		1 099 040	52	264 459	48
	Özel fasıllar »	3 263 113	73	3 230 935	92	32 177	81
	Umumi yekûn	43 090 670	73	41 188 896	77	1 901 773	96

Jandarma Umum Kumandanlığı

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	14 574 783		13 121 112	71	1 453 670	29
202	Ücretler	372 300		267 796	50	104 503	50
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zamlar ve yardımlar	933 000		876 174	86	56 825	14
209	5434 sayılı Kanununun 14 nci maddesinin (D) ve 15 nci maddesinin (E) fıkraları ile 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	1 057 125		1 047 859	73	9 265	27
210	Temsil tahsisatı	2 250		2 250			
214	Hazarda vazife görürken yaralanan subay ve erlere 1475 sayılı Nakdi tazminat Kanunu gereğince verilecek tazminat	3 000		800		2 200	
215	Atışlarda, erleri okutmada, binicilikte öğretim ve eğitimde başarı görevini yapmada yararlık gösterenlere 1493 sayılı Kanun gereğince verilecek ikramiye	3 000		2 826		174	
216	20 yıl hizmetten sonra terhis edilen çavuş ve onbaşılar ile 4 nci uzatmadan sonra terhis edilen erlere 1861 sayılı Kanununun 18 nci maddesi gereğince verilecek ikramiye	9 900		3 900		6 000	
301	Merkez büro masrafları	7 700		7 474	77	225	23
302	Vilâyetler büro masrafları	166 000		165 163	30	836	70
303	Basılı kâğıt ve defterler	70 000		69 990	50		50
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	155 000		143 165	10	11 864	80

T.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
305	Kira bedeli	308 300		178 709	97	129 590	03
306	Giyecekler	12 600		12 588		12	
307	Yolluklar	465 000		428 009	37	36 990	63
308	4598 ve 5501 sayılı kanunlar gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	16 000		13 347	62	2 652	38
309	Taşıt masrafları	450 070		444 282	54	5 787	46
401	Basımevi masrafları	3 400		2 716	95	683	05
405	Hayvan satınalma ve tavizi ve ölenlerin tazmini	56 000		53 894	91	2 105	09
409	Muayyenat	17 667 000		17 428 750	70	238 249	30
210	Askeri gereçler	5 724 000		5 690 544	03	33 455	97
411	Harb gereçleri ve teçhizat	811 000		781 996	60	29 003	40
412	Tıbbi ecza ve sağlık gereçleri	91 805		86 250	38	5 554	62
413	Veteriner ecza ve gereçleri	8 000		7 998	06	1	94
414	Taşıma masrafları	800 000		783 593	45	16 406	55
416	Okullar masrafları	115 000		111 671	44	3 328	56
451	Yayın masrafları	8 000		7 915	60	84	40
501	Geçen yıl borçları	34 400		33 158	26	1 241	74
502	Eski yıl borçları	84 600		83 133	12	1 466	88
A/1 normal bütçe yekûnu		44 009 233		41 857 083	47	2 152 149	53
<i>Yatırımlar</i>							
701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	625 348		597 098	52	28 249	48
A/2 yatırımlar yekûnu		625 348		597 098	52	28 249	48
Ö.F.							
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	71 321		69 347	42	1 973	58
	6211 sayılı Kanunla tahsisat	1 097 501	95	1 097 501	95		
Özel fasıllar yekûnu		1 168 822	95	1 166 849	37	1 973	58
<i>İcmal</i>							
A/1 normal bütçe yekûnu		44 009 233		41 857 083	47	2 152 149	53
A/2 yatırımlar »		625 348		597 098	52	28 249	48
Özel fasıl »		1 168 822	95	1 166 849	37	1 973	58
Umumi yekûn		45 803 403	95	43 621 031	36	2 182 372	59

Dışışleri Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400			
201	Maaşlar	7 984 500		7 456 626	25	527 873	75
202	Ücretler	1 392 400		1 363 902	59	28 497	41
203	Merkez geçici hizmetliler ücreti	75 000		32 377	41	42 622	59
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	31 800		31 040		760	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	25 000		12 000		13 000	
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	140 000		124 347	77	15 652	23
210	Temsil tahsisatı	3 000		3 000			
301	Merkez daireleri büro masrafları	180 000		171 895	96	8 104	04
302	Ecnebi memleketlerdeki teşkilâtın büro umumi masrafları	983 090		906 089	88	77 000	12
303	Basılı kâğıt ve defterler	14 000		13 876	25	123	75
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	617 804		575 742		42 062	
305	Ecnebi memleketlerdeki teşkilâtın kira bedelleriyle belediye vergi ve resimleri	750 000		722 794	08	27 205	92
306	Giyeceler	15 000		14 931	78	68	22
307	Yolluklar	690 000		541 344	94	148 655	06
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek te-davi masrafları ve yollukları	20 000		14 051	71	5 948	29
309	Taşıt masrafları	15 500		15 373	04	126	96
311	Fahrî konsolosluklar aidatı	9 400		1 008	94	8 391	06
401	Basımevi masrafları	5 000		2 047	50	2 952	50
403	Temsil ve ağırlama masrafları	352 500		315 117	95	37 382	05
417	Umumi Kâtiplik ikametgâhı masrafları	12 000		9 040	75	2 959	25
451	Yayın masrafları	8 000		6 027	31	1 972	69
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	4 788 801		4 936 725	77	502 075	23
454	Sigorta masrafları	25 000		23 792	23	1 207	77
455	Dış memleketlerde Türk kültür varlığının korunması masrafları	350 000		282 699	33	67 300	67
501	Geçen yıl borçları	34 196		31 560	76	2 635	25
502	Eski yıllar borçları	41 910		26 846	91	15 063	09
A/1 Normal bütçe yekûnu		19 219 301		17 639 661	11	1 579 639	89

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İnha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>Yatırımlar</i>							
701	Yapı onarımı	175 000		166 602	67	8 397	33
A/2 Yatırımlar yekûnu		175 000		166 602	67	8 397	33
Ö. F.							
420	İkinci Dünya Harbi esnasında Peşte Elçiliğine tahsis edilen hususi bir tren ücreti	17 800		17 705	79	94	21
505	Karşılıksız borçlar	41 115		32 447	38	8 667	62
901	Tahsisat : 6211 sayılı Kanun gereğince memur ve hizmetlilere verilen tahsisat	89 945		89 945			
Özel fasıllar yekûnu		148 860		140 098	17	8 761	83
<i>İcmal</i>							
A/1 Normal bütçe yekûnu		19 219 301		17 639 661	11	1 579 639	89
A/2 Yatırımlar »		175 000		166 602	67	8 397	33
Özel fasıllar »		148 860		140 098	17	8 761	83
Umumi yekûn		19 543 161		17 946 361	95	1 596 799	05

Milletlerarası İktisadi İş Birliği Teşkilâtı

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İnha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
201	Maaşlar	586 205		479 270	88			106 934	12
202	Ücretler	93 600		92 150	58			1 449	42
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	5 000		2 090				2 910	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanun gereğince ödenecek para mükâfatı		1						1
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	15 670		8 645	18			7 024	82
301	Merkez daireleri büro								

F.	Tahsisatın nevi	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	masrafları	9 502		4 818	41			4 683	59
302	Enebi memleketlerdeki teşkilâtın büro masrafları	31 000		29 993	32			1 006	68
303	Basılı kâğıt ve defterler	1 000		40				960	
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	54 000		26 663	91			27 336	09
305	Kira bedeli	10 001						10 001	
306	Giycekler	1 100		1 071	48			28	52
307	Yolluklar	88 000		70 005	49			17 994	51
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	1 200		537	78			662	22
403	Ziyafet masrafları	17 500		13 247	25			4 252	75
451	Yayın masrafları	14 000		13 679	27			320	73
501	Geçen yıl borçları	1						1	
502	Eski yıllar borçları	1						1	
A/1 Normal bütçe yekünü		927 781		742 213	55			185 567	45
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	5 519		4 025	77			1 493	23
901	Tahsisat	8 275		8 275					
Umumi yekün		941 575		754 514	32			187 060	68
Ö.F.	A/1 Türkiye'deki teknik yardım personelinin her çeşit büro ve yayın giderleri ile tercüme ücretleri, mukavele ile tutulacak tercüman ve İngilizce öğretmenlerinin ücret ve yollukları karşılığı	5 509 07		3 576 30		1 932 77			
Özel fasıl yekünü		5 509 07		3 576 30	30	1 932 77			
<i>İcmal</i>									
Umumi yekün		941 575		754 514	32			187 060	68
Özel fasıl		5 509 07		3 576 30	30	1 932 77			
Umumi yekün		947 084 07		758 090 62	62	1 932 77		187 060 68	

Maliye Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5	400	5	400				
201	Maaşlar	28	793 400	27	837 093 79			956	306 21
202	Hizmetliler ücreti	2	654 775	2	434 317 15			220	457 85
203	Geçici hizmetliler ücreti	313	800	94	571 85			219	228 15
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	2	567 500	2	365 691 53			201	808 47
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	5	000	3	000			2	000
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	1	723 624	1	668 512 37			55	111 63
210	Temsil tahsisatı	2	100	2	100				
218	4910 sayılı Kanunun 15 nci maddesi gereğince ödenecek kasa tazminatı	254	000	247	775 07			6	224 93
301	Merkez daireleri büro masrafları	176	450	173	496 31			2	953 69
302	Vilâyetler büro masrafları	1	048 000	993	136 57			54	863 43
303	Başlı kâğıt ve defterler	1	950 000	1	678 971 57			271	028 43
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	1	138 000	1	053 565 24			84	434 76
305	Vilâyetler kira bedeli	120	000	82	437 55			37	562 45
306	Giyecekler	26	067	25	006 06			1	060 94
307	Yolluklar	1	874 277	1	418 378 80			455	898 20
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	236	000	125	522 76			110	477 24
309	Taşıt masrafları	12	300	11	419 46			880	54
310	Elçilikler maliye müşavirlikleri ve mümessillikleri masrafları	38	800	25	972 35			12	827 65
401	Basımevi masrafları	398	000	368	958 15			29	041 85
403	Temsil masrafları	30	000	29	443 47			556	53
405	Atlı tahsildarlara verile-								

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	cek hayvan satınalma ve yem bedeli	257 820		237 402	12			20 417	88
407	Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masrafları	15 742 676	88	15 742 543	56			133	32
408	Komisyonlar huzur ücreti	192 000		154 182	96			37 817	04
417	Vergi tahsil masrafları	675 250		356 142	03			319 107	97
418	Hazine muameleleri masrafları	6 000 000		5 969 168	37			30 831	63
419	Millî mülkler muameleleri masrafları	640 000		566 232	71			73 767	29
420	4353 sayılı Kanununun 36 nci maddesinin gerektirdiği masraflar	130 000		79 262	27			50 737	73
421	Ford Sözleşmesi gereğince ödenecek primler		1						1
422	3242 ve 5254 sayılı kanunlar gereğince tohumluk işleri için Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına yapılacak ödemeler	3 047 673		3 047 673					
423	5420 ve 5826 sayılı kanunlar gereğince yapılacak ödemeler karşılığı	520 000		336 063	88			183 936	12
424	Yangın söndürme araç gereç ce masrafları	100 000		74 979	45			25 020	55
425	Kaza teşkili masrafları	753 850		21 000				732 850	
426	Mali istihbarat arşivlerinin kurulmasıyla ilgili her çeşit masraflar	500 000		495 983	74			4 016	26
451	Mali tetkik masrafları	72 500		42 533	48			29 966	52
452	4489 sayılı Kanuna göre staj için ecnebi memlere gönderileceklerin yoluklariyle başka her çeşit masrafları	26 800		16 545	17			10 254	83
456	Düşünülmeyen masraflar	100 000		2 660	26			97 339	74
460	İhtiyat tahsisatı	173 000						173 000	
476	Kurs masrafları	180 000		90 180	30			89 819	70
501	Geçen yıl borçları	327 486		276 639	41			50 846	59
502	Eski yıllar borçları	252 010		221 874	52			30 135	48

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
601	Devlet Havayolları Umum Müdürlüğüne yardım	307	738	307	738				
602	Hudut ve Sahiller Sağlık Umum Müdürlüğüne yardım	54	208					54	208
603	Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğüne yardım	757	088	757	088				
604	Vakıflar Umum Müdürlüğüne	680	000	680	000				
605	Ankara Üniversitesine yardım	10	370 578	10	072 578			298	000
606	İstanbul Üniversitesine yardım	12	583 757	12	583 757				
607	İstanbul Teknik Üniversitesine yardım	3	768 838	3	494 338			274	500
609	5539 sayılı Kanununun 20 nci maddesi gereğince Karayolları Umum Müdürlüğüne yapılacak ödemeler	6	264 671	6	264 671				
610	5889 sayılı Kanun gereğince özel idarelere yapılacak ödemeler	28	000 000	28	000 000				
611	5889 sayılı Kanun gereğince belediyelere yapılacak ödemeler	10	500 000	10	500 000				
612	Özel idare ve belediye hastaneleri umumi masraflarına yardım	4	000 000	4	000 000				
613	Türkiye Mâlûl Gaziler Birliğine yardım	15	000	15	000				
614	Darülacezeye yardım	25	000	25	000				
615	Kızılay Kurumuna yardım	670	000	670	000				
616	Çocuk Esirgeme Kurumuna yardım	100	000	100	000				
617	Darüşşafakaya yardım	165	000	165	000				
618	Yurtlar için Türk Eğitim Derneğine yardım	100	000	100	000				
619	Musevi hastanesine yardım	30	000	30	000				
620	Balıklı Rum Hastanesine yardım	60	000	60	000				

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
621	Ermeni hastanesine yardım	30 000		30 000					
622	Manisa'da Moris Şinasi Hastanesine yardım	20 000		20 000					
623	İstanbul Esnaf Hastanesine yardım	40 000		40 000					
624	Türkiye, Sağır, Dilsiz ve körler derneklerine yardım	20 000		20 000					
625	Şehitlikler İmar Derneğine yardım	7 000		7 000					
626	Türk Tarih Kurumuna yardım	90 000		90 000					
628	Türk Hukuk Kurumuna yardım	5 000		5 000					
629	Türk Coğrafya Kurumuna yardım	5 000		5 000					
630	Bâzı milletlerarası derneklere yardım	15 000		15 000					
631	Milletlerarası Kızılhaç Kurumuna	30 000		30 000					
633	Muhtelif turizm teşekküllerine yardım	50 000		50 000					
634	2834 sayılı Kanuna göre kurulmuş kurumların yönetim masraflarına yardım		1						1
635	İzmir Fuarına yardım	50 000		50 000					
636	Millî Kütüphaneye yardım	15 000		15 000					
638	Ankara Belediyesine yardım	500 000		500 000					
639	Yeşilova Şehitliğinin ikmal-i inşaatı ve tamiri için Kuvayı Milliye Mücahit ve Gazileri Umumi Merkezine yardım	5 000		5 000					
640	Şehitlik ve Âbidelerin İmar Derneğine, Çanak-kale âbidesi inşası için	100 000		100 000					
641	Ağaç Koruma Derneğine	5 000		5 000					
642	Ankara Göçmen ve Mültecilere Türkiye Yardım Birliğine	5 000		5 000					

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat		
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	
643	Mevlâna Celâlettini Rumi'nin Türbesi etrafının tarh ve tanzimi için Konya Belediyesine	300 000		300 000						
644	Diyarbakır'da Ziya Gökalp'ın doğup büyüdüğü evin satın alınması ve eserlerinin bu binada teşhiri için Diyarbakır Özel İdaresine	60 000		60 000						
A/1	Normal bütçe yekûnu	152 862 438	88	147 553 007	28			5 309 431	60	
<i>Yatırımlar</i>										
701	Yapı onarımı	3 650 000		2 488 136	83			1 161 863	17	
711	Makine alet ve gereçler onarımı	25 000		16 534	50			8 465	50	
735	Millî Emlâk tefevvüz ve satınalma masrafları	1 969 990		1 310 504	06			659 485	94	
736	3867 sayılı Kanun gereğince yapılacak ödemeler	2 623 033		2 589 782	82			33 250	18	
741	Yatırımlar için İstanbul Teknik Üniversitesine	4 389 001		4 389 001						
742	Yatırımlar için İstanbul Üniversitesine	5 873 000		5 873 000						
743	Yatırımlar için Ankara Üniversitesine	1 513 231		1 513 231						
744	Yatırımlar için Hudut ve Sahiller Sağlık Umum Müdürlüğüne	155 000						155 000		
745	Yatırımlar için Devlet Havayolları Umum Müdürlüğüne	1 842 555		1 842 555						
746	Fâtih Külliyesi onarımı için Vakıflar Umum Müdürlüğüne	500 000		500 000						
751	Vekâlet servisleri için alınacak muhtelif makine ve arşiv malzemesi ile ilgili her çeşit masraflar	730 000		721 908	14			8 091	86	
752	3827 sayılı Kanun gereğince satın alınacak taşıtlar	3 744 564		3 601 760	51			142 803	49	

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
753	Damga Matbaası için satın alınacak makina	12 500		140				12 360	
771	4604 sayılı Kanun gereğince sermayesine mahsuben Türkiye Ziraî Donatım Kurumuna	1 500 000		1 500 000					
772	3202 sayılı Kanununun 5 nci maddesinin (C) fıkrası gereğince sermaye olarak Ziraat Bankasına	10 584 610		10 584 610					
773	3202 sayılı Kanununun 6 nci maddesi gereğince ihtiyat sermaye olarak Ziraat Bankasına	1 000 000		1 000 000					
775	Sermayesine mahsuben Devlet Kâğıt ve Basım Umum Müdürlüğüne	1 133 071		1 133 071					
776	5016 sayılı Kanununun 2 nci maddesi gereğince Milletlerarası Para Fonu Müessesesi İmar ve Kalkınma Bankasına	2 742 200		2 742 200					
777	5591 sayılı Kanununun 6 nci maddesi gereğince sermayelerine mahsuben Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumuna (1 800 000 lirası Türk Hava Kurumundan satın alınan Uçak ve Motor Fabrikası taksidi karşılığıdır.)	3 800 000		3 800 000					
791	5539 sayılı Kanununun 20 nci maddesi gereğince Karayolları Umum Müdürlüğüne	92 585 329		92 585 329					
792	5539 sayılı Kanununun 19 ncu maddesinin 5 nci fıkrası gereğince Karayolları Umum Müdürlüğüne	102 725 000		102 723 000				2 000	
A/2	Yatırımlar yekûnu	243 098 084		240 914 763	86			2 183 320	14

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Ö.F.									
427	Barker heyetinin masrafları karşılığı	138 000		137 201	78			798	22
427	C. H. P. nin haksız iktisaplarının iadesi hakkındaki 6195 sayılı Kanununun tatbiki masrafları	150 000		36 681	07			113 318	93
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	262 841		199 032	98			63 808	02
Ö.F.	5282 sayılı Kanun gereğince sermayesine mahsuben T. C. Ziraat Bankasına	16 637 370	01	16 637 370	01				
»	5282 sayılı Kanun gereğince sermayesine ilâveten Etibanka	69 345 476	60	69 345 476	60				
»	3827 sayılı Kanun gereğince yapılan ödemeler	33 000		18 238	79	14 761	21		
»	Distafojin lâboratuvarı mütedavil sermaye muhasipliğinin bankadaki parasının faizinin hazine hesaplarına devri		28 94		28 94				
»	6211 sayılı Kanun gereğince memur ve hizmetlilere ödenen tahsisat	2 254 440	54	2 524 440	54				
»	6212 sayılı Kanun gereğince işçilere ödenen tahsisat	18 546	50	18 546	50				
»	5015 sayılı Kanun gereğince yapılan sarfiyat	9 391	15	9 391	15				
»	E. C. A. Teknik yardımından istifade etmek suretiyle kullanılacak ecnebi uzmanların ücret ve her türlü masraflarıyla yollukları karşılığı	3 957	77			3 957	77		
»	3010 sayılı Kanun gereğince yapılan ödemeler	13 675	25	13 675	25				
921	Mütedavil sermayeli müesseselerin 1953 yılı faaliyetlerinden elde edi-								

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	len kâr olup sermayele- rine ilâveten	499 343	48	499 343	48				
	Özel fasıllar yekûnu	89 636 071	24	89 439 427	09	18 718	98	177 925	17
<i>İemal</i>									
	A/1 Normal bütçe ye- kûnu	152 862 438	88	147 553 007	28			5 309 431	60
	A/2 Yatırımlar yekûnu	243 098 084		240 914 763	86			2 183 320	14
	Özel fasıllar »	89 636 071	24	89 439 427	09	18 718	98	177 925	17
	Umumi yekûn	485 596 594	12	477 907 198	23	18 718	98	7 670 676	91
	Mahallî idareler payı	60 706 357	29	56 543 285	68			4 163 071	61

Devlet borçları

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
801	Emekli, dul ve yetim maaşı ve tahsisatları	79 431 200		78 197 405	98			1 233 794	02
802	Vatani hizmet karşılığı maaşlar	801 000		758 546	81			42 453	19
803	Mülga 551 sayılı Kanun gereğince mâlûllere ve- rilecek arazi bedeli	40 000		21 085				18 915	
804	5434 sayılı Kanun gere- ğince Türkiye Cumhu- riyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	25 520 001		25 024 487	63			495 513	37
805	2094 sayılı Kanun gere- ğince çıkarılan (ikrami- yeli % 5 faizli 1933 is- tikrazı) tahvilleri	1 108 620		1 108 618	96			1 04	
806	2463 ve 2614 sayılı ka- nunlar gereğince çıka-								

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
807	rılan (% 7 gelirli Sivas - Erzurum demiryolu 1934 istikrazı) tahvilleri	2 844 000		2 843 999	58			0	42
808	3322 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (ikramiyeli ve % 5 faizli 1938 istikrazı) tahvilleri	781 200		780 991	59			208	41
809	4057 ve 4625 sayılı Kanunlar gereğince çıkarılan (1941 demiryolu istikrazı) tahvilleri	5 610 700		5 610 470	46			229	54
810	4275 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (Milli Müdafaa istikrazı) tahvilleri	12 768 400		12 768 399	65			0	85
811	4938 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (kalkınma istikrazı) tahvilleri	11 274 800		11 274 601	24			198	76
812	5072 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (% 6 faizli 1947 Hazine tahvilleri).	19 761 500		19 761 252	66			247	34
813	5185 sayılı Kanun gereğince çıkarılan % 6 faizli 1948 istikrazı) tahvilleri	10 395 500		10 390 943	86			4 556	14
814	4753 ve 5618 sayılı kanunlar gereğince çıkarılan (Toprak tahvilleri)	356 000		355 999	62			0	38
815	5382 sayılı Kanun gereğince çıkarılan (1949 istikrazı tahvilleri).	10 467 500		10 461 738	85			5 761	15
817	5864 sayılı Kanun gereğince çıkarılan % 5 faizli 1951 istikrazı) tahvilleri	4 823 400		4 823 399	47			0	53
	1513, 2248, 2354, 2701, 2808 ve 3523 sayılı kanunlar gereğince nakden ödenecek borçlarla kaldırılmış Hatay Devletinden devredilen borçlar	25 000		16 969	95			8 030	05

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
818	4649 sayılı Kanun gereğince su işleri kredisi için yapılan ödemeler	1 799 300		1 786 949	35			12 350	65
819	4604 sayılı Kanunun geçici 1 nci maddesi gereğince Zirai Donatım Kurumu sermaye kredisi için yapılacak ödemeler	486 947		486 947					
820	4911 sayılı Kanunun geçici maddesi gereğince Devlet Kâğıt ve Basım Umum Müdürlüğü sermaye kredisi için yapılacak ödemeler	1 051 836		1 050 588	98			1 247	02
821	Hükme bağlı borçlar	2 500 000		2 412 300	93			87 699	07
822	3892 sayılı Kanunla temin olunan ceza evleri kredisinin faizi	8 750		8 750					
823	5358, 5480, 5582 sayılı kanunlar gereğince Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankasına yapılacak ödemeler karşılığı	2 500 000		2 500 000					
824	5433 sayılı Kanun gereğince Devlet Üretim Çiftlikleri sermaye kredisi için yapılacak ödemeler	448 000		448 000					
826	2434 sayılı Kanun gereğince Birleşik Sosyalist Sovyet Cumhuriyetinden temin olunan kredi taksidi	1 653 105		1 650 344	21			2 760	79
827	3525, 3738, 4171, 4882, 5359, 5852, 5676 ve 5977 sayılı Kanunla temin olunan kredi ve istikrazlar	19 230 645		18 832 254	12			398 391	88
828	5824 sayılı Kanunla tasdik edilen anlaşma gereğince temin olunan krediler	9 834 002		9 674 752	80			159 249	20

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
829	Mülga 1683 sayılı Kanun gereğince ödenen emekli ikramiyesi	5 280		400				4 880	
830	4992 sayılı Kanun gereğince ödenen çocuk zammı	460		332 50				127 50	
Ö.F.	6241 sayılı Kanunla yapılan ödemeler	3 888 216	28	3 888 216	28			—	
A/1 Normal bütçe yekûnu		229 415 363	28	226 938 747	48			2 476 615	80
Ö.F.	4796 sayılı Kanun gereğince mübadil işleri giderleri	897 213	84	392		896 821	84		
»	5864, 5185 ve 5382 sayılı kanunlar gereğince akdolunan istikraz tahvillerinin her türlü ihraç giderleri	50 000		3 706 81				46 293 19	
»	6218 sayılı Kanun gereğince çıkarılacak 125 milyon liralık uzun vâdeli iç istikrazın ihraç giderleri	50 000		44 676				5 324	
Özel fasıllar yekûnu		997 213	84	48 774	81	896 821	84	51 617	19
<i>İçmal</i>									
A/1 Normal bütçe yekûnu		229 415 363	28	226 938 747	48			2 476 615	80
Özel fasıllar yekûnu		997 213	84	48 774	81	896 821	84	51 617	19
Umumi yekûn		230 412 577	12	226 987 522	29	896 821	84	2 528 232	99

Milî Eğitim Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5	400	5	400						
201	Maaşlar	138	864 025	129	092 866	53		9	769 897	80	
202	Ücretler	16	328 310	13	873 151	85		2	456 418	82	
203	Geçici hizmetliler ücreti	648	750	409	312	79		239	437	21	
204	Ecnebi uzman, öğretmen ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	833	208	684	973	47		148	234	53	
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	6	282 192	6	876 794	26					594 602 26
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	50	000	39	000			11	000		
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	8	459 665	7	827 521	51		632	143	49	
210	Temsil tahsisatı	2	100					2	100		
217	Kanunları gereğince verilecek ücret ve tazminatlar	7	524 164	6	693 121	62		831	042	38	
219	Türk ve İslâm Ansiklopedileriyle klâsik eserlerin ve tercümelerin hazırlanması işlerinde çalıştırılacak memurlara ve mesai saati dışında çalıştırılacak Riyaseti Cumhur Filârmonik Orkestrası üyelerine verilecek fazla mesai ücretleri	34	500	27	960	71		6	539	29	
301	Merkez daireleri büro masrafları	63	500	58	759	92		4	740	08	
302	Vilâyetler büro masrafları	74	000	66	251	14		7	748	86	
303	Basılı kâğıt ve defterler	90	000	85	291	07		4	708	93	

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	357	400	322	535 90			34	864 10		
305	Kira bedeli	193	124	177	062 84			16	061 16		
306	Giyecekler	8	725	8	724 80					20	
307	Yolluklar	961	300	821	530 66			139	769 34		
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	161	500	134	133 85			27	366 15		
309	Taşıt masrafları	84	960	76	244 47			8	715 53		
310	Eenebi memleketlerdeki öğrenci müfettişlikleri masrafları	69	765	49	086 67			20	678 33		
403	Temsil masrafları	3	000	2	764 53				235 47		
409	5805 sayılı Kanun gereğince anıtlar yüksek kurulu üyelerine verilecek huzur hakları ve yollukları	15	000	7	330 83			7	669 17		
415	Müzeler ve anıtlar masrafları	1	249 900	1	133 574 45			116	325 55		
417	Yüksek okulların umumi masrafları	1	841 000	1	821 929 21			19	070 79		
418	Lise, ortaokul, İmam - Hatip okulları umumi masrafları	898	000	897	163 15			836	85		
419	Yüksek ticaret ve teknik okulları ile diğer meslek okullarının umumi masrafları	5	363 122	5	301 195 15			61	926 85		
420	Köy enstitüleri umumi masrafları ve enstitü mezunu köy öğretmenleri ile ilgili masraflar	9	639 500	9	501 105 09			138	394 91		
421	Kütüphaneler masrafları	379	000	359	806 91			19	193 09		
422	Güzel Sanatlar Akademisi umumi masrafları	150	000	149	900 19			99	81		
423	Riyaseti Cumhuriyet Filârmonik Orkestrası umumi masrafları	20	000	20	149 37					149	37
424	İstanbul Kandilli Rasathanesi umumi masrafları	60	000	53	748 56			6	251 44		

425	Ecnebi memleketlere gönderilecek öğrencilerin her çeşit masrafları	441 155	309 738 58	131 416 42
426	Sağır, dilsiz ve körler okulu umumi masrafları	78 250	77 964 88	285 12
427	Korunmaya muhtaç çocuklar umumi masrafları	1 269 384 11	1 248 133 47	21 250 64
428	Kamp masrafları	10 000	9 657 78	342 22
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar	505 323	471 464 50	33 858 50
451	Yayın inceleme ve derleme masrafları	452 620	440 895 17	11 724 83
452	4489 sayılı Kanuna göre staj için ecnebi memleketlere gönderileceklerin yollukları ile başka her çeşit masrafları	122 500	104 425 57	18 074 43
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	345 000	261 699 88	83 300 12
455	Prevantoryum ve sanatoryum umum masrafları	390 000	389 970 10	29 90
458	Fuar ve sergi masrafları	15 200	14 160 15	1 039 85
476	Kurs masrafları	905 200	872 084 65	33 115 35
477	Milli bayramlarda ve resmî günlerde törenlere katılacak sporcular ve izcilerinin her çeşit masrafları	10 000	8 730 05	1 269 95
501	Geçen yıl borçları	346 200	240 592 16	105 607 84
502	Eski yıllar borçları	350 000	229 168 41	120 831 59
504	5434 sayılı Kanunun geçici 8 nci maddesi gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	700 000	700 000	
601	Devletin üzerine aldığı masraflar	681 500	677 503 21	3 996 79
602	Üniversite ve yüksek okullar muhtaç öğrencilerine ilâç tedavi ve para yardımları	100 000	84 519 59	15 480 41
605	Prevantoryum ve sanatoryum pansiyonuna yardım	60 000	60 000	
608	Türk dili ve kültür dersleri öğretmenlerinin maaşları için özel okullara yardım	455 686	455 654	32

F.	Tahsisatın nevi	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat		Tahsisat harici sarfiyat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
609	Memleket içi ve dışı bilim, öğretim ve meslek kurumları ile gençlik teşekküllerine yapılacak yardımlar	58 000		56 900				1 100			
611	Devlet Tiyatrosuna yardım	1 841 000		1 841 000							
612	Ünesco Türkiye Millî Komisyonuna yardım	30 000		30 000							
613	5830 sayılı Kanunla Hazineye intikal etmiş olan binalardan çeşitli kültür hizmetlerinde kullanılacak olanların her türlü masraflarını karşılamak maksadıyla vilâyet ve kazalara yardım	60 000		59 962	94			37	06		
A/1 normal bütçe yekûnu		209 942 128	11	195 222 616	59			15 314 263	15	594 751	63
<i>Yatırımlar</i>											
701	Yapı onarımları	910 000		821 065	06			88 934	94		
711	Lise ve ortaokulların dersane, yatakhane mutfak ve hastanelere ilişkin her türlü gereçlerinin döşeme, demirbaş, ders aletlerinin onarımı	50 000		47 968	74			2 031	26		
731	İstimlâk ve satınalma masrafları	200 000		178 936	75			21 063	25		
742	5210 sayılı Kanuna göre yapılan köy okulları ile öğretmen ve sağlık memurları evleri yapımı için para ve ayın yardımı	16 100 000		16 068 074	17			31 925	83		
743	Vilâyet ve kaza merkezlerinde halk tarafından yaptırılan okul binaları için müteşebbis derneklere yardım	2 100 000		2 069 999	03			30 000	97		
751	Lise ve ortaokullar için satın alınacak her çeşit dersane, yatakhane, mutfak ve										

	hastane gereçleri döşeme, demirbaş, ders aletleri masrafları	600 000		595 287 51			4 712 49	
761	Yeni tesisler	5 200 000		4 359 804 98			840 195 02	
771	2133 sayılı Kanunla kurulan devlet kitapları döner sermayesi zararı karşılığı	50 000		50 000				
772	Doğu Üniversitesinin kuruluşu hakkında yapılacak her türlü masraflar	740 000		724 113 86			15 886 14	
	A/2 yatırımlar yekûnu	25 950 000		24 915 250 10			1 034 749 90	
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	363 245		239 384			123 861	
Ö.F.	6211 sayılı Kanun mucibince yapılan ödemeler	12 407 055 86		12 407 055 86				
»	2098 sayılı Kanun gereğince muallim mektepleri inşaatı karşılığı	7 760 33				7 760 33		
»	3010 numaralı Kanun mucibince mahsubat	210 000 11		210 000 11				
»	3525 sayılı Kanunla tasdik olunan anlaşma gereğince İngiltere Hükümetinden alınan 10 milyon işlerlik krediden temin olunan malzeme karşılığı	8 570 08		8 570 07			01	
»	Ankara'da kurulacak aerodinamik rüzgâr tuneli tesis masrafları	125 000				125 000		
N.F.	2005 sayılı Kanun gereğince pansiyonlar % 12 leri	931 497 34		745 894 50		185 602 84		
	Özel fasıllar yekûnu	14 053 128 72		13 610 904 54		318 363 17	123 861 01	
	<i>İcmal</i>							
	A/1 normal bütçe yekûnu	209 942 128 11		195 222 616 59			15 314 263 15	594 751 63
	A/2 yatırımlar »	25 950 000		24 915 250 10			1 034 749 90	
	Özel fasıllar »	14 053 128 72		13 610 904 54		318 363 17	123 861 01	
	Umumi yekûn	249 945 256 83		233 748 771 23		318 363 17	16 472 874 06	594 751 63
N.F.	Pansiyon % 88 leri	4 155 248 08		3 732 956 22		422 291 86		

Bayındırlık Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400							
201	Maaslar	4 610 500		4 138 433	86					472 066	14
202	Ücretler	625 540		475 419	17					150 120	83
203	Geçici hizmetliler ücreti	2 157 724		1 614 328	54					543 395	46
204	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	412 400		188 642	85					223 757	15
206	4178, 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	181 300		149 421	65					31 878	35
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1 500		1 000						500	
209	5434 sayılı Kanununun 14 neü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 neü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyet Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	288 500		210 126	87					78 373	13
210	Temsil tahsisatı	2 100		2 100							
301	Merkez daireleri büro masrafları	53 760		50 896	08					2 863	92
302	Vilâyetler büro masrafları	19 500		13 309	02					6 190	98
303	Basılı kâğıt ve defterler	5 000		4 974	70					25	30
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	78 000		74 206	72					3 793	28
305	Vilâyetler kira bedeli	600		583	33					16	67
306	Giyecekler	12 300		12 285	15					14	85
307	Yolluklar	188 000		118 223	68					69 776	32
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	22 000		11 152	90					10 847	10
309	Taşıtlar masrafları	4 000		3 919	54					80	46
403	Temsil masrafları	6 000		5 994	18					5	82

420	Atatürk Anıt - Kabir Parkının tesis ve bakım masrafları	80 000		72 599	38					7 400	62
421	4623 sayılı Kanun gereğince yersarsıntısından evvel ve sonra işler masrafları	30 000		22 124	50					7 875	50
451	Yayın masrafları	15 000		14 499	29					500	71
452	Teknik yardımdan faydalanılmak suretiyle ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluk ve gündelikleri	28 000		18 620	61					9 379	39
453	Milletlerarası kurum ve derneklere katılma payı	500		120						380	
476	4585 sayılı Kanun gereğince açılacak yapı kalfa kursu her türlü masrafları	5 000		3 783	51					1 216	49
501	Geçen yıl borçları	638 202	57	613 502	97					24 699	60
502	Eski yıllar borçları	186 289		181 167	94					5 121	06
505	Karşılıksız borçlar	2 277		2 269	52					7	48
A/1 normal bütçe yekûnu		9 659 392	57	8 009 105	96					1 650 286	61
<i>Yatırımlar</i>											
741	Yapı işleri ve esaslı onarmalar	57 767 998	23	38 903 714	81	8 379 139	13	938 140	92	9 547 003	37
742	5011 ve 5855 sayılı kanunlar gereğince Büyük Millet Meclisi binası ve eklentileri yapımı	3 999 853		2 134 501	42	1 603 871	92			261 479	66
743	Doğu Bölgesi memur evleri yapımı masrafları	440 994		241 163	05	70 000				129 830	95
744	5511 ve 5948 sayılı kanunlar gereğince Gördes kazasının nakledileceği yerde yapılacak mesken, yol, su ve kanalizasyon inşası karşılığı	499 856		481 785	67					18 070	33
745	5367 ve 5843 sayılı kanunlar gereğince yapılacak hava meydanları için girişilecek yüklenmeler	9 483 443		7 869 831	61	1 010 814	22			602 797	17
746	4677, 5581 sayılı kanunlar gereğince yapılacak Atatürk Anıt - Kabir yapımı her türlü masrafları	3 989 189		3 370 539	79	317 702	79			300 946	42

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
781	Demiryolları yapım giderleri	21 341 992		18 757 699	86	1 637 095	83			947 196	31
782	Limanlar yapım masrafları	5 410 000		4 734 440	55					675 559	45
783	5414 sayılı Kanun gereğince yapılacak iskele ve ufak binalar yapımı masrafları	5 187 385		2 968 706	78	2 142 947	20			75 731	02
784	5775 sayılı Kanun gereğince yapılacak liman ve sair deniz tesisleri	10 317 344		4 659 460	87	5 006 716	66			651 166	47
785	4373 sayılı Kanun gereğince taşkın sulara ve su baskınlarına karşı yapılacak korunma masrafları (Sürekli onarımlar)	47 500		7 530						39 970	
786	Su işleri	56 897 981	43	46 634 379	81					10 263 601	62
787	Ankara lâğımının yapım masrafları	50 000		43 351	15					6 648	85
788	Teknik hizmetler geçici görev yollukları	530 061		384 641	69					145 419	31
789	Yeraltı suyu tetkik ve araştırılması	600 000		77 900	28					522 099	72
791	Köylerde halkın yapacağı su işlerine yardım	25 000 000		23 260 674	58					1 739 325	42
792	Yersarsıntısından ve diğer âfetlerden zarar gören bölgelere yardım (sarf şekli İera Vekilleri Heyeti kararıyle belirtilmek üzere Kızılay Kurumuna devredilebilir.)	11 945 000		11 945 000							
793	2819 sayılı Kanun gereğince Elektrik İşleri Etüd İdaresine yardım	2 945 000		2 945 000							
794	Sarıyar Barajı inşaatı için Etibanka yardım	3 000 000		3 000 000							

795 Değirmendere inşaatına yardım (sarfi
şekli İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılmıştır.)

1 000 000

1 000 000

A/2 yatırımlar yekûnu

220 453 596

66

173 420 321

92

20 168 287

75

938 140

92

25 926 846

07

Ö.F. 3525 sayılı Kanunla tasdik edilen anlaşma gereğince İngiltere Hükümetinden alınan 10 milyon isterlinlik krediden temin olunan malzeme karşılığı •
» 6211 sayılı Kanun gereğince memur ve hizmetlilere verilen tahsisat
» 6212 sayılı Kanunla işçilere verilen tahsisat

2 357 683 56

2 357 683 56

476 349 49

476 349 49

252 632 55

252 632 55

Özel

741 Tarım Vekâleti (Satınalma, yapı, tesis ve sermaye tahsisleri)

100 000

100 000

745 Millî Savunma Vekâleti hava meydanları yapımı

2 267 891 37

190 164 70

2 077 726 67

786 3132, 4100, 4649 ve 5259 sayılı kanunlar geçince yapılacak su işleri yapımı ve esashi onarım masrafları

3 500 000

3 317 648 96

182 351 04

789 Yeraltı suyu tetkik ve araştırılması

1 950 000

539 316 70

1 410 683 30

Ö.F. 5676 sayılı Kanunla tasdik olunan anlaşma gereğince milletlerarası İmar ve Kalkınma Bankasından temin olunan malzeme karşılığı

6 692 107 70

6 692 107 70

» 3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans mahsubatı

10 733 055 70

10 733 055 70

» 3487 sayılı Kanun gereğince yapılan mahsubat

3 461 473 55

3 461 473 55

» 1525 sayılı Kanun gereğince şose ve köprüler

550 056 67

550 056 67

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		3010 sayılı Ka- nun gereğince verilen avans		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilecek tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Ö.F.	Karayazı kazasına bağlı Elmalhdere na- hiye binasının tamir masrafları karşılığı	1 000						1 000			
	Özel fasıllar yekûnu	32 342 250	59	19 520 698	32			12 821 552	27		
	<i>İcmal</i>										
	A/1 normal bütçe yekûnu	9 659 392	57	8 009 105	96					1 650 286	61
	A/2 yatırımlar >	220 453 596	66	173 420 321	92	20 168 287	75	938 140	92	25 926 846	07
	Özel fasıllar >	32 342 250	59	19 520 698	32			12 821 552	27		
	UMUMİ YEKÛN	262 455 239	82	200 950 126	20	20 168 287	75	13 759 693	19	27 577 132	68

Ekonomi ve Ticaret Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400			
201	Maaşlar	3 049 502		2 759 216	19	290 288	81
202	Ücretler	421 200		395 393	40	25 806	60
203	Geçici hizmetliler ücreti	500 001		388 612	41	111 388	53
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	98 201		80 860		17 341	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfâtı	3 000				3 000	
209	5434 sayılı Kanununun 14 nci maddesinin (D) fıkrası ile 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	164 722		145 344	40	19 377	60
210	Temsil tahsisatı	2 100		2 100			
301	Merkez daireleri büro masrafları	28 000		26 236	20	1 763	80
302	Vilâyetler büro masrafları	35 000		24 759	94	10 240	06
303	Basılı kâğıt ve defterler	14 000		12 653	45	1 346	55
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	75 000		66 667	57	8 332	43
305	Vilâyetler kira bedeli	47 500		43 879	24	3 620	73
306	Giyecekler	7 650		7 559	82	90	13
307	Yolluklar	173 500		124 750	94	48 749	06
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	16 000		11 803	94	4 196	06
309	Taşıt masrafları	4 500		3 819	87	680	13
310	Ticaret atâşelikleri masrafları	167 463		128 188	04	39 274	93
403	Temsil masrafları	8 000		7 511	59	488	41
418	Tahlil ve ölçüler lâboratuvarları masrafları	7 500		2 724	06	4 775	94
419	Mekşuf madenlerin ilân ve sair masrafları	20 000		9 505	74	10 494	26
422	Pamuk işleri standardizasyonu umumi masrafları	200 000		155 733	99	44 266	01
451	Yayın masrafları	39 000		35 115	30	3 884	70
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	24 000		16 922	47	7 077	53
457	İç kongreler masrafları	1 500				1 500	
458	Sergi masrafları	75 001		69 155	20	5 845	80
501	Geçen yıl borçları	15 000		14 574	74	425	26
502	Eski yıllar borçları	11 527		11 197	44	329	56
601	Et ve Balık Kurumuna yardım	800 000		800 000			
A/1 Normal bütçe yekûnu		6 014 267		5 349 682	94	664 584	03

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>Yatırımlar</i>							
711	Tahlil ve ölçüler lâboratuvarları makine, alet ve araçların onarımı	2 000		1 952	78	47	22
751	Tahlil ve ölçüler lâboratuvarları için satın alınacak makine ve alet ve gereçler	60 000		12 969	44	47 030	56
756	Sanat modelleri satın alınması ve dağıtılması	1 000 000		1 000 000			
791	Et ve balık tesisleri için Et ve Balık Kurumuna	5 000 000		5 000 000			
A/2 Yatırımlar yekûnu		6 062 000		6 014 922	22	47 077	78
Ö. F. 6211 sayılı Kanun gereğince ödenen tahsisat							
505	Eski ve geçen yıllar karşılıksız borçları	242 470		242 470			
Özel fasıllar yekûnu		243 590		243 590			
<i>İcmal</i>							
	A/1 Normal bütçe yekûnu	6 014 267		5 349 682	94	664 584	06
	A/2 Yatırımlar »	6 062 000		6 014 922	22	47 077	78
	Özel fasıllar »	243 590		243 590			
Umumi yekûn		12 319 857		11 608 195	16	711 661	34

Sağlık ve Sosyal Yardım Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400			
201	Maaşlar	26 517 598		22 779 761	78	3 737 836	22
202	Ücretler	9 830 675		8 254 898	31	1 635 776	69
204	Ecnebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	147 600		98 070	01	49 529	99
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	1 503 119		1 352 326	28	150 792	72
207	Ecnebi dil bilenlere 3653 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	4 500		3 000		1 500	

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	2 079 142		1 716 906	23	362 235	77
210	Temsil tahsisatı	2 100		2 100		—	
217	Ek görev tazminatı	288 687		203 848	53	84 838	47
301	Merkez daireleri büro masrafları	61 500		56 660	40	4 839	60
302	Vilâyetler büro masrafları	197 850		179 769	88	18 080	12
303	Basılı kâğıt ve defterler	30 000		29 632	95	367	05
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	257 000		202 641	82	54 358	18
305	Kira bedeli	130 001		109 447	84	20 553	16
306	Giyecekler	10 000		9 882	95	117	05
307	Yolluklar	2 169 281		1 320 060	74	849 220	26
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	41 500		15 871	26	25 628	74
309	Taşıt masrafları	756 300		660 411	48	95 888	52
403	Temsil masrafları	5 000		4 999	51	—	49
405	Sağlık memurları ve sağlık koruyucuları hayvan yem bedeli	272 781		146 598	76	126 182	24
408	Yüksek Sağlık Şûrası âzaları kurs ücreti	14 000		11 200		2 800	
415	Sağlık müzeleri umumi masrafları	15 000		13 554	33	1 445	67
416	Okullar kurumları umumi masrafları	335 000		311 391	46	23 608	54
422	Bulaşıcı ve salgın hastalıklarla savaş umumi masrafları	1 248 500		1 037 321	12	211 178	88
423	Trahomla savaş umumi masrafları	749 750		583 887	48	165 862	52
424	Zührevi hastalıklarla savaş umumi masrafları	446 366		332 032	72	114 333	28
425	Sıtma ile savaş umumi masrafları	6 324 190		5 830 207	97	493 982	03
426	Verem savaşı umumi masrafları	2 786 000		2 572 858	20	213 141	80
427	Hastaneler, sağlık ve sosyal yardım kurumları umumi masrafları	27 662 198	95	26 505 892	35	1 156 306	60
428	Türkiye Cumhuriyeti Refik Saydam Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi umumi masrafları	850 000		815 895	67	34 104	33
429	Korunmaya muhtaç çocuklar için 5387 sayılı Kanun gereğince yapılacak masraflar	250 000		249 310	67	689	33
430	Kaif Bankası umumi masrafları	—					
431	Sağlık memurları ve sağlık koruyucularının hayvan avansı	3 000		927		2 073	
432	1593 sayılı Kanun gereğince çok çocuklu analara verilecek mükâfat	100 000		94 640		5 360	
433	Ana ve çocuk sağlık merkezi umumi masrafları	75 000		74 995	54	4	43

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar	709 688		583 584		126 104	
451	Yayın masrafları	48 060		40 756	29	7 303	71
452	Staj masrafları	21 700		8 510	33	13 189	67
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	286 000		279 769	35	6 230	64
457	Milletlerarası 5 nci Tropikal hastalıkları ve sıtma kongresi masrafları	65 000		63 271	55	1 728	45
476	Kurs masrafları	105 327		43 220	37	62 106	63
501	Geçen yıl borçları	181 538		164 205	11	17 332	89
502	Eski yıllar borçları	141 104		101 584	88	39 519	12
601	Redaptasyon müesseseleri tesis ve işletme masrafları	525 000		525 000			
	A/1 normal bütçe yekûnu	87 312 455	95	77 396 305	13	9 916 150	82
	<i>Yatırımlar</i>						
701	Yapı onarımı	400 000		327 992	71	72 007	29
761	Kızılay Hastanesi taksit bedeli	500 000		500 000			
	A/2 yatırımlar yekûnu	900 000		827 992	71	72 007	29
Ö.F.	505 Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	43 768		41 426	96	2 341	04
Ö.F.	6211 ve 6212 sayılı kanunlarla verilen tahsisat	2 653 918	32	2 653 918	32		
»	6212 sayılı Kanunla işçilere verilen tahsisat	22 713	71	22 713	71		
	Özel fasıllar yekûnu	2 720 400	03	2 718 058	99	2 341	04
	<i>İcmal</i>						
	A/1 normal bütçe yekûnu	87 312 455	95	77 396 305	13	9 916 150	82
	A/2 yatırımlar »	900 000		827 992	71	72 007	29
	Özel fasıllar »	2 720 400	03	2 718 058	99	2 341	04
	Umumi yekûn	90 932 855	98	80 942 356	83	9 990 499	15

Gümrük ve Tekel Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5	400	4	500		900
201	Maaşlar	10	873 594	10	453 947	04	419 646 96
202	Ücretler	586	120	512	003	05	74 116 95
203	Merkez geçici hizmetlileri ücreti	43	020	22	073	97	20 946 03
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	865	490	805	204	24	60 285 76
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1	500				1 500
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) ve 15 nci maddesinin (E) fıkralarıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	637	800	607	250	20	30 549 80
210	Temsil tahsisatı	3	775	3	775		
212	4367 sayılı Kanun gereğince verilecek er tayını	527	400	483	516	63	43 883 37
220	1615 sayılı Kanun gereğince verilecek yemeklik bedeli	22	000	16	671	70	5 328 30
301	Merkez daireleri büro masrafları	47	200	45	670	14	1 529 86
302	Vilâyetler büro masrafları	173	600	157	497	86	16 102 14
303	Basılı kâğıt ve defterler	76	000	75	426	68	573 32
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	99	500	90	372	02	9 127 98
305	Vilâyetler kira bedeli	120	525	83	301	25	37 223 75
306	Giyecekler	53	000	52	865	39	134 61
307	Yolluklar	361	000	308	235	13	52 764 87
308	4598 ve 5501 sayılı kanunlar gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	53	500	42	152	57	11 347 43
309	Taşıt masrafları	1	137 700	1	078 607	06	59 092 94
403	Temsil masrafları	2	000	1	640	85	359 15
405	Hayvan satınalma, tazmin ve yem bedeli	23	816	19	247	31	4 568 69
406	Haber alma masrafları	50	000	50	000		
407	Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren masraflar	532	753	532	753	65	
409	Muayyenat	2	657 000	2	579 023	55	77 976 45
410	Askerî gereçler	1	116 500	1	109 132	34	7 367 66
411	Harb gereçleri ve tahsisat	300	000	279	188	01	20 811 99
412	Tıbbi ecza ve gereçleri	40	000	38	938	28	1 061 72
413	Veteriner ecza ve gereçleri	3	000	2	852		148
414	Taşıma masrafları	227	500	173	829	82	53 670 18
417	Ölen erlerin cenaze masraflarıyla kaçakçılarla çarpışma neticesinde ölen subay, astsubay, er ve muhafaza memurlarının						

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	ve deniz müstahdemlerinin teçhiz, tekfin ve kabir yapma masrafları	1 500		147 75		1 352	25
418	Gümrük idareleri masrafları	12 300		9 252 10		3 047	90
419	Mahkeme masrafları	9 000		7 814 25		1 185	75
420	2550 sayılı Kanun gereğince kaçakçılarla çarpışma neticesinde ölenlerin ailelerine ve sakatlananlara verilecek tazminat	46 037	20	—		46 037	20
422	İşçi Sigortaları Kurumuna ödenecek prim	12 560		10 185 02		2 374	98
423	Para gönderme masrafları	42 000		36 834 63		5 165	37
451	Yayın masrafları	18 900		16 225 15		2 674	85
452	Teknik yardımdan faydalanılmak suretiyle ecnebi memleketlere staj için gönderileceklerin yolluk ve masrafları	—		—		—	
453	Milletlerarası kongre ve konferanslara iştirak edeceklerin yolluk ve masrafları	18 000		17 430 13		4 569	87
476	Kurs masrafları	75 870		71 627 84		4 242	16
478	1950 Brüksel Gümrük Tarife Nomanklatürünün hazırlanmasında hariçten bilir kişi sıfatıyla çalıştırılacaklara verilecek ücretlerle tabii ve teksir masrafları	10 000	—	9 988 50		11	50
501	Geçen yıl borçları	20 000		19 057 33		942	67
502	Eski yıllar borçları	37 950		30 337		7 613	—
	A/1 normal bütçe yekûnu	20 944 810	85	19 854 575 44		1 090 235 41	
	<i>Yatırımlar</i>						
701	Yapı onarımı	147 000	—	128 022 30		18 977	70
711	Makine alet ve gereçleri onarımı	3 500		1 251 99		2 248	01
751	Satılmalacak makine, alet ve gereçler	155 700		147 495 40		8 204	60
	A/2 yatırımlar yekûnu	306 200		276 769 69		29 430 31	
Ö.F.	505 Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	32 059		29 219 02		2 839	98
Ö.F.	6211 ve 6212 sayılı kanunlarla verilen tahsisat	885 095	05	885 095 05		—	
	Özel fasıllar yekûnu	917 154 05		914 314 07		2 839 98	
	<i>İcmal</i>						
	A/1 normal bütçe yekûnu	20 944 810	85	19 854 575 44		1 090 235 41	
	A/2 yatırımlar »	306 200		276 769 69		29 430 31	
	Özel fasıllar »	917 154 05		914 314 07		2 839 98	
	Umumi yekûn	22 168 164 90		21 045 659 20		1 122 505 70	

Tarım Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5	400	5	400				
201	Maaşlar	13	918 900	12	980 796	85		938	103 15
202	Ücretler	4	719 900	4	319 239	40		400	660 60
203	Geçici hizmetliler ücreti	103	850	57	701	29		46	148 71
204	Eenebi uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin ücretleri	132	000	47	609	32		84	390 68
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	782	500	747	561	70		34	938 30
207	Eenebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı		1						1
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	1	024 584	984	781	39		39	802 61
210	Temsil tahsisatı	2	100	2	100				
217	Kanunları gereğince verilecek ücret ve tazminatlar	91	645	79	181	82		12	463 18
301	Merkez daireleri büro masrafları	35	400	34	704	03		695	97
302	Vilâyetler büro masrafları	430	200	388	002	44		42	197 56
303	Basılı kâğıt ve defterler	25	000	24	999	65			35
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	240	000	213	342	05		26	657 95
305	Kira bedeli	169	840	145	070	93		24	769 07
306	Giyecekler	8	500	8	490	92		9	08
307	Yolluklar	2	463 000	1	803 931	26		659	068 74
308	4598 sayılı kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	48	000	37	316	51		10	683 49
309	Taşıt masrafları	1	484 001	1	385 937	48		98	063 52
312	4481 sayılı Kanunun 3 ncü maddesi gereğince								

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İnha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	verilecek zaruri masraflar	150 000		114 807	41			35 192	59
403	Temsil masrafları	5 000		4 998	49			1	51
405	4291 sayılı Kanun gereğince hayvan sağlık memurlarına verilecek hayvan yem bedeli	30 000		13 145				16 855	
416	Okullar umumi masrafları	2 475 000		2 458 746	88			16 253	12
417	Zirai savaş	3 820 000		3 240 590	92			579 409	08
418	Tarla zirai tohum ıslah, deneme, üretme, çayır ve mera, kauçuk işleri umumi masrafları	942 000		830 181	92			111 818	08
419	Bahçe ziraati işleri, bağcılık, meyvacılık, sebzeçilik, süs nebatları, zeytin ve çay umumi masrafları	1 255 000		1 182 270	33			72 729	67
420	İpek böcekçilik, tavukçuluk ve arıcılık işleri umumi masrafları	185 000		179 941	30			5 058	70
422	Pamuk işleri umumi masrafları	120 000		114 637	39			5 362	61
423	Tohum temizleme evleri ve makine işleri umumi masrafları	700 000		624 584				75 416	
424	Veteriner savaş, tahafuz evleri, hastaneler, bakteriyoloji ve serum kurumları ve lâboratuvarlar kurma ve yönetim işleri umumi masrafları	1 280 870		1 128 784	45			152 085	55
425	Veteriner zootekni, ıslah ve üretme işleri umumi masrafları	1 672 000		1 658 623	83			13 376	17
426	Merinos işleri umumi masrafları	80 000		78 911	97			1 088	03
428	Sulama, toprak etüd ve tahlil ve kimyevi gübre, küçük su ve arteziyen işleri umumi masrafları	1 190 352		925 705	25			264 646	75
429	Kimyevi madde, ecza ve ilaçlar	4 134 121		4 099 418	26			34 702	74

F.	Tahsisatın nevi	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
430	Avanslar	55	100	34	125			20	975
431	At yarışları ikramiyesi	40	000	38	625			1	375
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulan öğrencilere verilecek burslar	859	375	797	407 13			61	967 87
451	Yayın masrafları	165	500	149	500 50			15	999 50
452	Staj masrafları	463	250	317	669 57			145	580 43
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	185	063	72	920 03			112	142 97
457	İç kongreler ve teknik toplantılar umumi masrafları	150	000	105	073 88			44	926 12
458	Fuar, sergi ve teşvik umumi masrafları	188	000	174	202 61			13	797 39
476	Kurslar umumi masrafları	461	000	428	558 76			32	441 24
501	Geçen yıl borçları	65	198	58	373 32			6	824 68
502	Eski yıllar borçları	38	400	20	498 88			17	901 12
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	91	762	82	608 71			9	153 29
601	904 sayılı İslahı Hayvanat Kanununun 11 ve 12 nci maddeleri gereğince özel idarelere yapılacak yardımlar	175	000	171	776			3	224
A/1 Normal bütçe yekûnu		46 661 812		42 372 853	83			4 288 958	17

Yatırımlar

701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	665	200	600	509 02			64	690 98
711	Makina alet ve gereçler onarımı	560	500	516	967 84			43	532 16
731	İstimlâkler	260	001	222	734 89			37	266 11
751	Satılınacak makina, alet ve gereçler	3 439	295	3 279	991 92			159	303 08
753	Teknik tarım ve teknik bahçivanlık okullarından mezun olacaklara 4486 sayılı Kanun gereğince verilecek araç ve gereçler	67	600	61	604 81			5	995 19

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
771	Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına yapılacak ödemeler	5 934 970		5 931 192	63			3 777	37
772	Karşılık paralar anlaşması gereğince Türkiye C. Ziraat Bankasında açılacak fonlar	8 129 250		8 129 250					
773	Döner sermaye	2 602 049		2 602 000				49	
	A/2 yatırımlar yekûnu	21 658 865		21 344 251	11			314 613	89
Ö.F.	6211 sayılı Kanun gereğince verilen tahsisat	1 489 748	93	1 489 748	93				
	6212 sayılı Kanun gereğince verilen tahsisat	32 692	70	32 692	70				
	3525 sayılı Kanunla tasdik olunan anlaşma gereğince İngiltere Hükümetinden alınan 10 milyon isterlinlik krediden temin olunan malzeme karşılığı	613 514	77			613 514	77		
	5750 ve 5751 sayılı kanunlar ve Maliye Vekâletinin / / gün ve onayı gereğince tahsisat kaydolunan								
301	Merkez demirbaş (merkez daireleri büro giderleri)	1 500		1 360	85	139	15		
302	Kırtasiye (vilâyetler daireleri masrafları)	42	25	42	25				
302	İller öteberi giderleri	112	45			112	45		
302	İller aydınlatma	125	46			125	46		
302	İller ısıtma	1 773	12	1 142	22	630	90		
304	İller posta telgraf ücretleri	806	91			806	91		
304	İller telefon giderleri	3 317	25	1 525	39	1 791	86		
307	Ziraat işleri geçici görev yolluğu	85 407		36 593	63	48 813	37		
307	Yabancı uzman ve hizmetlilerle bunlara yardımcı personelin yolluk ve başka giderleri (bu maddedeki tahsisattan								

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat				
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.			
	lüzum görülecek miktar teknik yardım projelerinin gerektirdiği masraflar karşılığı olarak T. C. Merkez Bankasındaki hususi hesaba yatırılabilir)	241	150	150	000	91	150					
307	Tarla ziraati geçici görev yolluğu	870	70			870	70					
307	Tavukçuluk avcılık ve ipek böcekçilik geçici görev yolluğu	700				700						
307	Kurslar geçici görev yolluğu	1	161	22		1	161	22				
309	Ziraat işleri taşıtları işletme giderleri	20	000			19	949	57	50	43		
309	Ziraat işleri taşıtları onarma giderleri	13	848	84		8	298	36	5	550	48	
418	Kimyevi gübre denemeleri genel giderleri (tarla ziraati)	39	013	59		34	230	50	4	783	09	
418	Köy çayır ve meralarının ıslah ve toplu köy yoncalık ve korungalıkları tesisi	1	309	958		1	248	658	49	61	299	51
418	Melez mısır demonstrasyon ve teşmili işleri	11	877	45					11	877	45	
419	Bahçe ziraati sebze ve süs nebatları işleri ve kurumları (bahçe ziraati işleri bağcılık meyvacılık sebzeçilik süs nebatları ve çay)	131	000			128	743	91	2	256	09	
419	Zeytin işleri giderleri (bahçe ziraati)	5	000						5	000		
419	3788 ve 5748 sayılı kanunların gerektirdiği çay genel giderleri (bahçe ziraati)	17	500			2	753		14	747		
419	Köylü fındıklıklarının ıslahı genel giderleri (bahçe ziraati)	11	500			6	173	66	5	326	34	
419	Köylerde kurulacak toplu köy bağ ve meyvalık-											

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
	ları genel giderleri (bahçe ziraati)	20 683	70	7 732	50	12 951	20		
420	İpek böcekçilik işleri ve kurumları (ipek böcekçilik, pamukçuluk ve arıcılık işleri umumi masrafları)	4 000.		3 994	51	5	49		
420	Tavukçuluk ve arıcılık (ipek böcekçilik tavukçuluk ve arıcılık işleri)	9 331	80	9 111	47	220	33		
424	Veteriner savaş umumi masrafları	5 213	02	273	03	4 939	99		
425	Ayır depoları (Veteriner zootekni ve üretim işleri umumi masrafları)	5 000		4 933	45	66	55		
425	Koyun ve kürk hayvanları ve nümune ağılları giderleri (Veteriner zootekni ıslah ve üretim işleri)	60 000				60 000			
425	Sığır ıslah ve yetiştirme işleri ve kurumları giderleri (Veteriner zootekni ıslah ve üretim işleri)	121 000				121 000			
425	Suni tohumlama giderleri (Veteriner zootekni ıslah ve üretim işleri)	2 050				2 050			
426	Merinos işleri genel giderleri	100 000				100 000			
428	Sulama istasyonları genel giderleri (küçük su ve geçici arteziyen işleri sulama istasyonları)	4 244	04	1 099	90	3 144	14		
428	Kimyevi gübre denemeleri ve teşmili	44 288	74	40 111	69	4 177	05		
428	Toprak etüd ve tahlilleri	5 000		4 985	59	14	41		
451	Satınalma ve abone (yayın işleri)	70 000		58 599	38	11 400	62		
451	Başka her çeşit giderler (yayın işleri)	20 500		15 323	67	5 176	33		
452	Teknik yardımdan faydalanılarak ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluk ve masrafları	150 000		6 455	05	143 544	95		

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
457	İç kongreler ve teknik toplantılar genel giderleri	256 999	88	39 192	39	217 807	49		
701	Ziraat işleri ve kurumları yapı onarımı ve küçük yapılar	27 512	08	23 774	09	3 737	99		
711	Ziraat işleri ve kurumları makine, alet ve gereçler masrafı	50 000		36 062	55	13 937	45		
731	Ziraat işleri ve kurumları istimplâkler	22 000		16 197	03	5 802	97		
751	Ziraat işleri ve kurumları satın alınacak makine, alet ve gereçler	428 264	05	331 416	76	96 847	29		
751	Tarla ziraati işleri (satın alınacak makine, alet ve gereçler)	6 000				6 000			
751	Küçük su ve sulama istasyonları (satın alınacak makine, alet ve gereçler)	2 742	27			2 742	27		
751	Veteriner işleri ve kurumları (satın alınacak makine, alet ve gereçler)	12 380		12 000		380			
751	Veteriner savaş işleri (satın alınacak makine, alet ve gereçler)		09				09		
751	Veteriner zootekni işleri (satın alınacak makine, alet ve gereçler)		3 28				3 28		
751	Okullar (satın alınacak makine, alet ve gereçler)		29 65				29 65		
751	3827 sayılı Kanun mucibince satın alınacak taşınlar mubayaası	3 312	61			3 312	15		46
	Özel fasıllar yekûnu	5 463 175	85	3 773 176	52	1 689 998	87		46

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>İcmal</i>									
	A/1 normal bütçe yekûnu	46 661 812		42 372 853	83			4 288 958	17
	A/2 yatırımlar »	21 658 865		21 344 251	11			314 613	89
	Özel fasıllar »	5 463 175	85	3 773 176	52	1 689 998	87		46
	Umumi yekûn	73 783 852	85	67 490 281	46	1 689 998	87	4 603 572	52

Ulaştırma Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400					
201	Maaşlar	1 426 100		1 177 351	20			248 748	80
202	Ücretler	290 400		269 202	65			20 897	35
203	Geçici hizmetliler ücreti	36 300		15 331	85			20 968	15
206	4178 ve 4598 sayılı Kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	61 400		46 450				14 950	
207	Ecebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1 001		1 000				1	
209	5434 sayılı Kanunun 14 nü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncu maddeleri gereğince Türkiye Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	94 400		81 521	30			12 878	70
210	Temsil tahsisatı	2 100		2 100					
217	Ücretler ve tazminler	4 525		4 316	05			208	95
301	Merkez daireleri büro masrafları	18 100		17 690	39			409	61
302	Vilâyetler büro masrafları	31 300		25 910	28			5 389	72
303	Basılı kâğıt ve defterler	20 000		15 612	30			4 387	70

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	35 000		31 252	94			3 747	06
305	Kira bedeli	18 000		14 947				3 053	
306	Giyecekler	29 000		28 369	64			630	36
307	Yolluklar	64 200		54 076	42			10 123	58
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	7 000		2 777	59			4 222	41
309	Taşıt masrafları	5 000		4 982	61			17	39
403	Temsil masrafları	2 000		1 889	93			110	07
416	Yüksek Denizcilik Okulu umumi masrafları	243 538	41	215 214	48			28 323	93
417	Mayın yoketme masrafları	9 000		2 151	82			6 848	18
418	Liman idarelerinin deniz taşıtları işletme masrafları	10 000		7 595	45			2 404	55
451	Yayın masrafları	6 500		5 462	04			1 037	96
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	85 000		83 063	56			1 936	44
501	Geçen yıl borçları	7 121	59	6 995	27			126	32
502	Eski yıllar borçları	5 000		534	49			4 465	51
A/1 Normal bütçe yekûnu		2 517 086		2 121 199	26			395 886	74

Yatırımlar

701	Yapı onarımı ve küçük yapılar	3 800		325				3 475	
711	Makine, alet ve gereçler onarımı	3 800		2 833	84			166	16
712	Liman ve idarelerine ait deniz taşıtlarının onarımı	15 000		14 741	08			258	92
742	Limanları temizleme, tarama ve mendirek masrafları	233 200		69 135	11			164 064	89
752	Liman idareleri için satın alınacak veya yaptırılacak taşıtlar	13 000		12 900				100	

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		Ertesi yıla devredilen tahsisat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
761	Şamandıra yaptırma ve yerine götürme masrafları	5 000		152	55			4 847	45
	A/2 yatırımlar yekûnu	273 000		100 087	58			172 912	42
Ö.F.	6211 sayılı Kanunla verilen tahsisat	114 645	16	114 645	16				
990	3525 sayılı Kanunla tasdik olunan Anlaşma gereğince İngiltere Hükümetinden alınan 10 000 000 isterlinlik krediden temin olunan malzeme karşılığı	13 126 589	36			13 126 589	36		
Ö.F.	6062 sayılı Kanunun 2 nci maddesi ile alınan 25 milyon liralık İngiliz kredisi karşılığı	1 684 913	12			1 684 913	12		
	Özel fasıllar yekûnu	14 926 147	64	114 645	16	14 811 502	48		
<i>İcmal</i>									
	A/1 Normal bütçe yekûnu	2 517 086		2 121 199	26			395 886	74
	A/2 Yatırımlar yekûnu	273 000		100 087	58			172 912	42
	Özel fasıllar »	14 926 147	64	114 645	16	14 811 502	48		
	Umumi yekûn	17 716 233	64	2 335 932	—	14 811 502	48	568 799	16

Çalışma Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400		—	
201	Maaşlar	1 400 851		966 177	36	434 673	64
202	Ücretler	159 000		141 422	52	17 577	47
203	Merkez geçici hizmetliler ücreti	3 000				3 000	
206	4178 ve 4593 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar.	52 640		33 400		19 240	
209	5434 sayılı Kanununun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34,38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler.	85 792		59 851	47	25 940	53
210	Temsil tahsisatı	2 100		2 100		—	
301	Merkez daireleri büro masrafları	19 000		17 690	35	1 309	65
302	Vilâyetler büro masrafları	29 649	50	26 696	91	2 952	59
303	Basılı kâğıt ve defterler	9 500		5 612	25	3 887	75
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	34 500		32 36	80	2 123	20
305	Kira bedeli	34 900		28 637	94	6 262	06
306	Giyeceler	2 550		2 545	31	4	69
307	Yolluklar	210 501		140 220	97	70 280	03
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları.	4 500		3 427	54	1 072	46
309	Taşıt masrafları	8 800		6 816	81	1 983	19
403	Temsil masrafları	2 000		1 986	68	13	32
408	Komisyonlar huzur ücreti	26 000		21 984	89	4 015	11
420	5521 sayılı Kanununun 14 ncü maddesi gereğince iş mahkemelerine katılacak iş veren işçi temsilcilerine verilecek ödenekler.	18 000		15 303	48	2 696	52
451	Yayın masrafları	14 000		11 421	35	2 578	65
452	4489 sayılı Kanuna göre staj için eenebi memleketlere gönderileceklerin yolluklarıyla başka her çeşit masrafları.	5 000		1 156	90	3 843	10
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği masraflar	192 000		190 957	42	1 542	58
476	Kurs masrafları	11 500		869	20	10 630	80
501	Geçen yıl borçları	1 500		1 183	20	316	80
502	1948 - 1951 yılları borçları	351	50	350	50	1	
505	Geçen ve eski yıllar karşılıksız borçları	13 470		10 975	12	2 494	88
	A/1 Normal bütçe yekûnu	2 347 005		1 728 564	98	618 440	02
Ö.F.	6211 sayılı Kanun gereğince memur ve hizmetlilere verilen tahsisat	100 695	83	100 695	83	—	
	Umumi yekûn	2 477 700	83	1 829 260	81	618 440	02

1953 yılı İşletmeler Vekâleti

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfıyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
101	Vekil tahsisatı	5 400		5 400			
201	Maaşlar	521 176		396 851	73	124 324	27
202	Hizmetliler ücreti	112 200		108 291	83	3 908	17
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	21 000		12 050		8 950	
207	Ecnebi dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1 500		1 500			
209	5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) fıkrasıyla 34, 38 ve 39 ncü maddeleri gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	34 835		26 966		7 869	
210	Temsil tahsisatı	2 100		2 100			
301	Merkez diareleri büro masrafları	37 000		36 522	14	477	86
303	Basılı kâğıt ve defterler	2 000		1 786	50	213	50
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve masrafları	15 000		14 722	63	277	37
305	Kira bedeli	1 200		—		1 200	
306	Giyecekler	5 000		4 990	45	9	55
307	Yolluklar	51 501		34 344	01	17 156	99
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi masrafları ve yollukları	2 000		537	50	1 462	50
309	Taşıt masrafları	3 000		2 918	60	81	40
403	Temsil masrafları	1 500		1 470	45	29	55
451	Yayın masrafları	7 000		6 164	59	835	41
452	Teknik yardımdan faydalanılmak suretiyle ecnebi memleketlere gönderileceklerin yolluk ve masrafları	5 000				5 000	
501	Geçen yıl borçları	1 000		553	51	446	49
601	2804 sayılı Kanun gereğince Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne yardım	8 500 000		8 500 000			
A/1 Normal bütçe yekûnu		9 329 412		9 157 169	94	172 242	06
Özel	Türkiye Jeolojik Enstitüsünün tamamlanması için lüzumlu araştırma işlerinde kullanılmak üzere Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne	1 000 000		1 000 000			
»	6211 sayılı Kanun gereğince memur ve hizmetlilere verilen tahsisat	40 925		40 925			
Özel faillar yekûnu		1 040 925		1 040 925			

F.	Tahsisatın nev'i	Tahsisat		Sarfiyat		İmha edilen tahsisat	
		Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
<i>Yatırımlar</i>							
701	Yapı onarımı	1 000		998 05		1 95	
791	Batman'da yeni kurulacak Rafineri ve müstemilâtı ve istihsal kuyusu sondajları için Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne	15 000 000		15 000 000			
792	2804 sayılı Kanun gereğince Maden Tetkik ve Arama Enstitüsüne	213 000		213 000			
A/2 Yatırımlar yekûnu		15 214 000		15 213 998 05		1 95	
<i>İcmal</i>							
A/1 Normal bütçe yekûnu		9 329 412		9 157 169 94		172 242 06	
Özel fasıllar »		1 040 925		1 040 925			
A/2 Yatırımlar »		15 214 000		15 213 998 05		1 95	
Umumi yekûn		25 584 337		25 412 092 99		172 244 01	

1953 yılı varidat cetveli

B - CETVELİ

F.	M.	Varidatın nev'i	Muhammenat		Tahsilât	
			Lira	K.	Lira	K.
1		Gelir Vergisi	360 000 000		394 642 333	61
2		Kurumlar Vergisi	70 000 000		76 778 648	67
3		Esnaf Vergisi	27 000 000		28 890 918	37
4		Binalardan alınan Savunma Vergisi	6 100 000		6 198 538	75
5		Davar ve domuzlar Vergisi	30 500 000		28 450 465	66
6		Veraset ve intikal Vergisi	3 500 000		4 225 280	52
7		Kaldırılan kazanç, fevkalâde zam, iktisadi buh- ran, Muvazane ve Hava kuvvetlerine yardım. Ver- gileriyle, Ruhsat, Unvan tezkereleri ve Karne harcı artıkları	5 000 000		5 514 492	38
8		Muamele vergileri				
	1	İthalât Muamele Vergisi	215 000 000		201 988 937	50
	2	İmalât Muamele Vergisi	190 000 000		167 028 679	22
	3	Bankalar Muamele Vergisi	35 000 000		32 604 479	88
9		Gümrük Vergisi	180 000 000		203 025 294	84
10		İstihlâk vergileri				

F. M.	Varidatın nev'i	Muhammenat Lira	Tahsilât Lira	K.
	1 Şeker ve Glikoz İstihlâk Vergisi	155 000 000	143 649 204	75
	2 Kahveden alınan İstihlâk Vergisi	20 000 000	18 947 720	11
	3 Kibritten alınan İstihlâk Vergisi	10 000 000	10 179 423	65
	4 Ham Petrol ve müştakları İstihlâk Vergisi	30 000 000	21 943 587	73
	5 Akar yakıtlardan alınacak Yol Vergisi	70 000 000	67 922 265	87
	6 Elektrik ve Havagazı İstihlâk Vergisi	11 000 000	10 585 621	21
	7 Tekel maddelerinden alınan Savunma Vergisi	124 500 000	128 191 907	84
	8 Nakliyat Vergisi	20 000 000	21 802 336	73
	9 PTT müraseleleriyle telefon abonelerinden alınan Savunma Vergisi	5 000 000	3 743 628	52
11	Resimler			
	1 Maden resimleri	6 000 000	5 473 000	89
	2 Sefineler Resmi	250 000	211 534	99
	3 Damga Resmi	62 000 000	59 843 391	12
	4 Tayyare Resmi	2 700 000	3 115 459	41
	5 Gümrüklerde kullanılan kâğıtlara yapıştırılan Savunma Pulu	500 000	404 041	53
	6 Hayvan Sağlık Zabıta Resmi	100 000	155 758	08
12	Harçlar			
	1 Tapu harçları	27 500 000	31 869 340	66
	2 Mahkeme harçları	16 000 000	17 850 790	69
	3 Noter harçları	5 500 000	5 264 028	05
	4 Pasaport ve Kaçularaya harçları	5 000 000	6 541 473	62
	5 Diğer Harçlar (Nüfus harçları, Eczane ve Eoza depoları ve Uzmanlık vesikalari harçları, İhtira beratları, Su ve Kara Av ruhsat tezkeresi Harcı	900 000	895 009	11
18	Sabit ve mütedavil sermaye ile işletilenler veya umumi bütçe içinde bulunanlar			
	1 Darphane ve Damga Basımevi	150 000	150 368	11
	2 Resmî basımevleri	180 000	188 505	10
	3 Resmî okullar	300 000	207 824	95
	4 Sulama idareleri varidatı	750 000	1 008 356	84
	5 Diğer kurumlar	1 500 000	1 370 150	49
14	Tekel idaresi sâfi hasılatı (Tütün, tuz, çay, ispiroto ve ispiroto içkiler, Revolver, fişek, patlayıcı maddeler sâfi hasılatı.)	156 129 000	145 358 192	
15	Oyun kâğıdı varidatı	700 000	517 450	99
16	Radyo varidatı	7 500 000	6 779 100	57
17	Millî Münyango varidatı	21 000 000	11 858 930	40
18	Umumi kurumlar ve şirketler varidatından devlet payı			
	1 Mükerrer sigorta şirketlerinden alınan	680 000	475 635	80
	2 Sözleşme gereğince Musul Petrollerinden alınan.	35 000 000	—	—
19	Muayyen masraflar karşılığı varidatları			
	1 Kambiyo murakabesi mukabilinde Cumhuriyet Merkez Bankasından alınan,	125 000	125 000	

F. M.	Varidatın nev'i	Muhammenat Lira	Tahsilât Lira	K.
20	2 Teftiş mukabili şirketlerden alınan Gayrimenkullerden alınan	100 000	76 589	96
	1 Peşin para ile satılan gayrimenkul satış bedeli	6 000 000	5 952 027	31
	2 Taksitle satılan gayrimenkul satış bedeli	650 000	630 679	43
	3 Borçlanma taksit bedelleri	1 100 000	889 178	41
	4 Kiralar	2 000 000	2 056 845	76
	5 Ecrimisiller	250 000	344 477	26
	6 Gümrük ardiye ücreti	40 000	32 338	94
21	Menkul mallar satış bedeli	3 000 000	2 944 773	12
22	Menkul kıymetler varidatı			
	1 Hazine portföyü ve iştirakleri varidatı	7 000 000	5 741 063	30
	2 Faizler	1 500 000	2 894 991	26
23	Kıymetli kâğıtlar	500 000	569 905	44
24	Eski alacaklar			
	1 Tavizlerden ve ikrazlardan geri alınan	1 500 000	4 501 711	59
	2 Sair kaldırılmış vergiler artıkları	150 000	146 751	17
25	Cezalar			
	1 Para cezaları	4 000 000	3 561 972	12
	2 Vergi ve zam cezaları	4 000 000	4 583 436	59
26	Müteferrik varidat	10 000 000	25 795 965	04
	Yekûn	1 959 854 000	1 936 699 816	04

Hususi kanunlarla elde edilen varidat

1515 sayılı Şose ve Köprüler Kanunu gereğince tahsil edilip Bayındırlık Vekâletinin hususi faslına kaydolunan tahsisat (Tahsisatı Hazine saymanlığı emrindedir. (Yatırım)	550 056	67
2005 sayılı Kanun gereğince pansiyon % 12 leri olarak elde edilen paralardan gider karşılığı tahsil olunan	745 894	50
2548 ve 3727 sayılı kanunlar gereğince ceza evleri ve mahkeme binaları inşaatı karşılığı olarak tahsil olunan	573 650	58
2550, 3327, 3777 sayılı kanunlar gereğince kaçakçılıktan mütehasıl mebalığden ayrılan	45 737	20
3487 sayılı Kanun gereğince hükümete ait bir kısım malzemenin Gümrük Resmi mahsubatı	3 447 511	05
5582 sayılı Kanunun 3 ncu maddesi gereğince temin olunan mebalığden Türkiye Cumhuriyeti Etibank sermayesine ilâve edilen paralara	69 345 476	60
5634 sayılı Kanununun 10 ncu maddesi gereğince mazbut vakıflar namına alınmış ve alınacak cami, mescitlerin aydınlatma, ısıtma ve temizlik giderleri karşılığı tahsil edilen	154 200	

F. M.	Varidatın nev'i	Muhammenat Lira	Tahsilât Lira	K.
	Bir kısım mülhak bütçeli idareler hesabına okuturulan öğrenciler masrafı karşılığı olarak tahsil olunan		70 440	
	Muhasebei Umumiye Kanununun 55 nci maddesi gereğince yapılan bağışlar		157 725	37
	Mütedavil sermayelerin işletmesinden mütevellit kâr olup kanunları gereğince alâkalı müesseselerce sermaye hesabına ilâve edilmesi dolayısıyla irat kaydolunan.		499 343	48
	5750 sayılı Kanun gereğince Amerikan Yardımından tahsil edilen pralardan yılı içinde sarf edilen mebaliğ karşılığı olarak irat kaydolunan.		108 508 907	35
	5796 sayılı Kanun gereğince mübadil câri hesabı bakıyesi olarak Hazinece elde edilen paralardan irat kaydolunan		392	
	5902, 5903, 5905 sayılı kanunlar gereğince personel masrafları.		69 586	
	6236 sayılı Kanun gereğince Çukurova Türk Anonim Ortaklığından yapılan tahsilât.		3 317 648	96
	5582 sayılı Kanun gereğince T. C. Ziraat Bankası sermayesine ilâve edilen.		16 637 370	01
	Hususi kanunlarla elde edilen varidat yekûnu	—	204 123 939	77
	İcmal			
	Normal varidat yekûnu	1 959 854 000	1 936 699 816	01
	Hususi kanunlarla elde edilen varidat yekûnu		204 123 939	77
	İstikrazlar hasılatı		131 262 908	39
	Yekûn	1 959 854 000	2 272 086 664	20
	Mahalli idareler payı	—	60 706 357	29
	Okul pansiyonları	—	4 155 248	08
	Yekûn	1 959 854 000	64 861 605	37
	Normal ve hususi kanunlar yekûnu	—	2 272 086 664	20
	UMUMİ YEKÛN	1 959 854 000	2 336 948 269	57